
ALEXANDRO VII
BEAT·mo PATRI
PONT·MAX·
OBELISCVM
AEGYPTIACVM
ATHAN·KIRCH·DD

AD

ALEXANDRVM VII.

PONT. MAX.

OBELISCI AEGYPTIACI

nuper inter ISAEI ROMANI rudera

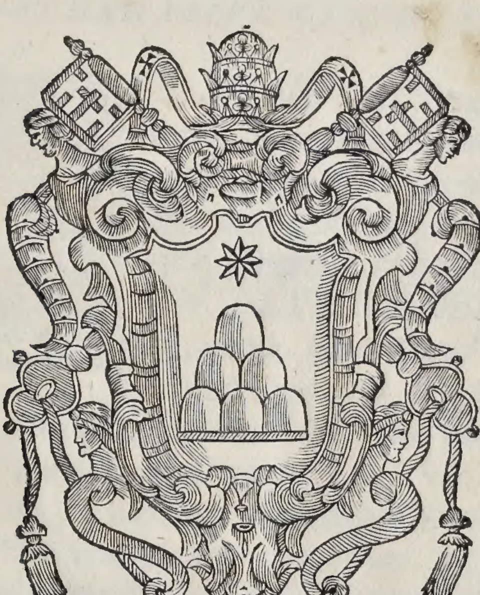
EFFOSSI

INTERPRETATIO

HIEROGLYPHICA

ATHANASII KIRCHERI

E SOC. IESV.

ROMÆ, Ex Typographia Varesij. MDCLXVI.

SVPERIORVM PERMISSV.

BEATISSIMO PATRI
ALEXANDRO SEPTIMO PONT. MAX.
FAELICITATEM PRECATVR
ATHANASIVS KIRCHERVS.

OBELISCVS hic Aegyptiacus post tot seculorum Aetatumque transactos annos, luculento sanè plenæ felicitatis omine, eo Vrbi ORBIque illuxit tempore, quo eidem TV ALEXANDER VII. P.M. suprema cum potestate præesses. Hunc ego vti argutis confertum sphyngibus, ita arcanioribus doctrinæ tumidum mysterijs, nemini meliori iure quam TIBI GLORIOSISSIME Pontifex, diuinæ humanæque sapientiæ oraculo consecrandum duxi; tum vel maximè ad id audendum impulsus admiranda illa TVA, quà polles, in abstrusioris Literaturæ recessibus enucleandis magnæ mentis capacitate & opulentia; tum ob sublimium rerum, quod fastigiata moles continet, argumentum, Pontifi-

ciæ dignitatis prærogatiuis ita aptum congruumque, vt prisci Mempheos Hieromystæ in eo elaborando concinnandoque miris symbolorum allusionibus ad eas etiamtùm respexisse videantur; Si enim huius Obelisci abdita perspicaciori mentis oculo paulò penitius introspiciamus, nil nobis obuersabitur aliud, quam arcanum quoddam diuinioris Naturæ sacramentum, sublimibus vndique & vndique inuolutum mysteriorum sensibus fæcundum: vt proinde per huiusmodi moles, priscorum temporum Mystæ non sine ratione, tum ad supremi Opificis, seu spiritus supramundani, in rerum conditarum administratione omnia in omnibus operantis effluxum; tum ad politici Mundi gubernationem, iuxta supramundani spiritus archetypon constituendam mira ingenij felicitate & solertia alluserint. Quæ sanè si iuxta intentam à priscis analogiam, ideales conceptus prosequamur, hanc Mundi animam, nulli aptius Scitiusque conuenire comperiemus; quam TIBI Pontifex sapientissime, qui vti diuini Numinis in Terris vices agis, ita quoque potestatis TIBI à DEO traditæ plenitudine in quadruplices Mundi plagas diffusà, quid aliud agis? quam participata cœlestium charismatum irradiatione, cuncta militantis Ecclesiæ membra, non animare duntaxat; sed & bonorum operum fructibus quam affluentissimè fæcundare; imò vltra Solis Lunæque vias diuinitus TIBI concessis clauibus Empyrei regni solus in Terra portas aperis, claudisque? Quid aliud inter hieroglyphicas notas Seira illa, id est trium Mundorum concatenatus nexus exprimit, nisi virtutum Tuarum verè cœlestium encyclopædiam, quam hoc loco amplissimè explicare possem, si orbis Terrarum eam aut ignoraret, aut incomparabilis modestia TVA, gestientem calamum non

sisteret

sisteret. Sileo hic animi magnitudinem, quà Vrbem Vrbium exornasti; Loquuntur templa domi forisque incredibili splendore & magnificentia exstructa; deprædicat Vaticani Theatri, cui parem hucusque Orbis non vidit, structura; decantat admirandum Cathedræ Diui Petri monumentum, queis Veterum Romanorum Opera non dicam adæquasti, sed & superasti. Tu igitur vnus huius operis tutor legendus eras, qui partum hunc nouum & raritate insolitum, non tantum, qua es incredibili sapientia præditus dijudicare posses, sed & eundem aduersus obtrectatorum contentionem authoritate confirmare TVA, & amplitudine potentiæ tutum illius nouitati adferre præsidium. Vt proindè nil reliquum sit, quam vt Obeliscus hic priscorum Sapientum glorioso Nominis TVI splendori erectus in quadripartiti Mundi partes abeat, narret Europæ, Asiæ deprædicet, Africæ exponat, extollat Americæ ALEXANDRVM VII. Pont. Max. cuius reuixit auspicijs, cuius imperio restitutus est. Vale Christianæ Religionis Hierarcha Pontifex Maxime Vale in currentis seculi felicitatem.

Dabam è Collegio Romano Kal. Iunij 1666.

Schema hieroglyphicum Libri ideam exhibens .

PRAEFATIO

Beneuole Lector.

TRIA iam annorum lustra vertuntur, cum vastum illud Oedipi Aegyptiaci Opus sub Auspicijs FERDINANDI III. Caesaris sapientissimi in lucem edidi, in quo viginti annorum decursu, dici vix potest, quanto labore, in ignota huiusmodi Hieroglyphicorum doctrina enodanda id mihi steterit; Etenim quot difficultatum Scopuli superandi? quot quamque inculta, inuia & deuia deserta adeunda, cum quantis Pantomorphae Naturae Monstris dimicandum fuerit, solos illos nosse existimo, qui similia attentaturi, mox insuperabili difficultatum superandarum labore territi, veluti disperatione in transuersum acti, protinùs à proposito sibi tramite destiterunt, nec mirum: dum quod obliuiosa Temporum vetustas in tenebris, vix vlla spe ad scopum pertingendi relicta, latere voluit, id tentare praesumptuosiùs, nè dicam assequi, oppidò audax facinus esse sibi persuadebant; dum experimento docti norant, quàm difficile, arduum ac plenum aleae opus sit, sine luce praeuia, sine duce horrendos & confusos huiusmodi syluarum recessus ingredi; sine Ariadnaeo filo perplexis huiusmodi Labyrinthis sese committere; Certè si vllus, ego cumprimis id experimento me didicisse fateor; quàm in principio semper mihi animus fuerit in omnibus anxius, quàm dubia & intricata mens, quantae animae corporisque contentiones; dum vix pedem sine offendiculo, vix passum sine indomitis Monstris vbique obuijs, vix denique cubitum sine scopulorum rupiumque obstaculis progredi liceret. Veruntamen cum ita mihi à natura insitum sit, vt nil gloriosius, aut praestantius esse censeam, quàm in huiusmodi literaturae nodis dissoluendis, ingenij, quantum fieri potest, vires experiri, & quid humeri valeant, quid ferre recusent, tentare; vt si occultos adytorum recessus non omninò penetrare, saltem aliquousque, vel per rimam introspicere concederetur; Si neque hoc, saltem honorificum esse rebar, vel ipsum conatum in Diuinae laudis meritum reponere. Dum itaque in hoc mentis aestu perplexus haereo, nescio Diuinane, an humana prouidentia acciderit, vt de meis moliminibus per Prodromum Coptum euulgatis Literati complures certiores facti, tantum egerint, vt non duntaxat egregijs librorum subsidijs, sed & Magnorum Virorùm Principumque literae ad concepti operis telam prosequendam, me non tam animarint, quàm compulerint; vndè seriò tandem ac constanter ad institutum promouendum, animum adijcere mihi visum fuit; Quarè dum indefesso labore ex veterum Authorum monumentis omni penè linguarum genere scriptis, singula cum singulis sollicitiùs comparo, necnon Combinatoriae Artis amussi, omnia cum omnibus & singulis penitiùs exploro; contigit tandem, vt ludibundae Sphyn-

gis τεχνάσματα & machinas ſubolfaciens in recondita, eiuſque inacceſſa hucuſque adyta paulò altiùs intromiſſus, extincta iam Sphynge, griphiſque propoſitis diſſolutis, totius hieroglyphicæ Artis arcana, regulas, canones & inſtituta, Diuini Numinis aſpirante gratia (quæ vti in ſuis velle, poſſe, & perficere operatur, ita quoque ſine ea non modò nil boni agere, ſed ne cogitare quidem poſſumus) plenè comprehenderem.

Intereà Oedipo in lucem iam edito, non defuere, qui ſubminiſtratis nouis ſemper nouiſque Hieroglyphicæ literaturæ monumentis, vt ea à me pari felicitate explicarentur obnixè contenderent, nummorum quoque ſubſidijs abundè ſuppeditatis ſollicitare non deſiſterent; quos inter Sereniſſimus S. R. I. Princeps & Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, Principum literatiſſimus mirum in modum ſe munificum exhibuit, quibus enodandis cum magna animi contentione inſiſterem, ecce Obeliſcus præſens eodem tempore in Iſidis Romanorum veterum ſeptis detectus nouum mihi ingenij exercendi argumentum præbuit, & quemadmodum à Sapientiſſimo Pontifice ALEXANDRO VII. eius mihi interpretandi cura commiſſa fuit, ita quoqae omnibus alijs ſupramemoratis monumentis in ſecundam Oedipi editionem dilatis, vrgente præcipuè Summi Principis imperio quantocyus è ſuis euolutam latebris publici iuris feci. Eſt autem hic ex minorum Obeliſcorum numero vnus, quorum, Pub. Victore teſte, quadraginta quatuor Romanorum Cæſarum, tùm curioſitas, tùm magnificentia in æternæ Vrbis ornamentum aduexerat, quem accurata interpretatione hoc præſenti libro expoſitum, beneuoli Lectoris iudicio ſiſto. Librum in IV. Sectiones partiri viſum fuit, quorum prior continet ad perficiendam interpretationem neceſſariass præluſiones. Secunda, ipſam actualem hieroglyphicorum, quibus Obeliſcus inſcribitur, interpretationem exhibet. Tertia Sectio priſcam Aegyptiorum ſapientiam continet, quæ ad ea, quæ in Obeliſci enodatione expoſita ſunt, rectè intelligenda, veluti iure quodam requiri videbatur; in hac enim Hierophantarum in ſacris ſculpturis potiſſimùm ſcopus & intentio exhibetur; & haud immeritò ad arcanos hierogrammaticæ Literaturæ receſſus aperiendos, clauis dici poteſt, quam quicunque rite intellexerit, eum Myſtarum veterum in tot tantiſque ritibus & cærimonijs circa diuini & ſupremi Numinis, religioniſque cultum inſtitutis, intentionem non poſſe non concipere fidenter aſſeram; atque ex his tandem luculenter patebit: quomodo cultus huiuſmodi à Triſmegiſto ſincerè traditus, tandem Satanæ calliditate, in apertum conclamatamque idololatriam degenerarit. Quarta Sectio tenet Obeliſcorum quorundam fragmenta, quæ Romæ vel terrenis quiſquilijs obruta adhuc ſuperſunt, vel murorum angulis inſerta ſpectantur; quibus accedit eius, quæ poſt vltimam Oedipi editionem, è diuerſis Mundi partibus ad Authorem tranſmiſſa fuit, non negligenda hieroglyphicæ literaturæ ſupellex; & Oedipi ſupplementum merito dici poteſt. Reſtat, vt eorum quoque nomina, qui operam ſuam ad huius libri editionem egregiè contulerunt commemorem. Cum enim in Obeliſco prius delineando, eiuſque interpretatione componenda, varijſque figuris exornanda

nanda nonnulli ſumptus requirerentur; illos Illuſtriſsimus & Reuerendiſsimus Ioannes Fridericus S.R.I. Comes à Vvaldtſtein, ALEXANDRI VII. Pont. Max. digniſsimus, quem ab honore vocant, Camerarius, vti animum virtutibus inſtructiſsimum, necnon ad ardua & ſumma in boni communis cauſam præſtanda ſemper intentum habet; ita quoque pro ſuo in Remp. Literariam promouendam zelo & ſollicitudine, ſupramemoratos ſumptus liberali manu ſubminiſtrauit.

Hunc ſecutus inclytus & ſapientiæ ſtudio cum primis clarus Carolus Antonius Magninus, quicquid in ſuo Muſæo antiquitatum Aegyptiacarum promocondo rarum, & inſolitum habuit, meum in vſum obtulit, vt interim non prætereeam Iacobum Albanum Ghibbeſium Anglum, Rhetoricæ in Romano Athenæo profeſſorem; ob omnigenam eruditionem orbicam notum qui pro ingenij ſui elegantia, non pauca, quæ ad inſtitutum noſtrum faciunt verſibus illuſtrauit; Cæterorum in contextu libri mentio fiet. Proteſtor denique, me in hoc opuſculo nil ex mea ſententia, ſed ex veteris ſapientiæ Inſtitutorum mente allaturum; quorum vti nudum interpretem ago; ita quoque ad ignotæ hucuſque diſciplinæ rationem Reip. Literariæ elucidandam, meam qualemcunque conferre operam haud indignum operæpretium exiſtimaui. Sintque adeò omnia ad diuini Numinis gloriam, ac publici boni emolumentum. Vale cæptiſque faue.

CHRONOLOGIA
REGVM, CAESARVM ET PONTIFICVM
Qui
Obeliſcorum erectione æternam ſibi apud Poſteros famam peperere, à Sothi filio Manuphti vſque ad ALEXANDRVM VII. P. M. extenſa.

Etſi huiuſmodi Chronologiam quàm fuſiſſimè à Chamo & Miſraim, primis poſt Diluuium Aegypti Dominatoribus vſque ad Innocentium X. P. M. in Obeliſco Pamphilio deduxerimus, eam tamen hoc loco in epitomen quandam contractam, & ad ALEXANDRI VII. P. M. tempora extenſam, reiterandam duximus.

	Anni poſt Diluuium.	Ante Chriſtum.
Sothis Manuphtæ filius, conceptam à Patre ſuo Obeliſcorum erectionem magno animo executus, octo, teſte Plinio, Heliopoli vnà cum filio Rameſſe, erexit.	1028	1366
Rameſſes filius Sothis Rex Aegypti, poſt mortem Patris, omnium maximum Obeliſcum eorum, qui vnquam in Aegypto elaborati fuerant, Thebis erexit, & eſt ille, quem Conſtantinus Cæſar olim in Circo Maximo, poſteà Sixtus V. P. M. erutum in Campo Lateranenſi reerexit.	1097	1297
Seſoſtris Rex Aegypti potentiſſimus duos Obeliſcos teſte Plinio, erexit.	1237	1157
MOMPHENCVR filius Seſoſtris, corruptè à Plinio dictus Nuncorius, ingentem Obeliſcum, at raſum erexit, quem poſteà Caius Caligula Cæſar in Campo Vaticano erexit, & Sixtus V. ibidem reerexit. Vixit Momphencur anno	1292	1102
SIMARRES. ſiue SIMENDES, quæ vox Aegyptiacè ſacrum Hircum notat: complures, teſte Plinio, erexit Obeliſcos in Aegypto; quinam verò illi fuerint, nè ſciremus, temporum vetuſtas nobis inuidit. Vixit	1331	1064
MARRES & APHRES Reges Aegypti, nonnullos erexerunt Obeliſcos, ſed raſos, quos poſteà Claudius ante Mauſolæum Auguſti erexit, vixerunt hi Reges.	1366	1028
PSAMMIRTAO, quem Plinius Senneſertæum appellat, Heliopoli erexit illum ex maioribus vnum,		

quem

	Anni post Diluuium.	Ante Christum.
quem Augustus Romam aduectum erexit in Circo Maximo; hodiè ante Ecclesiam B. Virginis de Popolo, à Sixto V. P.M. erectus spectatur. Vixit Psammirtao.	1587	807
NECTANABIS Rex vltimus Aegypti Obeliscum prægrandem erexit Memphi, quem indè auulsum Rex Ptolomæus Philadelphus Alexandriæ in Templo Arsinoes erexit, sub ijsdem Romæ conditæ temporibus anno	1654	740
Hoc tempore Cambyses Rex Persarum Aegyptum inuadens, omnes Obeliscos prostrauit, Sacerdotes trucidauit, abolita Aegyptiaca doctrina.		
AVGVSTVS CÆSAR pulsis Græcis, Aegyptum occupans Romano adiunxit imperio; primusque fuit, qui Obeliscos ex Aegypto auectos, vnum in Circo Maximo, alterum in Campo Martio, horis monstrandis aptum erexit.	2397	Post Christum. 1
C.Caligula Obeliscum à Momphencure olim in Aegypto erectum Romam aduectum in Circo Vaticano, Sixt. V.P.M. ante Basilicam S. Petri reerexit.	2438	41
CLAVDIVS Cæsar, duos Obeliscos, sed rasos ex Aegypto translatos ante Mausolæum Augusti erexit.	2454	57
Quorum vnus à Sixto V. erectus spectatur ante Aedem Liberianam S. Mariæ Maioris; alter ruderibus dicti Mausolæi obrutus adhuc delitescit.		
ANTONINVS CARACALLA Cæsar Obeliscum erexit in Hippodromo suo, in Via Ardeatina. quem posteà Innocentius X. P. M. erexit in Circo Agonali.	2647	250
CONSTANTINVS Magnus Obeliscum omnium maximum transuexit Alexandriam, vt eum in noua Roma, Constantinopoli erigeret; sed cum morte præuentus id præstare nequiret.		—
CONSTANTIVS Cæsar eius filius illum Romam translatum erexit in Circo Maximo.	2746	343
THEODOSIVS Imperator alium erexit Constantinopoli.	2786	381
SIXTVS V. glor. mem. ingenti animi magnitudine incitatus, prostratorum à Gothis Obeliscorum erectionem, primus ex Pontificibus molitus est; In Campo quidem Vaticano, Caij Caligulæ, Ramesseum à Constantino Cæsare in Circo Maximo olim erectum in Campo Lateranensi reerexit.	3990 3985	1586 1588
SMARRÆVM à Claudio olim ante Mausolæum Augu-		

	Post Diluuium.	Post Christum.
Augusti erectum reerexit ante Basilicam Liberianam S. Mariæ Maioris.	3991	1587
Psammirtanum olim ab Augusto in Circo Maximo erectum reerexit ante ædem B. Mariæ Virginis de Popolo.	3986	1589
Hunc secutus INNOCENTIVS X. Pont. Max. Obeliscum Sothis Regis Aegyptij, ab Antonio Caracalla in suo Hippodromo erectum, indè translatum in Circo Agonali, siue foro Romano, vulgò *piazza Nauona*, summa magnificentia erexit.	4043	1649
Tandem ALEXANDER VII. Pont. Max. pro ingenti ad ardua quæuis præstanda, magnæ mentis amplitudine Obeliscum, cuius interpretationem in hoc Libro exhibemus, in foro Mineruæ solita magnificentia erexit.		1666
Det DEVS Opt. Max. huic Sapientissimo Pontifici vitam diuturnam, vt quæ in boni publici emolumentum, necnon in æternæ Vrbis ornamentum alto pectore concepit, toto Mundo applaudente conficiat.		

Bea-

SANCTISSIMO PATRI, AC DOMINO NOSTRO

ALEXANDRO VII.

PONT. MAX.

Effoſſo nuper S. Mariæ ſupra Mineruam horto, extitit Obeliſcus Aegyptius. Hic in honorem ALEXANDRI VII. P. M. erigi pro templo debet. Et meritò: Siquidem ſupremo Genio, quem Spiritum, ſeù Animam Mundi vocitabant, erat idem, Cl.V. Athanaſio Kirchero interprete, conſecratus.

ODE

IACOBI ALBANI GHIBBESII, M. D.

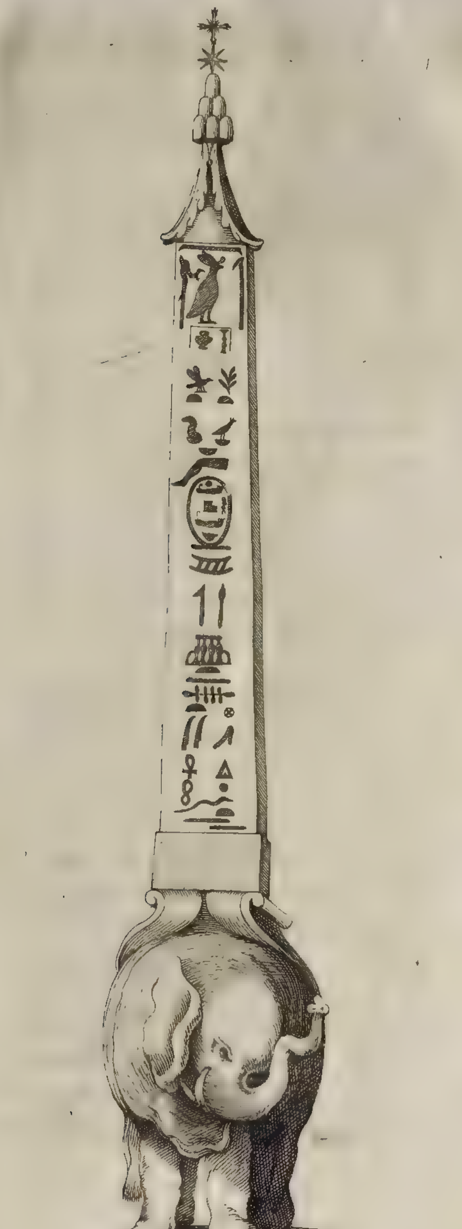
atquè in Romana Sapientia Eloq: Profeſs.

ÆGYPTO in medijs numina creuerant
Hortis, nata putri, cùm libuit, ſolo,
Porrum & cepe. Tulit Palladis area
Romanæ prius aſpici
Portentum, cerebro dignum etiam Iouis,
Et quod Phœbus amet, non tripodi datum
Cuicunque. Hanc Meröe figere CHISIAE
Metam gaudet adoreæ.
Hæc te, SANCTE PATER, Pyramis exprimit
Totum, quam Genio *tecta dicauerat*
Supremo, *metuens ſacra recludere,*
Memphis ſub dubijs notis.
Mundi ſic vegetum dædala ſpiritum,
Velabatquè Animam ritè per omnia
Diffuſam: quod aues quatuor angulis
Cum ſceptro referunt duæ.
Nec regni Coluber ſigna plicans vacat;
Atquè anſata ſuper Crux agit indicem
Arcani veteris: doctor vti nouo
Kircherus *monet ordine,*

Horus

Horus Teuto ſui myſtaque temporis.
Tu cunctis Dominus partibus influis
Præſens, tu triplicis iure potentiæ
Longas clarus habes manus.
Obuerſum quid enim, quiduè ſit inuium
Telluriſquè, Erebiquè, & ſuper æthera,
Cœleſtis geminis clauibus arbitri,
Pulchra ſorte Vicarij?
Te Solis rutili condecet æmulum
Par ſedes, fidei & iuſtitiæ iubar:
Te vitæ celebrat Cor ſpecioſiùs,
Quàm aut Hemphtam, vel Oſiridem.
Ergò ſtet meritis ardua talibus
Sacras ante fores Machina gloriæ:
Dicet, Non meliùs, *ſi videat Pharos,*
Poſſet *ſtare* Dioſpoli.

IN-

Scala di palmi Romani

ALLVSIONES
AD ELEPHANTEM
Obelisci gestatorem.

EPIGRAMMA I.

SVstinet Aegypti veterem noua machina molem.
Et docilis doctum Bellua gestat onus.
Romuleam Princeps sic ornat, & erudit Vrbem;
Eruta restituit prisca, nouamque facit.

II.

Hic vbi Romulidæ quondam coluere Mineruam
Palladis antiquæ fert Elephantis opes
Quantum Pontificis sapientia proficit Vrbi!
Erudit ornando, qui sapienter amat.

III.

Barbara monstrosis sapientia sculpta figuris
Turrigeræ cumulat tergora vasta feræ.
Cui gerit hanc Elephas? fert munera docta Mineruæ
Saxeus, ingenio Principis ille sapit.

IV.

Monstra refert Obelus: latitat sapientia monstris,
Bellua, quæ molem gestat, & ipsa sapit.
Ad veterem veniunt peregrina tributa Mineruam
Hanc sub ALEXANDRO, monstra vel ipsa colunt.

V.

Quæ sapiens monstris inscripsit marmora Memphis
Protulit ingenium Barbara Terra suum.
Pondere quæ docto grauis hic stetit ante Mineruam
Prompsit & ingenium Bellua docta suum.

ELE-

ELEPHAS OBELISCI GESTATOR.

I.

QVæ Solis referunt radios, Aegyptia ſaxa
Septimo ALEXANDRO munera fert Elephas.
Bellua quam ſapiens? Mundo SAPIENTIA ſolem
Septime TE dedit, hinc munera Solis habes.

II.

Qui dixeram: prudentior
Elephante nulla eſt Bellua
(Nunc maximis pro Turribus
Elephas Magiſter artium
Aegyptias fert literas.)
Roma audiente TVLLIVS
Exclamo; nulla Bellua eſt
Elephante literatior.

III.

In Minervæ Forum

Es prudens Elephas: Minerva prudens,
Foro quam bene præſidetis ambo?

INSCRIPTIONES EPIGRAMMATICÆ

In Obeliſcum Ægyptiacum.

I.

Analogia Hieroglyphicorum Obeliſci

AD

ALEXANDRVM VII.

PONT. MAX.

COMPARATA.

SPiritus intus alens quiſnam diffuſus in Orbem?
Quiſnam agitans molem magno ſe corpore miſcet?

Orbis ſupremi Typus eſt Eccleſia Chriſti
Cuius ALEXANDER CAPVT eſt, & SPIRITVS Orbis.

II.

ANALOGIA OBELISCI

AD

ALEX. VII. PONT. MAX.

COMPARATA

PYramis extollens præcelſam ad ſidera molem
Quidnam noſſe cupis myſtica ſigna notent?
Eſt hæc Pontificis diffuſa potentia in Orbem
Qua ſuprema pijs pandit ad aſtra viam.

ARGV-

ARGVMENTVM OBELISCI,

Et de primæua hieroglyphicorum origine, Authorum Orientalium teſtimonijs confirmata.

EST Obeliſcus hìc ab Aegyptijs conſecratus ſupremo Genio, quem Spiritum ſeu Animam Mundi dicebant, & in Sole ſedem ſuam fixiſſe credebant, quem & nunc Hemphta, modò Baieth, iam Oſirim quoque Aegyptiacis nominibus appellabant. Hemphta nominabant, quando Intellectualis Mundi principem Genium innuebant; Baieth, Siderei Mundi Genium in Sole reſidentem indicabant; Id Aegyptiaca lingua dicebatur Bai eth, Cor vitæ, eò quod Sol eſſet Cor vitæ rerum omnium: Indigitaturi verò elementaris Mundi Præſidem, Buſirin, ſeu Serapidem dicebant.

Vt itaque hunc Genium apto ſymbolo exprimerent, Obeliſci figuram maximè congruam eligebant, quaternis lateribus in vltimum punctum faſtigiatam, quas figuras Aegyptiacè digitos Solis dicebant, vt proindè aptè per huiuſmodi Obeliſcorum faſtigiatas moles ſignificarent, ſpiritus Mundi, ſiue Genij Solaris in quadripartitas Mundi partes, influxum; quo cuncta animari, cuncta conſeruari, prætereà abundantiam & vbertatem rerum omnium ab vitam neceſſariarum concedi credebant.

Quia tamen hæc Mundi Anima ſubindè, ob ſacrorum neglectum, & Numinis irreuerentiam, veluti indignabunda grandi ſterilitatis ſtrage, alijſque calamitatibus Aegyptum premebat; hinc Sacerdotes ad Numen propitiandum ſacrificia inſtituebant, quibus, varijs ritibus & cerimonijs ſymboliſque ad proprietates Numinis aptè conſtitutis, quæ Obeliſcis incidebant, placare contendebant, quæ tantæ efficaciæ & virtutis eſſe ſibi perſuadebant, vt nihil non ab eo veluti ſymbolis hiſce Genij naturæ congruis, attracto & violentia quadam allecto, obtinere ſe poſſe ſperarent.

Hieroglyphicas verò inſcriptiones nihil aliud indicaſſe, quam quæ diximus; ex vetuſtiſſimis Authoribus comprobandum exiſtimaui; Quam enim hunc ſymbolicum ſcribendi modum ab Hermete Triſmegiſto inuentum, Veteres ſapientes fecerint; ex ſequentibus, Aegyptiorum Græcorum, Hebræorum, Arabumque teſtimonijs luculenter patebit.

Platonis & Ariſtotelis de Hieroglyphica doctrina iudicium.

QVod in myſtica ſua Theologia à Platone dictata, & poſt mortem Magiſtri ab Ariſtotele euulgata dederunt, quem deinde in Damaſcena Bibliotheca inuentam rudi ſtylo Franciſcus Roſeus Rauennas ex Arabico primum in Italicum, & ex hoc Petrus Nicolaus Caſtellanius

in

in Latinum, pari ſtyli ruditate tranſtulit. Sic autem legitur lib. 1. cap. 1. dictæ Theologiæ.

Intentio inſtituti noſtri in hoc opere eſt, contemplari vniuerſum ſecundum mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum (hieroglyphicas) adeò occultas, vt non alius poſsit ad ſecreta huiuſmodi ſcientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis ſit ingenij ſubtilis & recti, nec vtatur negligentia, & deinde lib. 14. cap. 14.

Inter entia Mundi ſuperni nullum eſt nobilius ſubſtantialiter altero; ſed omnia ſunt illic ſecundum formam optimam: ſicuti formæ inexiſtentes animo Architecti, v. g. figuris parieti inſcriptis. Ideo quoque huiuſmodi formas ſupernas vocarunt priſci exemplaria, quales Plato narrauit eſſe ſubſtantias eſſentiaſque inferiorum. Hinc ſapientes Babylonij & Aegyptij acumine mentis introſpexerunt intellectualis Mundi ſpecies complexi, ſcientia aliundè tradita, vel ex ſeipſis inuenta, quam etiam profeſsionem ſibi ipſi vendicarunt, ſiquidem enarraturi aliquid, vtebantur Doctrina intellectuaria, non humanaria, vti nonnulli alij, qui conſulentes eos, adhuc non ſibi viſi ſunt ſatis firmiter diſcere ex ſententijs locutione redditis; conceptus animorum acceptos ſcribebant, vti oculata fide legimus in lapides per figuras; idem in omnibus ſcientijs artibuſque facientes, quos locabant in Templis tanquam paginas perlegendas, taleſque erant eorum libri vtenſiles, quod fecerunt etiam, vt indicarent, quod intellectus agens immaterialis creauit omnia ſecundum propriam eſſentiæ cuiuslibet rationem ſimilitudinemque, quale optimum fuit pulcherrimumque documentum, per quod vtinam etiam indicarent, qua ratione attingerent formas illas mirandas & abſconditas, ſic enim Sacramentum eſſet laude dignius, qualis conditio paucis viris contingit. Hæc Ariſtoteles.

Quæ omnia calculo ſuo approbat Manethon apud Euſebium in Sozomenis; vbi expreſsè dicit, Libros Hermetis ob myſteriorum ſublimitatem in adytis templorum conſecratos fuiſſe literis hieroglyphicis exaratos.

Manethon Sibennita apud Hierophanta Euſebium.

Ἐκ τῶν Μανεθῶ τοῦ Σεβεννήτου, ὃς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, Ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ εἰδώλων χρηματίσας ἐκ τῆς ἐν τῇ Συῤῥιαδικῇ γῇ κειμένων εἰδώλων στηλῶν ἱερᾷ φησὶ διαλέκτῳ καὶ ἱερογλυφικοῖς γράμμασι κεχαρακτηρισμένων ἑλληνίδα φωνὴν γράμμασιν ἱερογλυφικοῖς, καὶ ἀποτεθεισῶν ἐν βίβλοις ὑπὸ τοῦ Ἀγαθοδαίμονος τοῦ δευτέρου Ἑρμοῦ. πατρός τε τοῦ κατ᾽ ἐν τοῖς ἀδύτοις τῶν ἱερῶν Αἰγυπτίων ἀπεφώνησε τῷ αὐτῷ Φιλαδέλφῳ βασιλεῖ δευτέρῳ Πτολεμαίῳ, ἐν τῷ βίβλῳ τῆς Σώθεως. *Ex ſcriptis Manethonis Sebennitæ, qui tempore Ptolemæi Philadelphi Archiſacerdos Idolorum, quæ ſunt in Aegypto oraculo doctus, imaginum iacentium in terra Syriadica, ſacra dialecto inſcriptorum, & ſacris literis inſculptorum à Thoth primo Hermete, quas interpretatus eſt poſt cataclyſmum ex ſacra dialecto in linguam Græcam, & literis hieroglyphicis expo-*

ſuit

ſuit eas in Libris Agathodæmon ſecundus Hermes pater Tat in adytis templorum Aegyptiorum, quas pronunciauit ipſi Philadelpho Ptolomæo Regi II. venerando, Manethon Archiſacerdos & Scriba Sacrorum Aegypti adytorum, in libro qui Sothios inſcribitur, quo omnia Mundi myſteria, iuxta mentem Aegyptiorum traduntur.

Quid porrò libri hi continuerint; Alkandi Arabs vetuſtiſſimus Author, quem Geladin pariter Arabs ſæpeſæpius citat in Libro de Sapientibus Aegypt.

Alkandi Arabs apud Geladin.

و بزمان ابراهيم كان بمصر هرميس وهو ادريس وهو مثلث لانه نبي وملك
وحكيم وهرميس وهو هقام العمود الذين يقلون المسلات فرعون ونقش بهم العلوم
وكل ما وجد

In diebus Arabam fuit in Aegypto Hermes, ipſi eſt Adris ſecundus, pax ſuper eum, & ipſe Triſmegiſtus, quoniam Propheta, & Rex, & Philoſophus, & ipſe erexit columnas primus, in quibus inſculpſit omnes ſcientias quas inuenerat. Deinde recitat artes; vti ſequitur. *Primus docuit, artem metellorum, Alchimiam, Aſtrologiam, Magiam, & ſcientiam ſpirituum & apotelſmatum, ſiue quæ de amuletis, phylacterijs tractat, à quo deinde hauſerunt ſua Pythagoras, Empedocles, Archelaus Sacerdos, Socrates Orator & Philoſophus; Plato Author politicæ, Ariſtoteles denique Magiſter Metaphyſicæ.*

Huius celeberrimi Hermetis Triſmegiſti, eiuſque Librorum, rerumque à ſe inuentarum mentionem quoque facit, peruetuſtus Codex Hebræus, cui titulus eſt *Domus Melchiſedech*, & habetur hic Romæ in Bibliotheca Neophytorum in quo, inter cætera hæc de Hermete refert.

Ex Codice Hebræo cui titulus Domus Melchiſedech.

ויוצא מבית כנען איש החכם גדול הוא אדריש שבלעז
ארמיש והוא ראשון שהקים העמודים ויכתב בהם
אותיות בדמות החיות וכל מה צורך לאנשים להיות
כרצון יהוה למד את האנשים סדרי הזמנים והאופן
לחיות בטובים ועבדת האלהות ויהי שכל בעלי
חכמה ודעה אחריו נקראים בשם אדריש מפני שהוא
היה דורש בכל חכמה ודעה

Et egreſſus eſt de domo Canaan, Vir magnæ ſapientiæ, ipſe Adris, barbaro nomine Hermes; ipſe primus erexit columnas, in quibus ſcripſit à ſe inuenta; hi erexit Gymnaſia & inuenit literas in ſimilitudinem animalium,

lium, docuit Mathemathicas disciplinas, tradidit hominibus temporum ordinem, legemque & rationem politicam bene beatèque viuendi, & factum est, vt omnes scientia & disciplina illustres viri famosi post eum nominarentur Adris, eo quod ipse primus de omni scientia & doctrina disputasset.

Dicit literas inuenisse in similitudinem animalium, quas nos hieroglyphicas vocamus, & vel ipsi Coptitæ testantur; siquidem Author Scalæ magnæ Onomastici nostri Coptici vbi de figuris literarum earumque Origine tractat; ita Coptice scribit.

ⲭⲏⲙⲓ ⲧϩⲓⲥⲓ ⲛ̀ⲟⲩⲕⲉⲣⲉⲥ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲭⲏⲙⲁ ⲛ̀ⲧⲉ ⲑⲏⲣⲓⲟⲛ

Aegyptus, inquit, *primos suos characteres ex figuris animalium desumpsit.*

Hermetem verò Adris, ob triplex quo fungebatur officium, Trismegistum, id est tripliciter magnum dictum, Mor Isaac, in sua philosophia Syriaca ser. 2. cap. 2. dicit.

ܘܗܪܡܝܣ ܒܟܠ ܚܟܝܡ ܗܘ ܬܠܬ ܥܠܠܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܢܒܝܐ ܘܟܗܢܐ
ܘܦܝܠܘܣܘܦܐ

Hermes in omnibus sapiens, ipse triplici de causa magnus, fuit enim Propheta, Sacerdos, & philosophus.

Atque ex hac testimoniorum congerie luculenter patet; Hieroglyphicas literas ab Hermete inuentas, non historias, vti multi falsò sibi persuadent, aut elogia Regum, similiaque innuisse, sed altissima Diuinitatis mysteria; vt proinde nisi Sacerdotibus sapientibus ea reuelare ingens haberetur piaculum. Quibus quidem præmissis, nunc ad institutum nostrum reuertantur.

IOANNES PAVLVS OLIVA
Præpositus Generalis Societ. Iesu.

CVm opus, cui titulus Interpretatio Obelisci Ægyptiaci non ita primum intra Isidis Romanæ prope Templum Mineruæ effossi, P. Athanasij Kircheri nostræ Societatis Sacerdotis aliquot eiusdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probauerint, potestatem facimus, vt typis mandetur, si ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. Datum Romæ 21. Martij 1666.

Io: Paulus Oliua.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apost.

O. Archiep. Patracen. Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Pal. Apost. Mag.

IN-

INDEX

Sectionum, & Capitulorum in Obeliscum Aegyptiacum.

Hiero-

ATHA-

ATHANASII KIRCHERI
OBELISCI AEGYPTIACI
Vera, fidelis, & genuina
INTERPRETATIO.
SECTIO I.
Parascheuastica ad Interpretationem.

PRAEFATIO AD LECTOREM.

ROMA Vrbium Regina, & inuicta Gentium Domina, Nationum ferè omnium, quò vnicè collimabant, centrum, vti viribus erat Imperijque dominatione prapotens, ita Victricia fortitudinis signa eò prouexit, vt nulla pænè terrarum portio daretur, nullus populus adeò ferox, qui non submissis fascibus eius se armis subditum fateretur. Quamobrem ob immensam spoliorum, quam vbique gentium accumularat, opulentiam, iunctis vnà ingentibus diuitiarum thesauris, tantùm potuit, vt præter auri & argenti cimeliorumque confertam multitudinem, cum nihil reliquum viderctur, Romani vi vel ipsis saxis illata, statuisque tum vastitate molis spectandis, tum sculpturis politiori manu elaboratis, quicquid aut splendidum, aut magnificentia clarum & illustre, id eorum iuris factum, tum ad potentiam, qua potiebantur, contestandam, tum ad Vrbem Vrbium inauditis magnificentiæ monumentis immortalitati consecrandam, Orbis Vrbi inueherent; Testantur id sat superque vastæ illæ Obeliscorum moles, statuarumque partim integrarum, partim vetustate consumptarum veluti exercitus quidam, quorum tanta fuit multitudo & copia, vt quemadmodum olim, ita in hunc vsque diem, vix Vrbis aspexeris angulum, qui non huiusmodi veterum monumentis triumphet, imò vix Vineam, atrium, plateamque suffodias, vbi non similes antiquitatis reliquias reperias; atque adeò Roma meritò adhuc inter multiplices ruderum vastitates, veluti in ruinis suis splendescere videatur. Et vt innumera alia sileam, monstrat id quàm

Potentia Romanorum veterum, & opulentia.

Monumentorum granditas.

Multitudo & varietas reliquiarum, quæ hodie reperitur.

luculentissimè Regio illa, in qua Isidis Templum quondam extructum ingenti Aegyptiacæ superstitionis cultu adornatum fuiße traditur; quàm sanè Regionem non immeritò inexhaustum Antiquitatum promum condum dixerim, ob incredibilem, nullo non tempore ibidem effoßarum Antiquitatum multitudinem & copiam, quibus hic præsens Obeliscus quoque adnumerari potest, qua verò occasione is detectus fuerit, Lectori paucis exponendum censui.

CAPVT I.

Occasio & causa detectionis huius Obelisci.

CVM Patres Ordinis Sancti Dominici supra Mineruam, in horto, pro nescio, quo muro erigendo, fundamenta iacerent, in profunditate quindecim ferè palmorum, primò Obelisci pyramidium nullis exaratum symbolis, occurrit, vndè Obelisci molem ibidem latere statim coniecerunt; Rumore mox in Vrbe, vti in huiusmodi nouitatum detectione fieri assolet, exorto; res ad Summi Pontificis aures delata, rei examinandæ desiderium mouit; vndè statim Illustrissimus & Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus Corinthi, tunc temporis curæ domesticæ in Palatio Apostolico supremus Moderator, modo ob insignem meritorum cumulum, Iacobus Eminentissimus S. R. E. Cardinalis Ninus, pro ingenti, quo ardet in Reip. Literariæ bono promouendo zelo & sollicitudine, Venerabili P. Michalangelo Iacobutio dicti Cœnobij Priori mea opera renunciari iubet; Summi Pontificis voluntatem esse, vt Obeliscum densa adhuc terrestrium quisquiliarum mole obrutum propediem erui curaret. Quod statim executioni mandatum fuit. Interim ego Roma ad annuam in Monte Eustachiano, 26. milliaribus Roma dissito, sacram, vti vocant, missionem, condicta die instituendam, discedere coactus, tùm eruendi, tùm designandi Obelisci curam Iosepho Petruccio industrio & docto Iuueni, meorumque nonnullorum librorum ex Latino in Italicum Idioma translatori commisi.

Expedito itaque suscepti Itineris curriculo, vix Tibur appuli, cum eccè duæ ad me Roma deferuntur Obelisci iam eruti delineationes, vna à dicto Petruccio, altera ab Erudito Marcello Seuerolo Abbate facta, quas vti acri examine, vnam cum altera comparaui, ita quoque, in ijs veram statim ac genuinam Aegyptiaci ingenij indolem deprehendi; Verùm cum quartum latus quæro, illud omissum reperi, eò quod illud Obelisco prostrato terræ insistens, sine eius reuolutione dilineare nescierint; vndè tribus lateribus solummodò ad me missis, iuxta hieroglyphicæ artis regulas diligenter collatis, etiam non viso adhuc Obelisco, quartum adieci; Romamque ad Petruccium cum quarto latere, quod iam in reuoluto Obelisco detexerant, com-

Author addit quartum latus, necdum viso Obelisco.

comparandum tranſmiſi, qui comparatione inſtituta, non aliud, quam quod ego abſens delinearam, omnia, inquam, ad vnguem congruere reperit, vti ex atteſtatione paulo poſt ponenda patebit. Quæ hìc ideò apponenda duxi, ne Lector prudens ſibi perſuadeat, hieroglyphica ſymbola temerè ac tumultuaria methodo Obeliſcis inciſa fuiſſe, ſed artem eſſe ſummo ingenio à priſcorum temporum Sacerdotibus inſtitutam, ſuis regulis & canonibus infallibilibus nixam, ita vt qui vnius lateris ſymbolicum contextum rectè conceperit, oppoſiti lateris correſponſum neſcire nequeat, vt proindè Lector Authorem de puris putis coniecturis cauillari deſinat, certuſque ſit, illa ſine certa artis regula, & ſola coniectura cognoſci non poſſe, ſed requiri certam artis hieroglyphicæ methodum, ad hieroglyphicorum congeriem tum rectè diſponendam, tum interpretandam; quam artem, Deo dante, ſecundæ Oedipi editioni Reipublicæ Literariæ me communicaturum polliceor. Verum antequam vlterius progrediar, epiſtolam à Ioſepho Petruccio ad Eruditum Marcellum Abbatem Seuerolum datam opportunè hoc loco inſerendam duxi.

Hieroglyphica Ægyptiorum in diſpoſitione eorum regulas certas habent.

Sequitur littera Authentica.

ILL.^MO E D ERVD.^MO SIGNORE.

CAVANDOSI nell'horto de i RR.PP. della Minerua, ſi come à V. S. è noto, portò il caſo, che foſſe ritrouato vn'Obeliſco, il quale quanto appariua inferiore nella grandezza à tutti gli altri, altrettanto rimirauaſi più perfetto, e più intero di quanti ne ſiano. Al Padre Atanaſio Kircher intendente di queſti, fù impoſto, che ne daſſe piena contezza; mà concioſia che l'annua Miſſione alla Madonna della Montorella lo neceſſitaſſe à non procraſtinare con la dimora, laſciò à me'l penſiero, che ſcoperto reſtaſſe prontamente ſeruito con vn diſegno l'Illuſtriſſimo Monſignor Nini hora Cardinale di Santa Chieſa, per Noſtro Signore, & altresì n'inuiaſſi vn'altro verſo Tiuoli, oue compita la Miſſione ſtantiarebbe. Accadè che ſolamente trè lati ſi potettero diſegnare, onde io impatiente di più indugiare l'eſecutione di ciò, che mi fù comandato, così imperfetto, eſequij, quanto richiedeua la mia ſeruitù. Nella riſpoſta fattami dal Padre, con gran marauiglia di chi vide, e di molte perſone di dottrina non ordinaria, mi mandò il quarto lato, diſegnato di proprio pugno. A viſta cotanto inaſpettata, ſtupefatto, e curioſo corſi di ſubito à vedere ſe corriſpondeua con l'originale, e rinuenni eſſer'il medeſimo contenuto, ſenza ſegno di variatione alcuna, anzi in quei luoghi doue non v'erano ſcolpite figure, Egli ſupplì, con eſpormi ciò che mancaua. Pertanto vengo con eſercitare le mie obligationi dar parte alla ſua curioſità del ſeguito, ſapendo il deſiderio con che lo bramaua; accioche poſſa ſatiare le ſue fameliche brame di quelle curioſità, & antiche cognitioni, che la rendono cotanto riguardeuole appreſſo tutti. Non voglio però tralaſciare di ſignificarle, che vi fù più d'vno, che volſe oppormi; ciò non procede, che per voler rimirare la dottrina de'Profeſſori con lo ſpecchio di Smirna, il quale offeriua Laide l'imagini tutte, che iui ſpecchiauanſi. L'odio rende caliginoſo l'intelletto, ne sà diſcernere l'ingenuità del ben operare, ne'i virtuoſi; con il loro gracchiare però nulla conchiudono al ſentir di Demoſtene: *Ea eſt calumniatoris natura, in crimen vocare omnia probare verò nihil*. O ſe à queſti ſi deſſe il rigoroſo caſtigo deſcritto dal ſopradetto Filoſofo, non ſi trouarebbero più maldicenti! Non è coſa diſuſata; Tullio parlando de'i ſuoi ſecoli in queſti accenti proruppe: *Eſt huius ſeculi labes quædam & macula virtuti inuidere, velle ipſum florem dignitatis effringere.* Se queſti haueſſero veduti gl'elogij, che al Padre Kirchero ſono ſtati dati, trà gli altri quello dell'Eminentiſſimo Caponi, riferito nell'Edipo, e le teſtimonianze c' hanno fatte tanti Antiquarij in proua de i frammenti, che ſupplì nell'erettione dell'Obeliſco Panfilio, non hauerebbero ardire di fauellarne, che con penſato giudicio. Finalmente ſe non dan fede à miei detti, riuolgino la parte dell'Obeliſco Ludouiſiano, oue parimente ſupplì al

lato

lato, che non gli era concesso il rimirarlo, sicome possono vedere nell'Edipo. Mà perche dubito absusarmi della cortesia di lei, à cui tanto deuo, con la lunghezza della presente, riserbando altroue parlarne più à lungo, conchiudo con Seneca: *Veritas diù non latuit, nec latuisse ipsius est damnum, veniet, quæ & absconditam, ac huius seculi malignitatem compreßam dies publicet.*

Di V. S. Illustrissima

Seruo humilissimo, e deuotissimo

Giuseppe Petrucci.

CAPVT II.

De Isidis Templo eiusque situ.

MAGNAM reperio inter Romanarum antiquitatum Compilatores de Isidis Templo situque controuersiam, quæ tamen facilè dirimi potest ex æquiuocatione Nominum Isidis & Serapidis, quam plerique Authores in locis genuinis assignandis, incurrisse reperio. Putant aliqui, Isidis & Serapidis Templum fuisse eo in loco, vbi modò Ecclesia noua, vti vocant, S. Mariæ Patrum Congregationis Oratorij, splendidissimo apparatu fundata cernitur, vti rudera, quæ supersunt, testantur. Quamuis alij Templum fuisse putent Concordiæ & Æsculapij, alij Solis & Lunæ, per quæ si Isidem & Serapidem intelligant, optimè & congruè conijciunt; Est enim Isis & Serapis, si physicum Aegyptiorum sensum consideremus, nil aliud, quam Sol & Luna, quorum Templa semper coniuncta fuisse, Auctor est P. Victor, & Sextus Ruffus, quamuis etiam vnico templo cultos fuisse reperiamus; & Vitruuius testatur, cum de Templis Dijs distribuendis loquitur: (*Mercurio in Foro, Isidi & Serapidi in Emporio.*) Varro in via sacra iuxta Saburram aliud fuisse Isidis Templum, asserit. Sed hisce prætermissis, iam vbi-

Vbi propriè fuerit Isidis fanum tantopere ab Authoribus celebratum.

vbinam propriè insigne illud Isidis Templum, tot historijs decantatum; situm fuerit, disquiramus.

Situs Templi Isidis. Bartholomæus Marlianus & Boissardus in Topographia Romana, in Via Lata constitutum fuisse autumant; sic enim referunt: *A Marcello Coruorum ad Septa Campi Martij Via Lata adhuc priscum obtinens nomen producitur, à qua ædes Sanctæ Mariæ in Via Latâ nomen accepit, prope quam nunc multa eruuntur marmora; In hac ipsa via Isidis Templum extitit*; Blondus autem ex Sexti Ruffi descriptione, id vbi nunc ædes est Sancti Marcelli, ponit, vbi Vespasianum Titum nocte illa, quæ Triumphum præcessit, quieuisse, memorat Suetonius. Iuuenalis verò propè septa statuit, cum inquit:

A Meroe portabat aquas, quas spargit in ædem
Isidis, antiquo quæ proxima surgit Ouili.

Quid septa: cur ouile dicta. Septa Ouile vocat, eo quod intra ea, veluti intra Ouile populus tempore, quo noui Senatores Consulesque crearentur, ad tumultus compescendos cogebatur. Quicquid sit, licet ædes Isiaca à septis non multum distiterit, notandum tamen est hoc loco, non tam Templum, seu Fanum Isidis, eiusque situm exquirendum esse, quam districtum huius, quod Isæum, siue Serapæum propriè dicebatur; Nam vti in Obelisco Pamphilio & Oedipo fusè deduximus, erat Isæum, seu Serapæum non ipsum Deastrorum Templum, sed districtus longè latèque exporrectus circa Templum, in quo, & septum, quo Apis bos ingenti superstitione nutriebatur; erant & in eo adyta arcanioribus cerimonijs celebrandis destinata, plena Aegyptiacis statuis, monumentis, obeliscis, cæterisque hieroglyphicis symbolis exornata; Huius enim Architectus, vt iuxta Aegyptiorum veterum Sacerdotum intentionem rectè operaretur, nihil eorum, quæ ad Sacra Isiaca ritè administranda requirebantur, omittere debebat. Ac proindè non malè sentiant, qui Templum Isidis nunc ad plateam, quæ Sciarra dicitur, modò ad ædem S. Marcelli, aut ad Ecclesiam S. Mariæ in Via Lata; alij, illud ibi, vbi modò Collegium Romanum, & Cœnobium recens Patrum Dominicanorum, situm fuisse, putant; neque enim hic solum Isiacum Fanum, sed Isæum seu Serapæum, quod erat veluti Atrium quoddam, & districtus non exiguus, qui vti diximus, ædem Isidis, prout Aegyptijs priscis in more positum erat, cingebat, extitisse putandum est. Vndè portionem Septorum Campi Martij cum Serapæo nonnulli non incongruè confundunt, & ex illo Iuuenalis supracitati patet:

Quid propriè Serapæum siue Isæum.

——————— *quas spargat in æde*
Isidis, antiquo quæ proxima surgit ouili.

Et Martialis. Lib. 2. c. 14.

Si nihil Europe fecit, tum septa petuntur
Si quid Phyllirides præstet & Aesonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica Templa frequentat
Assidet & Cathedris mæsta Iuuenca suis.

Nam

ICTYPON ISÆI
Fanum Isidis
Baieth
Mendes
Osiris
Sphijn ges
Amun
Apis
Canopus
T. Mineruæ
Pantheon
Capitol.
Ichnographia Septi Isiaci
ISÆI
Via Lata
Coll. Rom.
T. Antonini Imp.
Septa Campi Martij
Vetus fanum Isidis
Coll. Antonini
S. Maria in Via Lata
DISTRICTVS
Piazza di Sciarra
S. Marcellus

Isis sub forma iuuencæ colebatur.

Nam Isis, vti in hieroglyphicis nostris operibus ostendimus, etiam sub specie iuuencæ colebatur; vbi Selius cœnas opimas venabatur. Septa verò hæc inter forum Columnæ, Aquæ Treuiæ fontem, Pinciumque Collem, Templum Sancti Andreæ, quod à Fratte, id est, septi, adhuc nomen obtinuit, & hinc ad Templum S. Marcelli, teste Martiano in Via Lata terminabantur. Vndè patet, septa illa Campi Martij intra se Serapæi partem comprehendisse.

Districtus Serapæi Isiaci descriptio.

Vt itaque luculentiùs res pateat, nos veram eius ichnographiam hoc loco apponendam duximus; vbi vides, à platea, quæ Sciarra dicitur, loco ruderibus adhuc conferto, vsque ad ædem S. Marcelli, & ab hac, vsque ad S. Mariam in Via Lata, & ab hac ad Templum Mineruæ, & hinc vsque ad Templum Imperat. Antonini Pij, cuius columnæ adhuc hodie Seminario Romano vicina spectantur, & hinc vsque ad derelictam plateam, quæ Sciarra dicitur, reditum fieri; Atque hoc nos dicimus Serapæum, seu Isæum, aut districtum, intra quem Isidis Templum continebatur, fuisse dicimus, vti ex Ichnographia patet: Et congruit omnibus supracitatis Authoribus, qui forsan ignari rituum Aegyptiorum, Isæum cum ipso Isiaco Templo confuderint; Hoc autem vt asseramus, magno incitamento fuit, Aegyptiacarum Antiquitatum multitudo, quæ nullo non tempore in hoc districtu inuenta fuit; & testantur in hunc vsque diem Obeliscorum portiones, vicinarum domuum angularibus structuris insertæ. Primus est Obeliscus S. Mahuti, ex minoribus adhuc integer, è regione S. Bartholomæi Bergomatum, quem Mahuti vocant erectus: Alterius Obelisci portio adhuc in angulo domus pharmocapæi cuiusdam, è regione Ecclesiæ S. Ignatij spectatur; Rursùs alterius portio angulo domus, è regione Cloacæ Collegij Romani imposita; Tertij portio, dum Collegij Romani fundamenta ponerentur, inuenta, primò ante fores ipsius Collegij erecta, postmodum intra domesticam eiusdem aream tracta, ibidem adhuc cernitur, & hosce non vnius, sed differentium Obeliscorum fragmenta fuisse, tum color differens, tum commissuræ partium difformes, tum denique ipsa hieroglyphicorum series, interrupta, vti à me summa cura & diligentia exploratum fuit, sat superque docent; Vndè colligo, hunc districtum, huiusmodi antiquitatum reliquijs adhuc confertum esse, vt vltimus Obeliscus, cuius occasione hanc diatriben molimur, non ita pridem in eodem districtu detectus manifestè docet. Inuenta verò & alia statua Aegyptiaca exititio opere, quod basso di rilieuo dicunt, elaborata, dum Cloaca ad Collegium Romanum ampliaretur, è regione Palatij noui Principis Pamphilij eruta, quam cum præterlapso anno, veluti dignum antiquitatis monumentum seposuissem, posteà summo meo dolore, denuò intra fossam à Latomis deiectam sepultamque fuisse reperi; Tempore verò Vrbani VIII. Pontificis, dum noui Cœnobij fundamenta iacerent Patres Dominicani, alia Osiridis statua detecta fuit, haud longè ab eo loco, vbi Fuluio teste, vetus Mineruæ delubrum erat, per viam, quæ descen-

Varia Ægyptiaci cultus fragmenta quæ in hoc districtu reperta sūt Isæū hoc loco fuisse testantur.

Statua ex Lydio lapide pariter inuenta cum Obelisco.

Statua hoc eodem in loco Osiridis tempore Vrb. VIII. P.M. reperta

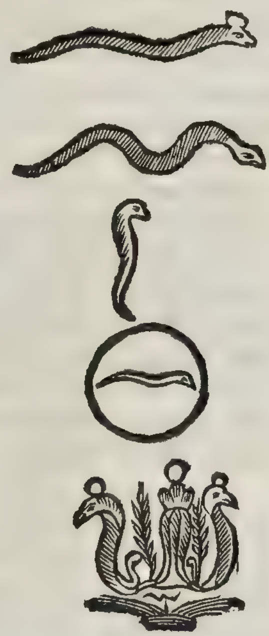
deſcendentes è Quirinali deducit ad Pantheon; fuit autem ex nigro marmore, Accipitrino capite conſpicua, quæ manu dextra dimiſſa & explicata, ſiniſtra Crucem anſatam portabat, vti inferius figura C. oſtendit & etiamnum in Eminentiſſimi Antonij Cardinalis Barberini palatio ea, quæ paulo poſt ſequitur, forma ſpectanda exponitur; vbi enim Iſis colebatur, ibidem Oſiris maritus abeſſe non poterat; Verùm cum hanc ſtatuam hieroglyphicam in Oedipo expoſuerimus, eò Lectorem remittimus.

Eodem in loco ante decennium circiter è regione Collegij Romani, eiecta ex fundamentis fuit copioſa Aegyptiacæ ſuperſtitionis ſuppellex, erantque inter alia Tabulæ marmoreæ hieroglyphicis ſymbolis inaratæ, & coronis integra ferè, in qua ordine, ſequentes figuræ inſertæ videbantur; quarum nonnullæ adhuc in meo Muſæo expoſitæ ſpectantur. Vti figura D demonſtrat.

C

D

Cum itaque in nullo Romanæ Vrbis loco tanta Aegyptiacorum monumentorum copia, quam in hoc diſtrictu ſit inuenta, id luculentum ſanè indicium eſt, hoc loco, non alibi, celebre illud Iſidis delubrum conditum fuiſſe. Qui verò vicinum Templum Mineruæ ſacrum cum Templum Mineruæ non idem fuit cum Iſidis Templo

Isiaco confundunt, valdè hallucinantur, cum hæc, vti religione, ita situ quoque distincta fuerint. Mineruæ Fanum eiusque situm, ritusque in eo peragi solitos Iacobus Laurus ex Plinio in suo de Romanis Antiquitatibus libro hisce verbis describit: *Templum Deæ Mineruæ ædificatum, seu dicatum fuit à Magno Pompeio ex Manubijs, vbi omnia Victarum à se gentium insignia ac titulos reposuit, vt est apud Plinium lib. 3. cap. 26. Templum variè ornatum instructumque fuit, addito simulacro ipsius Deæ, cui varia quoque à suis Sacerdotibus fiebant sacrificia; Nam ei Victores redeuntes è bello, triumphantesque sacrificabant in gratiarum actionem, quas ei tanquam Deæ armigeræ referebant, quocircà etiam ægide sinistra, & hasta manu dextrà, longa induta toga fingi pingique erat solita; Interdum Caput Medusæ in scuto præferens: Bellona propterea, quasi Dea bellatrix dicta à Græcis Pallas, Minerua à Latinis dicitur, alijsque nominibus, Iouis Aetheris primogenita, vt testatur Leontius Author Græcis; atqne idcircò fabulantur Poëtæ eam è Iouis cerebro natam, ob eam fortassis causam, quod cum sapientissima fuerit fœmina, & ideò sapientia & bonis artibus à Veteribus præpositam, significare eo commento voluerint sapientiam, pro qua sumebatur Minerua, ex inexhausto Diuinæ sapientiæ fonte dimanasse. Meminit huius Commenti Sanctus Augustinus lib. 5. de Ciuit. cap. 10. Tritonides quoque dicebatur à Poëtis præsertim, eò quod Ogygis Regis tempore circa Tritonidem Africæ paludem, Virginali facie & habitu dicatur apparuisse. Diuinitatem autem videtur obtinuisse apud eam gentem, tanquam de hominibus beneuserita, quod olei & lanificij credatur esse inuentrix: Ludi in eius honorem celebrabantur, Quinquatria dicta, quæ ad sua vsque tempora perseuerasse testatur Plinius. Fiebant autem quinque diebus, quibus pueri vacabant à studijs, præceptoribusque ferebant munuscula in honorem Deæ, de quo Ouid: Varro scribit, ab ea fundatas Athenas, alij volunt, quod ijs nomen dederit, ob oliuam ei dicatam in Signum Victoriæ & Pacis. Meritò hoc Deæ Sapientiæ Templum cessit ædi B. Virginis, veræ sapientiæ Matris, cui ibidem Patres Prædicatores eiusdem sapientiæ cultores inseruiunt.*

Descriptio Templi Mineruæ.

Ex quibus patet, Templum Mineruæ ab Isidis diuersissimum fuisse; in illo enim Græcorum more cultus Mineruæ, in hoc Aegyptiorum more Isis celebrabatur, vti Ichnographia docet. Isæum enim, vt & Templum ipsum vbique pyramidibus, cæterisque monstruosis Deorum Dearumque formis describebatur, plena omnia hieroglyphicis Schematismis, de quibus cum in sequentibus fusiùs dicturi simus, ea id hoc loco tantùm insinuasse sufficiat.

Templum Mineruæ in Templum B.Virg. cessit.

CAPVT III.

Quis Iſidis Templi primus Conditor fuit?

QVIS propriè Iſæi & Templi Iſidis ad ſepta Campi Martij extructi, conditor fuerit, qui ex Authoribus id tradat, non me legiſſe memini. Noui Numam Pompilium Secundum Romanorum Regem à Pythagora Ægyptiacæ Philoſophiæ peritiſſimo, inſtructum in huiuſmodi ſacra quàm propenſiſſimum fuiſſe, ſed de Templo ijs erecto, nil apud Authores legitur. Multos quoque ex Romanis tum ab Ægyptijs, tum à Græcis, inſtructos in Ægyptum data opera, ad occultioris philoſophiæ rationem addiſcendam, profectos fuiſſe, affatim in Obeliſco Pamphilio oſtendimus: de Templis verò more Aegyptijs ſolito extruendis tum in Græcia, tum Romæ erectis, nihil conſtat, niſi poſtquam Aegyptus in poteſtatem Romanorum redacta fuit, tum enim verò complures admirandis iſtis Aegyptiorum operibus ſtupefacti, paulatim ad Romam ſimilibus fabricis monumentiſque exornandam atque vnà ad veteres ſuperſtitiones ab inferis reſuſcitandas, animum adiecerunt; fuiſſe tamen nonnulla Aegyptiorum delubra ante Imperij Romani exordium Romæ extructa, multis rationibus conuincor: primò quod huiuſmodi Iſiaca delubra à primis tum Imperatoribus, tum conſulibus prohibita comperiam, ſi prohibita fuernnt, ergò iam multis ante annis extructa fuiſſe, quis dubitat? Sed audiamus Dioniſ. verba lib. 53. *Decretum*, inquit, *quod prioris anni exitu de Serapi Iſideque factum erat, inter prodigia non extremum videtur locum obtinuiſſe; Eorum Diuorum fana, quæ priuatim nonnulli extruxerant, Senatus demoliri iuſsit, quod eos non magnoperè inter Numina numerabat; vbi ea ſententia obtinuit, vt publicè iam coli inciperent, extra pomærium eos Deos collocarunt*: Factum verò, teſte Dione, hoc decretum, ſiue Senatus conſultum, anno Vrbis conditæ DCC; etſi Tertullianus id euulgatum fuiſſe dicat anno Vrbis Conditæ DCXCVI. id eſt, anno 69. Piſone & Gabinio Conſulibus. Quod verò à priuatis extructa fuiſſe dicat, luculento indicio eſt, hoſce in Aegypto primùm Iſiacis ſacris initiatos, deindè Romam quoque eorum ſolita Aegyptijs extructione fanorum participem eſſe voluiſſe. Quemadmodum verò peregrinus & monſtruoſus Deorum cultus ſine publica authoritate introductus fuit ita quoque cum tempore & cultus eorum publicis decretis, ob ſcelerum, quæ in eo ſub prætextu ſacrificiorum committebantur, abolitus fuit, templa quoque deſtructa, attamen multorum ſacris fauentium cura mox reſtituta. Dion de Auguſto loquens ait, *Aegyptijs Dijs ſacra fieri intra pomærium non eſt*

Conditor Templi Iſidis non certò conſtat.

Romanorū in Ægyptiacam ſuperſtitionem pronitas.

Decretum quo anno de abolendis Templis Iſiacis factū ſit.

Cauſa cur abolita ſint, cur reſtituta.

passus; & de Agrippa; *Sacra Aegyptia, quæ iterum in Vrbem iam insinuabant, repressit edicto, ne quis in Suburbano intra* 500. *passus ageret.* Meminit & huius Tertullianus in apolog. 6. *His vos restitutis summam maiestatem contulistis, licet Serapidi iam Romano aras restruxeritis*, tantùm verò Domitiano & Caracallæ huiusmodi Isiaca sacra placuisse legimus, vt referente Suetonio Domitianus è Capitolio fugiens matutino tempore Isiaci sacrificuli celatus habitu, inter ridiculam sacrificulorum stolidissimæ superstitionis turbam versari non sit dedignatus. Spartianus quoque de Caracalla: *Sacra*, inquit, *Isidis Romam deportauit, & Templa vbiqne magnificè eidem Deæ fecit.* Neque hìc Lectorem existimare velim, Caracallam primum fuisse Delubrorum Isiacorum Conditorem, aut qui primus huius sacra in Vrbem euocauerit, hoc enim falsum esse, ex dictis patuit, cum iam multò ante Cæsares ea tempore Reipublicæ Romanæ viguerint; Caracallam tamen sacra huius magno studio promouisse, delubra iuxta morem Aegyptiorum, à quibns instructus fuerat, simulacris cæterisque monumentis sacris, quibus vnicè afficiebatur, adornasse, Obeliscus inter alia, quem ex Aegypto allatum Romæ in Hippodromo suo erexit, quemque vetustate temporum prostratum confractumque Innocentius X. Pont. Max. postmodum in foro Agonali reerexit, satis ostendit. De quibus Consule nostrum Obeliscum Pamphilium.

Caracalla studiosus superstitionis Aegyptiaca

Cur verò tot rigidis decretis fuerint prohibita Templa Isiacorum, causa fuit, quod in ijs plerumque Ithyphallia seu priapæa sacra principem locum tenerent, quæ vti ad omne scelus & propudiosæ libidinis vsum, impunem quandam licentiam præbebant, ita quoque huic vitio propensos vehementer, & vel ipsos Imperatores luxuriæ monstra alliciebant, vti de Domitiano & Caracalla suprà diximus. Heliogabalus certè adeò hisce fauere visus est, vt & sacerdotem Syrorum more, Solis ageret, sibique indè Heliogabali nomen imponi iusserit, vt proindè exemplum secutus Caracallæ patris sui, mirum non sit, hoc totius turpitudinis monstrum, tanto animi sui ardore, turpissima Ithyphalliorum, non sacra, sed scelera amplexum fuisse. Sed vt ad institutum nostrum reuertamur; Isidis itaque Templum, eo quo diximus loco constitutum fuisse, ex dictis patet. Et licet ædes prædicta non multum à septis distiterit, non tamen proxima fuit; Vndè alij posuere Isidis ædem in platea nunc Sciarræ, nonnùlli apud ædem S. Mariæ in Equiro; At certum locum nobis non licet assignare, nisi quod prope S. Marcelli Templum inuentum est marmor hoc titulo insculptum:

Isiaca sacra prohibita fuerunt ob scelera quæ in ijs committebantur

Heliogabalus, sacerdotem Solis se appellare voluit.

Templum Isidis exoratæ.

Quod tamen non arguit, ibi ædem fuisse Isidis; sed marmor intra Isæum erectum. Fuit autem Isis Aegyptiorum Dea, & in magna apud ipsos veneratione

ratione, cuius ſacra Romam aduecta eſſe teſtatur Lucanus. Lampridius in Com. Ant. Imp. *Dicta ſacra*, inquit, *Iſidis ita coluit, vt & caput raderet, Iſiacos verò pineis vſque ad perniciem pectus tundere iuberet.* Colebatur autem Iſis cum Oſiride viro, qui Serapis eſt nominatus, à quibus Iſæum & Serapeum loca publica in regione Flaminia nomen ſumpſere. In Iſidis autem Templo magna dabatur adulteriorum occaſio. Vnde Ouidius ad amantem.

Ne fuge Niliacæ Memphitica ſacra Iuuencæ,
Multas illa facit, quod fuit ipſa Ioui.

Quo in loco non de latrocinijs, quemadmodum opinatur Fuluius, verùm de adulterijs & ſtupris intelligit Ouidius: Nam & Ioſephus commemorat, iuuenem quendam nomine Mundum, Paulinam generoſam & pudicam alioquin matronam, cum impatienter amaret, Sacerdotes Iſidis pecunia corrupiſſe, qui nouo Religionis commento mulierem in Templum vocarent, eoſque finxiſſe per noctem cum Oſiride collocutos, perſuaſiſſeque eam à Deo deſiderari, illam verò, cum in Templum veniſſet, à iuuene tanquam ab Oſiride compreſſam, & cum mox petulantiùs ſtuprum ei exprobraſſet, mulierem marito rem detuliſſe, maritum Tiberio Cæſari, atque ipſum indignatum ſacerdotes cum Mundi liberta, quæ facinoris fuerat conciliatrix, crucibus affixiſſe, Temploque Iſidis euerſo, ſimulachrum eius in Tyberim præcipitari iuſſiſſe. De incendio autem huius Templi meminit Dion his verbis: *Ignis diuinitùs potiùs quàm ab homine Romæ excitatus, eamque depopulatus: Nam Serapis & Iſidis Templum, & Septa, Neptuni ædem, Thermas Agrippæ, Pantheon, Diribitorium, Balbi theatrum, Pompei porticum, Octauiæ domum cum Bibliotheca, Templum Iouis Capitolini cum ædibus & ſacellis coniunctis exhauſit.* Pluribus autem in locis fuiſſe Iſidis Templum, teſtatur Spartianus in Vita Caracallæ; idem, ait, ſacra Iſidis Romam deportauiſſe, & Templa vbique magnificè eidem Deæ feciſſe.

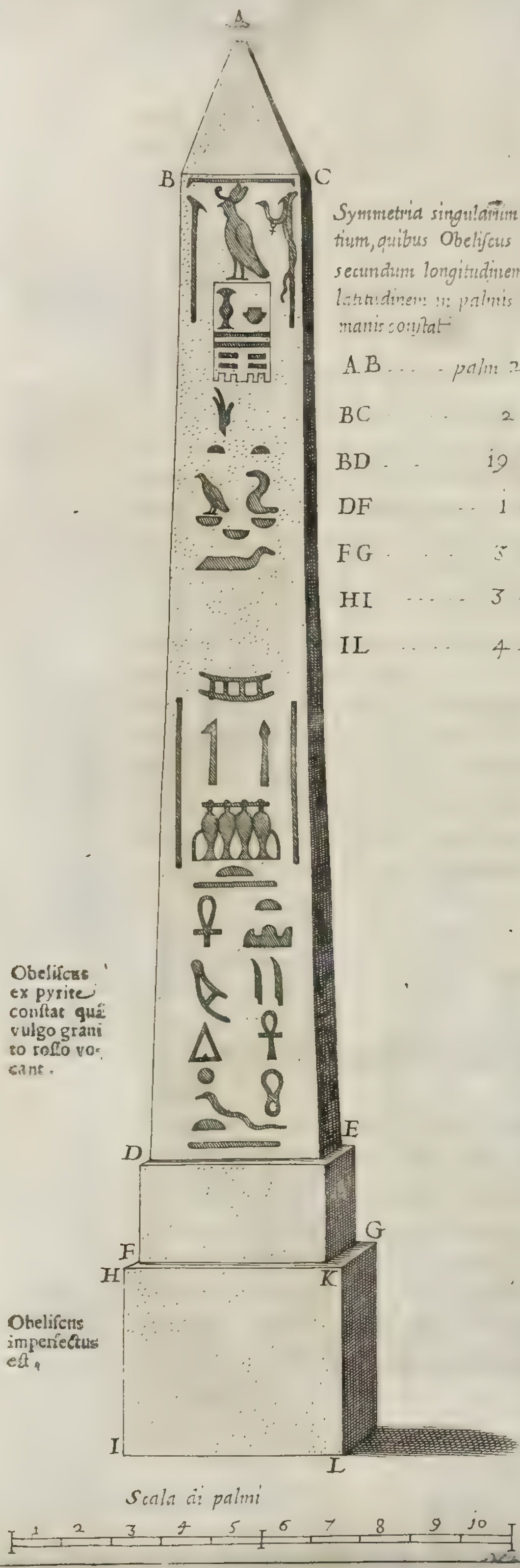
Mundi cum Paulina in Iſiaco Templo ſtuprum

CAPVT IV.

De Obeliſco in Iſæo non ita pridem detecto.

OBELISCVS hic, vti ſuprà innuimus vnus ex minoribus occaſione muri exaltandi, pro quo fundamenta iaciebantur, inuentus fuit, cuius fama percrebeſcente, ad eum ſpectandum, magnus mox hominum confluxus fuit. Symmetria Obeliſci ita ſe habet: Altitudo eſt 24. palmorum, inferior baſis 3. pal. cum 1. ſext. ſuperior latitudo vbi in pyramidion terminat, 2. pal. cum 1. quarta, pyramidion verò 2. pal. cum 3. quart. palmor. altitudinem continet; Abacum, cui impo-

Symmetria Obeliſci inuenti.

Symmetria singularium partium, quibus Obeliscus tam secundum longitudinem quã latitudinem in palmis Romanis constat

AB	*palm* 2 $\frac{3}{4}$
BC	2 $\frac{1}{4}$
BD	19 $\frac{5}{6}$
DF	1 $\frac{11}{12}$
FG	5 $\frac{2}{3}$
HI	3 $\frac{3}{4}$
IL	4 $\frac{1}{4}$

Obeliscus ex pyrite constat quã vulgo granito rosso vocant.

Obeliscus imperfectus est.

impositus fuerat, pal. 3. cum 3. quart. pal. altum, vnà cum Obelisco repererant; Obelisci symmetriam à celebri Architecto Iosepho Paglia ex Ord. S. Dominici designatam in apposita figura considera; statuam præterea ex Lydio lapide sine capite tamen & brachijs octo palmorum longam vnà detexerunt, quæ tamen an Deam referat, aut Romanam aliquam illustrem fœminam, dispici non potest. Obseruaui & eodem tempore post Obelisci huius inuentionem, multa effodi ex vicinis ab Obelisco fossis fragmenta, quorum duo sphynges, seu Leones Niloticos, eius prorsus formæ cuius sunt duo Leones, qui in principio ascensus Capitolini ex magno lapide aquam vomentes spectantur; duas pariter columnas exotico modo ex lapide pyrite elaboratas, quarum vtraque 4. palmorum latitudinem in diametro obtinet, quæ si integræ fuissent, ad 30. palmorum altitudinem facilè excurrissent, quæ quidem omnia Aegyptiaci ingenij indolem referunt. Cæterum Obeliscus ex lapide Aegyptio, qui vulgò *Granito rosso* dicitur, constat, hic, præterquam in Thebana Aegypti prouincia, teste Plinio, nulla alia in Mundi parte effoditur, propriusque Aegypti partus est; adeò verò à tot sæculorum ætatibus integer, & ab omni corruptione immunis hucusque mansit, vt hisce temporibus elaboratus videatur: imperfectus verò quoad hieroglyphica cernitur, vtpote in quo complura desunt, nonnulla quoque eleganter quidem incepta, at non finita videntur, quod in nullo alio Romanorum

norum

norum Obeliſcorum me obſeruaſſe memini: Quæ res non parum quoque Antiquitatum ſtudioſos perplexos tenuit.

Quæritur itaque, vndè moles hæc tantam imperfectionis notam incurrerit? Ad quod reſponderi poſſet; tum Hieroglyptam, tum eos, qui Obeliſcum hieroglyphicis exornandum præceperant, aut morte præuentos, vel ſubitanea quadam temporum reuolutione, aut belli imminentis perculſos formidine, ab vlteriori operis proſecutione (quemadmodum in repentinis huiuſmodi temporum calamitatumque neceſſitatibus fieri ſolet) tùm ab inciſione figurarum, tùm ab eius erectione ceſſare coactos fuiſſe; cum enim Aegyptum vſque ad Cambyſis tempora, longa pace Regnique tranquillitate ab immemorabili tempore fruitam legamus; certè haud inueriſimile videtur, huius ſculpturæ proſecutionem violenta Cambyſis inuaſione, dum in Aegypto cum ingenti hominum, ſacerdotum, hieroglyptarumque ruina monumentorumque vaſtatione ſuſque deque verteret omnia, ſuſpenſam imperfectamque in hunc vſque diem manſiſſe; Siquidem à Cambyſiano Aegypti excidio, nullum amplius Obeliſcum hieroglyphicis inaratum fuiſſe, ſacerdotibus ſacriſque Scribis quà occiſis, quà profligatis, in Obeliſco Pamphilio fusè docuimus; Niſi forſan dicamus, Romanorum veterum temporibus inciſum fuiſſe; Verùm enim verò cùm iam vel à Cambyſis tempore hieroglyphicorum doctrinam vnà cum vltima Aegypti ruina abolitam, Plinius aſſerat, non video, quomodò Romani eum inſcribere potuerint; accedit quod Auguſtus poſt Obeliſcos Romam ex Aegypto delatos, deſiderio intelligendi ſub ipſis abditam doctrinam percitus, ſumma cura viros doctrina & antiquitatis notitia celebres, quos inter Cornelium Tacitum vnum fuiſſe Plinius cit. loco tradit, in Aegyptum ablegauerint, ea ſpe fretus, futurum, vt ſuperſtites adhuc ſacerdotes hieroglyphicæ artis notitia inſtructos, qui doctrinam in Obeliſcis ſcriptam exponerent, deprehenderet; ſed fruſtra. Neque enim in Aegypto, nec alibi in Imperio Romano vllum hieroglyphicæ doctrinæ peritia clarum inuenit. Sed de hiſce, cum in Propylæo Oedipi vbertim egerimus, eò Lectorem remittimus.

Cauſa imperfectionis huius Obeliſci.

Quando & quo tempore Obeliſcus effigiatus ſit

Aug. Cæſaris ſtudium.

Interitus hieroglyphicæ literaturæ.

Fuerunt tamen nonnulli, qui hunc Obeliſcum, dum ex Aegypto allatum adhuc raſum viderent, ab ipſis quibuſcumque tandem ſculptoribus ſiue Aegyptijs, ſiue Romanis Aegyptiorum veterum Simijs, hieroglyphicis inſignitum fuiſſe, quibus non contradico; fieri enim potuit, vt quamuis artis hieroglyphicæ ignari, ex alio tamen quopiam Obeliſco veluti prototypo quodam excerpta Symbola diligenti cura Obeliſco raſo, vt reliquis, qui iam ſua literatura decorabantur, conformis fieret, inciderint; ad quod præſtandum, nulla ad dicta ſymbola incidenda peritia requirebatur, quemadmodum tempore Sixti V. in Obeliſcis Flammineo & Lateranenſi ruptis mutiliſque factum fuiſſe deprehendi, quorum defectum Sculptores Romani, vbicumque in confracto Obeliſco lacunæ hiatuſque reperiebantur, hieroglyphicis aliundè mutuatis ſuppleuerunt;

Non eſt inveriſimile Romæ Obeliſcum hunc ex Aegypto raſum hieroglyphicis inſignitum, & ratio.

quæ

quæ omnia à me notata, & obseruata in dictorum Obeliscorum Syntagmatis, Quarti Tomi Oedipi, Lectori proposuimus, vbi & symbola imperitè ab ignaris artis imposita emendauimus; idem in nostro hoc Obelisco contingere potuit; quod vt asseram, non exiguæ rationes me ad id credendum mouent; quarum prima est, quod in meo Musæo plura teneam huiusmodi hierogliphicorum monumenta ex Isæi ruderibus extracta, quæ tametsi hieroglyphicis veris & genuinis constent, in Aegypto tamen incisa non fuisse, indè mihi patuit, quod tum in rudibus saxis, tum in tabulis marmoreis sat mollibus & candidis fuerint inarata, quibus lapidibus Aegyptij, tanquam ἀφθαρσίας, siue incorruptibilitati prorsus contrarijs, summoperè abhorrebant, vti in figura præsenti apparet. Altera ratio est, quod qui Isiaca fana extruebant, siue Cæsares, siue priuati fuerint, perindè est, Delubra præcisè iuxta formam normamque fanorum Isiacorum, prout sacrificiorum in ijs instituendorum modus & rario exigebat, adornarint; Viderant hi adyta Aegyptiorum haud dubiè monstruosis simulacris referta, muros vndique & vndique hieroglyphicis exornatos, & pro vastitate Delubri erectos Obeliscos, cuncta singulari serie & ordine disposita; Intellexerant quoque hunc disponendorum simulacrorum ordinem ad Genios alliciendos sistendosque necessarium esse; sacrorum verò obeundorum rationem ita institutam, vt peculiari hac rerum sacrarum dispositione neglecta, tantum abest, vt Genij ijs obedire crediderint, vt potiùs hisce deficientibus ad indignationem moti, loco gratiarum concedendarum, de peracta incuria vindictam exquirerent. Hasce itaque cerimonias Romanos Veteres imitatos, cum supellex ægyptiaca ijs non suppeteret, Symbola ex alijs veris & legitimis Aegyptiorum monumentis extracta in obuijs lapidibus marmoreisque tabulis incidisse, verisimile est. Verùm hoc æquo Lectoris iudicio ponderandum relinquo. Quare ad alia.

Isidis Templum iuxta normam & formam templorum Isidis in Aegypto præcisè extruebantur.

Superstitio Aegyptiorũ in Templis extruendis.

CAPVT V.

Prolusiones ad Interpretationem.

§. I.

Hieroglyphicum quidnam propriè significet?

HIEROGLYPHICVM ἀπὸ τοῦ ἱερὸς καὶ γλύπτειν, id est, sacra sculptura deriuatum, nihil aliud est, quàm symbolum rei sacræ, lapidibus saxisque durissimis contra omnem corruptionis labem incisum; solebant enim Aegyptij componere & formare sua symbola non sermone, aut verborum nominumque constructione, sed ijs notis figurisque, quæ integrum quendam

dam de altioribus naturæ Diuinitatiſque myſterijs ſenſum inuoluerent, ingenioſa induſtria ſuos adaptantes ſenſus, ſub obſcuro atque allegorico imaginum inuolucro à profanorum ineruditorumque notitia remotiſſimo ſolis cognita ſapientibus vti. Nam vt rectè Iamblichus lib. de Myſterijs Aegypt. *Imitantes Aegyptij ipſum Vniuerſi Naturam, fabricamque Deorum, ipſi quoque myſticarum reconditarumque notionum imagines quaſdam in ſymbolis conficiendis oſtendunt, qemadmodum & Natura rationes occultas in apparentibus formis quaſi ſymbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifeſtas imagines explicant. Cum ergò perſpiccrent ſuperiora omnium inferiorum ſimilitudine delectari, atque inſuper optent à ſuperioribus bonitate repleri, quatenùs pro ea viribus imitentur; meritò & ipſi conuenientem ſuperis modum agendi pro viribus offerunt; quandò occulta myſteria ſymbolis inſerunt manifeſtis; in quibus interpretandis dimitte voces, accipe ſenſus: Quandò igitur Lutum in ſacris nominant, aut inducunt, hoc intellige Mundi corpus atque materiam genitalemque virtutem huic inſertam, & quaſi pariter agitatam atque fluentem, aut etiam cauſam principalem, & quaſi loco fundamenti præpoſitam elementorum elementaliumque virtutum. Cum hoc igitur tale ſit, Deus ipſe generationis, totiuſque Naturæ virium omnium, quæ inſitæ ſunt elementis, cauſa; vtpote qui hæc ſupereminеat omnia immaterialis ipſe, indiuiſus, immobilis & ingenitus, totuſque ex ſeipſo, & in ſeipſo totus. Vndè Aegyptij Deum inducunt ſedentem ſuper Loton aquaticam ſcilicet arborem, vbi ſignificatur, Deum principatu ſuo mundanum ſuperexcedere lutum, nec attingere gubernando, ſed principatum gerere intellectualem penitùs & empyreum. Omnia enim in Loto rotunda ſunt, tum poma, tum folia, ex quo ſignificatur circularis actio mentis per eadem videlicet, & eodem modo ſe habens. Deus igitur ipſe ſuper hanc inſuper actionem in ſeipſo conſiſtit, ſuperans eiuſmodi principatum ſanctus & venerandus, & in ſeipſo penitùs conquieſcens, quod quidem ex actu ſedendi ſignificat. Proindè vbi Deum introducunt nauis gubernatorem, principalem ſignificant Mundi gubernatorem; ſicut enim gubernator à naui & gubernaculo ſegregatus, vno quodam facilique momento mouet vndique & regit dirigitque nauem; ita Deus ipſe Mundum deſuper, videlicet à primis Naturæ principijs præcipuas motionum cauſas exhibens. Quoniam verò partes Cœli omnes animaliaque Cœleſtia, & totus Vniuerſi motus ipſumque tempus, ſecundum quod ipſe Mundus mouetur, cunctaque denique, quæ continentur in totis, vires à Sole deſcendentes accipiunt; ideò has etiam ſymbolicus ſignificandi modus adducit, verbis quidem deſignans ſecundum animalia cœleſtia figurari, formaſque viciſsim commutare per oras. Intereà verò demonſtrans immutabilem eius, ſimulque totam per totum Mundum traductionem, atque ipſa pro diuerſitate naturarum notionumque ſuarum, multiformes accipiunt à Sole potentias; ideò ſymbolica traditio vult per Deorum multitudinem vnum ingredi Deum, atque per potentias multiformes vnam Dei adeſſe potentiam.* Hucuſque Iamblychus.

Hieroglyphica, non fuit ex verbis & nominibus, ſed conceptibus arcanis.

Lutum hieglyphicè materiam notat.

Dei attributa.

Quid Deus ſupra Lotũ ſedens.

Quid per nauis gubernationem.

Deus immobilis omnia mouet.

In hoc præſenti ratiocinio veterum ſapientum in hieroglyphicis excogitandis ſolertiam adeò peritè expoſitam vides, vt veluti in anacephaleoſi quadam omnia comprehendiſſe videantur.

Poſt Hebræos, Aegyptios primos literarum ab Hermete Triſmegiſto inuentarum vſum tradidiſſe, in operibus noſtris hieroglyphicis ex innumeris authoribus vbertim docuimus. Triplex autem literarum genus Aegyptijs in vſu fuiſſe, Clemens Alexandr. lib. 5. ſtromatum tradit; quorum prius apud populum & plebæios in vſu, ſcribendis literis aptum, vndè & ἐπιστολογραφικὸν vocat; Alterum erat ſacerdotale, quod ἱερογραμματικὸν, quo in ſacris rebus conſcribendi vtebantur; Tertium ἱερογλυφικὸν, & ſacra ſculptura dicebatur, eò quod abſtruſas huiuſmodi literas ex omnibus Mundi rebus conſtitutas, tanquam abdita ſacramenta Obeliſcis, ac Deorum Dearumque ſtatuis incidere ſolerent. Addidit & hiſce κυριολογικὸν, id eſt, ſcripturam propriè loquentem, (κυριολογικὸν, inquit, eſt ea, quæ per prima elementa propriè loquitur; vt qui Solem pingunt, faciunt circulum, Lunam autem, figuram Lunæ curuæ formam præſeferentem, conuenienter ei figuræ, quæ propriè dicitur.)

Triplex Aegyptijs vſitata literarum ratio.

Epiſtolaris.

Sacra Sculptura.

Appropriata.

Addunt nonnulli hiſce aliud genus hieroglyphicorum, quod gnomicum vocant, quo allegoricis quibuſdam effatis, morum formandorum doctrinam inſinuabant, cuiuſmodi Horapollo poſteritati reliquit: Aegyptij quippe, vt in omnibus operationibus ſuis myſtici, allegoricique, ita in familiari quoque colloquio, breuibus quibuſdam argutiſque ephonematis adagijſque vtebantur, quibus mores, diuerſorumque hominum conditiones vel laudandas, vel vituperandas perſtringebant, quæ & hieroglyphicis ſymbolis adnumerarentur, eorum tamen plerumque in familiari conſuetudine vſus erat, cuiuſmodi ſunt: *Numero* 1095. *ſignatus eſt*; quo pronunciato indicabant hominem mutum; continet enim hic numerus 1095, dies vnius integri triennij, ſi ex 365. diebus vnius anni conſtituatur curriculum, intra quod tempus, dum puer non loquitur, etſi linguam habuerit, vocem tamen nunquam manifeſtaturus eſt. Prætereà eum, qui ad hominem ferocem in neceſſitate conſtitutus confugiens opprimitur, indicaturi, id hoc epiphonemate exprimebant: *Noctua paſſerem excipit*; hic enim à venatoribus agitatus, dum ad noctuam confugit, ab ea mox opprimitur. Rurſus hominem indicaturi in ſilentio contemplationis ſtudio vacantem, dicebant, *cicada canit*: hæc enim non ore, ſed alarum ſtridore cantum perficit. Talia ſunt plurima argutè ſanè & mira ingenij induſtria excogitata, quæ in vnum collecta Tomo II. Oedipi Aegyptiaci folio 166. expoſita ſunt, ad quæ Lectorem remitto.

Scriptura prouerbialis.

Exempla adagiorum

CA-

CAPVT IV.

De myſtica ſignificatione figuræ Obeliſcorum.

Apud Ægyptios omnia myſterijs plena.

CVM, teſte Clemente lib. 6. Stromat. nihil apud Aegyptios actum ſit myſterio non refertum, adeò quidem, vt vel ipſæ domus, Templa, Inſtrumenta, habitus, quos vel in Deorum cultu, vel in ſacrificijs peragendis ſolenni pompa portabant, imò ipſi, quos faciebant nutus & geſtus, myſticum quoddam eſſent rerum altiſſimarum per huiuſmodi ſignificatarum ſymbolum; certè nequaquam temerè aut ſine ratione, aut ornatus tantùm gratia, vt multi perperàm ſentiunt in hyerogliphica ſua ſapientia poſteris repræſentanda Obeliſcis vſos eſſe putabimus; ſed ſummo ſtudio, & inſigni quadam mentis inueſtigatione eam ſibi comparare voluiſſe cenſendi ſunt figuram, quæ ipſamet myſterijs referta, myſtico ſymbolorum contextui vndequaque reſponderet. Qualem pyramidem quadrilateram eſſe in ſequentibus copiosè moſtrabitur. Nam quod Hieraphantæ particularium rerum ſub ſymbolis expreſſarum deſcriptione connotabant, hoc totum in exteriori Obeliſci, aut Pyramidis facie veluti in Synopſi quadam, aut in ſaxeæ cuiuſdam epigraphes rudimento ἀνακεφαλαιωτικῶς vniuerſim repræſentabant; adeò vt in Naturæ penetralibus nihil adeò abſconditum ſit, quod hìc non præfiguratum videatur. Atque hæ ſunt illæ maximæ columnæ, de quibus Iamblicus; in quibus veluti ſub Sileno quodam Aſtrologiæ, Geometriæ, Muſicæ, Arithmeticæ, Theologiæ & Philoſophiæ reconditioris maxima quæuis myſteria recondita latent. Et de quibus Pythagoram, Platonem, alioſque inter Græcos Philoſophos doctrinam & veram philoſophandi rationem didiciſſe, paulò ante ex Iamblicho oſtendimus. Sed vt quæ verbis tantoperè commendamus, ea ſic ſe habere, ipſo opere monſtremus.

Obeliſci figura myſterioſa.

Columnæ Iamblicho quales fuerint.

Obeliſcus ſymbolum totiu, naturæ & materiæ.

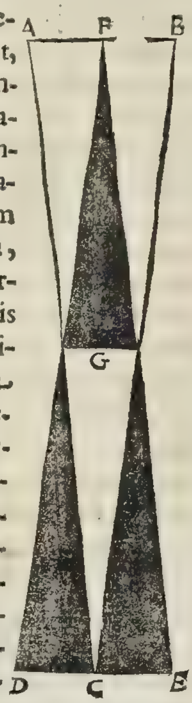
Dicimus primò, per Pyramidem ſeù Obeliſcum Aegyptios rerum Naturam & informem illam materiam, quæ innatum quendam ad formas recipiendas appetitum habet, repræſentare voluiſſe. Sic enim Abenephius ſentit, verba eius ſunt: vt ſequitur: *Per ipſam figuram pyramidum ſignabant materiam primordialem*; cui conſentit Artephi Arabs, in capite, quo probat: *Ex puncto omnia*, & poſt eum apud Pierium anonymus quidam citatus, ex ſequentibus verbis pulchè deducit. Sicut enim pyramis à ſummo faſtigio L velut à puncto incipit, & per lineas LNOST. in ſuperficies, & corpus abiens, paulatim in omnes partes dilatatur, ſic rerum omnium Natura ab vnico principio, & fonte, qui diuidi nequit, nempè à Deo Summo Opifice profecta, varias deinceps formas ſuſcipit, ac in varia genera atque ſpecies diffunditur, omniaque apici illi, & puncto, à

Primigenia Mundi origo.

quo omnia manant & profluunt, coniungit; quo ſanè optimè repræſentari videtur primogenia illa Mundi origo, quà omnes Mundi partes conformatæ, illam, quam nunc vidimus, ſpeciem effecerunt. Erat enim olim Mundus informis & cænoſus, nondum diſcretis rerum notis integritatem ſuæ formæ adeptus; nam neque Tellus centrum ſuum pro fundamento rerum omnium ſtabilierat, neque Cœli perpetuus motus certa ſede voluebatur, ſed omnia ſine Solis vſu immota, triſtique depreſſa ſilentio languebant; aliud extabat nihil, quàm informis diffuſæ materiæ ſegnities, antequam principium illud, à quo producta & conſtituta ſunt omnia, ſalubrem vitæ motum depromens, mundum Mundo redderet, Cœlumque à Terra, & pelagus à Continente diſtingueret. Quo tempore prima rerum elementa quatuor, ex quibus ceu radice, ac generis principio nihil non gignitur, quæ per pyramidis quadratam baſin S T V X expreſſa ſunt, ordinem ſuum ac formam propriam acceperunt.

Quadrata baſis 4. elementa notat

Erat autem hoc vnum inter cætera dogmata Aegyptiorum, vt crederent, omnium rerum in hoc Mundo exiſtentium perfectiones, bonorum item ac malorum commiſtiones, latentes rerum conſenſus & diſſenſus, item ſpiritus & materiæ in vnum compoſitum coëuntium mixturam non fieri, niſi pyramidali quodam progreſſu, adeò quidem, vt ea entia, quæ ab omni corruptionis pernicie remotiſſima ſunt, pyramidis ſuæ baſim ſupra Solis Lunæque vias in Zodiaco ſupramundano fundantes, apice ſuo deorſum verſo corporearum rerum orbitam non tangant niſi in puncto. Contrà verò illæ res, quæ terrenæ miſtionis inuolucro veſtitæ, in Mundo elementari cernuntur, pyramidis ſuæ baſin contrario ſitu in corruptionis centro fundatam habent, apice ſurſum verſo, immortalium rerum orbitam non niſi in puncto minimo tangant. Hinc illam A B C. Lucis, hanc D E F. tenebrarum pyramidem appellabant, arbitrabanturque, pyramidem tantò plus terrenis rebus immixtam, & tantò maiorem de luciditate ſua iacturam facere, quantò plus inferioribus terreniſque rebus immixta, approximauerit. Alteram verò, quantò plus à rebus corruptibilibus remota aſcenderit, deque

Lucida & tenebroſa pyramis quid?

terre-

terrena corruptionis labe expeditior fuerit, tantò plus lucis & fulgoris acquirere, donec in immensitate luminis, velut in mari gutta quædam absorbeatur, vt in subiuncta figura patet. Hinc Animam lucidæ comparabant pyramidi, corpus tenebrosæ; Nam Animam corporeis voluptatibus, & cœnosis delicijs immersam, grauem, torpidam & tenebrosam; eam verò, quæ rectæ rationis ductum secuta, ad incorruptibilium & cælestium rerum contemplationem sese eleuauerit, lucidam, cœlestem & angelicam appellabant, à Zoroastre, ni fallor, edocti, qui eadem de causa, animam dicebat alatam esse, alas perdere, cum corporeis cupiditatibus & vitijs acquieuerit, eas recuperare, cum ijs recrescentibus cœlestia petierit; Vndè Sphynges ἱερογλύφυς alatas efformabant.

Animam alatam dicebat Zoroaster.

Finis itaque principalis, quem Aegyptij in Obeliscorum erectione præfigebant, erat, repræsentare Solis & Lunæ, quorum illum Osirin, hanc Isin vocabant, ob innumera, quæ perenni influxu præstant, beneficia; & per Obelisci quidem figuram exprimebant radios, quos Solis digitos appellabant, eò quod illi veluti ex centro Solis & Lunæ per quadripartitam Mundi partem, quaternis Obelisci lateribus indigitatam, in quadratam Obelisci basin, quà inferior Mundus Hylæus siue Elementaris, ex igne, aëre, aqua, terra constitutus connotatur, diffusi, veluti fœcundo quodam digitorum attactu, omnia animare, omnia conseruare crederent; allegorica hac significatione, beneficiorum, quibus Orbem implerent, magnitudinem insinuantes. Nè verò mysticæ Obelisci figuræ color esset inconueniens, lapidem non quemuis, sed ad Solis proprietatem connotandam, durissimum & adamantica quadam vi & robore præditum, nullis temporum iniurijs obnoxium, quem Græci πυροποίκιλον, id est, igneo quodam colore variegatum, quem Itali *Granito rosso*, ob particulas quasdam ignei coloris sparsim hinc indè lapidi intermixtas, vocant, assumebant; quoniam verò hunc lapidem quadruplici particularum colore variegatum deprehendebant, alias rubro, quibus ignem, videlicet elementaris sphæræ Solem; alias subalbescentes, quibus aërem; alias ceruleo, quibus aquam, alias nigro, quibus terram significabant, queis aptè sanè exprimebant radiorum Solis excentro Obelisci per quaterna Mundi latera, in inferioris Mundi quaterna elementa, diffusorum processum, & hunc non solùm per Solem materialem, sed & allegorica quadam allusione, ad Genium in centro Solis residentem, quin & ad intellectualem Mundum, secundum analogiam quandam, Solem illum supramundanum, & inuisibilem referebant, cuius principali influxu primò in Mundum Geniorum, & per hos in corporei Mundi Solem, & tandem in hylæi Mundi Solem deriuato, omnia quadruplicis Mundi membra in vnione ad conseruationem Vniuersi conseruabantur.

Solis & Lunæ effectus Obelisci mõstrabant.

Obelisci dicebantur digiti Solis & cur?

Mysticę figuræ Obelisci congruum lapidem eligebant.

4. Elementa indigitabant 4. differentibus coloribus quibus lapis constabat.

Sol supramundanus Obelisco notatus.

Ex hisce, ni fallor, luculenter patet ingenium veterum Aegyptiorum, quo nihil non, quod tùm ad Diuina, tum ad Naturæ humanæque conditionis Sacramenta innuenda spectabat, assumere solebant. Sed iam ad ipsius Obelisci Interpretationem calamum conuertamus.

SE-

Μηδὲν κεκαλυμ
μένον ὃ οὐκ ἀπο
καλυφθήσε
ται
Sedente
ALEXANDRO
VII
PONTIFICE
MAXI
MO
Μηδὲν κρυπτὸν
ὃ οὐκ γνωσθή
σεται
Λουκ. 12
A
B
C
D
Septent
Occasus
Meridies
Ortus
reas
Zephyrus
Notus
Subsolanus

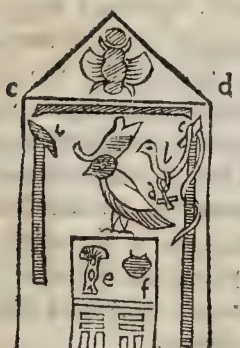
SECTIO II.

Interpretatio Obeliſci ex omni antiquitate, Authorumque veterum teſtimonijs ſtabilita.

CAPVT I.

Diuiſio Obeliſci.

HIS igitur iam expoſitis, nunc ad actualem Obeliſci Interpretationem nos accingamus. Diuiditur Obeliſcus in quatuor latera; in quo primo loco in ſingulis Scarabæus expanſis alis, deinde Accipiter ſpectatur tutulatus, ſiue mitratus; ex cuius tutulo Capreolus emergit, duobus hinc indè ſtipatus baculis vpupæ capite inſignitis; habet verò Accipiter à tergo Serpentem ſeu Aſpidem, quam caudà ſua baculo vpupomorpho circumplicatam vides; dorſo verò ſuo appenſam geſtat Crucem anſatam. Habes itaque hic in prima fronte Obeliſci quatuor diſtincta hieroglyphica; primo Scarabæum, & Accipitrem tutulatum; Secundò 2. baculos vpupæ capite inſignitos; tertiò Aſpidem; quartò Crucem anſatam dorſo Serpentis inſertam, quatuor ſymbola ſingulis lateribus communia cum ijs quæ, imò eadem in Obeliſci Lateranenſis prima ſerie cernuntur, vti & cum omnibus alijs, quæ in hoc Obeliſco continentur ſymbolis, ita vt hic præſens ex minori 44. Obeliſcis (quos P. Victor Romam aduectos fuiſſe ſcribit) vnus, non niſi compendium quoddam illius maioris Obeliſci, cenſeri debeat, vti in ſerie ſymbolorum explicandorum patebit. Quæ quid ſignificent, iam Diuini Numinis aſpirante gratia aperiemus.

Nota, nos in principio dixiſſe, hunc Obeliſcum non fuiſſe perfectum, ſed ab Hieroglyptis, neſcio quo impedimento derelictum, ſiquidem in eo complura deſunt ſymbola, nonnulla quoque incepta & nondum finita cernuntur; & vel ex nudis pyramidij faciebus luculenter patet, in quo principalem figuram (quæ debebat eſſe Scarabæus extenſis alis conſpicuus, quem Hieroglyptæ vltimò forſan delineandum diſtulerant) omiſerunt. Deeſt in pyramidio figura Scarabæi alis extenſis. Atque hanc rem ita ſe habere, tùm conſimiles huic, Obeliſci Mahutæus, Mediceus, & Monticælius clarè docent, tum Ars-hieroglyphica cumprimis eum requirit, quin vel ipſa nota c d, quæ

apud

apud Hierogrammatiſtas diſtinctionis ſymbolum erat, & aliquid præceſſiſſe ſignificabat, in nullo non Obeliſco primo loco reperitur; quemadmodum in Oedipo varijs in locis Lector inueniet. Quare nos iuxta veram Veterum Aegyptiorum artem hieroglyphicam, quam multorum annorum ingenti labore ſtudioque, nec non ex continua ſymbolorum combinatione, tandem Dei gratia didicimus, id in pyramidio omiſſum ſymbolum Scarabæi, vti è latere patet, reſtituimus. Hiſce præmiſſis ad intentam Obeliſci Interpretationem reuertamur.

Ex artis hyeroglyphicæ, notitia, interpres omiſſa ſupplet.

Itaque prima ſuprà enarrata ſymbola, vti vides, in omnibus lateribus ſunt eadem, in reliquis verò lateribus ſymbola etſi differentia ſint, in duobus tamen alternis lateribus, ſi pauca excipias, per totum ſymbolorum contextum pari ferè pacto eadem ſunt, vti in latere A C. & B D. vides; hoc verò cur factum ſit, paulò poſt exponemus. His igitur breuiter expoſitis, iam inceptam Interpretationis telam proſequamur.

Scarabæus quid?

Scarabæi extenſis alis ectypon, nil aliud, niſi ſupremum, & inuiſibile Numen Numinum, Solem ſupramundanum, & intellectualis Mundi principium denotat: Nam vti iam ſæpè diximus, ſignabant Aegyptij vnà & eadem re, ſub analogia quadam per Scarabæum & accipitrem, non tantùm ſiderei Mundi Solem, eiuſque præſes Numen, ſed ſub quadruplici Mundorum conceptu, Solem Mundi intellectualis ſupremum Numen, & hoc indicaturi in pyramidio vt plurimum ponebant Scarabæum ſub actu volandi, quo innuebant, Numen hoc ſupramundanum ex vltimi Obeliſci puncto, veluti Diuinitatis ſuæ centro in omnem Mundi latitudinem diffundi, omnia ſibi inferiora animare, & vi ſua mirifica, influxuque ad operandum excitare. Hinc infra pyramidion proximè ſequitur nota diſtinctionis c d. quæ Mundi ſupremi animam ab Anima Mundi ſiderei, id eſt, Sole quadantenus diuerſum quid indicat.

Quid nota C D.

Intellectuale illud Numen ſupramundanum ex abdito Diuinitatis ſuæ centro euolutum, in ſiderei Mundi animam, qui Sol eſt, & per Accipitrem indicatur, nunquam influere ceſſat; vndè vita rerum omnium, per Serpentem; per capita Vpupæ, queis ſceptra inſigniuntur, rerum omnium varietas, quam Dominio in ſuperiori & inferiori Mundo, tùm per duos baculos, tùm per Crucem anſatam dorſo annexam, producit, notatur. Verùm ne quicquam proprio iudicio aſſeruiſſe videar, ea ex omnigena eruditione ſtabilienda atque confirmanda duxi.

Influxus ſupremi Numinis in inferiores mũdos. Serpens ſceptra capite vpupæ inſignita. Crux anſata indicant,

§. I.

Expoſitio Scarabæi qui primum in Obeliſco locum obtinet.

Quod verò Veteres Aegyptij per Scarabæum primo pyramidij loco poſitum, ſupramundanum Numen, ſiue Solem intellectualem omnia virtute ſua colluſtrantem intellexerint; antequam oſtendam; Notandum eſt pri-

primò, Hieroglyphicum Scarabæi variam pro varia rerum ſymbolorumque ei coniunctorum ratione, ſignificationem ſortiri: Aliud enim ſignificabat, in pyramidio alis expanſis, aliud alis contractis poſitus, aliud denique alijs notis ſtipatus, quæ vti fusè in Oedipo recenſuimus, ita hic ijs repetendis immorari ſuperuacaneum eſſe ratus ſum. In pyramidio verò Obeliſcorum poſitus, maximè Diuinum quid notabat, videlicet, vti diximus, Solem illum ſupramundanum inuiſibili vi ſua omnia colluſtrantem. Scarabæus varia ſignat.

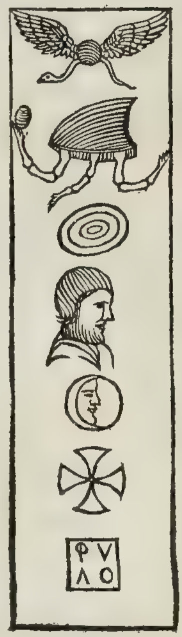
Sed vt ad Scarabæi hieroglyphicum propius accedamus; nullibi pulchrius & ingenioſius ſupramundani ſpiritus operationes in mundo per Scarabæum expreſſas reperi, quam in Tabula Bembina & eſt ſequens hierogrammatiſmus, in quo non abſtruſis ſolummodo ſymbolis effectus & operationes Animæ Mundi exprimuntur, ſed & ſingulæ vniuerſi, ſeu mundanæ machinæ partes, in quas Mundi ſpiritus agit, ſingulari ingenij ſolertia, vel in vno ſchemate mira metamorphoſi concinnato explicantur. Totus hierogrammatiſmus primo κάνθαρο - ἀνθρωπόμορφος, id eſt, ex Scarabæo ſub captis humani ſpecie componitur; vti in figura patet, & per caput quidem humanum Horum ſeu Mentem Mundi opificem, per Scarabæum ipſum Mundum, eiuſque ſingulas partes, conuerſioneſque, ac motus ſiderum, cælorumque volumina per circulos collo ſuffixos indigitant; capiti cornuta Lunæ facies in circulum abiens imponitur, quæ innixa Soli id eſt, Hori capiti ſcitè ſanè, phaſes Lunares, quas menſtrua circumuolutione cum Sole efficit, ſignat: in cuius centro circuli character in crucis ſimilitudinem diffuſus ponitur, quo, vt paulo poſt exponemus 4. elementorum, prout ☼ & ☾ influxibus ſubſtant, motus, arcana quadam naturæ ſimilitudine exprimuntur. Tenet Scarabæus Chelis ſuis tabellam cum inſcriptione vocis ΦVΛΟ, qua voce coptica, quæ amorem ſignificat, pulchra ſane indicatur, diuerſiſſimas Mundi partes, ſpecierumque innumerabilem varietatem, niſi amore, totus vniuerſi veluti glutino quodam vniri non poſſe; hic autem amor, cum aliunde quam ab anima Mundi, cuius amor affectio quædam eſt, non procedat; ideo ſupra Scarabæum globum videlicet alatum, ex cuius concauo ſerpens emergit, ponunt, quod dictæ animæ Mundi omnia permeantis, & vitali calore animantis ſymbolum eſt: quoniam verò hoc ſymbolum in Prodromo Copto, vti & in Tabula Bembina, ex qua illud extractum fuit, quam ſæpiſſimè expoſuimus, eo Lectorem remittimus. Verum in gratiam curioſi Lectoris, hic idealem ſub duplici ſenſu huius Hierogrammatiſmi in partes diuiſi, lectionem apponendam duximus; vt quam multiplicem doctrinam, vel vnicum hierogramma ſub ſe contineat, Lector diſpiciat.

Magnorum arcanorum hierogrammatiſmus.

 Para-

Paradigma Lectionis hieroglyphicæ.

Iuxta ſenſum proprium ita lege.	*Iuxta ſenſum myſticum ita lege.*
Anima Mundi vita rerum.	Hemphta ſupramundanum Numen, Sol Archetypus.
Totius orbis moderatrix.	Oſiris.
Cœlorum orbitas.	Genij cœleſtes.
Solem.	Horus.
Lunam.	Iſis.
Elementa.	Dæmones ſublunares velati per potentem.
Amore connectit & in ſuo eſſe conſeruat.	Amoris catenam trahuntur alliciunturque.

Varia Scarabæorum forma.

Scarabæum, quem Græci à Sole Heliocantaron, & à felis forma æluromorphum vocant, Aegyptijs hieroglyphicum fuiſſe, quod Solem indicaret, eiuſque effigiem genuinam, non duntaxat hieroglyphicorum Obeliſco præſenti inſcriptorum, ſed & irrefragabilia ex omni antiquitate, vetuſtiſque hiſtoriarum monumentis allata teſtimonia, ſatis ſuperque demonſtrant. Atque vt alios innumeros omittam, teſtantur luculentiſſimis ſanè verbis Suidas & Ælianus, Sacerdotes Aegyptios, Scarabæos ſingulari quodam honore cultos, ſacris Obeliſcis inſculpere ſolitos; quibus adſtipulatur Abenephi de Antiquitatibus Aegyptiorum, dum ſic ait: *Aegyptij Philoſophi ad Solis denotandam excellentiam, Scarabæos paſsim ſaxis inſculpebant.* Verba eius ſunt: الحكما مصر فلما يريدون ان يدلون
الفضلة الشمس ونقشوا في الحجار الصورة الخنفسة
Sapientes Aegypti excellentiam Solis ſignificaturi in ſaxis inſculpebant Scarabæum. Cui Manethon quoque in naturalium epitome, & Hecatæus de Aegyptiorum philoſophia à Diogene Laërtio citati, de vitis philoſophorum conſentire videntur: *Aegypti*, inquit, *eiuſmodi philoſophiam de Dijs ac iuſtitia dixere; materiam primam principium fuiſſe rerum, & elementa diſcreta, perfectaſque complures animantes, Solem & Lunam Deos eſſe, alterumque Oſirim, alterum Iſim appellatos: exprimere autem illos per Scarabæum & draconem (melius ſerpentem aut aſpidem) ſaxis inſculptos.*

Euſe-

Eusebius Pamphilius inquit: *Inter cætera Soli consecrata animalia, Scarabæum summoperè venerabantur Aegyptij, animatam Solis effigiem esse putantes.* Cuius rei veritatem nobis ostendis gemma apud Laurentium Pignoriam, in quo radiosum Solis seu Hori caput puerile Scarabæo concinnè appositum vides, quæ omnia Serpens caudam suam vorans ambit, vt & daretur intelligi, Horum seu Solem temporum, annorum, totiusque Cyclicæ conuersionis in Mundo Authorem esse, vti sequitur.

Scarabæus viua Solis imago.

Sol totius *Vniuersi moderator*

Temporum & *totius Cyclicæ*

conuersionis *Author*

Hunc itaque Scarabæum (qui inter cætera diuinis honoribus affecta animalia non infimum sanè locum obtinet, Aegyptij, vt vberiorem rerum significandarum haberent materiam, in tres veluti species, seu differentias diuisum, teste Horo Apolline saxis suis, (quæ Soli sacra ob acutam figuram Obeliscos veteres appellabant) ad Solis indicandas virtutes insculpserunt. Ac primæ quidem speciei Scarabæus est αἰλουρόμορφος, feliformis, quem ob eum, quo coruscat, fulgorem cum Plinio & Aristotele non malè χρυσοκάνθαρον, seu cum Aristophane χρυσομελόνθεον dicimus. Secundi generis erat bumorphos, seu bouiformis, tauri genuina soboles, nescio quid bouinum affectans. Tertij denique generis Scarabæus Monoceros erat, cæteris dissimilior, Mercurio, teste Horo, sicuti præcedens, seu Tauroeades, Lunæ, ob eius in Tauro exaltationem, consecratus. Quis porrò ex hac triplici Scarabæorum differentia Osiridi, seu cælesti Soli potissimum consecratus fuerit, meritò quispiam dubitare posset. Verùm nè vllus in legentium animis dubitandi scrupulus relinquatur, Dico singulos Osiridi, quamuis non nisi sub diuersorum effectuum, quos Cælestis ille Osiris in hoc Mundo causat, repræsentatione fuisse consecratos; erat enim, teste Plutarcho, hoc familiare Aegyptijs, diuersis vnius rei effectibus diuersa nomina & symbola affingere, vt doctè demonstrat Hieronymus Aleander in Tabulis suis Heliacis, & ego in Protheoria, seu apparatu hieroglyphicorum fusè ostendo. Præcipuè tamen feliformem illum Scarabæum, ob expressam quandam in actionibus suis operum Solis similitudinem, Osiridi, in quantum Sol Mundi sensibilis credebatur, ab Aegyptijs dicatum, testatur hisce verbis Horus Apollo: εἰσί τε καὶ κανθάρων ἰδέαι τρεῖ, πρώτη μὲν αἰλουρόμορφος, καὶ ἀκτινωτὴ ἥνπερ καὶ ἡλίῳ ἀνέθεσαν διὰ τὸ σύμβολον. *Tres*, inquit, *sunt Scarabæorum species; prima quidem Catti referens faciem, & radijs quibusdam veluti insignita, quam ob similitudinem quandam Soli dicarunt.* Tum quia fulgore suo Solis imitatur radios, tùm vt statim indicat, quia ad æluri felisque similitudinem Solis ascensum descensumque, sympathico quodam oculorum pupilla-

Osiridis siue Solis effectus notabãt per Scarabæos quibuscunque eandem.

Operationes scarabæi analogæ ad Solis operatioues.

rumque incremento decrementoque, vt qui ſub ortum intendantur, retundantur ſub meridiem, cum occaſuro verò hebeſcentes occidant ſidere, referre videntur.

Magno Scarabæi cum Cœlo affinitas & ſimilitudo.

His ita poſitis, magnam quoque Scarabæum, tum quoad operandi modum cum ouo & Cœlo affinitatem habere, teſtantur ſingulæ Scarabæi partes; totius corporis Cruſtacea ſtructura, quà neſcio quid ouale ac teſtaceum affectet, inſinuat; vt in præcedente hieroglyphico cauda Scarabæi docet; tenuibus, diaphanis, ac plicatilibus alis, quæ aëria ſua forma, igneaque, ſicuti & in reliquo corpore ſeminalis virtutis receptaculo, terreſtri Sphæræ totius corruptionis loco vndequaque correſpondent. Quid aliud quinque illæ lineæ, quæ in dorſo eius apparent, niſi quinque Mundi Zonarum repræſentatio eſt? Accedit vnumquemque Scarabæum triginta inſtructum digitis cum ſex ſuis bifurcatis pedunculis; quibus ſanè nihil aliud ſignificari videtur, niſi menſtrua triginta dierum ſpacia, quibus ſingula ſigna in Zodiaco Sol percurrit: Quæ omnia appoſitè confirmat

Ruellius.

30. digiti in Scarabæo quid notet?

Ruellius lib. 2. de ſtirpium natura, hiſce verbis: *Quin & Scarabæus omnibus cognitum animal totidem digitis, aut potiùs pedibus innititur, quot diebus menſis conſtat, in quibus exoriens Sol ſuos proſequitur curſus, is Solis & Lunæ coitum nobis apertè demonſtrat; quandoquidem é bubulo ſtercore pilulam ab ortu ad occaſum rotando verſans, in orbis imaginem effingit; quem in* 28. *diebus facto humi ſcrobulo adobruens tantiſper cælat, dum ſigniferum ambiens Luna ad intermenſtruum reuertens, ſileat: aperto tùm orbiculo nouam prolem edit, nec aliam naſcendi nouit originem.*

Plinius.

Plinius quoque de eodem loquens: *Propter hunc*, inquit *lib.* 30. *c.* 11. *Aegypti magna pars Scarabæos inter Numina colit, curioſa Appionis interpretatione, qua colligit Solis operum ſimilitudinem*, vt ſupra diximus, *huic animali ineſſe.*

Horapollo.

Horus Apollo clariſſimis verbis prædicta confirmat lib. 1. c. 10. ſic enim ait: ἐχεί δε πᾶς κάνθαρος καὶ δακτύλους τριάκοντα δία τῶν τριάκοντα ἡμέρων τοῦ μηνὸς ἐν αἷς. ὁ ἥλιος ἀνατέλλων τὸν ἑαυτοῦ ποιεῖται δρομὸν. *Habet*, inquit, *omnis cantharus digitos triginta, ob triginta dies menſis, quibus Sol Oriens ſuum per ſingula Zodiaci ſigna curſum peragit.*

Quid per pilulas quas verſat ſignetur.

Porrò non ſimilitudine tantùm, aut partium veluti analogica quadam repræſentatione, ſed motu quoque operandique ratione ac methodo Solem Scarabæus in omnibus æmulari patet; pilulas enim illas, ex quibus ortum Scarabæi habuerint, ad ipſam Mundi formam & imaginem effingunt; Vbi enim bubulum, aut alterius iumenti excrementum nacti fuerint, pilulas efficiunt, quas ab exortu, occaſum verſus voluunt, ac poſticis impellentes pedibus non intermiſſa rotatione protrudunt, ipſi interim aduerſus ortum, teſte Horo citato loco, ſpectant, quaſi de induſtria id dent operæ, vt Cœli ipſius intuendo exemplar, imaginem eius exprimere conentur. Quid verò illud, quod inter trudendum à Subſolano in Africum, quaſi aſtrorum ortui obuiam fieri contendant, qui quidem proprius motus ab Africo ad Subſolanum eſt, an non in hoc motum Solis proprium etiam affectare videntur?

Quid dicam de tempore fætui excludendo deſtinato? qui certè ad Solis Lunæque motum exactiſſimè, vti ex ſupradictis Authoribus conſtat, ordinatus eſt; Nam Sphiræ illæ ſtercorariæ ad exemplar Mundi à Scarabæo fabricatæ, inque terram defoſſæ, tanto dierum ſpacio, quanto periodicus Lunæ motus conſtat, detentæ, paulatim animari videbuntur, primùm quidem in vermiculos, mox in Scarabæos ſuo tamen adhuc incluſos folliculo. Nono autem & vigeſimo die, pater è nido prodit, pilulas congerit, & ſingulas, vt diximus, protrudendo in aquam deuoluit, vt qui diem eundem Solis Lunæque ortum conciliare non ignoret, ac proindè Mundi ipſius generationem quandam aſſimilate, Luna noua incipiente affectet; pilæ autem iſtæ in aquis emollitæ primùm, atque haud ita multò poſt adapertæ cum fuerint, informati iam excluduntur Scarabæi, nigrum it campis agmen. Sed & hoc in Scarabæo ouùm vltimis pedibus verſante ſat indicatur.

Ex pilula nouus fætus

Quomodo verò Mundus à ſupremis Numinibus in perenni ſuo curſu conſeruaretur; ſcitiſſime ſane, indicat gemma ex Peiteſciano gazophylacio extracta, in qua Scarabæus ſupremum locum tenet, ſub acta volandi; deinde Horus baryde impoſitus, cui à capite & pedibus appoſiti cernuntur duo accipitres, quo quidem nihil aliud ſignificant Myſtæ, niſi Horum, qui Plutarcho teſte, idem eſt ac Mundus hic ſenſibilis, qui tùm influxu & aſſiſtentia perpetua ſupramundani ſpiritus, per Scarabæum indicati, tùm Solis ex ortu in occaſum per 2. accipitres ſignificati, motu animatus, in generationes rerum vrgetur, & hoc pacto cognoſcatur. Lectionem idealem hìc appoſitam vides.

Sol | *motu ſuo*
annuo | *diurnoque*
omnium rerum | *in elementari*
Mundo | *prouenientium*

cauſa eſt.

Ægyptij itaque ſapientes admirabile beſtiolæ huius opificium profundiùs penſitantes, paulatim in opificium Mundi huius profunda quadam inueſtigatione peruenerunt. Imò Scarabæo Magiſtro paulatim in ſpiralem aſtrorum, Solis Lunæque, & denique vniuerſi motum, in ſpiralem humanæ mentis progreſſum, in Archetypi denique Mundi circumuolutionum reflexas (ſi ita loqui licet) agitationes motioneſque peruenerunt. Demum Scarabæi opificio veluti archetypo quodam propoſito, iuxta quod Lyncei primorum ſeculorum philoſophi operantes, in ſtupenda Naturæ myſteria, ac reconditiſſima vtriuſque Medicinæ Sacramenta, manuductione ſola Scarabæi, penetrarunt. Vnde in ſumma ſemper veneratione putidiſſimum animal apud Aegyptios eſt habitum, vt ſi quis illud forſan pedibus

Opificium Mundi refert Scarabæus.

triuiſ-

triuiſſet, inexpiabile crimen commiſiſſe cenſeretur; atque huc facit, quod in tract. Arabico, qui dialogus duorum peregrinorum inſcribitur de Perſa & Aegyptio ad propoſitum Scarabæi cultum haud iniucunde narratur. Perſa enim, dum Scarabæum, luteum orbiculum per ſemitam hinc inde verſantem fortè fortuna calcaſſet. Fertur calamitoſum caſum intuitus Aegyptius manibus in Cœlum ſublatis, omnia Numina ab hoc ſe ſcelere immunem eſſe proteſtatus. Perſa verò, quid hac inſolita proteſtatione ſibi vellet, rogante, neque tu, inquit Aegyptius, vindictam Deorum formidas, qui ſacram & animatam Oſiridis noſtri ſupremi Numinis imaginem, in qua habitans nos Cœlorum motus, omnemque agriculturæ inſtituendæ rationem docet, adeo temerè & indignè tractare audes? hac itaque expoſtulatione emendatus Perſa in poſterum cautius progreſſus eſt; ne lutoſum & ridiculum deaſtrum lædendo, non Deos, ſed ſuperſtitioſorum hominum iram in ſe concitaret. Sed hæc anima gratia.

Hieroglyphicum II. Accipiter Tutulatus ſeu Mitratus.

Accipiter tutulatus ſũmam in ſidereo Mundo poteſtatem indicat.

Diximus in præcedentibus, ſupramundanum Numen, Solem inquam, in ſiderei Mundi membra influere, in quo quemadmodum Sol primum locum obtinet, ita quoque Solaris Genius aptè per Accipitrem tutulatum exprimitur, qui vim influxiuam à ſupramundano Numine receptam inferiori hylæo Mundo communicat, vti poſteà exponetur.

Aegyptij cœteris ſuperſtitioſiores, præter Crocodilum & Ibidem maximo imprimis honore habebant Accipitrem, dum non ſolùm per hunc Oſiridem deſignabant, ſed eum ipſum veluti præcipuum Numen ſuum honorabant, vti illud pluribus locis teſtatum reliquit Plutarchus; præſtantiſſimam enim omnium apud Aegyptios conſiderationem ſuper Accipitre fuiſſe, teſtantur in omnibus penè Obeliſcis multiplici figura eiuſdem repræſentatæ imagines ac hierogrammatiſmi ἱεραχόμορφοι; cum hunc modò tutulatum, modò ἀνθρωπόμορφοι, hoc eſt, in vnum ex homine & accipitre compoſitum, nunc in vnum ex Serpente & accipitre transformatum intuearis ὀφιόμορφον, ſiue ſerpentiformem, nunc criſta, iam tutulo veluti tiarà ſeu mitra ſacerdotali conſpicias inſignem, nunc extenſis alarum remigijs ſumma veluti petiturum, nunc iterum ijſdem contractis ex alto ad ima ſe vibrantem; Nunc derepente

Variè Oſiris ſiue Numen Solare exprimitur;

ſerina

ferina facie, ac plumoſo capite in humanæ faciei blandimenta abeunte; pedibus per vngues in digitos abeuntibus manibuſque in rectum exporrectis officijs, ἀνθρωπόμορφον hominem mentitur; nunc pedibus in ſerpentinas ſpiras & volumina abeuntibus horridus, aſpidem & draconem refert, de quibus omnibus dicendum eſt, vt tandem tantæ rerum confuſioni modus ſtatuatur; Ac de ἀνθρωπομόρφῳ quidem alibi dictum eſt; nunc quid per tutulatum ſeu criſtatem Accipitrem ſignificarint, videamus. Ac primò quidem Abenephius Animam Solis ſignificaſſe aſſerit: *Et per figuram accipitris denotabant animam Solis.* Cui adſtipulatur Horus: ἔτι γε μὴν ἐπεὶ καὶ δοκεῖ εἴδωλον ἡλίου ὑπάρχειν παρὰ πάντα τὰ πετεινὰ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας ὀξυωπουῦ ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἰατροὶ πρὸς ἴασιν ὀφθαλμῶν καὶ ἱερακίᾳ βοτάνῃ χρῶνται, ὅθεν καὶ τὸν ἥλιον ὡς κύριον ὄντα ὁράσεως, &c.

Animam Solis accipiter ſignat.

Tum etiam, quod Solis præter cæteras volucres, ſimulacrum eſſe videatur, vtpote peculiari quadam & occulta naturæ vi præditum, dum præter cæterarum auium morem irretortis eius radios oculis ſuſtinet. Hinc fit vt Medici ad ſananda oculorum vitia & incommoda, Hieraciò herba vtantur; Indè etiam fit, vt Solem interdum tanquam viſus tutorem ac Dominum Accipitris forma pingerent. Hinc teſte Æliano: *Accipitrem quoque Apollini conſecrant Aegyptij & venerantur, Oron ſua lingua Deum hunc appellantes; auem autem huiuſmodi Thauſtum nominant; Cum Apolline idcirco connenientiam habere aiunt; quod ex auibus Soli accipitres ſemper nullo negotio aduerſus Solis radios intueantur, nec irretortis intentiſque oculis ſurſum verſus, iter ſuſcipere grauentur, nec diuina flamma iſtiuſmodi offendantur, ijdemque venenoſis beſtijs, vti Ceraſtibus & ſcorpionibus inimiciſsimi ſint.* Scholiaſtes quoque in aues Ariſtophanis, ἱέραξ ἱερὸν τῷ ἡλίῳ Ἀπόλλωνι. Accipiter ſacer eſt Soli, tum propter motus ſui velocitatem (nam vt Sol velociſſimus eſt, ſic volatu ſuo perniciſſimus accipiter) tum propter cognationem ex origine ſui nominis, vocatur enim ἱέραξ ἀπὸ τοῦ ῥᾴδιον ἵεσθαι, id eſt, à facili motu, qui quidem Soli quàm maximè conuenit: quin & à Cæleſti ſphærarum impetu, ſic eum aiunt dici. Varinus & Euſebius in Homer. ſcilicet ob impetum vehementem, quod inſtar fulminis volatu feratur. Porphyrius quoque lib. 4. de abſtinentia: Deos, ait, aliquot animalium nominibus veteres appellant, vt Felem, Lacertum, Leonem, Draconem, Accipitrem. Giraldus quoque Apollini accipitris genus, quod ἱερακόπτερον vocat, attribuit; Plutarchus quoque in Oſirid. & Iſid. Aegyptij Oſiridem ſæpè accipitris forma pingunt; excellit enim hæc auis acumine videndi, & vi volandi; ἐντονίᾳ γὰρ ὄψεως ὑπερβάλλει καὶ πτήσεως ὀξύτητι. Accedit, teſte Euſebio, accipitrem lucis & ſpiritus ſymbolum apud Aegyptios fuiſſe; eſt enim Accipiter acerrimi viſus & velocitatis maximæ.

Horapollo.

Ælianus accipitrẽ Thauſtum dicit.

Thauſtus myſticè idẽ quod accipitrinus Oſiris

Apollini cõſecratus.

Porphirius.

Gyraldus.

Plutarchus,

Euſebius.

Aegyptij igitur Accipitris admirandas proprietates conſiderantes, certè aptius ſymbolum ad Solis naturam igniſque indicandam excogitare vix potuere: quemadmodum enim Sol ab omni corruptionis terrenæ

Proprietates Accipitris analogę Soli.

mole

mole remotus, radijs nihilominus omnia lustrat, omnia attingit, omnia fœcundat, immunda à mundis separat; Sic Accipiter cum se nubium tenus altissimè sublimauit, euectis alis, totum illud spacium, quo pluitur & ningitur despiciens, in id se recipit, vbi nec fulmini, nec fulguri locus est, ipse, vt ita dicam, aëris diuinioris fastigio gaudere videtur. Ex quo loco ceu alta quadam specula insigni corporis agilitate in quamcunque partem sagittæ instar labitur, velificantia alarum remigia, quolibet, modico caudæ gubernaculo, dirigit, iam cunctabundo volatu penè eodem loco pendula circumtuetur,& quærit, quorsum potissimum in prædam supernè sese præcipitet, ac mox fulminis instar de Cœlo improuisa simul campis pecora, simul in montibus feras sub eodem impetu cernens, vndè rostro transfodiat, vndè vnguibus dilaceret, vel agnum incuriosum, vel leporem meticulosum, vel quodcunque esui animatum, vel laniatum fors obtulerit; quæ omnia Solis naturæ omninò accommodari queunt.

Aliæ proprietates accipitris.

Volatus accipitris quid?

Hisce accedit multiplex ille Accipitris volatus, quo nihil exactius refert rerum naturalium motum, vti sursum versus recto fertur volatu, ita si supernè in terram delabitur, non id tortuoso & obliquo, sed recto ad nos tramite perficit. Certè sicut varia illa helicum, quæ spirali volatu sensim in aëre decircinat volumina, nihil aliud notant, quàm spiralem Solis reliquorumque siderum motum, ita rectus ille ac veluti perpendicularis motus, quem siue descendendo pullorum impetat agmen, siue ascendendo sublimem in nube Columbam, constanter seruat, nihil aliud nisi linearem elementorum motum designare videtur: motus sanè qui præter accipitrem & aquilam nulli alteri conuenit; omnes enim reliquæ volucres, si cursum arripuerint in sublimia, obliquo ferri tractu euruatisque spacijs agi coguntur; quid aliud quoque scintillantibus illis oculorum orbitis, nisi luminarium splendentia corpora, & latentis ignis vbique diffusa virtus denotatur. Prætereà sicut Sol viuifici caloris motu perpetuò æstuat, ita accipiter sanguine & spiritu viuacissimo turgens, longæua viuacitate sua Solis quodammodo perpetuitatem æmulatur. Cumque Sol omnia radiorum suorum proiectioni in inferiori Mundo veluti oculis quibusdam pellustret, hinc non incongruè Plutarchus lib. de Osirid. & Isid. Accipitris imaginem Solem denotari Aegypijs solitum, ob eximiam eius videndi facultatem asserit. Eandem ob dotem etiam poliophthalmus, id est, multioculus, sicuti Osiris, dictus fuit. Eodem pertinet, quod, inquit, Epies maximus apud Aegyptios Deorum interpres, vt est apud Eusebium lib. 1. cap. 7. Diuinissimum, ait, serpens accipitris caput habens, valdè iocundum est id, si palpebras erigebat, luce primogenita omnem suam regionem replebat; Cùm verò clausos retinebat oculos, tenebræ fundebantur: vt nullum dubium sit, naturam eius maximè igneam eos existimasse, ac Solis effectus illos, accipitris gestibus demonstrare voluisse.

Calorem Solis, calore accipiter exprimit.

Apud Plutarchum accipiter Deorum interpres.

Eusebius de accipitre.

Atque ex his & similibus ingenij ac naturæ dotibus, non Solis

tantùm

tantùm, ſed & aliorum, vti animæ, victoriæ, gloriæ hieroglyphicum connotabant, vt rectè Horus. Hinc eum Aegyptiaca lingua dicebant *Baieth*, quod cor, ſeu ſedem animæ propriam ſignificat, cuius & animæ ſymbolum, teſte Horo, Accipiter erat. Eſt autem *baieth*, compoſitum vocabulum à *Bai*, quod vitam ſeu animam, vel vt ego arbitror, ab antiquo *bai* & *eth*; quod cor ſignificat; vtebantur enim illi libenter huiuſmodi compoſitis vocibus, cum vel ipſam rei originem naturamque, aut quid ſimile ſignificare vellent, quod & apud Hebræos frequentiſſimum eſſe monſtrat שמים, quo Cœlos ex aqua & igne conſtare innuebant. Sed quid iam commercij anima cum ipſo corde habeat, videamus. Aegyptiorum opinio fuit, cor eſſe ánimæ receptaculum, ex compoſitione verò duarum illarum ſyllabarum, *Bai* & *eth* in vnam dictionem, fit vox Baieth, quæ Accipitrem ſignificat. Ergò ſicut animæ ſedem in corde, ita Animam Mundi in Sole reſidere credebant; atque ideò pro ſanguinis ſymbolo accipitrem pingebant, ſanguinis enim victu eum viuere & nutriri credebant. Cur autem eum potiſſimùm dedicarent Mercurio, multæ ſunt cauſæ, quarum prima eſt, quod Apollinem, quem in apparatu noſtro eundem eſſe cum Mercurio demonſtrauimus, in hunc alitem ſe ſæpius tranſmutaſſe comminiſcantur: quemadmodum & aliàs enim nunc Lacerti, modo Leonis, iam Draconis habitum induiſſe fingunt; Vnde hunc Deum Phœbum, quo nomine Solem intelligebant & venerabantur, & accipitris ſubindè nomine inſigniebant, & hinc ob maximam naturæ accipitrinæ cum Sole ſimilitudinem, Apollinis præcipuum nuncium, eiuſque voluntatis interpretem, poëtæ eam auem habitam fabulantur. Vndè Ouidius de Arachne puella cum Minerua de lanificio certante, lib. 6. Metamorph. ita canit.

ϬⲀⲎⲈⲐ ϬⲀⲎⲈⲐ

Accipiter lingua Aegypt. Baieth dicebaturue & cur.

Bai eth, cor & animam ſignificat, & quare.

---- *Eſt illic agreſtis imagine Phœbus*
Vti modò accipitris pennas, modò terga Leonis.

Homerus: accipiter Apollinis velox nuncius. In hanc auem quoque Dædalionem conuerſum nugantur Poëtæ. Sed de hac fabula lege Ouidium lib. 11. Metamorph. Eſt enim accipiter animal ſolare, & occulta quadam naturæ ſimilitudine fertur ad ſolaria. Hinc ſolari herba oculos purgat. Hinc ad Solem illum ſubterraneum, aurum, inquam, maxima ei ſympathia; Accipitris enim oſſa aurum, magnetis adinſtar attrahere, non tantùm Aegyptij, ſed & Plinius ipſe nouerat, ſic enim ſcribit: *Apud Arabes quoque, ex oſsibus accipitris ignem elici, aurumque attrahi ſcriptum inueni*. Aelianus lib. 10. de animal. cap. 14. ait: *Os tibiæ accipitrum ſi ad aurum admoueatur, hoc ipſum illecebra quadam mirabili non ſecus ac Magnes ferrum, ita hoc quaſi præſtigijs & captionibus quibuſdam aurum ad ſe trahere*. Sed hæc fusè diſcutiuntur in Alchimia noſtra hieroglyphica.

Homerus.

Accipiter Solaris naturæ, oculos Solari herba purgat oſſa eius aurum trahũt Plinius.

Ex his itaque patet, cur Solaris Numinis in Vniuerſum Mundum beneficia, per tutulatum accipitrem ſignificarint. Tutulus apud Aegyptios erat ornamentum capitis, quo operiebantur,

Quid tutulus, & varietas eius?

qui in adytis operabantur Sacerdotes hieromystæ, ad similitudinem cidaris seu mitræ, qua sub accipitris forma Osirin insignitum credebant; qui quidem tutulus variè adaptabatur, modò fructibus confertus, modò Perseæ fructu & folijs, iam Capreolo vitium, vti hoc loco, expressus cernebatur, quo quidem nil aliud nisi Osiridis siue Solis supremum in vegetabilis naturæ Oecomeniam dominium potestatemque innuebant. Vide quæ de hoc tutulo, in Obelisco Lateranensi, Flaminio, & in Minoribus Obelisci III. Tomo Oedipi, multis transegimus, quò Lectorem remittimus.

Quid Capreolus vitis ex tutulo emergens.

Hieroglyphicum III. Serpens ansatam Crucem tenens, & hastæ Vpupæ capite insignitæ.

Serpens, siue Aspis quid?

Accipitrem tutulatum sequitur immediatè Serpens, seu vti Aegyptij volunt, Aspis, quæ dorso suo ansatam gestat Crucem, cauda verò se hastæ, siue sceptro Vpupæ capite insignito circumplicat; quo quidem nihil aliud indicatur, quàm vita rerum, quam supramundanum archetypon Numen, Sol supramundanus per Scarabæum expressus influit in spiritum, seu siderci Mundi animam, Solem, inquam, per accipitrem indicatum, & per hunc in quadripartitam Hylæi siue elementaris Mundi plagam, per crucem ansatam propriè indicatam, vti postea exponetur: Circumplicatur deindè cauda sua sceptro seu hastæ Vpupæ capite insignitæ; quo scitè innuitur, ex vitali hoc influxu, rerum omnium in inferiori Mundo varietatem nasci: Quæ omnia vt clariùs patefiant, primò per serpentem vitam & spiritum supremi Numinis, per crucem ansatam, diffusionem in inferiorem Mundum, per sceptrum vpupomorphum, varietatem rerum in Mundo, quam hoc vitali iufluxu producit, indicari, iam varijs authoritatibus probare conabimur.

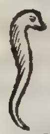
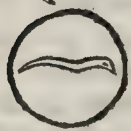
Quid baculo Vpupæ capite circumplicato notent.

Serpentis symbola.

Cum nihil inter Hieroglyphica symbola Serpente frequentiùs occurrat, quid Aegyptij per huiusmodi symbola indigitauerint, hoc loco exponendum est. Sciendum itaque Aegyptios, vti curiosos naturæ omnium ferè animantium Aegypto propriarum inuestigatores, ita & Serpentis fuisse. Cum enim viderent, Serpentem nullo manuum pedumque ministerio, solo oblongo corporis tractu procedere, nullo престереà membro præter os, constare, animal igneo spiritu plenum, viuax, senectutem quotannis, deposito veteri exuuio, in iuuentutem instaurare, fieri non posse crediderunt, quin aliquid magnum, excellens, & prorsus diuinum sub ijs lateret; accidebat hisce, quod vndulato illo plicatilis corporis

Quid per proprietates Serpentis expresserint.

poris motu omnes propè figuras exprimerent, dum videlicet nunc caudam capti admouentes in circulum contortum, æternitatem iam in ſpiras conuolutum, ſphærarum cœleſtium volumina præſefert; iam in longum extenſum lineam rectam, iam curuam, iam planam, modò corporis erectione normalem; iam multifario ſquamarum ordine, veluti totidem ſtellis rutilum, ſibilo quoque & triſulca lingua formidandum exhhibet, hæc, inquam, dum contemplarentur in Serpente, eum tanquam reconditiſſimum præſtantiſſimarum rerum ſymbolum adhibuerunt. Verùm quæ & qualia per eum connotarint, videamus.

Primò itaque Epies Phœnix apud Euſebium, Deum Emepht Serpente, ſeu Aſpide ſignificatum, his verbis docet: *Draconis & Serpentum naturam ipſe Tautus (vti & Phœnices ac Aegyptij) diuinam putauit; ſpiritualiſsimum enim omnium animal, & igneum ab ipſo traditum; Nam ſpiritu abſque manuum aut pedum. & omninò alicuius organi exterioris argumento, vt cætera videmus animalia ferri, eximiam celeritatem aſſequitur, variaſque figuras, & formas gradiens, inuoluto reuolutoque, vti & ſpirituformi, ad quam vult celeritatem, greſſu facillimè præſtat. Longæuum etiam eſt, nec ſolùm ſenectutem cum pelle deponens reiuueneſcit, ſed creſcit etiam in adoleſcentiam reductum, cumque determinatos adimpleuerit terminos, in ſeipſum reuolutum, rurſum reuiuiſcit; ſicuti in ſacris pariter ipſe Tautus conſtituit; quapropter in ſacris hoc animal, & in myſterijs fuit aſſumptum, de quibus & in alijs ſuis propoſitionibus plura adducit, in quibus refertur, quod immortale ſit, & in ſeipſum, ex quo prouenit, reſoluatur, non etiam moriatur morte propria hoc animal, niſi violentà percuſſum interierit. Hinc Phœnices ipſum vocant bonum Dæmonem, ſicuti Aegyptij Kneph appellant.*

Epies phœnix de aſpide.

Longæuitas Serpentis.

Aptè itaque naturam Diuinam per Serpentis naturam & operationes notabant, quæ omnia ex dictis patent. Hinc Græci, teſte eodem Euſebio, Aeſculapium ſalutis Numen, τῆς σωτηρίας δυνάμεως σύμβολον Serpente referebant: *Serpens circumuolutus ſalutis corporis & animæ ferens ſymbolum. Mundum enim contemplantes phyſici, cætera quidem reptilia craſsioris dicunt, & terreſtris eſſe ſubſtantiæ, Serpentem verò ſpiritaliſsimum animal eſſe dicunt, quod & imbecillitatem corporis exuat, & ad medicinam aptiſsimum eſſe videatur; Nam & ad acuendum viſum inuenit phamacum, & ad reuiuiſcendum herbam quandam noſſe narratur.* Prætereà Aegiptij Mundum ſignificantes, Serpentem pingunt, qui caudam propriam depaſceretur, eumque varijs maculis inſignem depingebant, de quo Claudianus.

Aſpis bonus Dæmon à Phœnicibus dictus.

Aeſculapiũ Græci per Serpentem exprimebãt.

Euſebius.

Perpetuumque virens squamis, caudamque reducto
Ore vorans, tacito relegens exordia lapsu.

Serpens in circulum tortus quid?

Quod proculdubio significat, omnia, quæ Diuina prouidentia in Mundo generantur, ab eadem solui celerius, siue paulatim imminui atque deficere, in se recipi, fierique id propemodum; iuxta illud, in id resoluimur ex quo sumus, quod paulò ante hisce verbis pulchrè indicat Eusebius ex mente Phœnicum, cum de natura Serpentis loqueretur, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναλύεσθαι ὧ περιέχεσθαι, vt vel indè appareat, Mundum ex seipso ali, & in se resolui; Nam cum æterna sint elementa, neque corruptione, neque variatione per se vlla immutentur, corruptioni tamen ac variationi subiecta videntur, ea parte, qua, pecierum informationi admiscentur, semper tamen ipsa incolumi permanente.

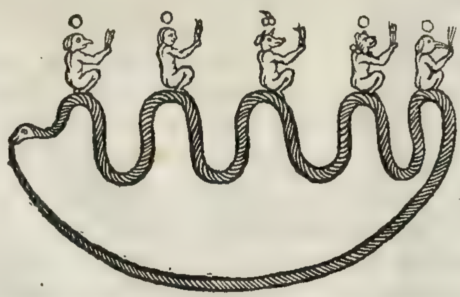
Quid squama, & sibilus Serpentis indicet,

Iterum cum viderent, Serpentem terrestris substantiæ, & ex putri vt plurimùm genitum, tortuoso corporis tractu fluctuationis rudimenta Terram; sibilo, sonoque formidabili aërem; tota præterea substantia squamarum splendentium ornatu, nescio quid igneum exprimeret; haud incongruè quatuor elementa per id indicare consueuerunt; per corpus quidem, quod terreum & grauissimum est, Terram; per tortuosum corporis tractum, vtpotè qui vndarum fluctuationes exprimit, aptè sanè aquam; per sibilum verò rectè Aërem, subiectum soni; Ignem denique totius vigore substantiæ, & tricuspide lingua ignis symbolo appositè denotabant; quæ omnia Horus lib. 1. cap. 2. innuit. Porrò quamuis per Serpentem dicta quatuor elementa exprimerent; non tamen singula eodem modo, sed diuerso Serpentis situ & conformatione exponebant; Sic vitalem Terræ spiritum, vel ipsam Terram, quam Mesi, vel ophta, id est Genium omnia moderantem vocant, per Serpentem prostratum, & bicornem, cuiusmodi nihil in Obeliscis frequentius est, depingunt. Aquam verò denotantes, Serpentem pingunt, tortuoso corporis tractu, vndarum volumina exprimentem, cuiusmodi est Serpens, quem in Quinto Libro Obelisci Pamphilij exhibemus in expositione figuræ ex Barberinorum Gazophilacio eductæ, vt in fig. B. notabant. Deorum itaque in Zodiaci annique administratione curam indicaturi, Serpentem pingebant vndulatum, siue in aquæ fluentis formam dispositum, vt exprimerent gyros, quos Sol veluti in cælestis æquoris vndis per 12. signa totidemq; menses, dum motu suo conficit, omnium, quæ in Mundo sunt, rerum productionis causam esse; 12. signa & menses aptè per Serpentem tortuosum indicatos vide. Quia verò 5. dies anno solari Aegyptiaco ad 360. desunt, hosce significare voluerunt per 5. gyros prin-

ⲙⲉⲥⲓ
ⲟⲫϯ
Cur Serpẽs Ophta ab Aegypt. dicetur.

Quomodo 4 elementa per Serpentem exprimerent.

B

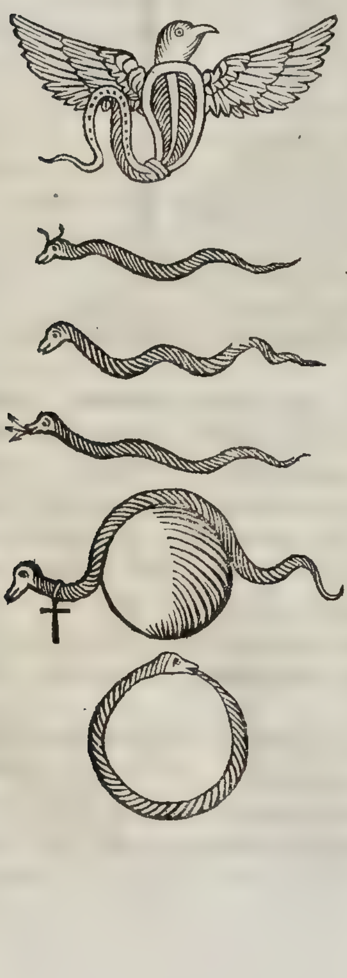

principales, quibus totidem genij inſident & ſunt Oſiris accipitrinâ, Iſis humanâ, caninâ Anubis, Mophta leoninâ, Hermanubis denique ibidis facie, totius anni, Aegyptique Tutelares; pennas in manu habent, vt ijs occultum agitationis motum innuerent, atque hoſce veluti temporis moderatores, rerumque omnium totius anni decurſu in inferiori Mundo naſcentium tutores, conſeruatoreſque coluerunt; quid verò propriè per 5. iſtius anni tutelares, ſeu Deorum natales indicetur, Plutarchus ſcite docet: *Rheæ aiunt occultè cum Saturno congreſſæ, Soli, qui id flagitium deprehendiſſet, imprecatum fuiſſe, vt neque in menſe, neque in anno pareret. Mercurium amore Deæ captum tum cum ea congreſſum, deindè in ludo cum Luna victorem ſeptuageſimam partem cuiuſuis diei abſtuliſſe, ac 360. diebus adieciſſe, qui 5. dies nunc ab Aegyptijs miſi à Græcis epagomenæ id eſt adiectij vocantur, & natales veluti Deorum feſta agunt.* Genium aquarum, Mophta dictum, hoc eſt, à *moi* & *ptha*, quorum illud aquam, hoc copticè Deum ſiue Genium notat. Aërem verò exprimunt per ſibilum Serpentis iacentis, & triſulca lingua veluti ſibilantis; per triſulcam tres aëreos Mundos, in quos dominium ſuum exercet, notabant; vndè Zeuta, id eſt, vitam huiuſmodi characterem appellabant. Porrò ignem ſignificaturi aſpidem erectum, vel altari, vel capitibus Deorum impoſitum, cuius capiti globus inſiſteret, pingebant; quo igneam quandam vim Vniuerſim permeantem indicare ſolebant; atque huc reſpiciunt ea, quæ paulò ante ex Euſebio & Horo adduximus; hanc vim quoque notabant per circulum, cui ſerpens inſertus, Θ Græcum aut Coptum exprimeret, quam Tauta vocabant; quo, teſte Euſebio, Spiritum igneum toti Vniuerſo infuſum aptè ſignabant. Spiritum verò Mundi eo, quo ſequitur modo exprimebant, vti ex tabula Bembina patet; in quo aſpidem vides accipitrino capite conſpicuam; alis expanſis in volandi actu conſtitutam, cauda productâ & involumina contorta, quo ſchemate ſpiritus mundani igneam quandam vim & efficaciam, qua omnia penetrat, innuunt, vti prima figura in ſchemate oſtendit.

ⲙⲱⲟⲩ ⲫϯ Mopha Numen Aquæ præſes.

Cur Zeuta dictus.

Diuerſitatē ſignificationis ſerpentum ſchema e regione notat.

Patet itaque, cur per ſerpentem Mundani ſpiritus vitam in omnia diffuſam,

ſam,

ſam, & cur ex vilibus elementaris miſcellæ principijs, tantam rerum varietatem expreſſerint. Sed iam ad Vpupæ hieroglyphicum exponendum procedamus.

Hieroglyphicum IV. Vpupæ.

Duo ſceptra Vpupæ capite inſignita, quæ Solare Numen, per accipitrem, quem ſtipant, ſignatum, nihil aliud notant, quàm duplicem in ſuperiorem inferioremque Mundum dominationis poteſtatem, qua ſumma illa rerum naſcitur varietas, quam in vtroque Mundo cum admiratione intuemur, quamque perpetua illa corruptionis generationiſque viciſſitudine in hylæi Mundi mixtis producit. Quamuis inter Obeliſci noſtri hieroglyphica Vpupæ figura integra non compareat, quia tamen caput eius ſceptro impoſitum ſubindè inter alia non infrequenter apparet, quid per Vpupam & ſceptrum, eius capite inſignitum indicauerint, hoc loco explicare viſum eſt.

Cur in Comaſijs ſceptrum Vpupę capite inſignitum tulerint? Varię de hoc hieroglyphico ſententiæ

Inter cætera itaque portatilia, queis ſimulacra Comaſiarum dicta, ornata videbantur, ſceptrum quoque κυκυφόμορφον, ſeu Vpupæ capite inſigne erat, cuius ignorantia multis quoque magnam errorum materiam ſuppeditauit. Pierius quidem non Vpupæ ſeu Cucuphæ, ſed Cicumæ,

hoc

hoc eſt Ciconiæ caput eſſe exiſtimat; quod falſum eſſe, ex Feſto & Iſidoro, qui eam Noctuam interpretabantur, patet. Goropius Becanus multa de hoc fingendo, more ſuo, nobis per Cucupham, Galeritam omnibus modis intendit obtrudere, criſtà forſan deluſus; Alij Ciconiæ aſſerunt eſſe caput, ſed quis vnquam criſtatam vidit Ciconiam, niſi fortè pro Ciconia gallum intelligat calecuticum. Sed erroris materiam protuliſſe videtur, vtriuſque maxima in ſuos φιλοστοργία. Nos vt difficultatem, quam Authores in hoc nodo diſſoluendo reperiunt, tandem dirimamus, hoc dicimus nihil aliud eſſe, quàm caput Vpupæ, quod ex Arabico facilè liquebit: Abenephius enim hoc loco ſceptrum vocat Vpupæ capite inſignitum: قصوبة بصورة الراس الهدهد hoc eſt, *ſceptrum, cuius extremum caput Hodhod*, quam autem Camus Arabum, verbo هدهد appoſitè deſcribit.

Cum itaque Vpupæ, inſigne fuerit ſceptrorumque hieroglyphicorum ornamentum, quod & ſtabilimentum Naturæ ab Hieromantis dicebatur, nunc videndum eſt, quarè varietatem rerum per illius caput indicauerint. Videbant Aegyptij Vpupam auem multicolorem, & pulchram, plicatili criſtà inſtructam, vti ex figura patet, raris virtutibus præditam, eam à ſacrarum literarum Catalogo abeſſe noluerunt; Nam vt rectè apud Aldrouannum Kiranides: *Vpupa eſt ſepticolor, regimen habens in capite, altitudine digitorum duorum, quod aperitur & contrahitur, eſtque quatuor colorum, conuenientium ad quatuor anni tempora.* Septem igitur colores habet Vpupa, quibus veriſimile eſt, Aegyptios ſignificaſſe ſeptem planetarum radios, quorum commixtione, ſicuti colorum quadam contemperatione omnes res inferiores, id ſunt, quod ſunt. Per quatuor autem colores, queis criſtam Vpupæ conſtare indicat Kiranides, non tantùm quatuor anni tempora, ſed quidquid illis analogum eſt, intellexiſſe probabile eſt, vti quatuor elementa, quatuor Lunæ phaſes, quatuor Mundi plagas, quatuor Zodiaci triplicitates, ſimiliaque; habet iuxta ſuperiorem deſcriptionem criſta Vpupæ, nigrum, albo ſubflauum, ruffum & cinereum colorem, qui pulchrè quatuor elementis conueniunt, ita vt niger Terræ, aquæ cæruleus, albus aërei, flauo-fuſcus igni reſpondeat, qui veluti primarij colores alijs mixti, infinitas colorum diuerſitates producunt. Sic elementa radijs cœleſtibus incitata, mixtiſque coniuncta, infinitas rerum ſpecies gignunt. Sic Luna tot nimirum dierum ſpatio, quot iuxta Aegyptios Vpupa plumas habet in criſta, viginti octo nimirum, (tametſi alij dicant viginti ſex) periodicum curſum perficiens, totum Lunarem annum in quatuor diſpeſcit partes, quas quadrantes appellant Aſtrologi, quarum vnaquæque alicuius elementi qualitatem poſſideat; ita vt prima ſit calida ſicca; ſecunda, frigida ſicca, & ſic de cæteris; quod & ἀναλόγως de quadrantibus Solis, Vere, Aeſtate, Autumno, Hyeme, dici poteſt; Siquidem hoc quadripartito anni tempore totus Mundus quaſi renaſcitur. Atque huc reſpexiſſe videntur Aegyptij, quandò Horum, hoc eſt, Mundum

7. colores in Vpupa.

4. elementa notat.

Lunæ ſymbolum criſta Vpupæ.

Horus cum ſceptro quid notet?

dum significare volentes, puerum pingebant reticulata vesle, & sceptro Cucuphomorpho in manibus, vt in Obeliscis nostris, & Bembina tabula patet; sine hoc enim Horus nullibi hoc situ pictus cernitur. Mundus enim non secùs ac infans singulis annis Vere nascens, æstate iuuenescit, maturescit Autumno, hyeme senescens tandem moritur, & mortuus mox resurgeus, se varietate rerum conspicuum præbet. Quæ omnia pulchrè & exactè coloribus in crista Vpupæ conspicuis, cuius sceptrum proprium Hori est, repræsentantur. Hinc quoque septies hoc sceptrum in Bembina Tabula positum cernitur, iuxta colorum in crista Vpupæ obseruatorum multitudinem, toties nimirum, quot colores à Kiranide in Vpupa recensentur esse, vt monstrarent varietatem hanc rerum in septem potissimùm subiectis sensibilibus huius Mundi reperiri, in Terra, Aqua, Aëre, Igne, animalibus, plantis, fossilibus.

Sceptrũ Vpupinum septies in tabula Bembina ponitur

Atque hæc est varietas rerum, quam per Vpupæ caput in sceptro Hori relucescentem innuerunt Aegyptij; quam rerum varietatem ipsa auis natura nobis dupliciter indicat; primò crista, quam surrigere potest, & depressam recondere, teste Plinio; Secundò exuuio ipso plumarum, quibus Hyeme & Autumno denudata latet, teste Theophrasto; quo patet, varietatem istam rerum nunc latere, nnnc apparere, prout Horus ille verus Mundi oculus plus recesserit, aut appropinquarit.

Proprietates Vpupæ.

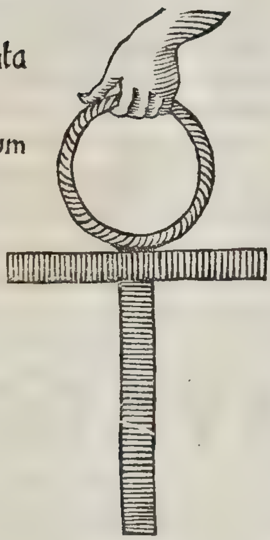
Atque hìc quoque notandum, quod vbicumque in Tabula Bembina ponitur Isiacus character, seu Tau ansatum, etiam poni sceptrum cucuphomorphum, quod & in Obelisco nostro obseruatur, de quo postea. Quo sanè nihil aliud insinuare voluerunt, nisi admirandam virtutem spiritus Mundi, qui ex admirabili sua per vniuersum diffusione, maximam in Mundo rerum indicat varietatem; ac proindè ingeniosè Aegyptij illa simul coniungebant, vti fusiùs alibi indicauimus, sed & vtrumque amuleti loco adhibebant, vti & de charactere Tautico in alijs nostris operibus diximus; cui quoque fidem facit de Vpupa testimonium Alberti Magni, & Euacis, qui eam vocant Auem totam præstigiosam & auguralem; & Magi in magno eam semper pretio habuerunt. Sed hæc de Vpupæ hieroglyphico, quoad rem nostram sufficiant.

Vpupæ caput semper Tau adiunctum habet.

Qui plura desiderat, is consulat Opera nostra hieroglyphica, & potissimum Obeliscum Pamphilium lib. 4. Hierogrammatismo 15. de Vpupa.

Hiero-

Hieroglyphicum V. Tautica Crux anſata, quam dorſo alligatam tenet Serpens.

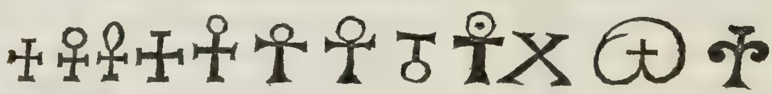
Quemadmodum inter hieroglyphica Symbola, Cruce illa anſata, quam & Tau, ſiue Tauticam notam vocamus, nihil notius frequentiuſque eſt, ita quoque varij varijs diuerſiſque agitati ſententijs, & opinionibus, varias quoque explicationes, ſeu potiùs coniecturas prodiderunt. Ruffinus lib. 11. cap. 29. id ſignificaſſe putat vitam venturam: Verba eius hæc ſunt: *Signum hoc Dominicum Crucis, inter illas, quas dicunt ἱερατικὰς, id eſt, Sacerdotales literas, habere Aegyptij dicuntur, velut vnum ex ijs, quæ apud illos ſunt, literarum elementis, cuius literæ ſeu vocabuli hanc aſſerunt eſſe interpretationem, vita ventura.* Sozomenus lib. 7. Eccl. inſtit. cap. 13. *Aiunt Templo iſto Serapidis diruto & diſiecto, quaſdam ex ijs, quas vocant hieroglyphicas notas ſimiles ſigno Crucis inſcriptas lapidibus apparuiſſe. Ab ijs autem, qui docti hæc talia, explicatam eam notam ſignificare dicunt, Vitam venturam.* In Socratis quoque hiſtoria hæc breuiter: *Theodoſio Magno regnante, cum fana gentilium diruerentur, inuentæ ſunt in Serapidis Templo hieroglyphicæ literæ habentes Crucis formam, quas videntes ij gentilium, qui Chriſto iam addicti erant, aiebant, ſignificare Crucem apud peritos hieroglyphicarum notarum, vitam venturam.* Lipſius in ſuo tractatulo de Cruce, cum myſticum hoc Crucis ἔκτυπον admirabundus conſideraſſet, tandem ingenuè fatetur, neſcire ſe, quid id ſignificet, & cur toties in omnibus hieroglyphicis Syntagmatis inſculptum reperiatur. Gretſerus vult, annulum iſtum ei impoſitum, oculum ſignificare; per oculum autem Ægyptij ſignificabant Solem, vndè & eum oculum Iouis appellant.

Crux Anſata ſiue Character Tauticus. — Ruffinus. Vitam venturam indicaſſe cenſet. — Sozomenus idem ſentit. — Socrates idem ſentit. — Lipſius. — Gretſerus.

Sed ex his & ſimilibus apparet, nec Lipſium, nec Gretſerum vidiſſe Obeliſcos, qui modò in Vrbe inueniuntur, vel ſi viderint, non exactè comparationem huius figuræ cum alijs paſſim hinc indè occurrentibus inſtituiſſe, quod occaſionem præbuiſſe videtur errori, quo putant hoc Symbolum per ſignum T ſolummodò repræſentatum fuiſſe; cum illa non ea tantùm figura, quà Gretſerus noſter eam deſcribit, occurrat,

sed omninò diuersis figuris. Fallitur quoque Iacobus Bosius, quamuis in hoc negotio præ cæteris acutior, qui eam vult tantùm illa figura poni, qua hìc delineatam vides ♀. Verba eius Italica sic sonat: *Percioche l'anello, ò sia il circolo, stà sopra il Tau, ouero sopra la Croce, non è in modo alcuno figurato, mà per tutto è intagliato, e scolpito, come in seguente figura si vede, non solamente ne gli Obelisci, mà in tutti gl'altri sassi e fragmenti dell Egittiache antiquità hieroglyphicate, ch'in Roma si ritrouano*. Quod falsum esse, pace boni viri dixerim, manifestissimè patebit ijs, qui paulò diligentiorem fecerint huius cum cœteris comparationem; Ego sanè, qui nihil non intentatum in hieroglyphico hoc negotio enodando reliqui, dum ad calculum reuoco, & singulari scrutinio omnia pensito, in ipsis exemplaribus hunc characterem duodecies & pluries, diuersis modis scriptum ex omnibus hieroglyphicorum fragmentis, quæ aut Romam, aut tempora nostra vsque peruenerunt, connotaui, quorum figurarum diuersitatem hìc ob oculos pono Lectoris.

Bosius putat Crucem ansatâ hũc ♀ charactere expressisse.

Ex quibus luculenter cognoscitur, in omnibus hisce figuris, Crucis figuræ circulare quid admixtum, quod mysterio nequaquam carere existimandum est, vti posteà videbimus. Verùm vt post tot, atque adeò diuersos ingeniorum conatus aliquid certi de hac figura statuatur, nos quid de ea statuendum sit, ostendere aggredimur. Ac primò quidem de origine huius figuræ, & qua ratione ad Ægyptios translata sit, audiamus. Sic igitur dicit Abenephi: *Crucem autem circulatam Misraim à Noë per patrem Cham accepit, ille ab Adamo, quæ quidem nihil aliud est, nisi character mysteriosus, cuius ope Angelus Raziel Adamum maxima quæuis mysteria edocebat, qui character per continuam successionem posteris temporibus per Noë ad Cham, & ab hoc per Misraim ad Aegyptios peruenit, Cham quoque illum in vsum magicum conuertit, & multa eo miracula & prodigia edidit*. Hinc Aegyptij stupefacti, illum varijs modis accommodantes in proprium vsum conuerterunt, amuleti loco vsurpantes; processumque naturæ in rebus sub ipso symbolicè expressum, vehiculum dixerunt spiritus Mundi sic ille. Cui adstipulatur Rabbi ille apud Hæbreos si quid tamen ei fidei concedi potest, quem ob singularem vitæ sanctitatem ac doctrinæ excellentiam רבנו הקדוש id est, Magistrum nostrum Sanctum appellant, in libro, quem Raze Galeia, id est, Reuelatorem arcanorum vocat. Hic ad Antonini Consulis Vrbis Romæ petitionem, qui ipsum interrogauerat, ex qua arbore excisa esset Virga, quà Moyses miracula faciebat, atque vndè eam nactus fuisset, ita respondit: *Quod me rogas de Virga Mosis, tibi notitiam dare, dicam tibi*, quod de hoc ipso scriptum reperi à Rab. Simone filio Iochai in libro qui

Origo Crucis ansatæ.

Cham in magicis artibus hoc charactere vsus

Vehiculum spiritus Mũdi significat.

Simeon Iochai.

dicitur

dicitur מחוקר חסידות id eſt, Inueſtigator ſecretorum, qui liber etſi apocryphus & fabulis confertus ſit, hoc tamen eum loco allegandum duxi, cum noſtro inſtituto nullo ſit præiudicio. Sic autem dicit : *Virga illa, quà Moſes & Aharon miracula faciebant in terra Aegypti, & poſteà in deſerto floruit, gemmaſque edidit, ab ea arbore exciſa eſt, quam Moſes oſtendit in deſerto, vt aquæ amaræ dulces fierent. Et hæc arbor exciſa eſt ab arbore vitæ, quæ in Paradiſo ſita erat angelorum manibus, quam quidem miſerunt Adæ, cum ille miſiſſet Seth filium ſuum ad Paradiſum, miſericordiam Dei imploraturum, de ſuo peccato; dixeruntque Angeli ad Seth, vt plantaret hanc arborem, futurum, vt quò primum fructum faceret, Miſericordia Dei in eum deſcenderet. aperirenturque portæ Cœli, quæ obſeratæ ſunt. Hanc autem arborem, ſeu potiùs ramum accepit Seth, plantauitque in deſerto, quàm poſteà Moſes inuenit, & ex ea virgam ſuam excidit, ideoque Dei virga dicta eſt. Cum autem Iſraël ad Marah conſiſteret, neque illas aquas bibere poſſet, Deus oſtendit Moſi hanc arborem, quà aquas illas redderet dulces: & hæc eſt arbor illa, in qua Moſes ſerpentem impoſuit, per quam Deus vniuerſum Orbem ſaluum facere inſtituit, & mittere miſericordiam ſuam ſuper Adam, cum venerit Meſsias; Tunc enim hæc arbor fructus geſtabit, quibus ſecundò amaræ aquæ efficiantur dulces, purgabitque primum peccatum, omniaque delicta, quæ fecerunt facturique ſunt homines.* Et paulò poſt: *Docui te arcanum, cum contemplaberis arborem ſcientiæ boni & mali, & inſuper arborem vitæ, quæ in paradiſo ſita erat, ac etiam Serpentem, qui Heuam tentaturus acceſsit; intelligas, quamobrem virga Moſis in terram proiecta, ſerpens effecta eſt, moxque per caudam accepta eleuataque à terra, virga redierit, vt erat, abſorbueritque omnes virgas Magorum Aegypti, qui idem faciebant, ſicut dictum eſt Zachar. 13. cap. Et erit in die illa dicit Deus Exercituum, exſcindam omnes arbores à terra &c.* Item intelliges, cur Deus miſerit Serpentem Iſraël in deſerto, & tamen præceperit Moſi, eique dixerit num. 21. cap. *Fac tibi ſerpentem, & pone eum ſuper lignum. vt quicunque morſus viderit eum, viuat. Hoc enim ſignificat, quod quicunque morſus fuerit à Serpente peccatorum, reſpiciens in ſerpentem in arbore collocatum, ſuperuiuat; & quoniam ex arbore vitæ hic ramus exciſus fuit, fructus eius vitam afferunt Mundo.* Hæc omnia ad verbum ille, quem ipſi Magiſtrum noſtrum רבנו הקדוש S. appellant. Quod porrò Abenephi dicat, iſtud ſignum myſterioſum fuiſſe Crucis ſymbolum, teſtatur Cabaliſticum fragmentum, quod habetur apud Galatinum, in illud pſal.c.39. *Retrò & ante formaſti me, & poſuiſti ſuper me vitam tuam, ſcilicet manum tuam.* Hinc Cabaliſtæ in reconditiori ſua Theologia, arborem Sephiroth ea ratione formant, vt tres proprietates ſeu מדות, vt ipſi vocant, cum Sephirà תפארת, quam ipſi arborem Vitæ in medio paradiſi plantatam dicunt, conſtituant in perfectam Crucis figuram; Vnicuique autem Sephirot diuinæ attribuunt quatuor Angelos, quos alibi repræſen-

VirgaMoſis hoc caracte re ſignata.

Miracula per Virgam

Mekubalim Hebræorum de arbore Sephiroth.

tauimus. Atque hoc mysterium Adamo primò post præuaricationem in ramo, quem Angelus in Paradiso ei transmisit, repræsentatum aiunt, vt ante dictum est. Lege Raphaëlem Aquilium in Tractatu de SS. Trinitate.

R. Azarias.

Villalpandus.

Atque horum paulò ante citatorum testimonia veritati haud absimilia esse, liquet ex antiquo Hebraico Alphabeto, quod tibi R. Azarias proponit, in Libro, quem intitulat מאור עינים Lumen oculorum. Et Vilalpandus in Explanat. Ezechielis cap. 9. fol. 129. Cum multa de Significatione literæ Tau discurrisset, tandem ita concludit: *Quod si roges, vndenam Gentiles hæc signa sacra, imò mysteria tam abstrusa discere potuerint? Respondeo, non esse nouum, Romanos à Græcis, Græcos ab Aegyptijs, Aegyptios ab Israëlitis multa accepisse pietatis nostræ Sacramenta. Nam & Epiphanius Auctor est, Aegyptios memores illius diei, quo à cæde Angeli liberati sunt Israëlitæ, qui sanguine agni postes domorum delinierant, solitos esse, intrante æquinoctio vernali accipere rubricam, & illinire omnes arbores domosque vniuersas, clamantes, quia in tempore hoc ignis vastauit omnia, contra quam luem remedium putant ignicolorem sanguineam rubricam.* Hanc cum Thephilim quoque seu Totaphot, in pergameno agni mundissimo in modum Crucis descriptam, quatuor sententijs ex Sacra Scriptura depromptis, brachijs & fronti olim affigebant ex mandato Dei; de quibus plurima in Zohar inuenies, & passim apud Cabalistas.

Crux ansata ldè quod Tau Hebreorum à quibus Aegyptij eam acceperant.

Cum igitur signum T character fuerit mysticus, & propriè Hebræis in summa veneratione; Aegyptij autem pleraque ab Antiquis Hebræorum acceperint, quemadmodum iam sæpè ex Clemente ostendimus, verisimile est, cùm ex dictis, tùm ex ratiocinatione Abenephi, hunc characterem quoque ab Hebræis mutuatos esse Aegyptios, vtpote curiosos figurarum obseruatores; vtrisque quidem mysticum, sed diuersorum mysteriorum significatione dissipatum. Dicimus igitur, characterem hunc apud Aegyptios Tauticum, celeberrimum non præcisè significare Vitam venturam, quemadmodum vult Ruffinus, Suidas, alijque supradicti Authores; sed verisimile est, totum hunc rumorem exortum esse à Iudæis, qui tum temporis Aegyptum exules peruagabantur; Videntes enim signum hoc T toties in imaginibus eorum repetitum, passim salutem suam, seu vitam venturam ex patrum suorum traditione interpretabantur, vti dictum est. Nos verò congruentiùs dicemus cum Abenephio, illum Characterem nihil aliud apud Aegyptios significasse, quàm Diuinæ mentis in rerum omnium productione motum & diffusionem. Quàm alta itaque & sublimia per hunc Characterem denotarint Aegyptij, penitùs discutiamus. Quamuis Character ille forma multiplex reperitur in sacris sculpturis, nos tamen hìc de charactere huius loci proprio, qualem nimirum sacris simulacris vt plurimum appositum videmus, agemus; de alio charactere, Crucis Andreanæ formam præseferente, fusè egimus in

Crux ansata diuinæ mentis motum in omnia diffusæ notat.

Pro-

Prodromo & in Explicatione Tabulæ Bembinæ, quamuis etiam hi characteres ijdem ſint, vt poſteà patebit.

Conſtat igitur Character iſte duabus heterogeneis lineis, circularibus & rectilineis, apparetque nihil aliud eſſe, quàm Characterem illum, quo antiqui Aſtronomi Aegyptios ſecuti denotabant Mercurium, ſic ☿; Vndè & characterem Tauticum dicebant. Per circulum denotabant Diuinæ mentis diffuſionem in Mundum ſidereum, & per crucem diffuſionem in elementa, quem lapſum elegantiſſimè expreſſum hieroglyphicè videmus in Obeliſci Lateranenſis, lateris primi tertiò hierogrammatiſmo, hoc ectypo. Vbi ſerpens ἱερακόμορφος ex circulo prodiens ſeſe inſinuare videtur Mundo huic ſenſibili, per Crucem anſatam ſignificato, adeò quidem, vt circulus nihil aliud niſi motum Diuinæ mentis, vt ſuprà fusè demonſtrauimus, ſignificet. Serpens autem ἱερακόμορφος nihil aliud, niſi ſpiritum illius, qui per vniuerſam Mundi molem diffunditur: vti fusè in hierogrammatiſmo XVII. Serpentis in Obeliſco Pamphilio actum eſt. Hinc Anaxagoras quatuor elementis conſtitutis & per Crucem indicatis, ijs motorem adiungit, ſiue Spiritum, ſiue Deum, ſiue Mentem, vt Proclus interpretatur, per quem hæc quatuor regantur. Aduertebant enim Aegyptij duos potiſſimum ſimplices motus in rerum natura eluceſcentes, rectum ac circularem; hunc per circulum, illum per rectas exhibebant; Elementis enim extra ſedes naturales dimotis, ſuos ad eaſdem reditus non aliter, ac per rectas lineas facere experimento comprobabant. Non igitur incongruè per quatuor rectas & vnico puncto indiuiduoque in contrarias excurrentes partes, quatuor elementorum (in quæ elemeutata ſingula tandem reſolui poſſunt) innuèrunt myſterium, confirmant ea, quæ in Cabala Saracenica me annotaſſe memini. الخنفسه الحكما مصر والما كانوا يدلون العناصر يكتبوا لمربع بصورة الصليب——— *Philoſophi & Medici Aegypty partium Indiæ & Græciæ indicaturi quatuor elementa, quadratum ſub figura Crucis pingebant.*

Cum verò myſticus ille character plerumque tùm in Bembina Tabula, tùm in Obeliſcis, cæteriſque ex Aegypto adductis Idolis ſpectetur, quibus vt plurimùm ille character manibus inſertus, vti ſuprà in Oſiridis ſtatua cernitur, mira alicui forſan videri poſſit huius ratio, quam proindè paucis explicemus.

Notandum igitur, Aegyptios huiuſmodi characteres myſterioſos in magna ſemper veneratione habuiſſe, non tantùm ob ſumma, quæ in ſe continere videbantur myſteria, ſed vel maximè, quia huiuſmodi charactere, naturali quadam Sympathia Genios cœleſtes allici poſſe perperam credebant. Mundum enim, cum dicerent eſſe veluti animal quoddam, in quo partes, quamuis loco diſtantes, propter naturam tamen vnam ad ſe inuicem ferantur, ipſamque conciliatricem Mundi, & cauſam communem omnium miſtionum trahere ad ſe inuicem partes, vt Iamblichus ait, ſuapte natura; hinc eiuſmodi tractus & appetitus arte quadam præter ordi-

Tauticus Character efficax amuletum Aegyptijs.

ordinem augeri posse existimabant. Nam vt rectè Iamblichus ait: *Aegyptij imitantes ipsam vniuersi naturam fabricamque Deorum, ipsi quoque mysticarum reconditarumque notionum imagines quasdam in symbolis conficiendis ostendebant, quemadmodum & Natura rationes occultas in apparentibus formis quasi symbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifestas imagines explicant, præsertim cum perspicerent, superiora omnia inferiorum similitudine delectari, atque insuper optent à superioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur; meritò & ipsi conuenientem superis modum agendi pro viribus offerunt; quandò occulta mysteria symbolis inserunt manifestis, in quibus interpretandis dimitte voces, accipe sensus.* Aegypti igitur huiusmodi symbolum sub certis temporibus Cœlique situ efformabant, maximè sub Ariete & Mercurio, ex quibus signis, vti suprà demonstrauimus, constituebatur character; Sole enim in Ariete exaltato, & Luna cum Mercurio maximam virtutem cœlitus acquirere arbitrabantur, tum ad Genios in Diuinationibus perficiendis, rerumque inuestigatione eliciendos, tum ad contrarios Genios Typhonios propulsandos vnde hunc characterem hunc variè ab Hierogrammatistis veteribus expressum fuisse reperio; primo sub Taurina facie; qui & secundi in Zodiaco signi character est; Secundo per circulum cum sextilis Lunæ phasi, cui Crux adnectitur,& Mercurij proprius character est. Tertio per characterem Veneris cui cornua Arietis super imponuntur; per primum, Aspidem per secundum Anubidem seu Mercurium Aegyptium; per tertium Isin seu Venerem Aegyptiam, cuius fœcunditas per cornua Arietis indicatur, exprimere solebant; sed iam hæc amplius exponamus. Pingebant Aegyptij circulum, quo Solem referebant Stellarum omnium principem & cæleste Numen, vtpote à cuius benigna luce cuncta animarentur. Cum verò sine Lunæ concursu Solem nil efficere posse viderent, Lunam circulo superimposuere, quod connubium ☼ & ☾ appellabant. Præterea, cum ☼ & ☾, omnem virtutum effluxum potissimum in Mundum hylæum, siue elementarem exercere comperirent, characteri ☿ Crucem ✢ affixere; quo notabant spiritus omnia permeantis fœcunditatem; quem deinde Græci veluti symbolum, ad Vene-

Varia huius characteris forma.

Venerem generationis deam exprimendam aſſumpſerunt; cum verò geneticam Veneris facultatem ſparſam & ſeminatam à deaſtra per omnes Mundi partes intuerentur, ſpiritum videlicet Animæ Mundi, ſiue Solis dantis vniquique formam, vitam, eſſentiam & durationem, cum inquam, eam inueniri viderent in omnibus rebus, in homine, in beſtijs, in terra, aqua, aëre, igne; in animalibus in fluminibus, in montibus, planis, vallibus, ſyluis, pratis, plantis, animalibus; ſemicirculum Lunæ, vel etiam cornua Arietis ei apposuerunt, & ortus eſt, celeberrimus ille & ſacer Mercurij character, quem nos in Obeliſco Pamphilio, ſpiritum Mundi, ſeu quod idemque omnia ad ſe attrahentem interpretati ſumus. Sed hæc omnia aptè & clarè deſcribit Marſilius lib. 3. de Vita cœlitus propanganda vti ſeqnitur.

Aliquis autem quæret, quas potiſsimum Cæli figuras imaginibus imprimere ſolerent Aegyptij. Sunt enim ibi formæ oculis valdè conſpicuæ, & à multis quales ſunt, quaſi depictæ, vt ♈. ♉. ſimileſque figuræ Zodiaci, & quæ ſunt extra Zodiacum manifeſtæ. Sunt ibi prætereà formæ quamplurimæ non tam viſibiles, quàm imaginabiles, per ſignorum facies ab Indis, Aegyptijs Chaldæiſque profectæ, vel ſaltem excogitatæ. Veluti in prima facie Virginis Virgo pulchra ſedens, geminas manu ſpicas habens puerumque nutriens. Sunt denique characteres quidam Signorum & planetarum ab Aegyptijs deſignati. Volunt igitur imaginibus omnia hæc inſculpi; vt ſi quis expectet proprium à Mercurio beneficium, collocare eum in Virgine debeat, vel ſaltem ibi in ☽ cum aſpectu Mercurij, & imaginem tunc ex ſtanno conficere, vel argento, in qua totum ſit Virginis ſignum & character eius, characterque Mercurij. Conſtituebant quidem vniuerſam eorum formam ad Cæli ſimilitudinem rotundam; Antiquiores verò figuram Crucis cunctis anteponebant; quia corpora per virtutem agunt ad ſuperficiem iam diffuſam; prima verò ſuperficies Cruce deſcribitur; ſic enim imprimis habet longitudinem & latitudinem; primaque hæc figura eſt & omnium quam maximè recta, & quatuor rectos angulos continet; effectus verò Cæleſtium maximè per rectitudinem radiorum angulorumque reſultant; tunc enim ſtellæ quàm maximè ſunt potentes, quandò quatuor Cæli tenent angulos, Cardines Orientis videlicet Occidentiſque, atque medij vtrinque Cæli, ſic verò diſpoſitæ, radios ita conijciunt in ſe inuicem, vt Crucem indè conſtituant. Crucem ergò veteres figuram eſſe dicebant, tum ſtellarum fortitudine factam, tum earundem fortitudinis ſuſceptaculum. Ideòque habere ſummam in imaginibus poteſtatem, ac vires & ſpiritus ſuſcipere planetarum. Hæc autem opinio ab Aegyptijs vel introducta fuit, vel maximè confirmata, inter quos characteres Crux vna erat inſignis, vitam futuram ſignificans, cuius figuram pectori Serapidis inſculpebant, vidimus characterem hunc multis rebus impreſſum. Ego verò, quod de Crucis excellentia fuit apud Aegyptios ante Chriſtum, non tam muneris ſtellarum teſtimonium fuiſſe arbitror, quàm virtutis præſagium, quam cum Chriſto fuerat acceptura. Aſtrologi Marſilius Ficinus.

autem,

autem, qui ſtatim poſt Chriſtum fuerunt, videntes à Chriſtianis miraunda per Crucem fieri, neſcientes autem, vel nolentes in IESVM tantum conferre, in cœleſtia retuliſſe. Atque hactenùs Marſilius. In quo veluti in breui quodam compendio omnia ea, quæ hactenus fusè dicta ſunt, comprobantur. Sed hæc confirmantur ab Arabe quodam Anonymo, qui in libro manuſcripto ſic dicit. قالوا الصمريون ان.قوه قبيزه في الحرف الطاو

Ab Antiquis accepimus, magnam in decuſſatæ figuræ, hoc eſt, Crucis ſymbolo ineſſe vim & efficaciam. Expoſitis iam quatuor principalibus Symbolis, omnibus lateribus communibus, iam ad particularem Interpretationem ſingulorum laterum procedamus, quod fiet, vbi primum ſpecimen aliquod Lectionis dederimus.

Lectio Idealis dictorum Symbclorum.

Supramunda- num Numen
influit vir- tutem ſuam

In Siderei Mundi Solare
Numen. vn- de Vita in Mun-
do elemen- tari, & ſumma
rerum varie- tas naſcitur
ex vbertate Crateris Oſiriaci
in quem continuò influit.

CAPVT II.

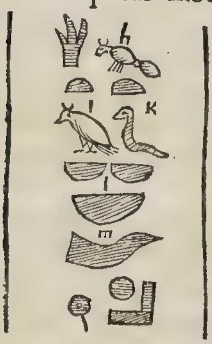
Reliquorum, quæ in primo latere Boreali Obeliſci continentur ſymbolorum expoſitio.

Vas Niloticum. Tripes Sacer loti flore inſignitus, catena quid;

I. IN primo itaque latere infra accipitrem, quadrato inſeritur Vas Niloticum, & tripes Sacer. Iam ſingula exponamus. Diximus omnia vaſa, quemadmodum myſtica quadam ratione conficiebantur, ita quoque potentiſſimum incitamentum fuiſſe, ad Solare Numen quà placandum, quà attrahendum, oppidò creduli ſibi ſuperſtitioſiùs Aegyptij perſuadebant, vndè in numerum quoque amuletorum aſſumpta magnum vſum habuerunt. Vas Niloticum quidem & tripes, præterquam qnod ex certa materia Solari Naturæ conformi conficerentur, ſacro quoque lymphæ Niloticæ liquore replebantur, ſine qua nihil in ſacrificijs fiebat;

fiebat; Erant autem triplicis generis, vel enim fiebant ex pyrite, quem *granito roſſo* vocant Itali, vel ex fulgida & ſplendida ſolaris naturæ argilla in fornace cocta; vel etiam ex ligno Perſeæ, ſolaris naturæ arbore, vti & tripes, in quo ſacra varijs ceremonijs peragebant; omnia verò tot & tantis ritibus inſtituebantur, vt nihil in ijs non myſticum ſpectaretur; vides tripodem in ſuperiori parte Loti florem referre, deindè in ſacræ catenæ formam, quam σειρὰν vocabant, elaboratam, queis ſignificabant, quod quemadmodum Loti flos phebæo calore attractus ad Solem perpetua ſe vertigine conuertit, ita fieri quoque credebant, vt Solare Numen Oſiris hoc ſymbolico apparatu attractus Hieromantarum ſe votis cum plena ſatisfactione ſiſteret; & hoc argutè ſanè per tripodem tribus circulis, veluti annulis quibuſdam concinnatam efformabant, quo Oſiridis ſupremi in triplicem Mundum diffuſi attractum exprimebant. Vide quæ de hiſce in Obeliſco Pamphilio fol. 446. & in Oedipi Tomo III. & in omnibus ferè Obeliſcis ſemper obuijs, quàm fuſiſſimè egimus; neque etiam ſatis fore, ea Obeliſcis inſculpſiſſe rebantur, ſed inſuper ea in varijs materijs Soli congruis effigiata, veluti ſummæ efficaciæ contra aduerſarum rerum occurſum amuleta geſtabant.

II. Sequitur modò Papilio παντόμορφος, litera h ſignatus vna cum iunco Nilotico, vel ſi mauis caule papyraceo. Quæ quid notent, indicemus. Primò itaque toti Mundo dominari volunt potentiam quandam, quam, vt ſuprà ex Iamblicho oſtenſum fuit, pantamorpham vocabant, id eſt, omniformem, quam nonnulli Hylei, ſiue materialis Mundi præſidem, Colcodean Arabes dicebant, eò quod formas ſingulis rebus congruas conſentaneaſque deſtinet; ex quarum formarum apta diſtributione, ſumma illa rerum varietas, in rerum omnium humano generi neceſſarium vſum emergat; atque hoc Numen aptè ſanè per papilionem δρακοντόμορφον indigitarunt. Eſt hoc animal Aegypto proprium, & inter papyreta paſſim reperitur, bicorne, caudam haqet ſerpentis in morem effigiatam, alis amplis & patulis præditum, nunc binis, modò quaternis pedibus, vti hìc inſtructum. Huiuſmodi animal Aegyptij notabant, ex vili verme primò in bipedem; deindè in quadrupedem excreſcere, mox alis innumera figurarum varietate imbutis, cornibus quoque conſpiciendum ſe præbere: vt proindè mirum non ſit, eos, dum prodigioſam hanc metamorphoſin viderent, id ceu congruum ſanè præſidis materialis Mundi ſymbolum aſſumpſiſſe; hìc enim ex materia formarum appetitiua, diſpoſitionibus præuijs introductis veluti ex chao quodam elementaris miſcellæ per omnes Naturæ gradus, geneſin ſuum extendit; vnde primò bipedum genus per binos, mox quadrupedum per quaternos, pedes, deindè volucrum varie-

Papilio Dracontomorphus. Iuncus Niloticus quid?

Natura Draconis omniformis ſeu papilionis.

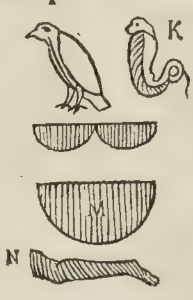
Quid per Papilionem.

tatem per alas variegatas, bisulcum genus per duo cornua, reptilium per caudam aptè indicatam, haud ineptè expresserunt; ex quibus Naturæ ludibundæ ingens illa, cùm in rerum necessariarum vsum, tùm in vniuersi decorem varietas profluxit, quam per papyraceum thyrsum pulchrè signarunt: Est enim papyrus, vti in proprio hierogrammatismo huius plantæ diximus, planta aquatica Aegypti propria, stagnantis Nili filia, omnium rerum necessariarum in inferiori Mundo, per segmentum sphæræ indicato, copiam præstans; Ex hoc sibi cibum, vestes, vtensilia cuncta, teste Theophrasto, procurabant. Accedit, quod memoratum animal in hunc fruticem naturali quodam appetitu, vtpote ex quo generationis suæ originem hauriat, feratur; quo simul occultè insinuare voluerunt Numinis πολύμορφου in bonum inferioris Mundi, ad quod destinatum est, promouendum, curam & vigilantiam; & quomodò omnia quoque ex aqua seu humido, veluti rerum principio prodierint. Meminit porrò huius animalis Diodorus, & Herodotus in Clio, vbi mentionem faciunt dracunculorum ex mari rubro quotannis in Aegyptum volantium: προσκυνοῦσί τε τοῖς ἑρπετοῖς διὰ τοῦτο τὴν φύσιν πολύμορφον. *Reptilia adorabant propter diuersitatem naturæ eorum varia.* De quo vide & Eusebium suprà citatum. Veruntamen hæc rerum varietas non in elementari duntaxat Mundo conspicitur, sed & in triplici Angelico, Siderio, & Elementari Mundo, id est, Sole, & Luna, & subterraneis partibus; & primò quidem Angelicus Mundus, tametsi formarum materialium incapax sit, habet tamen secundum analogiam quandam, suam & ipse suo modo consideratam congruam formarum varietatem, Solis sapientibus conceptibilem.

Papyracei thyrsi significata.

Segmentum circuli inferiorem Mũdum notat.

L

His itaque expositis, duo sequuntur hemisphæria, quæ vti in Obelisco Pamphilio alijsque hieroglyphicis passim occurrentibus declarauimus, notabant veluti horizontem Mundorum, in quem suam virtutem Tutelaria Numina influebant.

III. Sequuntur modò duæ figuræ horizontalibus segmentis insidentes, & sunt aspis K surrecto ceruice, & accipiter L veluti contracto corpore, quandam molestiam præseferens, quæ figuræ sæpèsæpius in Obelisco Lateranensi occurrunt. Quid verò significent, aperiamus.

Aspis & Accipiter dormiens.

Sequitur papilionem Aspis K squamato pectore surrecta, frequenter vti in hoc, ita & in alijs Obeliscis obuia, ponè quam Accipiter, qui contracto collo, veluti dormire videtur, assidet. Per hunc Osiris indulgens, per Aspidem, teste Eusebio, Agathodæmon Ophionius indicatur; quæ duo in vnam

vnam ſtatuam, vti hic in ſigura apparet, conflata Aegyptij in ſolemnitatibus comaſiarum ἱερακόμορφον, id eſt, Aſpidem Accipitris capite horrendam producebant, de quo Arius apud Euſebium his verbis: *Primum idque diuiniſ imum animal eſt ſerpens Accipitris formam habens, valdè gratioſum; id ſi palpebras erigebat, primogenitam omnem ſuam regionem replebat, cum verò clauſos tenebat oculos, tenebræ fundebantur.* Sed explicemus myſterium. Oſiris cæleſtis iniqua mortalium vita offenſus ſubindè dormire rebus fidei ſuæ commiſſis videtur; vndè magna Mundo incommoda & perturbationes naſci, eo verò vigilante, omnia veluti lætitia compleri neceſſe eſt; dormiente Oſiri, Aſpis ſubdelegatus eius Agathodæmon, vitæ mortiſque arbiter, omnia inferiora conuellit, diſſipat, & vt Horus lib.2. cap.2. ait, ſolo flatu interimens omnia: Oſiri verò conuenientibus cærimonijs culto, omnia Mundo bona proueniunt; Vndè Aegyptij meritò ſingulari cultu tam implacabile Numen mulcere ſolebant: quod ſi intra ſacra oculos tenuiſſet clauſos, ſummorum id infortuniorum, quæ Regnum ſubire debebat, omen erat; oculis verò patulis & benignis iucundiſque viſum, maguam promittebat bonorum in Regno vbertatem. Appoſitè itaque hoc loco hæc ſymbola ponuntur; è quibus Accipiter Oſiris denotat clementiam, bonitatem, pietatem & beneficentiam; Aſpis verò Martio rigore tumidum, vti ſquamatum pectus, qnod ſurrigit, ſatis oſtendit, iuſtitiam, ſeueritatem & rigorem ſummum Oſiridis, qui tunc primùm emerſerit, quando clementia & pietate Oſiridis depoſita, rigor iuſtitiæ in Mundum influxerit; tunc enim in Cœlo malignorum influxuum coaceruatio, in elementari verò Mundo ſumma rerum diſſidia, ſterilitas in terris, contagio in aëre, in rebus publicis tumultus ac ſeditiones mox naſcuntur.

Expoſitio ſymbolorũ.

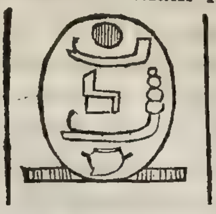
Accip tris, Oſiris bonitatem aſpis ſeueritatem notat.

Sequitur deindè hemicyclum ſignatum litera M. cum fæmore pedeque humano, queis ſignabant occultum in inferiori horizonte Numinis Solaris proceſſum, ac ſæpè in hieroglyphicis inueniuntur nunc vno pede, quo in occultioribus Elementaris Mundi Vvlcaniſque receſſibus progreſſum, duobus verò in ſuperiori terræ facie prudentem Iſidis proceſſum notat, vti innumeris Oedipi noſtri locis expoſuimus.

Pes vnus, aut duo pedes quid?

IV. Sequitur modò oualis figura o. p. cui includuntur figura globi, brachium extenſum manu capreolum tenens, ſacra catena, quam σείραν vocabant, cum figura aræ, & brachio altero Capreolum manu geſtante, tandem vas Niloticum; quæ quid indicent, explico.

Sacræ tabulæ expoſitio.

o p

Notandum Aegyptios, huiuſmodi ſchematiſmos ſiue ouali, ſiue quadrangulo incluſos, non alio, quàm ſacrarum tabularum nomine appellaſſe: Erant autem ſacræ tabulæ varia ſymbola, vti dixi, Ouali aut quadrangulæ figuræ incluſa, & magno in pretio tenebantur, eò quod non tantùm magnorum, vt ipſi putabant, myſteriorum indices eſſent, ſed &

insuper incredibilem vim & efficaciam, ad Genios quà attrahendos, quà placandos habere delusa imaginatione crederent; & sunt pro diuersitate Numinum, quibus dedicabantur, varia, vti Obeliscos examinanti patebit; Obeliscis inscribebantur veluti prototypis, quæ tum in priuatos Sacerdotum & Hieromystarum in sacrificijs vsus, tum priuatis in amuletorum fabricam ad aduersam Geniorum ἀντιτεχνίαν auertendam cederent. De quibus fusè tractatum vide in Tertio Tomo Oedipi, fol. 221.

In hac itaque sacra Tabula sex symbola inclusa spectantur: videlicet globus, seu circulus, qui vbicunque ponitur, nil nisi diuinum quid, cæleste & æternum notat. Nam vt rectè Pierius in suis hieroglyphicis:

Globus. Circulus quid?

Vnus, inquit, *circulus descriptus aut simpliciter, aut alteri cuipiam picturæ circumductus, nunc, semper, perpetuum, & æternum, nunc omnia, quippè τὸ πᾶν significabatur Aegyptijs, nempè quod in ea figura neque principium, neque finem inuenire sit, quod æternitatis est proprium, id est, Dei.* Porphyrius apud Eusebium cap, 3. de præparat. Euang. *Pila*, inquit, *& rotunda omnia Deo, Mundo, præcipuè Soli & Lunæ attribuuntur, in circuli formam aras, templa figurabant.* Vide Obeliscum Pamphil. de hieroglyphico sphæræ & circuli fol. 379.

Brachium cum Capreolo Vitis in manu quid?

Sequitur circulum in sacra Tabula brachium capreolum manu tenens, qua beneficentia Numinis indicabatur. Nam vt rectè Diodorus: ἡ μὲν δεξιὰ τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα συμφαίνει βίου πορισμόν. *Dextra digitos extensos habens significat rerum omnium necessariarum suppeditationem*; ἡ δὲ εὐώνυμος τήρισιν καὶ φυλακὴν χρημάτων. *Sinistra verò contracta conseruationem & custodiam facultatum*; Dicitur autem brachium Osiridis, eò quod Nilus, vbi se in mare exonerat, veluti in digitos quosdam dispertitus, vnà cum Nilo veluti in brachio venam cardiacam exprimat, à qua vita & tota Aegypti

Capreolus quid?

felicitas dependet, & Capreolus in manu sat ostendit; est enim Capreolus nil aliud, quam extrema illa & vltima teneriuscula pars vitis, vel Cucurbitæ aut Conuoluoli, quæ in helices quasi lineas contrahitur, suntque veluti manus quædam vitis ad sese fulciendas à natura ordinatæ, quidquid enim apprehenderit, adeò tenaciter eidem se circumuoluit, adeò tenaciter stringit, vt vix ab eo extricari possit, atque hoc Capreolo scitè sanè vegetabilis naturæ appetitum, quo in superiora, à quibus vitam obtinet, fertur; Accedit, quod vitis inuentio Osiri, teste Herodoto, Diodoro, Clemente Alexandrino, & Eusebio adscribatur; Hinc in sacrificijs vitis, perseæ similiumque plantarum frondes manibus gerebant Sacerdotes; quæ omnia fusiùs in Obelisco Pamphilio prosecuti sumus fol. 362. vt proindè non incongruè beneficentia Osiridis per huiusmodi brachium inter hieroglyphica passim obuium indicetur. Quomodò verò brachium hoc Nilum exprimat, Abenephi Arabs hisce verbis exponit.

Nili fluxus brachium cum manu digitisque exprimit.

Terra Aegypti recta protensa est instar brachij humani ex Austro in Boream, & Nilus per medium eius transiens instar venæ cardiacæ, cum mari approximauerit, tunc terram veluti in digitos quosdam dispe-

dispe-

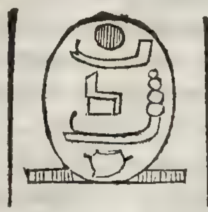
dispescit. Hinc Nilum ex Austro in Boream tendentem, teste Plutarcho non incongruè effluxum Osiridis dixere veteres; Quod Nilus in Austro ortus, vti summa felicitate Aegyptum beare, ita mari (quod Typhonium Regnum Osiri contrarium) redditus, felicitati Niloticæ finem imponere videbatur; Ad hanc itaque sinistræ Typhoniæ potestatis violentiam perfringendam, Tutelares Aegypti Osiridis asseclas sacrificijs prius placatos mirum in modum ad succurrendum allaborare credebant; Quæ pulchrè sanè in hac sacra Tabula exprimuntur. Vides duo brachia cum capreolis, intermediam aram cum catena, & Nilotico vase, queis innuebant, Osiridis beneuolentiam contra Typhoniam vim sacrificijs, quæ per Aræ figuram indicantur, & per sacram catenam, id est, per triplicis Mundi Tutelares, congruis ritibus & cerimonijs prouocandam esse, vt tandem contra omnem aduersam Typhonis vim, solita Nili, qui per vas Niloticum innuitur, felicitate fruerentur.

V. Sequitur sacram Tabulam sacra Traha signata litera Q. sacra traha, cuius multus erat in sacris vsus, & erat γεωργικὸν siue instrumentum agricultorium, quo post inundationem Nili onera sacra, loco curruum (quorum rotas limus, quo tellus obruebatur, non ferebat) vehebantur; & vti hàc quoque constituto Comasiorum festorum tempore, sacra simulacra ferebantur, ita quoque Traha inter sacrorum symbolorum numerum adscripta cultus Nili originem præbuit, à quo totius agriculturæ tanti in Aegypto momenti, ratio dependebat; Trahebatur autem à boue, quem, vti in Hierogrammatismo Apidis Obelisci Pamphilij docuimus, viuam Osiridis imaginem credebant, qui in Bouem transmutatus, teste Plutarcho opera agriculturæ docuisse tradebatur, quod etiam in alia sacra Tabula Obelisci Medicei quarto lateri inserta cernitur, vti hìc vides. Traha sacra quid?

Cuius sensus idealis hic est: *Tunc 6 Apis seu Osiris terrestris beneficus* 10, *inferiori Terræ Regno* 11 *propitiabitur, cum Niloticas in cultu fluminis cerimonias, ritu & cultu analogo, per sacram traham dicti cultus symbolum, iuxta præscriptas leges obieritis*. Quæ correspondent huic sacræ Tabulæ, cuius idealis Lectio hæc est.

Diuini beneficia Osiridis, mediantibus sacris, & catenâ Geniorum procuranda sunt, vt Nili beneficia obtineantur.

Circulus, brachium, ara, catena, brachium, Vas Niloticum, quid in Tabula sacra signent?

Sequuntur modò duo sceptra, quorum prius αἰγομόρφον, id est, hircino capite, alterum Loti flore insignitum, quæ quo respiciant, accipe.

Hircum in Aegypto Deorum numero adscriptum, pluribus in locis nostrorum Operum hieroglyphicorum exposuimus, vndè & Nomus Mendesius à cultu videlicet Hirci, nomen suum traxit; est enim Mendes idem in lingua Aegyptiaca, quod hircus in Latina, & αἶξ in Græca. μενδης

Hircino

Hircino itaque capite ſceptro impoſito, fœcunditatem, quam Oſiris Niloticus, ſiue Pan Mendeſiorum Aegyptiæ Telluri adferebat, notabant; quæ quàm fuſiſſimè expoſita videat Lector in Obeliſco Pamphilio fol. 274. Altertum ſceptrum Loti flore inſignitum monſtrat ſympathicum Solaris Numinis cum Nilotico Oſiri correſponſum conſenſumque, eò quod Loti flos perpetuò ad Solem ſe conuertat, vti alibi expoſitum fuit; huiuſmodi itaque ſceptra, vti myſtica quadam ratione adornata fuerunt, itaque quoque & in ſacrificijs ab Hieromyſtis portari ſolebant, vt ob naturalem quandam congruentiam, quam cum Genijs Hircus, & flos Loti habent, tùm fæcunditatem Nili per Hircum; tùm vbertatem rerum per Loti florem indicatam, eos attractu quondam prouocare ſe poſſe crederent.

T

VI. Traham & ſceptra ſequuntur T. quatuor ſacra vaſa ſub phialarum forma in vnam coniuncta ſeriem, & ſuprà Cruce ſignata; quarum ſignificatio hæc eſt. Solebant Hieromyſtæ inter cœtera ſacrificiorum vtenſilia, Vaſa quædam adinſtar quatuor philialarum coniunctarum concinnare, quod Aegyptiacè ἐπαρυςήριον, id eſt, emunctorium Oſiridis, ſiue Oſiris ἀπόῤῥοιαν, ſeu effluxum vocabant; replebantur autem hæc vaſa ſacri fluminis lymphà, eaque myſtica quadam ratione ita adornabantur, vt nihil ad Oſiris attractum potentius fieri aut fingi poſſe ſibi perſuaderent, erant Cruce ſignata, quà in quadripartitas Mundi plagas Oſiridis notabatur aporrhea, per hæc enim Oſiris Niloticus in omnem ſeſe Mundi partem per benefici humoris canales, per vaſa illa ventrioſa exonerare credebatur, quæ vti Niloticæ aquæ ſacræ replebantur affluxu, ita quoque continuo aquæ effluxu inter ſacrificia per duos canales ✠ V. exonerabatur. Vt hoc pacto quadripartito humidæ naturæ fluxui horum Vaſorum fluxus analogus κατὰ τὴν ἀναλογίαν, vndequaque correſponderet & quamuis hìc compactæ in vnum phialæ in alijs ſchematis ferè ſemper vna tantum aut 2. pro ratione ſignificationis ſpectantur, hic tamen 4. ponuntur, qui vti paulò poſt dicetur, 4. calido-humidæ Naturæ Genijs præſidibus exhibebantur; vndè & iuxta 4. anni ſtationes exponebantur in 2. ſolſtitijs & æquinoctijs; Forſan quoque eo vaſa hæc conſtruebantur artificio, vt vno ijs loco chronometrij ſeruirent. Vide quæ de huiuſmodi ingenioſis Aegyptiorum machinis in Secundo Tomo Oedipi, Syntagm: de Mechanica Aegyptiorum vbertim tradidimus. Videntur hæc Vaſa in multis alijs hieroglyphicis inſcriptionibus, præcipuè in illo fragmento Obeliſci, quod è regione Eccleſiæ S. Ignatij in angulo domus pharmacopæi inſertum ſpectatur; vide Lector quæ de illo ſymboliſmo Tertio Tomo Oedipi ſyntag. de canopis tradidimus. Sed & ſpectatur quoque bis ſub forma melius expreſſa in limbo ſuperiori & laterali Tabulæ Bembinæ, vti vides

in

in præſenti figura num. 23. ex citatæ Tabulæ loco extracta; vbi vides Aram in qua duo vaſa ponuntur, intra quæ humor ex dicta Epariſtirij phiala ſua Cruce ſignata, vtrinque ſe exonerat; quàm circumſtant, 21. 22. Cynocephalus, vas in manu ſiniſtra, deindè Horus 22. vas in manu dextra tenens ſupplicare videntur ſupremo Numini, cui ſubſtant; ex altera parte 23. Ara ſtipatur flore Loti, e capreolis vitigineis, vnde & fons vitigineus Hecates dicitur, vt poſtea exponetur; quæ ſequitur 24. ἱερακο-λεοντοσφὸγξ id eſt ſub Leonis forma facie verò accipitrina, in cuius capite circulus Lunæ-ſolaris cum flamma emergente conſpicitur; per quæ hierogrammata, omnia quæ huc uſque de Epariſterio dicta ſunt pulchre & concinnè abſtruſiſſimis ſymbolis indigitantur: ſumma ſignificationis hæc eſt. Sol ſupramundanus ſeu Hemphta, vt vocant, influit in aquæ & igneæ ſubſtantiæ æconomiam, & fontanos patres, qui ei præſunt; vnde reſultat fons vitigineus, cuius deriuatione omnia quæ in Mundo ſunt, aluntur & conſeruantur. Quæ vt intelligantur, ſciendum eſt, ſi ignis, & calor in Mundo tantummodo forent, totum Mundum ardore & ſiccitate perditum iri; contra ſi ſola humiditas dominaretur, Mundum humiditatis exuberantia neceſſariò deſtructum iri. Sapienti itaque conſilio à ſuprema mente (quæ per globum alatum ſerpentiferum ſignatur) conſtitutum fuit, vt calidum humido aptè attemperaretur, atque adeo Mundus huius miſcellæ temperie conſeruaretur. Sed iam ſingula explicemus. Globus triformis influxum ſupremi Numinis exhibet; triforme Numen dicitur, eo quod ſupremam diuinitatem, per globum indicatam in ſe contineat; ſecundò ſpiritus ſit vniuerſalis per alas, queis ſumma velocitate omnia penetrat, ſignatus; & denique vitam rebus omnibus per ſerpentem notatam tribuat, & primo quidem influit in Solem & Lunam, ſeu quod idem eſt in intelligentiam ☼ & ☽, cuius ſymbolum eſt 24 ſphynx ἱερακόμορφος, ſeu accipitriformis, cuius circulus Lunæ-ſolaris in capite index eſt cum flamma ſeu aſpide, quæ promiſcue huiuſmodi ſchematis imponi ſolent; medio circuli incluſa: quà Solis & Lunæ, ſiue calidi & humidi ad Mundum vitalibus influxibus animandum, vnita vis ſub miniſterio Momphtæ intelligitur; quæ maximè Sole in Leonem ingrediente in Aegypto viget; quæ deinde in terram deriuata vlterius actuanda committitur Canopo Momphtæ miniſtro, quem ſphynx pedibus tenens ſupremo Numini veluti offert; cuius officium eſt ſpiritus igneos aquæ ſubſtantiæ commixtos per vniuerſas mundanæ domus, quæ per 22 Horum ſupplicantem, & ad recipiendum ſemper paratum indicatur, canales & crateres, deriuare. Genio Lunari, quem cercopithecus 21 exprimit, cooperante. Vnde 24 ſphynx accipitrina, cercopitheco 21 opponitur,

quia

quia illud notat, colore suo igneo principium actiuum rerum, hoc verò humiditate sua passiuum. Vnde cunctorum, quæ in inferiori Mundo spectantur, genesis, ortum suum habet. Fons itaque siue eparisterij phiala Cruce signata notat beneficia, quæ iam per expositos Genios Mundo & 4 elementis per 4. Mundi partes diffusis, communicantur. Quæ in oraculis Zoroastris, pæne ad oculum demonstrantur: sic enim ait Zoroaster de vitigineo fonte loquens: *Fons fontium, & fontium cunctorum matrix, continens omnia, vnde affatim exilit generatio multifariæ materiæ; inde tractus præster subtilis, ignis flos, mundorum indens cauitatibus omnia, namque inde, cum incipit deorsum tendere radios admirandos*; Et deinde ipsas intelligentias describens paulò ante expositas dicit: *Est enim quoddam intelligibile* (*id est Numen supremum*) *quod te oportet intelligere mentis flore* (*id est per abstractum & purificatum intellectum*). *Est & roboris circumquaque lucida potentia mentalibus fulgens sectionibus* (*quas nota A exprimit*) *induta igne, ignem vinculorum, vt temperet fontanos crateres, & amore impleat omnia, examinibus feruntur similes, prorumpunt per Mundi corpora*. Habes hic Lector paucis pro vastitate materiæ eparisterij sine fontis Hecatini mysteria exposita, qui plura desiderat, is adeat nostram sphyngen mystagogam, vbi Tom. II. Oed. fol. 335. omnia penitus euoluta raperiet.

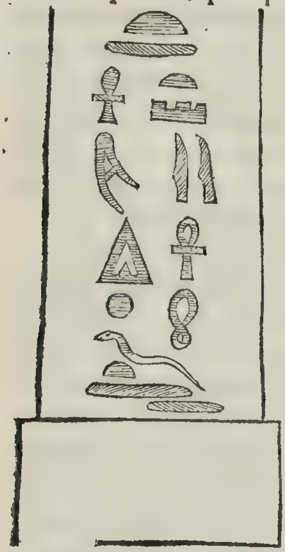
Sequitur hoc ἐπαρυστήριον Niloticum, litera V. signata figura, quam imperfectam, vti multa alia Hieroglyptæ reliquerunt; nil tamen aliud est, quam funis mystica quadam ratione in figuram præsentem contortus, quò Typhoniam vim Osiri aduersam impediri, & ne noceret, quodammodo ligari putabant; quemadmodum in Obelisco Pamphilio exposuimus: fiebatque ex papyro & iunco Nili fructibus; & ne quicquam mysteriorum abesset, in eparysterij præcedentis quatuor Vasorum figuram contortus fuit. Nam vt rectè Pierius: Aegyptij vt omnia mystica quadam ratione sibi constarent, non animalia tantùm, sed & adeò instrumenta ipsa, quæ in vsum sacrorum adhibebantur, in hieroglyphicorum album receperunt; Sunt ea varij generis: quædam in ornamenta capitis symbolica cedebant sacrorum simulacrorum, vti tutuli, struppi, cidares, tiaræ, è varijs materijs confectæ; nonnulla manibus inserebantur Deorum, vti baculi, sceptra, tauticus character, sistra, aliaque innumera, quæ pro diuersitate Numinum, è diuersa quoque materia fiebant; de quibus vide hierohrammatismum vegetabilium de sceptris & thyrso in Obelisco Pamph. Erant præterea variæ ararum sediumque formæ, quibus insidentia Numina veluti potestate suprema prædita, rerum potiri videbantur. Quorum quidem omnium rationes mysticæ Libro V. & in Tabulæ Bembinæ interpretatione, vbi summa cum varietate exhibentur, explicatæ sunt, vt proindè superuacaneum esse ratus sim, hoc loco peculiares de ijsdem hierogrammatismos attexere.

Quænã sint symbola Kyriologica?

Denique Kyriologica hieroglyphica ea dicuntur, quæ ipsis rebus appro-

appropriata ſunt; Ita Solem & Lunam expreſſuri circulum, aut circuli ſegmentum pingebant; Si portam, portæ figuram; Si catenam, catenam; Si craterem, craterem; Si ſeptum Apidis, ſeptum; Si ſacrum feretrum, feretrum; Si ſacram barram, barram; ſi traham ſacram, traham; idem de innumeris alijs quæ paſſim tum in Obeliſco Pamphil. tum alijs in Obeliſcis occurrunt, figuris iudicandum eſt; Neque tamen ſibi quiſpiam perſuadeat, eos ſimiles res ſine myſterijs adhibuiſſe, cum enim ſummo ingenio pollerent, ſingulas etiam minimas & viliſſimas res adeò myſterioſa effigiatione exhibebant, vt ignarus rerum ſignificationem quidem rei, nudumque corticem perciperet, nucleum tamen, ſiue myſticas rationes nequaquam peruideret. Etſi enim Solem per circulum exhiberent, ſub circuli tamen proprietatibus varijs, varias Solaris Numinis excellentias & prærogatiuas, Solis myſtis notas, vnà exhibebant. Hoc pacto eas portas, per quas in adyta ſacra aditus patebat, non nuda tantùm figura contenti, ſed eas architectura myſterijs plena, efformabant. Idem de catena, pheretro, barra, cratere, traha receptaculo ſacræ lymphæ ſentiendum. De quibus omnibus, vt dixi, in citatis locis copioſè diſceptatum vide.

Omnia Aegyptiorum inſtrumenta myſtica ratione conficiebantur.

Sequuntur tandem Segmentum Horizontis ſuperni, cum Cruce circulo incluſa, quibus ſupponuntur duæ pennæ, cum Hieralpha. Tau anſatum. Piramis. vrna Nilotica funiculis appenſa, Serpens cum ſegmento & ſceptris. Quæ quid ſignificent, exponamus. pennæ, queis nihil in Obeliſcis ſeſe prodit frequentius, ſignificantur occultæ operationes ſupremæ mentis; vndè conditorem omnium Deum denotantes, penna eum in capite poſita exprimebant. Per pennam quidem in capite aſſurgentem ſignificabant, difficilem inuentu eſſe naturam eius, & nemini conſpicuam, ſed ſublimem non modò ſupra ſenſum, verum etiam ſupra humanæ intelligentiæ captum; humana verò forma eundem vitæ Authorem & Motorem, qui intellectu aliquo modo comprehendi poſſit, circulo indicabant: quoniam vt hominis corpus quidem cernitur, mens verò ipſa, quæ hominem à cæteris animantibus diſiungit, cerni à nullo poteſt; ſic etiam Dei ſummi Opificis actiones & motus, qui effectus in ſacris literis poſteriora vocatur (non ſecùs ac Ariſtoteles effectus poſteriora, cauſas verò priora nominat) & ab humano intellectu cerni poſſunt; Mens verò ipſa & Diuina natura creatarum rerum moderatrix in huius corporis carcere abſolutè cognoſci non poteſt. Quod pulchrè apud ſecretiores Hebræorum Theologos innuitur per quinquaginta portas lucis, quas omnes præter vnam Moyſen ingreſſum aiunt, vti in

Pennæ figura quid notet?

Dei effectus cerni, natura minimè à nobis poteſt.

Deus cærulea veſte indutus cur pingatur?

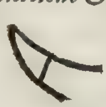
 Caba-

Cabala docuimus. Et ideò teſte Porphyrio, cœrulea veſte indutum eum pingebant, vt cæleſtem illum eſſe ſignificarent, & in Cœlo habitare, nullius coloris, vel accidentis participem, nullo terrenæ mixtionis inuolucro veſtitum, etiamſi nobis fortaſſe eum ſuſcipere videatur, & modò iraſci, modò placari; quemadmodum Cœlum ipſum, cum nullius coloris ſit, propter interualli longitudinem tamen, cœruleum videtur. Sed audiamus verba Porphyrij, ſic enim dicit: *Aegyptiorum autem Deorum ſymbola talia ſunt: Creatorem Aegyptij Emepht* (*meliùs Hemphta*) *appellant, cuius imaginem in forma hominis faciunt, colore cæruleo, Zonam tenentem & ſceptrum, cuius in capite pennam ponunt, ſignificantes difficilem inuentu eſſe Creatorem, & nemini conſpicuum, viuificum etiam & Regem, & intelligibili motu circulatum. Hic Deus, inquit, ab ore ouum producit, à quo naſcitur Deus, quem Aegyptij Phta, Græci Vulcanum appellant; ſignificatur autem Aegyptijs ouo Mundus.* Atque hanc iconem ad vnguem

expreſſam reperies in Tabula Bembina, ſeu menſe Iſiacæ interpretatione ſignatam literam Ω. differt tamen quod Deum canino capite exprimat, habet in capite globum ſerpente fætum & pennam ſupra; brachijs dependentibus, manibus contractis velati ſumma vi aliquod attentaturus; Zona ad mamillam cinctus; cæterum exceptis fæmoralibus nudus; vti in hic adiuncta figura patet penna volatum, globus ſerpente fœtus dominium vitalis in Mundo motus notat, nudis & ſubtilibus membris, nudum à cognitione humana, canino capite indicat ſagaciſſimi mentis prouidentiam. Zona pectori circumdata, Mundi partium rectricem potentiam, velo ſacro tectus eſt, ad infandam eius potentiam innuendam. Vides igitur verticem penna ſublimem, vides ſceptrum, vides Crucis anſatæ myſterioſam notam. Per pennam non ſolùm, vt Porphyrius vult, Deum inuentu difficilem ſignificabant, ſed quod diuinæ eſſentiæ cognitio eſt ab humano intellectu remotiſſima: quia ſicut penna auium corpora in altum aërem, quò nos peruenire nequimus, eleuat; ſic ineffabilis illa Dei eſſentia adeò eſt alta, & adeò intellectus capacitatem excedit, vt ad eam cum plena cognitione pertingere nullo modo poſſimus; Vnde & Pſalmographus monſtraturus quantum Diuina eſſentia intellectus noſtri exiguitatem excedat, dicit, quod Deus volet ſupra pennas ventorum, & poſuerit tenebras latibulum ſuum. Sanctus Dionyſius Areopag. *Penna*, inquit, *declarat & ducendi celeritatem, & quod cæleſte eſt, & quod mouetur, & quod ab omni rerum terrenarum ſtudio & cupiditate abhorret; propterea quod ſurſum feratur; pennæ autem leuitas, id quod nulla ex parte eſt terrenum, ſed totum ſine admixtione & grauitate, ſurſum effertur.*

Hieralphæ ſignificatio.

Iam quid ſibi figura A velit, explicemus. Certè hoc vnum ex frequentiſſimis hieroglyphicis reperiri, illi patebit, qui Obeliſcos penitiùs contemplatus fuerit, & vbique

per

per initiales literas Ἀγαθὸς Δαίμων exprimitur, Aegyptiacè Hieralpha; Vndè verò ſuam originem ſumpſerit, explico; Res ita ſeſe habet.

Ferunt priſci Aegyptiarum rerum Scriptores, inferiorem Aegypti partem mari olim tectam fuiſſe; Oſirim autem primum Aegypti Regem, cùm ex ingenti limi, arenarumque ex Aethiopia aduectarum coaceruatione Nili defluxu facta, hunc maris ſinum, neſcio quid terreſtre parturire cerneret, Nili aquis in alueos deductis, terram intermediam ab aquis ſeparatam, habitatoribus non aptam tantùm, ſed & iucundam reddidiſſe; ingenti verò ſerpentem è putrefacto limo natorum copia locum continuò infeſtum reddente, cum multi quotidiè ſerpentum morſibus, inter quos & Oſiridis Nauarchus Canopus, perirent; Oſirim magnam vim Ibidum hiſce locis immiſiſſe, qui deuoratis ſerpentibus locum breui tempore expurgatum à periculis immunem reddiderunt. Multiplicatis itaque Ibidibus, cum poſteri notarent dictas aues in varias ſeſe formas iuxta diuerſum corporis ſitum transformare; accedentibus multis alijs ab Ibide receptis beneficijs, eum Genium ſeu Agathodæmona Aegyptij à figura, quam pedibus exprimebat, appellantes, in ſacrum animalium album retulerunt, locumque ipſum à nomine Agathodæmona appellarunt; quod

Ibium in ſerpentes immiſſio.

Ibis cur Agathodæmon dictus?

Ptolomæus hiſce verbis docet: Δέλτα μέγιστον ἐκεῖνο καλεῖται καθ᾽ ὃ ἐκτρέπεται ὁ μέγας ποταμὸς λεγόμενος Ἀγαθὸς Δαίμων. *Delta magnum vocatur id, iuxta quod diuertitur fluuius dictus Agathodæmon.* Ibis igitur diuaricatis cruribus & roſtro ijs tranſuerſim inſerto, exprimit primam Alphabeti Aegyptiaci literam, hoc pacto A, quod idem ſonat, ac Ἀγαθὸς Δαίμων. Ita Plutarch. Sympoſ. 5. Ἶβις τε ποιεῖ τῇ τῶν ποδῶν ἀποστάσει πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ ῥύγχος ἰσόπλευρον τρίγωνον. *Ibis*, inquit, *pedum diuaricatione eorum inter ſe, & cum roſtro comparatione, triangulum refert æquilaterum.* Et lib. 9. Sympoſ. quæſt. 3. Ἑρμῆς λέγεται θεῶν ἐν Αἰγύπτῳ γράμματα πρῶτος εὑρεῖν, διὸ καὶ τὸ τῶν γραμμάτων Αἰγύπτιοι πρῶτον ἶβιν γράφουσι; ὡς ἑρμῇ (Ἀγαθοδαίμονι) προσήκουσαν: *Mercurius primus Deorum in Aegypto traditur inueniſſe literas, atque adeò Ibin Aegyptij primam literam faciunt Mercurio, videlicet Agathodæmoni conuenientem.* Habemus, quomodò Alpha, primam literam Aegyptiorum ex Iſibis ſitu didicerint Aegyptij, nunc quomodò, Δ, ex Ibide natum ſit, accipe.

Prima Aegyptiorum litera ex Ibi deſumpta.

Tertia litera fuit deſumpta ex diuaricatione pedum Ibidis, omiſſa roſtri inſertione: Sic enim cum plano terræ exactè Δέλτα exprimebat, vt proindè locum hunc Aegyptij mari vicinum non alio nomine, quam Delta inſigniuerint, & poſteri hanc appellationem vſque ad noſtra tempora retinuerint; putabant enim Aegyptij Mercurium ſub Ibidis forma, varias literarum formas humano generi tradidiſſe, ac inter cætera per formam Δ, quomodò Nilus diuidendus ſit, vt tellus illa aquis paludi-

Δ Litera quid ſignificet.

buſque

buſque ſubmerſa fructifera redderetur & hominum habitationi apta, docuiſſe; Vndè forſan à ⲇⲁⲗⲧⲱⲓ quod Copticè nihil aliud, quàm bonum agrum ſignificare reperio, nomen huic literæ ⲇⲁⲗⲇⲁ fuerit impoſitum. Certè Delta ab Ibi ſumptum, Pauſanias apud Hierium lib. 17. docet his verbis: *Eſt & alia ratio, cur Aegyptum hieroglyphicè ſignificarint Ibes, nempè quod Regio Dclton à Δ. Græca linguæ figura nuncupata, eam cum Ibibus ſimilitudinem habeat, quod alites hæ literam Δ eo inceſſu pedum intiſtitio ad æquales trianguli lineas deducto, ſignare videntur, idemque roſtrum patefactum ſignat.* Et libro 47. de ſeptem literis: *Mercurium*, inquit, *qui primus literas Aegyptijs communicauit, Ibim primam literam eſſe voluiſſe; refert ſiquidem ex inceſſu triangularem effigiem, cruribus ita diſpoſitis, vt ſuo loco dictum eſt, & quæ prima apud nos & Græcos litera eſt, ad Iſoſcelis trianguli ſpeciem accommodatur.*

Sequitur ♀ character, Crucis anſatæ, nullibi non obuius, tum in Obeliſcis, tum in manibus ſtatuarum Oſiridis & Iſidis, potentiſſimum efficaciſſimumque amuletum, ſeu periapton, quod cum in præcedentibus iam ſæpè expoſuerimus, hic ei immorari noluimus; qui plura deſiderabit, is videat Obeliſc. Pamphil. à folio 264. vſque ad fol. 379. Quid verò pyramis ſibi velit, litera B ſignata, expono.

Quid Aegyptij per pyramides indicent?

Pyramidis ſymbolo animam humanam igneæ naturæ eſſe, inſinuare (vtpotè quæ corpori non ſecus ac baſi, ſeu ignis fomento adhæreat, voluiſſe videntur) dum magnifica Regum atque Heroum ſepulchra ſub ingentibus pyramidibus conſtruxerunt, vt teſtarentur, corpore ſoluto & corrupto, animam ſupereſſe, quæ, cum ſummo Opifici viſum eſſet, hoc eſt, circulo illo Hermetico 36500. annorum circuitu, aliud corpus ſubintrans electura ſibi eſſet, ea ferè ratione, quà Pyramis, vt Geometris notum eſt, vertice immoto manente, circumducta baſi, circulum deſcribit, & toto corpore conum, vt circulus annorum illud curriculum ſignificet, conus verò corpus, quod curriculo illo conficitur. Nam Aegyptiorum fuit illa opinio, de rebus ad eundem ſtatum 36500. annorum ſpacio reſtituendis, & ab illis ſe accepiſſe teſtatur Plato, cùm in Timæo ait: *Sic factam fuiſſe à Deo animam, vnam accepiſſe illum ex Vniuerſo portionem, quæ procul dubiò vnita puncto illi, quod in pyramidis vertice eſt ſignificatur. Secundam autem primæ partis duplam; Tertiam ſecundæ ſeſquialteram & primæ triplam; Quartam ſecundæ duplam; Quintam tertiæ triplam; Sextam primæ octuplam, poſtremò ſeptimam quæ partibus viginti ſex primam excederet. Poſt hæc dupla & tripla interualla repleuiſſe.* Quibus numeris certè nihil aliud ſignificat, niſi expanſionem illam linearum, quæ à puncto ad baſin tractæ angulos efficiunt, & per interualla ipſas ſuperficies, quæ lineis clauduntur. Ex quo apparet, illum hæc quoque ab Aegyptijs accepiſſe. Hinc Aegyptij veluti illud ſummæ energiæ periaptum geſtabant, tum ad auertendos malorum occurſus, tum ad propitiandum ſupremum Numen, vt ſoluto corpore per metempſycho-

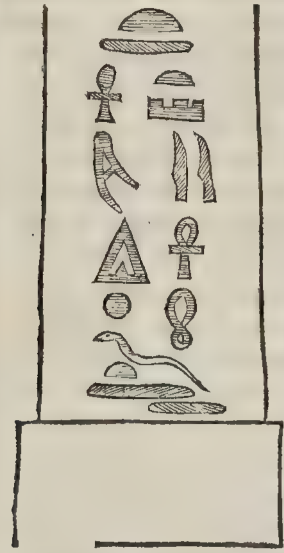
Annus magnus Hermeticus quid?

Animæ cõpoſitio ex Platone.

pſychoſeos varias reuolutiones tandem inter Heroas & ſecundeos deſideratum locum conſequerentur. De quibus vide in Aſtrologia noſtra Hieroglyphiea affatim tractatum.

Sequitur deindè vas Niloticum portatile, ob Nili reuerentiam & venerationem vſitatiſſimum, & loco amuleti, chorda, cui annexum eſt, portatum fuiſſe, ſat demonſtrat.

Sequitur deindè huiuſmodi amuleta ſerpens cum ſegmento & duobus ſceptris, quibus omnibus innuebant, per religioſam horum ſymbolorum geſtationem Numina, ad vitam quadripartito Mundo, & ad abundantiam rerum neceſſariarum concedendam, attractum iri.

Fuerunt autem variæ horum amuletorum claſſes: nonnulla ſimplicem ſacrorum animalium Deorumque formam referebant; quædam miſtæ ſeu compoſitæ naturæ rationem exhibebant; non deſunt, quæ inſecta, vti Scarabæum exhibeant; quorum iterum ingens eſt varietas. Fuerunt & humani corporis partes in vſum amuletorum aſſumptæ, imò inſtrumenta omnis generis in ſacrorum vſum adhibita, adeò quidem, vt nihil ſit in omnibus ferè Obeliſcis ita minutum, quod non in amuletorum vſum ceſſerit, adeòque clarè mihi innotuerit, ſacram hieroglyphicorum literaturam nihil aliud, quàm Amuletariæ artis Syntagma quoddam ſumma diligentia, nec minori ingenij induſtria diſpoſitum indicaſſe, ex quibus veluti prototypis quibuſdam Amuleta, ſeu magnæ virtutis hierogrammatiſmi, in peculiarem priuatumque vſum decerperentur. Sed hæc fusè in Arte noſtra hieroglyphica, ſuo tempore. Variæ amuletorum claſſes.

Atque hæc eſt primæ Obeliſci Columnæ Borealis expoſitio, cuius Lectionem idealem tunc apponemus, vbi cætera Obeliſci latera pari pacto expoſuerimus.

CAPVT VI.

Lateris ſecundi, Obeliſci Interpretatio.

Diximus primas quatuor figuras in omnibus Obeliſci lateribus eaſd m eſſe, qua e vnam, vti in præcedenti latere præſtitimus, explicaſſe ſufficiat. In ſecundo itaque larere Orientali, B. Accipiter inſidet crateri ſacro, qui & crater

Sacer crater Osiridis quid?

crater Osiridis dicitur, de quo fusè in explicatione Obelisci Flaminij, vbi sæpèsæpius crater ille cum accipitre ei insidente conspicitur, erat autem vnum ex Vasis Niloticis conchæ similitudinem habens, quem sacrificiorum tempore, aqua Nilotica repletum sacro Isidis velo cooperiebant, eoque humidum Naturæ, cui dominabatur Osiris siue Solare Numen, vnicum ad generationem rerum promouendam subsidium significabatur; festum quoque huius rei causa 10. mensis Choiac instituebatur, quod ita describit Plut. de Os. & Isi. *Decima nona mensis Choiac noctu ad mare descenditur, & sacram cistam stolistæ vna cum Sacerdotibus efferunt, in qua est intus aurea arcula (intelligens crateris sacri concham) tum funditur ab ijs aqua portabilis, ac clamor extollitur ab his, qui adsuut vociferantibus, Osirin esse inuentum, exinde Tellurem frugiferam aqua permiscent additisque mixturæ aromatibus & suffimentis sumptuosis, effingunt imaginem luniformem, & hanc amiciunt & ornant, significantes deos eorum ab ipsis putari naturam esse Terræ & Aquæ*; hic enim calore suo viuifico excitans humidum in vapores resolutum, ex cratere superno stillicidium per sacrum canalem, in vegetabilis Regni fauissas transfundit: quæ pulchrè sanè signantut per canalem F, per florem Loti G, & per duo sceptra H, queis in humidum superius & inferius duplex innuitur Osiris dominium; Sed, vt hæc ita sese habere ostendatur, hìc ea, quæ ex varijs Authoribus in Obelisci Lateranensis expositione collegimus, adducenda duxi; Sic itaque fol. 199. III. Tomi Oedipi ex Trismegisti libro, qui crater dicitur, legitur: *Est in Sidereo Mundo crater Osiridis beneficus, cuius defluxus benignos quicunque in inferiorem piscinam deriuare norit, is Momphta vtrumque, & cœlestem, & terrenum attrahet, & per Pantamorpham naturam rerum necessariarum abundantia replebitnr.* Hic crater exprimitur per figuram immediatè sub accipitre è regione Z positam, radiorumque diffusione veluti stillicidijs quibusdam profusis conspicuam, quam liberalem crateris Cœlestis diffusionem manus extensa notat; infra quam figura piscinæ cum tribus quadrangulis est, quæ notant receptum in inferiori Mundo, iuxta tripartiti anni conditionem, crateris effluxum; nam huius stellicidio crateris quicunque participes fuerit, is sibi Momphta vtrumque, per duo Leonina capita, cœlestem & terrènum, tum crateris superioris, tum inferioris piscinæ custodem propitium habebit, & Mundi vitam ad rerum abundantiam concedendam attrahet: quæ per Papilionem & thyrsum papyraceum indicantur, vt iam sæpiùs dictum est. Sed mysterium paulò luculentius exponamus.

Hic crater Cœlestis cui Osiris sub accipitris forma insidet, tutulo conspicuus & globo serpente fœto dorso incumbente, quæ quid notent in præcedentibus dictum fuit: & nihil aliud est, quam Siderei Mundi receptaculum, omnigena influxuum varietate refertum, qui continua in inferioris Mundi receptacula, seu cisternas sacras (piscinas seu fauissas

vocant

vocant veteres Hieromantæ) beneuola, Oſiridis manu inflexuque diſtribuuntur in omnia Mundi membra. Quia tamen nihil tam ſalubre eſt, nihil tam benignum, cui Typhoniæ poteſtates non aliquid malignum & perniciosum inferant, quo benigna ab Oſiri communicati crateris munera corrumpuntur; ideò contra eas Momphta, id eſt, Nilotici incrementi, atque adeò totius humidæ ſubſtantiæ Præſes ſacrificijs placandus eſt, & Anima Mundi ad copiam rerum expulſo Typhone ſuppeditandam, attrahenda. Vides, quàm hæc aptè noſtris ſymbolis reſpondeant, ſed iam ad Anſeris ſymbolum progrediamur. Quid enim Sacer Anſer aliud notat, quàm vigilantem ſacrarum fauiſſarum præſidem, cuius cura & vigilantia Typhoniæ machinæ à ſacris canalibus fauiſſiſque, id eſt, ab aquarum Regno auertantur; eſt enim figura L M. Κυριολογικὸν ſymbolon lineis ſuis fluxum aquæ exprimens, vndè & nos illud ὑδροχήμα hydroſchema appellamus, eoque nil in Obeliſcis, cæteriſque in Aegyptiacis monumentis frequentius eſt. Nam vt rectè Abenephi, Aqueum elementum expreſſuri, id per ſimplicem aquæ fluxum ſignificabant, ſic ≈; Vndè & nota illa, quà Aſtronomi Aquarium denotant ≈, profluxiſſe videtur. Sed vt ad Anſerem ſacrum reuertamur, vocabant hunc ab Aegyptiaca voce XHNOC, ſiue XHN, quæ Anſerem ſignificat, Chenoſirin, quaſi diceres, Oſirim Anſerinum; ſub huius enim volucris vigilis forma ſeſe abdere ſolitum fuiſſe, ad rebus fidei ſuæ commiſſis meliùs inuigilandum credebant. De quibus vide quam vberrimè tractatum in Obeliſcorum interpretatione. Ex huius enim vigilantia Agathodæmonis Vita rerum ſupernà & inferna, per ſerpentes indicata concedebatur. Anſer quid notet?

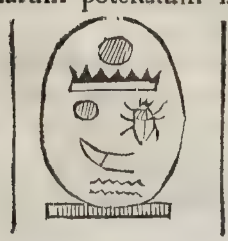
L

M

Sequitur modò ſacra Tabula S. T. quod vti ſacris, & congruis Solaris Numinis inſignitum eſt ſymbolis, ita quoque contra omnes malignarum poteſtatum impetus efficaciſſimum prophylacticum eſſe ſibi perdebant. Sed ſingula in eo poſita ſymbola examinemus.

S

T

Primò ſeſe offert circulus ſeu globus, quod ſuprà ſemper vel ſacrum, vel diuinum, aut cœleſte quid ſignificare diximus. Sequitur deindè coronis ſeptem cuſpidibus inſignita, quam ipſi ſeptem

prin-

principalium Geniorum arcem dicebant, nos heptapyrgon appellandum censuimus. Sequitur deindè Scarabæus, præcedente circulo, quo cœleste Solare Numen, siue Agathodæmonem per hieralpha A & hydroschema notabant; hoc quoq; schematismo non solùm triplicis Mundi, Archetypi, Siderei & Elementaris nexus, sed & sub ijsdem symbolis, politici Mundi status, & artis benè feliciterque gubernandi ratio indicatur. Sacra Tabula cultum Diuinum indicat, ouata figura Mundi rationem, quàm Archetypus principis intellectus in omnibus imitari debet; quod enim diuinus in omnibus Intellectus, id in Politico Mundo intellectus principis, & quod in Mundo sidereo septem planetarum tutelaria Numina præstant, id in Politico statu Princeps per septem diuersæ conditionis, id est ex ordine sacerdotum assumptos selectosque viros præstare debet, & sunt Cantores, Horoscopi, sacri Scribæ, stolistæ, Prophetæ: Ex plebeo ordine, Milites, Agricolæ, Artifices, quorum officia singula descripta consule in Tomo primo fol. 115. de politica Aegyptiorum; His enim vniuersa Regni moles substinebatur. Per Scarabæum Rex mascula virtute, & summa fortitudine & prudentia præditus, Horo teste, innuebatur; cuius directioni tota politici status moles veluti præfixis quibusdam legum limitibus innitebatur, id est, sacra Tabula veluti prototypon quoddam Regibus & Sacerdotibus, quibus cura Regni commissa erat, proponebatur, vt quomodò iuxta Diuini & supramundani Numinis ideas, queis triplicem Mundum, Genialem, sidereum, elementarem eique inclusum politicum gubernat, politicus status administrandus esset, addiscerent: Hinc modos & rationes in separatis tabellis, quæ varijs symbolorum inuolucris adornabantur, ipsis solis Hieromystis cognitas depromebant: Vti verò Mundum ouum dicebant, tum figura, tum effectibus ouo prorsùs analogum, ita quoque intra ipsum ea symbola, quæ genijs Mundi tutelaribus apprimè conuenirent, imponebant; Hinc primò per globum, Intellectum supremum; per zonam heptapyrgam, siue septem cuspidibus instructam, septem supremos corporei Mundi præsides, quos Astronomi septem planetarum genios dicunt, indigitabant; vtpotè quorum præsidio omnia efficiantur, conseruenturque. Ad horum itaque imitationem, veluti archetypon quoddam Aegyptij politicum suum statum instituebant; dum fieri non posse sibi persuadebant, vt quod adeò firmo & incommutabili fulcimento niteretur, id non subsistat, vtpotè Deorum immortalium operationibus adeò conforme. Vidimus itaque circuli & zonæ heptapyrgæ mysterium, iam quid globus cum Scarabæo, quod hieralpha, quid hydroschema notent exponamus.

Tabulæ sacræ symbola quid significent.

Rex per Scarabæum expressus.

Heptapyrgion quid?

Mundus politicus iuxta archetypas rationes in Mundo intellectuali existentes administrari debet, vt cõseruetur.

Per Scarabæum, vti suprà diximus, Rex mascula virtute præditus, Horo teste, innuitur, quo docebatur, Reges ad Solis siderei, qui per Scarabæum significantur, operationes animum reflectere, & iuxta eas Regnum politicum administrare debere, ac septem potissimùm sibi leges politicas, quæ per septem muri, seu zonæ cuspides, quas Astrologi

arces,

arces, Arabes برزوج id est, turres vocant, ad benè feliciterque gubernandum, cum primis obseruandas, nollent; quas leges in præcedentibus iam adduximus; Has enim si cùm exquisita cura & diligentia excoluerint, tunc rerum omnium in elementari Mundo, qui per □ exprimitur, necessariarum vbertatem iuncta cum summa rerum varietate, quæ per papilionem δρακοντόμορφον, id est, Draconis forma exhibitum, obtinebunt; Typhone rerum omnium inauspicatarum authore, qui per noctuam indicatur, profligato, vita Mundis concedetur, Agathodæmon supremi Numinis Hemphta per *A* & duas pennas accipitrinas indicatus, attrahetur per sequentia sacra amuleta; pyramidem sacram, Tau mysticum, cum vase Nilotico portatili, in quibus vis & vita inerat, vti ipsi perperam sibi imaginabantur, ad inferiorem Mundum transfusa.

Habes itaque hìc secundæ columnæ Interpretationem. Iam verò, quoniam suprà diximus, alterna in hoc Obelisco latera ferè eadem esse, non magnoperè nobis in cæteris laborandum est; cum Boreale & Meridionale paucis exceptis, vti paulò post dicemus explicasse sufficiat. dixi alterna latera ferè eadem, quia non prorsus eadem sunt, in omnibus siquidem nonnulla symbolorum differentia conspicitur; cuius rei causam, ne quicquam curiosum Lectorem lateat, breuiter exponam.

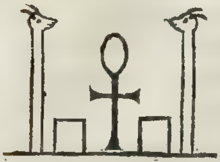
Per opposita latera Boreale & Meridionale notabant Solis ex Borea in Austrum motum annuum; per Orientale & Occidentale latera motum Solis diurnum; ex quibus motibus nascitur magna illa Crucis Tauticæ varietas, quæ Obeliscis inserta spectatur, quaternarum Mundi partium symbolum, in quas se Mundi spiritus, id est, Sol diffundere solet, tum annuo, tum diurno temporis spatio; ex hisce enim motibus, quicquid in omnibus Mundi partibus sensibus obijcitur, vitam suam & incrementum acquirit; Quemadmodum verò alios effectus Mundi spiritus in Boreali Hemisphærio, alios in Meridionali causat; alios in ortu, alios in occasu, ita quoque ad huiusmodi effectuum differentiam significandam, signis non ijsdem, sed nonnullis diuersis symbolis opposita latera exornarunt, vt vnum symbolum cum altero comparanti patebit.

Latera Obelisci quid notarent dũ differentes Mundi in partes respicerent.

Hinc patet, cur suprema Obelisci symbola, sacras Tabulas, & vasa, amuletariam supellectilem, eandem semper in omnibus lateribus posuerint; quia illa vniuersale bonum concernebant, per potentissima Mundorum Numina indicata; qui verò ad particulares Mundi plagas pertinebant effectus, hosce differentibus signi cum particularibus Genijs expresserunt. In hoc itaque latere restat explicandus hierogrammatismus. in quo primò vides duo sceptra caninis capitibus insignita, intra quæ Crux Tautica funiculo alligata, & vtrinque duæ portæ κυρωολογικῶς effictæ; per duo canina sceptra subtili ratiocinio indicant accessum & recessum Solis à tropico ad tropicum; siue 2. Solstitia æstiuum & boreale; quorum custodem faciunt Anubin seu Mercurium κυνόμορφον. Nam vt rectè Clem. Alexandrinus: *Alij*, inquit, *per duos canes duos tropicos insi-*

Lib. 5. strom.

insinuare voluerunt, qui sunt quidam veluti canes obseruantes custodientesque à Natura deputati, prohibentes Solis ad Austrum Boreamque vlteriorem elongationem. Tropicos verò 2. portas, quas in hierogrammatismo

sceptris appositas vides, appellabant, eo quod per eas ascensus descensusque animarum allegoricè denotaretur; quæ omnia vberrimè in astrologia nostra hieroglyphica prosecuti sumus, quam Lector consulat: in medio hierogrammatismi Crux ansata ponitur, quæ, vti à Thoth Aegyptio Mercurio nomen Thautici characteris obtinuit, ita quoque per eam potenter Mercurium, portarum cælestium custodem allici putabant. Singula itaque symbola Mercurium respiciunt, notantque Solis à tropico ad tropicum vltra citraque comeantis cursum, mysticè verò descendentium per portam Cancri, per portam verò Capricorni ascendentium animarum ducem & directorem; quid verò per hanc animarum descensum ascensumque intelligatur, in Theologia hieroglyphica expositum fuit. Cuius Syntagma 10. in Tom. 2. par. 2. Oedipi consule.

Ascensus & descensus animarum. Quid?

Cum itaque ex duobus Solstitijs, totius anni ratio ab Aegyptijs obseruaretur; ex priori videlicet proximè instans tempus innundationis Nili, ex altro consequens agrorum ex vegetabilium germinatione fœcunditas; hinc non sine causa in Aegypto, inter cætera Mercurij propitiatoria symbola, & hunc vnum miræ, vt ipsi putant, efficaciæ hierogrammarismum esse voluerunt: quem & in alijs Obeliscis sæpe obuium reperies.

Hierogrammatismus Papilionis & Noctuæ.

Cernitur in sequenti latere Obelisci, post eparisterium papilio ille Dracontomorphus de quo supra locuti sumus, intra quadratum inclusus; quo indicatur spiritus Mundi intra 4. elementorum centrum conclusus; quo operante omnia vitali spiritu complentur, ac in varias rerum species transmutantur; hinc enim diuersitas, & summa varietas in hylæo Mundo, iuxta triplicem Naturæ gradum nascitur. Sequitur hoc □ immediatè Noctua; quæ vti inauspicati mali symbolum est: ita quoque Hieromystæ, ne Agathodæmoni polymorpho per papilionem expresso, audaciorem se opponeret Typhon, & vita rerum per serpentem infra quadrum positum expressa impediretur, eum per sequentia iam supra exposita auerruncatiua symbola amuletoria coercendum statuerunt.

Papilio quid

Quænam sit propria significatio Noctuæ.

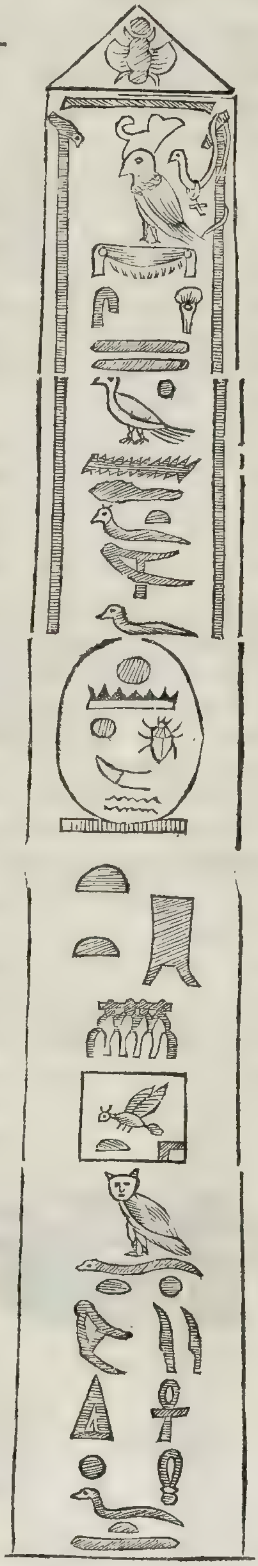
Noctuæ:

Noctua varias habet significationes pro symbolorum ei iunctorum diuer-

diuerſitate Græci eam pro ſymbolo haberent Mineruæ; & hieroglyphicè notat ſapientiam ſilentio comparandam. Aegyptij verò cum infra globum alatum ſerpentiferum, aut Oſirin accipitri-formem ponatur, ſupremi Numinis nuncium interpretabantur, qui ab eo ad mortales veluti quoſdam dirorum euentuum annunciator deſtinabatur dirum mortalibus omen; Vbique tamen Typhonis ſymbolum habetur ab Aegyptijs; cuius ſignificationis ratio hinc originem ſuam ſumpſit. Ferunt Hecatæo teſte, Typhonis aſſeclas ſingulos ſibi eorum animalium, quæ cum ſacris animantibus ingenij & naturæ dotibus diſſiderent, formas aſſumere ſolitos ſub ijs dira mortalibus portendiſſe, eoſque varijs modis monuiſſe, Typhonem verò inter alia animalia Noctuæ formam induiſſe; ita Hecatæus. *Typhon transformatus in noctuam, dira portendebat.*

Atque hæc ſunt hieroglyphica ſymbola, quæ in Obeliſco hoc noſtro paſſim occurrunt; horum itaque peracta interpretatione; iam ſpecimen quoque ſubiungemus aliquod Idealis Lectionis, dico idealis Lectionis, quod non more nobis conſueto legerentur; ſed erant veluti conceptus quidam abſtracti à materia, quæ vti ad naturæ exemplar, & ad idealium in mente diuinæ exiſtentium rationem, normamque erant conſtituti, ita quoque ſacerdotes eas contemplántes, vel ſolo intuitu ſine vlteriori diſcurſu, quid ſignificarent, cognoſcebant; quod vel ipſo Ariſtotele teſte fuit inuentum laude dignum, vti ex teſtimonio eius in principio libri Lector videre poteſt. Nam vt recte Iamblicus ſupra citatus: *In myſticis ſculpturis, relinque verba, accipe ſenſus*, vt verò Lector, modum quo hæc ad verbum quoque reduci poſſunt, hic lectionem totius Obeliſci verbotenus apponam; ne quid ſit, quod curioſi Lectores in hac noſtra Inrerpretatione deſiderare queant: verum cum in ſingulis lateribus eadem fere occurrant; in vnico latere ſpecimen dediſſe ſufficiat.

Sequitur ſpecimen Lectionis idealis.

Hemphta Numen ſupre-	mum & Archetypon
influit virtutem	& munera ſua
in ſiderei Mundi ani-	mã,id eſt ſolare Numẽ ſibi ſubditũ
vnde vitalis motus in	Mundo Hylæo, ſiue Elementari ,
omniumque rerum abun-	dãtia, & ſpecierũ varietas prouenit.
ex vbertate Cra-	teris Oſiriaci , in quem mira
quadam ſympathia	tractus continuò influit
duplici in ſibi ſub	dita dominio potens .
Vigilantiſſimus	Chenoſiris
ſacrorum canalium	cuſtos , ideſt Natu ræ humidæ
in qua vita rerum	omnium conſiſtit .
Ophionius	Agathodæmon
ad cuius fa-	uorem obtinendum
vitamque pro-	pagandam
Sacra hæc ei	Tabula conſecranda eſt ;
cuius beneficio cæleſte	Heptapyrgon ideſt arx planetarum
diuini Oſiridis	Agathodæmonis humidi
aſſiſtentia ab om-	nibus aduerſis conſeruatur .
Præterea in ſacri-	ficijs & cerimonijs in hunc
finem eiuſdem	ſtatua circumfetenda eſt ;
Epariſterium Naturæ	ſiue fons Hecatinus, ſiue vetigineus
id eſt Naturæ efflu-	uium inter ſacrificia aperiendum.
Quo allectus Poly-	morphus Dæmon , vberem (do
varietatem	rerũ cõcedet in quadripartito Mũ-
Typhonis technæ	vitæ inſidiatrices , elidentur
Vnde vita rerum	innoxia conſeruabitur
ad quod plurimum	quoq;conducẽt hæc, quæ ſequũtur
pentacula , ſiue	periammata , ob myſticas
rationes , quibus	conſtructa ſunt .
ſunt enim viuæ	bonorum omnium
acquirendorum potentes	illecebræ .

OBELISCI AEGYPTIACI

SECTIO III.

SAPIENTIA AEGYPTIORVM

Qua ſapientum veterum in hieroglyphica philoſophandi methodo ratio & intentio medullitùs enucleatur.

CAPVT I.

De origine & propagatione hieroglyphicæ doctrinæ.

QVID ſit in quo conſiſtat Aegyptiorum illa non à ſacris tantum, ſed & profanis Scriptoribus celebrata ſapientia hieroglyphicis notis expreſſa, antequam vlterius progrediamur hoc loco, quoad potero paucis exponam; ſic itaque res ſeſe habet. Poſtquam Hermes ille Triſmegiſtus, Rex Termaximus hieroglyphicæ diſciplinæ Author & inſtitutor à ſe electos, ingenio pollentes, & ad Regium ſolium aptos, quos & Sacerdotes à ſacris dici voluit, à ſe inuentà myſteriorum diuinorum vulgo occultandorum arte imbuiſſet, rationemque, ea in Obeliſcis ad nunquam interituram, memoriam inſculpendi docuiſſet. Inuentum hoc inſolens, nouum, myſterijſque reconditiſſimis confertum, primò ad poſteros propagatum eſt; Poſteri tam admirabili doctrina inſtimulati, eam nullo non tempore veluti patrimonium quoddam, optimamque hæreditatem acceptam mirificè promouerunt. Factumque eſt, vt quicunque inſigni huiuſmodi adeò ſublimium rerum notitia potirentur, omnibus admirationi eſſent, atque ab Hermete, Hermetes, ſacerdotes, & prophetæ dicerentur, diuinitati proximi; & ne diuinum inuentum à prædeceſſoribus traditum plebææ fæcis hominibus innoteſceret, iureiurando ſeſe obſtrinxere, præter ſacerdotalis ordinis, ingenio ſingulari præditos, & ad regnum deſtinatos Viros, nemini alteri communicari debere; Hoc enim pacto & diſciplinas Theoſophicas, ipſoſque ſacerdotes earum peritos, in maiori apud omnes pretio & æſtimatione futuros confidebant. Hinc Hieromyſtæ ſummo ſtudio traditæ doctrinæ incumbentes eam non tantum propagarunt, ſed & ipſi fundamento iam poſito ſuperſtruentes, alia & alia ſymbola myſtica ad Hermeticam amuſſim adaptata excogitarunt, atque myſterioſis Obeliſcorum pyramidibus, prout Hermes conſtituerat, inſculpſerunt; vſque ad Putipharem ſacerdotem Heliopoleos (quæ erat principalis à Solis cultu etiamtum

Ortus & propagatio diſciplinæ hieroglyphicæ.

in

in Aegypto florente ſic dicta) cuius filia in matrimonium ceſſit Ioſepho. Hic teſte R. Eliezer fuit vnus ex Hieromyſtis, ſeu ſacerdotibus Aegypti, qui in Heliopoli ſedem ſuam fixerat, philoſophiæ hieroglyphicæ apprimè inſtructus, Nam vti rectè Eliezer in hunc locum commentans.

R. Eliezer in hunc locum geneſis cummutans.

והוא חכם גדול ובעל ספרים מקדם העברת השמש

Ipſe, inquit, *ſapientia clarus*, & *præſes literarum priſcarum*, & *cultus Solis*. Fuit autem Heliopolis propriè ſedes ſacerdotum, vnica hieroglyphicæ ſapientiæ palæſtra, verum vti fieri ſolet, dum ſucceſſores vanæ gloriæ cupidiores, quam par eſſet, forent, euaneſcentes in cogitationibus ſuis, ſymbola, quæ ab Hermete de diuinis myſterijs, prout à primis poſt diluuium patriarchis Noëmi filijs, quibus ſynchronus erat, didicerat, quæque de abditis Naturæ arcanis tradiderat Naturæ, in multos differentes ſenſus, atque adeo in apertiſſimam ſuperſtitionem deduxerunt. Vnde mox prodigioſa illa Deorum mythologia, brutorum cultus, ridiculæ ſacrificiorum cerimoniæ, quæ ab Hermete ad diuinitatis myſteria cognoſcenda inſtitutæ fuerant, ex quibus vel male intellectis, vel malignè detortis, tanquam ex Equo quodam Troiano egreſſæ totum paulatim Orientem impleuerunt, infeceruntque. Acceſſit turpe ſacerdotum lucrum, quod à populo obtinebant, cui omne aliud, quam quod ſymbolis iſtis præfiguratum erat perſuadebant, callida arte plebem dementantes. Hinc cærimoniarum cultus prorſus ridiculus, hinc planctus & lamenta de Oſiri à Typhone trucidato, cæteraque de Iſi, Horo Serapide, Harpocrate, fabulæ, inſinuantibus ſe occultè dæmonibus, vnde & Magia diabolica, oraculorum impietas, ſimulacrorum idolorumque ſeruitus prodierunt; contigitque vt Aegyptus paulatim publicum fieret ſuperſtitionis damnatarumque artium theatrum. Atque hinc primò quidam prodigijs famoſa illa Zabiorum, veriùs, Sabæorum ſecta, quæ originem ſuam habuit ex quodam è ſtirpe Chus fratre Meſræ, qui in Chaldæam, vbi tum Nembrod, Chuſi filius & Ninus longe latèque dominabantur magnos progreſſus fecit. Hinc ignis ☼ & ☽ & 7. errantium ſtellarum cultus, hinc aſtrologiæ ſtellarumque vanitates; quæ omnia fusè proſequitur Rambam in doctore perplexorum, & nos eum ſecuti hanc Sabæorum ſectam in 1. p. Oedipi proſecuti ſumus, ad quem Lectorem remittimus. Quæ adeo vera ſunt, vt vel ipſæ ſacræ literæ huiuſmodi ſuperſtitiones deplorent, & ne Hebræi ijs contaminarentur, non alia de cauſa præcepta illa in Leuitico & Deuteronomio à Moſe de animalibus & cærimonijs, niſi ad Aegyptiorum conſuetudines & impietates vitandas poſita eſſe velint melioris notæ Rabbini. Bouis enim aliorumque animalium cultum ante Moſen extitiſſe apertè ſacer textus docet. vti ex 8. cap. Exodi patet, vbi dum Pharaoni immolationes & ſacrificium in Aegypto fieri ſuadenti, nulla id ratione fieri poſſe reſpondit his verbis:

Ecce

הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלונו

Ecce si abominationes Aegyptiorum sacrificemus in oculis eorum, an non lapidabimur? vel vt ad rem nostram apposité Onkelos Paraphrastes Chaldæus in suo Thargum.

הא נדבח ית בעירא דמצראי דהלון ליה ואינון יהון חזן הלא ימרון למרגמנא Chaldæas paraphrases

Ecce si immolauerimus animal brutum, quod ipsi colunt ipsis videntibus non lapidibus nos obruent? consonat huic aliquantò expressiùs Syra translatio; in qua apertè huiusmodi Bruta, quæ ipsi colunt, dij vocantur.

ܐܢ ܢܕܒܚܢ ܠܐܠܗܐ ܕܡܨܪܝܐ ܠܐ ܠܥܝܢܝܗܘܢ ܪܓܡܝܢ ܠܢ Textus Syrus.

Si enim sacrificauerimus Deos Aegypti, an non in oculis eorum lapidabunt nos, Idolorum quoque facit mentionem Lectio Samaritana.

[illegible] Textus Samaritanus.

Si sacrificauerimus idolis Aegypti, an non in oculis eorum lapidabunt nos.

Hanc eandem ob causam Aegyptij omnes pastores abominantur, vt dicitur 46. c. 11. vlt. genes. cum enim bruta Deorum habitacula assererent, non tantum fas non erat illa occidere, aut immolare, sed & occisores eorum morte, teste Eusebio Pamphilo, puniebant; mortua verò luctu planctuque maximo complorabant. Quem cultum cærimoniasque impias, vt destrueret Moses, non id aliter quem contrarijs legibus & cærimonijs præstandum censuit. Hinc Arietes, Vitulos, Hircos, quos Aegyptij solita insania colebant, Hebræi morti in sacrificia destinabant, quæ omnia scitè doctor perplexorum Rambam par. 3. cap. 46. describit. Quæ hoc loco proponenda duxi; vt Lector intelligeret, Brutorum cultum, & consequenter sacras disciplinas (ex quibus male intellectis, malesana illa secta originem duxit) multo iam ante Mosen viguisse; etsi hieroglyphicæ ferantur à sapientibus eo semper in precio fuisse & veneratione, vt vel ipsum Mosen ijs instructum sacræ litteræ Act. 7. his verbis testentur: *Erat autem Moses eruditus in omni sapientia Aegyptiorum.* Quæ Philo in Vita Mosis aliquantùm fusius explicat: *Cum enim felicitate ingenij Magistrorum, ex vniuersa Aegypto conuocatorum doctrinam excederet, & simul multa ingeniosè excogitaret; Numeros quidem*, inquit Philo, *& geometriam, Musicam Rhythmicam, harmonicam, metricam, siue contemplatiuam accepit ab Aegyptijs doctoribus; maximè verò occultam philosophiam descriptam, vt vocant, literis hieroglyphicis, hoc est notis animalium, quæ ipsi venerantur pro Numinibus*, hæc Philo. Iustinus Philosophus & Martyr in suo Protreptico: *Mosen*, inquit, *omisso studio omnium Mathematicarum, quæ in Aegypto vulgares erant, & viles, adiecisse animum ad solas hieroglyphicas disciplinas, quæ tùm apud eos solæ in honore & pretio* Moses contrarias leges Ægyptijs constituit.

erant,

erat, & non quibuslibet, sed præcipuis & probatissimis Viris, & in abditis locis secretò traderentur. Has cum didicisset Moses; nil tamen vnquam secundum eas, aut dixit, aut fecit; quod contrarium esset vnius veri Dei cultui; neque credendum est, Mosen potentem opere & sermone ex vi Aegyptiacæ sapientiæ miracula operatum, sed ex sola veri Dei virtute miranda opera patrasse. Clemens verò Alex. l.5. strom. *Moysen*, inquit, *iuxta hanc hieroglyphicæ doctrinæ consuetudinem multa sub tropicis, ac mysticis animalium symbolis, vitæ moralis præcepta occultè tradidisse, solis diuinæ legis amatoribus peruia; qualia sunt illa, neque porco, neque Aquila, accipitre, aut coruo vescendum*; ita Clemens. Atque hæc ad hieroglyphicarum literarum antiquitatem stabiliendam præmittenda duxi.

Hermes itaque ille ter maximus, hieroglyphicæ doctrinæ, vti diximus, Author, cum multa & pleraque de Deo diuinisque eius perfectionibus, tum in creatione Mundi, eiusque conseruatione elucescentibus: de administratione Mundi singulorumque eius partium, quam tùm per se, tùm ministerio Angelorum gubernat, à primis Patriarchis audisset; seriò ijs altius penetrandis adiecit animum; vnde nouam orditus philosophiam, in qua, vti de rebus sublimitate altioribus, quam vt eas Idiotæ attingere possent, sub noua arte, quam posteri hieroglyphicam dixerunt, tecta & à rudibus intellectibus abscondita, non cedris, sed saxis omnium durissimis mystica & ipsa figura efformatis, ad æternam posterorum memoriam, tanquam scientiam altissimam rerumque æterna veneratione dignissimarum omnibus commendatam, insculpsit; quæ vti ad æterni opificis exemplar in administrando Mundo erat constituta, ita quoque non nisi à se prælectis Hieromystis, Sacerdotibus, Stolistis, & Hierogrammatæis, hominibus præstantis ingenij, & quibus ad regni gubernationem sapienter, iuxta præscriptas in Obeliscis rationes administrandam, habilitas inerat & aptitudo, communicauit, eosque de eorum reuelatione ad silentium iureiurando adegit. Hoc pacto sacerdotes, cum viderent ab omnibus in admiratione, ob excellentium rerum sub nouis huiusmodi symbolis latentium notitiam se haberi, & quasi semideos à plebe ea de causa honorari; vt venerationi huic augmentum adderent; multa populo de apparitione Deorum, responsisque eorum, & quomodo ad eos placandos propitiandosque, coli deberent, enarrabant; accessit lucrum ingens, quod inde adquirebant per varias machinas, vti pollentes erant ingenio & mechanicarum artium Mathematumque peritissimi, ac in deorum statuis oculos moueri, nutibusque, vel complacentiam displicentiamue exprimi curabant; Vnde miserandum in modum decepta plebs, dementataque, quicquid habebat ad Numinum fauorem obtinendum, vel ad mala auertenda contribuebat. Hinc factum est, vt successu temporis religio sub sincero sensu à Trismegisto concepta, paulatim in apertam & conclamatam idololatriam abierit; diuina attributa ab indiuidua vnione discerpta, quot vnius Dei, per sua attri-

IntentioTrismegisti in disciplina hieroglyphica.

ReligioTrismegisti abiit in superstitionem.

buta,

buta, effectus in Mundo cognoſcerent; tot Deos, ſiue Genios diuinitatis conſortes fabricarentur; tot inquam, Numina, quot ipſis occurrerent rerum naturalium ſpecies. Hinc ſubitò ſtolidus ille brutorum plantarumque cultus; inauditis fabulis ſuperſtitionibuſque ſocietus, velati ex fonte promanauit, quæ vel ipſe Triſmegiſtus in ſuo Aſclepio præuidens, de ijs hiſce verbis vaticinatus eſt; *ò Aegypte, Aegypte, religionum tuarum ſolæ ſupererunt fabulæ, eæque incredibiles poſteris tuis.* Vndè accidit quoque, vt pleraque myſteria, quæ tunc animis hominum inſederant, ſilentio, vti Herodotus, Diodorus, Heliodorus, Pauſanias, & Apuleius referunt, inuoluerit. Myſtis namque peculiaris indicta fuit taciturnitas, quam ſi quis ſoluiſſet, improbus deteſtabiliſque cenſeretur, quæ conſuetudo quoque ad Græcos paulatim Romanoſque deuoluta adeò ſeueris legibus adſtricta fuit, vt qui Tutelaris Romani nomen reuelaret, nefas committeret nonniſi morte piandum. Huius ſilentij Aegyptiaci eam cauſam fuiſſe putem, quod hæc vel turpia, vel crudelia eſſent, cuiuſmodi Eleuſina in Græcia, Peſſinuntia, Iſiaca, Ithyphallia, & Mythriaca in Aegypto fuerunt; quæ verbis ſeueritate rigoroſa plenis exagitare conſueuerunt indefeſſi Chriſtianæ religionis defenſores, Iuſtinus, Hieronymus, Auguſtinus, Ambroſius, Cyprianus, Lactantius, alijque à quibus ſi placet, Lector petat, ſi tenebras illas cum magno fructu pietatis, & eruditionis diſcutere libet. Cum itaque in hoc libro Oedipi functurus officio, Obeliſci hieroglyphici interpretandi onus ſuſceperimus; vt ratio ſymbolorum ſingulorum, rectè ſibi conſtet; & quidnam ijs, & quomodo operati ſint, aperiatur; hoc loco explicationi iam peractæ, diatriben, quà, quid Triſmegiſtus eiuſque poſteri veteres per ſapientiam intellexerint, & quænam eius in eorundem diſpoſitione modus & ratio fuerit apponendam duxi; vt Lector inſtitutum hieroglyphicum, omnibus ſeculis celeberrimam, concipere queat & vna hieroglyphicorum rationem, quæ cultum diuinum ſemper implicitum tenuit, luculentius intueri poſſet, ea tamen cautela & circumſpectione, ne tenerioribus mentibus ſim offendiculo, quin potiùs, vt quiſque ſibi ad cautelam ea legat, & à Satanicis machinamentis ſibi cauere ſciat, cum magna huiuſmodi magicæ ſuperſtitionis portio, in hunc vſque diem adhuc in maleferiatorum, & pſeudophiloſophorum animis radices fixas habeat. Ad rem igitur.

Silentij ægyptiaci cauſa

Nota ad Lectorem.

CAPVT II.

Cur Aegyptij arcana Theoſophiæ ſacramenta adeò obſcuris ſymbolorum inuolucris expreſſerint?

CVM ſymbolum nil aliud ſit, quàm nota arcanioris alicuius Myſterij ſignificatiua, id eſt, Natura ſymboli eſt, conducere animum noſtrum mediante certa aliqua ſimilitudine ad intelligentiam alicuius rei, multùm à rebus, quæ ſenſibus offeruntur, differentibus, cuius proprium eſt, eſſe celatum & abſconditum ſub velo obſcuri dicti. Vndè Συμβολικὴ θεολογία, ſiue τελεστικὴ, ſeu μυθικὴ; & vti prior docet ſenſus ſcripturæ reconditos, & myſteria exponit; ita altera apud Poëtas locum iuuenit; cuiuſmodi quoque ſunt τὰ σύμβολα πυθαγορικὰ, & apud Plat. 8. Symp. & apud Cælium Rhodigin. lib. 10. ant. lect. cap. 9. quo ſymbolica ſimulacrorum additamenta enarrantur. Et iuxta Demetrium Phalaræum in ſymbolis aduerti debet, & attendi, quod ſub ijs maximè ſubſtantia, vis, energia, ac multiplex ſenſus, cum inſigni aliqua granitate, breuitateque comprehenduntur. Antiqui porrò dupliciter vtebantur ſymbolis, teſte Giraldo, lib. de Symbol. Alia verbis quibuſdam explicabantur, alia non; quibus vtriſque Aegyptij, præcipuè ad Religionis ac Theoſophicæ diſciplinæ myſteria explicanda vtebantur; indignum eſſe iudicantes, ac tantorum myſteriorum inconueniens maieſtati, ſi ea à quolibet plebæo intelligerentur. Vndè ſacerdotes eorum diuina myſteria ſub cooperta aliqua nota, & vmbroſa allegoricæ figuræ apparentia indicabant, quà diſciplina etiam nonniſi ſacerdotes, ſoli ſapientes ac philoſophi erudiebantur. Quos inter Græcos, præcipuè amulari conatus eſt Pythagoras, aſſiduus Aegyptiacæ ſapientiæ alumnus; qui ſententiarum ac documentorum, quæ dare volebat, ſub obſcuris verborum meandris, ac metaphorici ſermonis inuolucris ita cooperiebat, vt ſolis ſapientibus, quod vellet, inſinuaret, plebæis autem Philoſophis de conceptis myſterijs, ne quidem ſuſpicionem relinquere videretur. Vndè Plutarchus lib. de Oſiride, & Iſide, ſic loquens, dicit: *Pythagoras autem maximè, vt apparet, in admiratione habitus, admiratuſque ſacerdotes iſtos, imitatus eſt rationem eorum per ambages proponendi, ſuaſque ſententias inuolucris texit; vndè & omnes ij, qui vel nouas inſtituere religiones, aut vrbes, legeſque condiderunt, hoc obſcuro & ænigmatico dicendi genere vſi ſunt.* Oſtendunt etiam Doctores orthodoxi ſacram Scripturam in pleriſque nil aliud eſſe, quàm continuatum quoddam ſymbolum rerum & myſteriorum altiſſimorum, quæ ſolis Doctoribus, & diù multùmque in lege exercitatis noſſe conuenit; Imò ipſam æter-

Theologia myſtica.

Symbolorũ duplex ratio.

Sacerdotes myſteria per ſymbola abſcondunt.

Pythagoras Ægyptios imitatus omnia per ſymbola docet.

Sacra Scriptura in pleriſque nil aliud, quàm myſtica rerum doctrina.

æternam ſapientiam Chriſtum Seruatorem noſtrum hoc parabólico dicendi genere vſum, teſtantur ea, quæ apud Euangeliſtas haud infrequenter leguntur. Neſcit enim abſcondita Dei ſubſtantia nudo ſermone in profanam & coinquinatam intrare aurem; Vndè non incongruè dicit, quantumuis impius Iulianus Apoſtata: *Amat Natura Diuina clarè celata & abſcondita.* Iulius Firmicus ad Mauortium Lollianum in vltima ſui voluminis parte, huic adſtipulatus ait: *Celari & abſcondi pluribus tegumentis Natura Diuinitatis ab initio voluit, ne omnibus facilis eſſet acceſſus, neue cunctis patefacta maieſtatis ſuæ origo panderetur.* Quæ duobus integris libris 5. & 6. ſtrom. fuſiùs proſequitur Clemens: Atque indè eſt, quod Pythagorici doctrinam, quam illorum Magiſter didicerat in Aegypto, ac poſt eos Platonici in monumentis ſuis vſi ſunt ænigmatis & ſimbolis, exiſtimantes, quod nuda & aperta expoſitio Deo & Naturæ eſſet inimica, vt benè notat Marſilius in ſua Theologia Platonica, ac proindè perſuadebant ſibi, & firmiter credebant, quod Deus ſeſe ab hominum vulgarium & profanorum ſenſibus ſubduceret, intelligentiam verò & cognitionem ſub variarum rerum abſconditis ſimilitudinibus & parabolis; gratum è contrà acceptumque ei eſſet, ab hominibus veræ ſapientiæ ſtudioſis arcana ſua myſteria per viam ſecreti inueſtigare; ac proindè veluti ſub via quadam ſubterranea, ſancta Doctrinæ ſuæ ſacramenta cooperientes procederent; atque ideò ſolis hominibus prudentibus, quibus interpretis loco eſſet ſapientia, ad veri ſecreti penetrare poſſent cognitionem. Vndè & cum Hebræis Pytagorici maximè conueniunt, dum myſteria legis maximè celare iubent. Omnes itaque Orientales in conſuetudine habuiſſe videntur, vt ſua myſteria ſummo ſtudio ab imperita plebe abſconderent; Vndè Ephrem Syrus frequentiſſimè in hymnis de amore ſapientiæ id quoque fieri præcepit. Dionyſius etiam Areopagita cap. 2. Cœleſt. Hierarch. dicit: *Quod nullus negare poſsit, obſcuras rerum ſimilitudines, plus alijs rebus animum noſtrum eleuare, ac proindè à rudioribus, vtpotè ijs periculoſas abſcondi debere.* Hinc videmus, omnem fermè Pythagoricam & Platonicam philoſophiam eſſe notis verborum & tegumentis rerum plenam, huncque tradendi morem, vt antè diximus, ab Hebræis & Aegyptijs, ipſe citatus Pythagoras & Plato ad Græcos primi tranſtuliſſe creduntur. Solebant enim Aegyptij, vt mox dicemus, fictis quibuſdam inter ſacerdotes literis, ſacra communicare, vt eſſent plebi ſecreta, quo & diutiùs admirationi forent, & attentiùs caperentur. Vndè illi Coloſſi, ſtatuæ, aræ, arcus, & æra publicè inciſa literis Aegyptiorum ſacris prominebant quidem ſpectanda vniuerſis, ſed non niſi à myſtis & initiatis hieroglyphicis intelligebantur, vt de ijs Chæremon, Orus, Aegyptiorumque permulti ſcripſere. Sic Pythagoras viri ſapientis non putabat eſſe: *Aſino lyram exponere, aut myſteria eo pacto recipere, vt ſus tubam, & fides graculus, & vnguenta Scarabæus.* Quarè ſilentium indixit diſcipulis, nè vulgo Diuinorum arcana patefacerent, quæ

Iulianus Apoſtata.

Sacra myſteria abſcondi debent non omnibus propalari.

Ephrem Syrus. Dionyſius Areop.

Aegyptiorũ cura in abdendis myſterijs.

Silentium Pythagoricum in quo conſiſteret.

meditando faciliùs, quàm loquendo apprehenderentur. Vndè tribus voluminibus omnes, Laertio teste, philosophiæ partes physico, pædeutico, & politico complexus, moriens filiæ testamento mandasse fertur, nè illa extra familiam ederet, imò nullatenus publicaret; ipse verò tantùm dignis numeroque paucis, dum viueret, omnia quæ illis continebantur, maximè autem mathemaiica, viua voce, nullo vtens inuolucro, planè demonstrauit: cætera cæteris in parabolis. Ergò aliter loquens, aliter sentiens, etsi semper idem sapiens per quædam symbola, ceu memoracula doctrinam suam suis impertitus est, ita vt ad priscorum imitationem, aliud dictum, aliud referret intellectum. Eam ob causam animum quoque alatum definiuit; haud dubiè id ab Aegyptio Zoroastro edoctus; Zoroaster enim, quem Pythagoras secutus est, demonstrare volens ac docere, animam se aptam & capacem reddere posse ad volandum in Cœlum, vndè discesserat, id profundissima quadam innuit allegoria: *Anima*, ait, *alata est*, *& cadentibus alis eius illa præcipitanter ruit in corpus*; *alis autem restauratis mox ad locum*, *ex quo cecidit*, *reuolat in Cælum & ad Deum*. Petentibus autem ab eo discipulis, qui discursum Magistri attentis animis auscultabant, quid agendum esset, vt anima eorum benè plumata, & fortissimis alis instructa eò volando perueniens, perseueret semper tam optato alarum remigio vestita? Respondit, animam aqua vitæ irrigandam. Instantibus autem discipulis, vndè eam habere possent, subiunxit: *Paradisus Dei quatuor fluminibus irriguus nobis hanc aquam præbebit*. Nomen enim fluminis, qui versus Aquilonem tendit, significat rectum & iustum; qui verò versus occasum, pœnitentiam & purgationem; qui versus Orientem, lumen; & qui denique versus plagam meridionalem currit, pietatem demonstrat; quo allegorico dicendi genere insinuabat, animam destitutam alis virtutis, mox in omnium vitiorum abyssum cadere, ac præcipitari; iniectam verò in voluptatum carnalium sensibiliumque rerum barathron, totam reddi corpoream, terrestrem & ponderosam; è contrà verò alis reassumptis vestitam se leuando supra se, vltra Solis Lunæque vias, atque super omnem corruptibilium rerum orbitam, eius, cuius circumferentia nusquam, centro counitam, diuinitatemque postliminio consecutam, totam reddit leuem, celerem, cœlestem ac diuinam. Fluuij verò, quorum irrigatione alæ amimæ nostræ crescunt, sunt Fides per lumen; charitas Dei & proximi per pietatem; iustitia per rectum; pœnitentia denique & emendatio scelerum præteritorum, per expiationem insinuata. Totum itaque Christianè docet hoc Zoroaster, quod & proprium eius symbolum fuisse affirmant Chaldæi; Atque hoc symbolum S. Augustinus in explicat: psalmi 138. Si sumpsero pennas meas &c. ad charitatem Dei & proximi in quibus tota lex pendet & Prophetæ, alludens ait: *Quas pennas vult assumere*, *nisi duas alas*, *duo præcepta charitatis*? Sed adhuc multò clariùs alio in loco prædictum symbolum exponens, ait, animam habere

Allegoria de alis animæ.

Explicatio moralis de fluminibus Paradisi.

alas

alas, & monſtrans, quæ ſint veræ alæ eius, cum expoſitione pſal. 103. *Qui ponis nubem aſcenſum tuum, qui ambulas ſuper pennas ventorum*: dicit, quod per ventos in hoc loco ſignificantur pennæ, quibus anima eleuatur in altum, quæ nihil aliud ſunt, quàm virtutes, bona opera, iuſtæ denique ac rectæ rationi conformes actiones; In duabus alis, habent animæ omnes pennas ſuas: quia omnia præcepta legum in duo veluti reſtringuntur, charitate Dei, & proximi, queis fulta anima, quaſi cum liberis alis, & cum ſancto amore directè ad Deum volat. Imò S. Gregorius Niſſenus in expoſit. ſuper Cantica, vbi vulgata lectio habet: *Auerte oculos tuos à me, quia ipſi me auolare fecerunt*; illa explicat hac ratione; auerte oculos tuos à me, nam ipſi alas mihi addiderunt, quaſi illud, quod eſt ad propoſitum noſtrum, ſupradictum ſymbolum inſinuare voluerit; imò in pluribus locis ſacræ Scripturæ mentionem alarum Dei fieri videmus, potiſſimùm in pſalm. 16. & 35. *Sub vmbra alarum tuarum, & ſub tegmine alarum tuarum ſperabunt*. Cum igitur, teſte S. Gregor. ſacra Scriptura à Spiritu Sancto dictata Deo μεταφορικῶς alas affingat, conueniens erat, vt animæ ad imaginem & ſimilitudinem Dei conditæ, alæ quoque adderentur, vt ſic imago imaginato, ſimilitudo aſſimilato exemplarique ſuo per omnia pulchrius ſcitiuſque reſponderet.

Expoſitio animæ pennatæ.

CAPVT III.

Quomodò primæui ſapientes Aegypti ex ſenſibilibus paulatim ſub occulta quadam analogia quatuor Archetypos Mundos philoſophando attigerint.

QVADRVPLICEM Mundum Aegyptios ſtatuiſſe, varijs paſſim locis huius operis docuimus, videlicet Archetypum, Intellectualem, Sidereum, & Elementarem, quibus tota rerum vniuerſitas continebatur. Archetypus Mundus, Diuinus, infinitus, immutabilis, æternus, incorporeus dicebatur; intellectus Diuinus triformis, vti dicebant, Numinis, omnes inferiores reliquos Mundos in ſe ſub vnitate naturæ ſimplici & eſſentiali continens, vtpotè ex quo tanquam vena rerum omnium creatrice, quicquid eſt, fuit, aut erit, procedit, è cuius immenſæ bonitatis Oceano cuncta profluunt, cuncta exiſtunt, cuncta animantur, cuncta conſeruantur, in cuius intellectu omnes Mundi, tam intellectuales, quàm ſenſibiles, ſub idealibus, & archetypicis rationibus ita vniti exiſtunt, vt nihil in rerum natura ſit, aut eſſe poſſit, quod non ibidem tanquam effectus in ſua cauſa lateat. quæ quidem omnia ſymbolis materialibus, vario figurarum contextu coagmen-

Mūdus quadruplex Aegyptiorum.

coagmentatis, abditiſque ſimilitudinum catenis in hac doctrina hieroglyphica exhibentur; quam emanationum congeriem primò pantamorpha natura Mundi, ſeu fundum paternum ex tribus triadibus conſtitutum ante omnia participauit, quæ quidem nil aliud ſunt. quam diuinarum virtutum ſpecula, quæ in intelligibili archetypo eluceſcunt, idealiumque notionum ſignacula, quibus, poſt Deum, mentes inſigniuntur, vt ad diuini exemplaris normam operentur, & pulchrè in Obeliſco Lateran. & Menſa Iſiaca exprimuntur. Ab his duodecim Mundi Rectores conſtituti, omnes influxus participant, & in archetypo nil aliud ſunt, quàm Diuinarum intellectionum ideæ, à bonitate & pulchritudine infinita emanantes, iuxta quas inferiora adminiſtrant. Sequuntur fontani Patres, portarum magnarum vniuerſi Conſeruatores, qui omnes iuxta ideas in mente paterna exiſtentes influuntur, influxumque Mundi plagis communicant, & in Limbo dictæ Tabulæ continentur ideæ in mente Diuina exiſtentes, quæ omnia Mundorum particularia reſpiciunt, vt dictum eſt. His autem omnibus nil aliud indicant, niſi concatenationes entium à ſupremo vſque ad infimam materiam. Quomodò autem per occulta ſymbola id demonſtretur, videamus.

Vniuerſum itaque quantumcunque eſt, tot tamque diuerſis rerum in eo exiſtentium ordinibus diſtinctum, ſubſiſtere non poterat, niſi nexu quodam harmonico, quo grauia acutis, infima ſupernis, medijſque mira quadam proportione vnirentur, vt in hac ſchemate patet, quo ſeriem ordinemque totius vniuerſi exprimebant. Intra tabellam hanc vocem ΦVΛO hieroglyphicam inſeruerunt, quæ amorem vti ſignificat, ita quoque omnia, quæ in Mundo ſpectantur nonniſi amore, concordia, mutuoque quodam conſenſu ligari, & in vnum connecti & adaptari innuebant.

Verum vt Lectori patefiat, quam nulla res apud Aegyptios caruerit myſterio, & quanta ſub minimis etiam ſimilitudinum Vmbris arcana abdiderint; myſticam dictorum characterum ſignificationem hoc loco exponendam exiſtimaui: Conſtat itaque vox ΦVΛO quatuor literis, quarum prima ſpheram Φ exprimit, & Mundum notat: altera pyramidis inuerſæ, Tertia rectæ, Quarta globi figuram exprimit: quibus omnibus tot ac tanta myſteria indicantur, vt ijs ſingulis explicandis, non dicam hæc pagina, ſed nec volumen quidem magnum ſufficiat. Quare aliqua earum, adeoque generalia tantùm hoc loco attingam, vt de alijs Lector iudicium faciat: ac primo quidem character Φ ex circulo & linea compoſitus, quid ſignificet paulò ante indicauimus, & de eo c. 7. tractatum eſt. Videlicet, rerum ex centro per lineas rectas in circulo-

rum

rum peripherias diffuſarum primordia, reliquis verò tribus literis VΛO apertiſſimè ſanè, & elegantiſſimè amoris in hoc Mundo vim ſignet, dum à centro ad circumferentiam, & ab hac ad centrum reciprocum motùs proceſſum exprimunt: Amor enim, qui eſt appetitus boni non tantum verſus inferiora demittit radios, quo cuncta viuificet; verùm & virtute naturali, ſeu magica naturarum cognatione ſurſum attrahit, & in amplexus mutuos plena conuerſione compellit: ſic enim progreſſus, vel deſcenſus à Deo, ſeu vt Platonicè loquar, anima Mundi per Mundi res vniuerſas vſque admateriem diffunditur, quem proceſſum deſcenſumque aptè pyramidalis littera Λ refert. Et hinc per naturam denuò reditus ad naturæ præſidem, videlicet monadem illam indiuiduam, quæ per pyramidis mundanæ apicem indicatur. Similiter aſcenſus ad remotiſſimas Cœlorum peripherias per intermedia Mundi ſpacia à centro Vniuerſi non abſurdè per radioſam, ſeu inuerſæ pyramidis literam V indicatur; hic enim amoris aſcenſus, quid aliud ſignificat, niſi Magicam illam amoris ſuperiora inferioribus connectentem catenam in reciproca ſingularum partium conſpiratione defixam? Vndè non malè amorem ſummus Philoſophus Areopagita ita definit. *Vt quidam ſit circulus à bono in bonum perpetuo reuolutus*. Nam cum à ſuo incipit, & allicit, perfectæ pulchritudinis rationem præſefert; cum autem in Mundum tranſit, amor potiſſimum dicitur. Voluptas denique, prout in Authorem remeans, pulchro exemplari, pulchram imaginem, pulchra reuolutione conuertit. Imò hoc circuitu per omnia penetrans ſurſum eadem ſecum, deorſumque volui continuò facit; non ſecus ac ſolis ſimplex radius per ſe vniformis in Cœlo lucem, ſplendorem in æthere, in Elementis lumen, in mixtis corporibus colorem lucidum creat. Patet itaque quod amatorius ordo, ſit cauſa conuerſionis in rebus omnibus ad diuinam pulchritudinem, & formam principem, atque (vt verbis Procli vtar) reducat ſequentia ad illam omnia, eique coniungens, & coniuncta confirmans; & mox inde ſequentia replens, diuini luminis dotes inde ſcaturientes per vniuerſa diſtribuat. Quod quidem Aegyptijs aliud non fuit, quàm anima Mundi, rerum omnium in Mundo cauſa, & origo; quam aptiſſimè ſanè expreſſerunt in hoc hieroglyphico ſchemate, alati globi ſerpentibus hinc inde proſilientibus circumſepti mundano ſyſtemati ſuprapoſita figura. Atque globus, quidem nihil aliud, quamorbem vniuerſi deſignat, vt in præcedentibus probatum eſt. Alis, teſte Macrobio, Martiano, & Apuleio vis ſubtilis & celer omnia penetrans in Mundo, denotabatur; vt vel hinc Alatam animam Aegyptios tradidiſſe mirum non ſit, cùm plerique Platonici, è Zoroaſtris doctrina Aegyptiorumque id paſſim doceant. Serpentem verò fœcundi ſpiritus ſymbolum eſſe Porphyrius apud Euſebium lib. 3. cap. 3. Euangelicæ præparat. abunde docet; adeoque clarè à Virgilio oſtenditur,

Quid amor?

Amor cauſa rerum.

vt

vt ad hoc ſymbolum animæ Mundi omnia penetrantis viuificantiſque vnicè reſpexiſſe videatur, dum canit.

Principio Cœlum ac Terras, campoſque liquentes
Lucentemque globum Lunæ, Tilaniaque aſtra
Spiritus intus alit, totumque infuſa per artus
Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet.

Meminit huius hieroglyphici egregius Abenephi, Arabs, lib. de Veterum Aegyptiorum diſciplinis; ita autem dicit.

والدور مجنح معلق بحيات وهو علامة النفش وروح العالـــــم ☼

Globus, inquit, *alatus*, *ſerpentibus*, *circumdatus dum pingebatur*, *ſymbolum erat animæ ſeu ſpiritus Mundi*. Porrò quomodo amor animam Mundi ſollicitet per vim quandam Animæ Mundi propriam, rebuſque inſitam innatamque, qua ſuperiora mouet ad inferiorum prouidentiam; atque inferiora, vt verſus ſublimilia conuertantur; denique quì ad ſocialem inuicem ſui communionem vrgeat, aperiam: certè meo quidem iudicio, amorem rectiſſimè ſtatuas, vt deſiderium quoddam boni pulchrique, vel bonitatis per pulchritudinem ipſam conferendæ, vel accipiendæ, cuius poteſtas veluti vnius ſit magnitudinis dimanatio, cuius punctum vel apex ſit primus in Deo progreſſus per Mundum triplicem tripliciter diſtributum, finis autem in ipſa materia, cuius denique quædam ſit infinitudo circa verticem, potentiæ meræ infinitudo circa materiem, connexionis virtus infinita per omnes naturæ intermedios gradus. Quæ omnia pulchrè dictis characterum ſymbolis referuntur. Vbi vides Φ inferioris Mundi ſymbolum. V amoris à centro verſus ſuprema; Λ à Cœlo, quod circularis litera O exprimit, verſus inferiora proceſſus. Vnde nobiliſſimum illud monogramma vocis ΦVΛO Aegyptijs vſitatum, quod in Tabula Bembina haud infrequenter occurrit, reſultat, quo omnia, quæ hucuſque de anima Mundi, & amore rerum mundialium dicta ſunt, ſub forma ſphæræ mundanæ admirabili quædam ratione exprimuntur.

ΦVΛO vocis myſterium exponitur.

Qui quidem ſi pauca excipias non differt à charactere, qui paſſim in Bambina Tabula occurrit Mundi quadripartiti ſymbolum & forſan idem monogramma cum præcedente eſt, cum omnes literas vocis ΦVΛO contineat. Sed hæc in Geometria Aegyptiaca melius diſcuſſa vide. Nunc ad amorem redeamus, cuius prior effectus eſt vniuerſum. Amor enim, teſte Dionyſio: *Non permiſit Regem omnium ſine germine permanere. Idem propagandi ſtudium ab Authore primo in omnes eiuſdem imagiues demanauit*. Per hunc enim intelligentiæ Cœlos mouent, & ſequentibus omnibus ſua munera largiuntur.

Per hunc ſidera ſuum lumen in elementa diffundunt, ignis aëri, aër vim ſuam communicat aquæ, aqua terræ: elementa ſimplicia mixtis quibuſque ſiue compoſitis rebus; plantæ & animalia ſpeciei ſuæ multiplicandæ deſiderio incitantur, iuxta illud Georg. 5.

Omne

Omne adeò genus in terris, hominumque ferarumque,
Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres,
In furias ignemque ruunt, amor omnibus idem.

Per eiusdem amoris impulsum obediunt vicissim inferiora supernis maximè, sic terra tractabilis aquæ, & hæc in aërem deindè resoluitur: aër in ignem, ac dein per poros insensibiles digesta in æthera, sublunaris substantiæ portiuncula firmioris paulatim concretionis, atque coaguli particeps, rapitur altiùs in Cœli occultas fibras, vbi quemadmodum in animantibus fieri solet, elaborata magis magisque apponitur; primum inde agglutinata assimilatur penitus, & in cœlestem indolem transmutatur. Quis igitur iam non videt, quàm appositè monogrammum illud vocis ΦVΛO Vniuerso adaptetur? certè cùm hoc paulò profundiùs scrutarer, tunc illud Iamblichi verum esse cognoui, Characteres Aegyptiorum haud quaquam fortuitò, aut temerè; sed magno ingenio ad naturæ exemplar fabricatos esse. & in hoc vel maximè elucescit; in quo sub duabus pyramidibus contrario processu constitutis in charactere sphærico Φ, subito coluri, meridiani, tropici, & æquator, amoris Mundi Zodiacus, id est ☼ semita patet (in Sole enim maximè amor viget mundanus) tota denique amoris sphæra elucescit; vt vel hinc intelligeretur; Amorem per vniuersum diffusum omnibus in rebus esse. Cùm verò magna rerum in hoc Mundo sit diuersitas, necessarium est, eum ex contrarijs sæpe nasci, neque enim vlla pars Mundi alteram odit, nisi amore sui, vt pulchrè in explicatione conuiuij Marsilius docet; & rursum eum contrariorum maximè affectricem causam, vnde illud Plautinum oppidò eleganter. Amor per omnia diffusus.

Diua Astartha hominum, Deorumque vis, vita, salus, rursum eademque est
Pernicies, Mors, interitus, mare, tellus, Cœlum, sidera
Iouis quæcunque templa colimus, eius ducuntur
Nutu, & obtemperant.

Hinc Orpheus in Agronauticis non sine causa: hunc amorem, vt Mundi Genium, & magum antiquissimum laudat. Cum enim Chaos ante Mundum posuerit, ante Saturnum Iouem, & cœteros Deos, Amorem sanè in sinu ipsius Chaos constituit, tanquam Chaoticæ euolutionis Animam. Eundemque definiuit, vt principium, quo res informis ornamentum, suamque perfectionem desiderat. Sed hæc fusiùs explicemus. Amor Magus.

Notum est ex Theologia Aegyptiorum, omnia quomodocunque bonum participantia, primùm præcedere bonum, quod quidem nihil aliud est, quam ipsum bonum illud, quod omnia appetunt, vltra quod, Bonum primum & imparticipatu Deus.

vti nullum aliud ens eſt, ità neque bonum; prima videlicet cauſa cauſarum; hæc verò cauſa ſine bonitate nec conſiſtere, nec concipi vlla ratione poteſt; cum bonum ſit diffuſiuum ſui, vndè rerum omnium productio, producere autem minimè poſſet, niſi in ſe contineret omnium tùm productorum, tum producendorum multitudinem, cum nemo, quod non habet, dare poſſit. Quæ omnia pulchrè per Heliotropia Loti, Acaciæ, Perſeæ flores & folia, quæ occulto quodam motu ad cœleſtia corpora feruntur & conuertuntur, quibus tota tabula, tum Bembina, tum Obeliſci referti ſunt, innuuntur. Hinc apertè patet, omnia eſſe in Deo, Deum in omnibus omnia, omnia idem in omnibus, & quodlibet in quolibet; Siquidem in Mundo Angelico, ſeu intellectuali eadem ſunt entia, quæ in Mundo ſenſibili, ſed ſpirituali & inuiſibili modo; In Archetypo Mundo Diuino ſupramundano, increato, infinito, incomprehenſibili, tum Angelicus, tùm ſenſibilis vnum ſunt, & ſimul, modo diuino & perfectiſſimo. Infima ergo monſtrant ſuperna, corporalia declarant intellectualia & inuiſibilia, & per ea, quæ facta ſunt, conſpiciuntur. Atque hæc cauſa fuit, cur Aegyptij ſenſibilibus inferioris Mundi ſimulacris, varia transformatione conſtitutis, vſi ſint: nam per inferiorum & terreſtrium naturas & proprietates Aegyptij aſcendebant in naturas & proprietates ſuperiorum & cœleſtium; ſunt enim hæc inferiora externa & viſibilia exemplaria, ſuperiorum notæ & inuiſibilium internorum ſymbola, quibus à corruptibilibus ad incorruptibilium entium virtutes traducebantur; nouerant enim totam creaturam, & hanc vaſtam Mundi machinam, in qua Creator omnium Deus inuiſibilis nobis ſe videndum, audiendum, guſtandum, odorandum & tangendum exhibet, nil aliud eſſe, quàm vmbram Dei, & interni paradiſi figuram & ectypon; quod verò in archetypis omnia inuiſibili & ſpirituali modo, quæ in Mundo ſenſibili, corporeo induta amictu apparent, contineantur; ipſum naturæ lumen ijs probabat: Cum enim quadruplicem Mundum ſtatuerent, Archetypum, Intellectualem, Sidereum & Elementarem, vnumque in altero intuerentur, certè inferiores à ſuperioribus regi, viriumque ſuarum influxus ſuſcipere, non poterant non noſſe, ita vt ipſa Archetypa & Opifex omnium mens & cœlos, ſtellas, elementa, animantia, plantas, metalla, lapides, infinitæ potentiæ ſuæ virtutes exindè refundat, per Fundum primò, deindè per Deos vti aiebant ſecundos, id eſt, intelligentias, adeòque per continuum aſcenſum deſcenſumue, nunc ex Deo ad creaturas, ex intellectualibus ad externas formas, veluti à centro ad circumferentiam deuoluebantur; modò ex infimis rerum aſpectabilibus formis ad inuiſibiles formas, veluti ex circumferentia ad centrum ferebantur; adeòque vel in vno ſeminis grano totum vniuerſum intuebantur. Sicuti enim in vno inuiſibilis ſeminis grano arborem totam cum radice, trunco, ramis, folijs, floribus, fructibus complicatam intuebantur, ita in intellectu naturam omnium inferiorum rerum formas & ſemina modo

Deus omnia continet & eſt omnia in omnibus.

Inferiora continentur in ſuperioribus.

Aegyptij per inferiora aſcendebant ad ſuperiora.

ſpiri-

ſpirituali ſeu intellectuali complicata contemplabantur; cuius ſymbolum erat phallus in Obeliſcis, & in Tabula Bembina exhibitus, quem intellectualis Mundi ſimulachra præferunt, vel appoſitum habent, quo res omnes ſeminalibus rationibus refertæ indigitabantur: Angelus enim quem Aegyptij Genium dicebant, omnia ſecum gerit & habet, Angelico & ſpirituali modo, imò totam Mundi machinam in ſe complicat; imò quicquid Natura & ars per naturam poteſt, id etiam Angelus ſuper Naturam & artem conſtitutus & eleuatus, præſtantiori modo poteſt. Cum itaque talis ſit Angelus, certè primam & ſupremam cauſam, ex ſeipſa exiſtentem, independentem, omnia ſecum inuiſibili & incomprehenſibili modo in Diuinitatis abyſſo, & in fontali vnitate ſimpliciſſimè complicare, cenſeri debet; tanquam eum, qui eſt omnia in omnibus, prima ſcilicet & vltima rerum cauſa: omne enim cauſatum, vt Aegyptij loquuntur, manet in ſui cauſa, & progreditur ab ipſa, & conuertitur ad ipſam, vt flos Loti ad Solem, cum omnis progreſſus per ſimilitudinem ſecundorum ad prima efficiatur. Nam à ſupremo intellectu per Fundum ſuum paternum primò prodijt lux, id eſt, Angelicus Mundus, ex luce illa inuiſibiles rerum virtutes, quas nonnulli aſtra vocant, ex aſtris Mundus ſenſibilis ex quatuor ſibi elementis compoſitus, & ſic omnia ſunt in omnibus ſuo modo, & vnum manet in altero, ſicut ſemen in arbore, & arbor in ſemine; omnia corpora ſeu elementa viſibilia ſunt in aſtris inuiſibilibus ſeu ſpiritualibus elementis, & aſtra ſunt in corporibus, aſtra ſunt in Angelis, & Angeli ſunt in aſtris: Angeli ſunt in Deo, & Deus eſt in Angelis. Sicuti igitur in Deo omnia ſunt diuinè, ita in Angelis angelicè, in Mundo ſunt omnia corporaliter, & contrà. Tota Mundi machina in Deo ἀρχετύπως eſt Deus in Angelis, Angelus in aſtris, aſtra; & ſicuti ſemen eſt arbor complicata, & arbor eſt ſemen euolutum, ita Deus eſt Mundus complicatus, & Mundus, vt ita dicam, Deus ad extra euolutus. Nam vt rectè Proclus: omnis Diuini ordinis per omnia permeat fœcunda, & dat ſeipſum omnibus inferioribus generibus, id eſt, in ſuprema omnium mente; vis fœcundatiua, verbi gratia, eſt in Angelis ſuo modo, in animabus, cœlo, elementis, & ex his compoſitis, animalibus, plantis, lapidibus, cæteriſque entium gradibus, in ſingulis ſuo modo; defert enim vnumquodque à propria proxima cauſa proprietatem, ſecundum quam illa ſubſtantiam ſortita eſt; lapis enim fœcundatiuæ virtutis eſt particeps, in quantum ei multiplicari conuenit materiali fæcunditate; planta verò eiuſdem particeps eſt vitaliter, animal ſenſitiuè, Cœlum motiuè, anima rationabiliter, Angelus intellectualiter, Deus ſupereſſentialiter, vniformiter & diuinè; vniuerſa ſeries eandem habet potentiam ad vnam Diuinam cauſam, vti Theologia Aegyptiorum lib. 10. cap. 2. oſtendit.

Angelus omnia in ſe cõplicat, ſed modo angelico.

Superiora in inferioribus, & in ſuperioribus

CAPVT IV.

Cur, & quomodo Aegyptij per hieroglyphica Obeliſcis inciſa Ideas in mente diuina exiſtenſtentes, exhibuerint.

VTI præclaræ & eminentiſſimæ Naturæ ſunt ideæ, ita plurimas & eximias per eas Aegyptij cognoſcebant vtilitates, quas Plebæi non capientes vnum, verum, & eſſentiale Exemplar, in deteſtandam Deorum multitudinem diſtraxerunt; Ideæ itaque in tres gradus, iuxta triplicem diuinæ mentis rationem diſtinguuntur. Primus pertinet ad mentem increatam; Secundus ad ordinem rerum; poſtremus ad hominem. Si ad primum conuertimur, Ideæ ad mentis cognitionem & functiones munerum eius plurimùm conducere videbimus; mens enim in ſe conuerſa per ideas cognoſcit omnia, cognoſcens producit, productaque curat & ſeruat; demptis ideis, nec de cognitione diuinæ mentis, nec de rerum ab ea dependentium ſtatu, nec de prouidentia rectè ſentire poſſumus. Si cum Aegyptijs ſecundum gradum conſideramus, inueniemus fatum & leges ab ideis duci immutabiles; Cum enim in natura ſit conſtans & rectus ordo, non caſu ei conueniens, debet ab ordine aliquo primo, firmo, conſtanti & immutabili is dependere, cuiuſmodi eſt ordo idearum in prima mente; Inſuper
GradusIdea rum. multum ideas conferre putabant ad nexum rerum, quæ ab ijs pendent, ad aſcenſum deſcenſumque graduum naturæ, & conſequenter ad antipathiam & ſympathiam ſingularium Mundi partium, quæ non ſine admiratione à nobis conſpiciuntur. Ex qua ſympathia ducit ortum Magia naturalis, quæ apud Aegyptios ſapientes nullo non tempore in ſummo pretio fuit. Præterea conferunt ideæ ad generationem rerum; non enim ſemina gignerent animalia, aut plantas, niſi vim formandi, vt paulò ante probatum fuit, includerent; eam autem non includerent, niſi ab anima reciperent; ab anima eam recipere non poſſent, niſi in ea contineretur, niſi eam reciperet à mente munere idearum, mens demùm ab ipſo vno idearum capite. Accedit quod initia rerum mortalium
VtilitasIdea rum. prima debent eſſe æterna, alioquin non eſſent initia; non autem darentur propria rerum principia æterna, niſi darentur ideæ; Inſuper conducunt ideæ, vt res, quæ in materia ſunt vmbræ, alicubi verè ſint; quæ in materia fluunt, alicubi firma permaneant; quæ cum in corpore ſint inſenſibiles, id eſt, ſolùm intelligibiles, quæ cum materiali careant perfectione, per aliquid abſoluantur & perficiantur. Demùm ſi ad tertium gradum conuertamur, plurimas ex ideis in eo refulgere vtilitates conſpiciemus;

ciemus; conducunt enim ad eius ſcientiam; nec enim homo intelligendo eſſentias rerum, niſi in eius anima rationes ideis correſpondentes eſſent inſertæ, attingere poſſet; ſenſibus enim ſola externa accidentia offeruntur. Vndè, niſi anima per rationes ad ideas eleuetur, neque propriè ſcire, neque intelligere dici poteſt, ſed tantùm rectè, vel perperam opinari. Ex hoc nexu animæ cum mente ex ideis dependet, quod homo contemplationi deditus dominetur & imperet corpori, non ſuo tantùm, ſed & cæterorum naturâ conſtantium. Demùm ex rationum idearumque ſerie ortum in homine ducit Diuinatio & prophetia, quam tanto ſtudio ſectabantur Aegyptij, vt proindè mirum videri non debeat à Plotino dictum, intellectum contemplantis hominis, quamuis videatur eſſe in Oriente, tamen ea conſpicere poſſe, quæ fiunt in Occidente, & cum ſit in vno loco, mirificè operari poſſe in alio plurimùm diſtante, ac inſuper ſua cognitione alios mouere; homo enim tùm verè contemplatur, cum iungitur cum ſuo principio, in eoque per animam reperitur, in quo non diſtant, ſed eminenter iuncta ſunt ea, quæ apud nos diſtare videntur, adeò vt per cauſas ea videat, quæ alijs in effectis conſpicere vix datum eſt.

Plotini dictum.

Ex hac mirabili rerum inferiorum cum medijs & ſupremis connexu, ideatorumque ad ideam idearum conuerſione veteres ſapientes deducebant, duplicem ſingulis entium gradibus ineſſe rationem, vnam viſibilem, inuiſibilem alteram; viſibile autem ab inuiſibili procedere tanquam à generante generatum; atque hoc poſito, ab externo veram interni fabricam, id eſt, Mundi maioris & minoris veram anatomiam concludebant. Nam terreum hoc corpus ſenſibile, non eſt (vti ipſi putant) propriè elementum, ſed corpus elementi, propriè autem dictum elementum eſt vita & ſpiritus, in quo aſtra ſeu inuiſibiles rerum virtutes, ac ſpermaticæ rationes latent, quibus omnia, vnumquodque iuxta ſpeciem ſuam producuntur. Hoc pacto vniuerſa vegetabilis naturæ ſoboles nil aliud eſt, quàm fructus inuiſibilis elementi, aſtrorumque ſiue inuiſibilium virtutum, quæ ſub corporibus ſenſibilibus veluti animæ ſub corporibus latent, fructus ſunt; habent enim ſinguli fructus ſua ſemina, & aſtra inſenſibilia, ex quibus immediatè producuntur. Pari ratione aqua non ex elemento corporeo, ſed ex interno ſuo & aſtrali elemento omnes producit in terreſtris Mundi matrice mineralium corporum fœtus. Aëreum elementum ex interno & aſtrali ſuo elemento tanquam vitæ balſamo, omnibus vitam largitur, & conſiſtentiam, vtpotè ſine quo nil ſubſiſtere poſſit. Igneum elementum ex interno ſuo & aſtrali elemento omnibus reliquis Mundialibus corporibus lucem & calorem confert; Nam vti Aegyptij loquuntur, ſicuti Terra ex ſuo interno elemento folia, flores & fructus, ita elementum igneum ex ſuo interno elemento produxit in natura rerum, in firmamento, cæteriſque Cœlis aſtra ſenſibilia. Atque hinc emanarunt catenæ illæ heracleoticæ, quibus omnia ad vnam aliquam

Ægyptiorũ in ideis exprimendis intentio.

Catenæ Heracleoticæ.

ex

ex Diuiuis virtutibus pertinentia referunt. De quibus cùm fusissime tùm in Cabala, tùm in Medicina Hieroglyphica disseruerimus, ea hoc loco minimè repetenda duxi; Quare illuc Lectorem remittimus. Ex hac paritèr idealium rationum connexione deducebant, quomodò vniuersum Mundum, vel in minimam petram contrahere possent. De quo vide Alchimiam Aegyptiorum, & de Magicis Telesmatis Astrologiam Hieroglyphicam consule,

CAPVT V.

De Ritibus & Cæremonijs Aegyptiorum, queis in sacrificijs ad Genios alliciendos vnicuique rei proprios, vtebantur.

Sacrificiorũ ritè peractorum vis iuxta veteres.

MAGNVM quid & ineffabile sub recta & illibata sacrificiorum exhibitione latere putabant prisci Sacerdotes; vndè si vel vnicam ex ritibus cæremoniam non rectè peragerent, totum Theurgicum opus in irritum labi, sibi, teste Iamblicho, persuadebant. Hinc tanta in sacrificijs rectè & legitimè instituendis, cura; tanta animæ corporisque dispositio, tot ac tantæ perfectiones, lustrationes, expiationes requirebantur. Cum enim sacrificia magnam, imò necessariam cum ordinibus rerum, Deorumque catenis dependentiam connexionemque habere cognoscerent; certè non alia ratione magis votorum suorum se compotes futuros rebantur, quàm si ad exemplaria singulorum ordinum, idealesque rationes, sua sacra instituerent. Norant etiam primos Hieromantas Diuino quodam furore raptos, ea tali ordine, talibusque mysterijs adornata adinuenisse, vt ipsæ primæ rerum ideæ mystico symbolorum contextu exhibitæ, opus faciendum connotarent. Quæ omnia in mensa Isiaca ob oculos ponebant, in adytis sacrificantium, vt ex ea singulorum Deorum rationes discerent, & iuxta præscriptas leges, sacrificia peragerent. Quoniam enim singuli Deorum ordines vt ipsi loquuntur suis symbolis, gestibus, habitibus, ornamentis, quibus vniuscuiusque naturam, proprietatem, actionem exprimerent, instituti essent; Hinc æquum iudicabatur, analogico & prorsùs simili rerum habitu, in conspectu Deorum, dùm sacra faciebant, comparere, vt tandem, quod prætenderent, consequerentur hoc symbolico apparatu, quo nihil potentius, nil efficacius, nil ad Deos attrahendos vehementius esse posse perperam credebant; gaudent enim, vti dicebant, superiora inferioribus, tanquam ijs, à quibus vnicè dependent, quorumque influxibus substant. De quibus cum amplissimè in nostro Oedipo egerimus eò Lectorem remittimus. Mystæ itaque Adyta sua, quæ

Sacrificaturi ad quid attenderint?

Superiora gaudent inferioribus, & hæc illis.

loca

loca erant recondita, & ab omni humano consortio semota, ea industria constituebant, vt nihil ferè essent in rerum natura, quod ibi non contineretur. Et primò quidem inferioris seu hylæi Mundi pauimentum, symbolico ei conueniente apparatu, vtpotè ex omni mineralium lapidumque genere adornatum, riuisque aquarum fœcundum exhibebat; parietes siderei Mundi symbolis exprimebantur; Tholus Geuialis Mundi rationem exhibebat, in cuius medio ara posita veluti centrum referebat emanationum supremæ mentis, quæ deinde in omnium Mundorum peripheriam diffundebantur; atque adeò adyta nil aliud, quàm vniuersas Mundorum series repræsentabant, ad quorum notitiam nemo aptus censebatur, nisi qui relictis sensibus, rerumque caducarum cura deposita, totum se intra se reciperet, quod adyta ipsa reconditis suis recessibus notabant. Corpora figurarum seminuda & macilenta docebant, Sacerdotes nudos & ab omni sensibilium rerum cura remotos esse debere, abstinentiæque, qua concupiscentia voluptatum refrænatur, deditos. Verenda tecta tenebant, ad animi corporisque puritatem, quà instructos esse oportebat, indicandam. Capita velata habebant, ad indicandum terrenarum rerum curam, quæ pilis, inutilibus excrementis notabatur, prorsus esse repudiandam, vndè & sacerdotes rasos esse oportebat. In sacrificijs itaque simili, quo Deos referebant, habitu comparebant. Tutulos in capite gerebant, floribus, pennis, serpentibus, stellis, animalibus, flammis, circulis, vasis alijsque similibus, quibus Geniorum proprietates, & ideales rationes exprimuntur, compactos; quos in sacrificijs pariter imitabantur sacerdotes; illisque notabatur, sacerdotem continuò supernas Deorum ideas, quæ per tutulos notantur, speculari debere; hoc enim facto, se in eam intelligentiam, quam continuò mente voluebant, transformari, eidemque vniri, & quodammodò identificari, sibi persuadebant; Vnitos verò & iam consortio Deorum adscriptos, omnem se felicitatis metam, iam θεομόρφους, attigisse rebantur. Exempli gratia; ad Mundi trahendam animam spiritumque vniuersi coram imagine eo symbolorum apparatu adornata, quem solium in medio Tabulæ Bembinæ, & asseclæ eius exhibent, sacra faciebant; & sic operationum similitudine, hymnorumque analogicè concinnatorum, animam Mundi infallibiliter se trahere posse, ad id, quod volebant, arbitrabantur; & sic de cæteris Geniorum, Deorumque simulachris statuebant. Hinc ex vniuersis Mundialium rerum seriebus, eas tantùm ad eum Deum trahendum aptas asserebant, quem res singulæ sub dictis seriebus exprimebant. Cum enim hæc omnia sub idea, quam respiciebant, inuoluta & complicata latere crederent, ex necessitate naturæ Genios ijs rebus, quæ ipsis analogæ forent, tractos se stituros arbitrabantur & illos quidem sistebant, at non tam virtute sacrificiorum, quam occultis Satanæ actibus; qui in ijs Hierophantam agebat.

Adyta Aegyptiorum quænam fuerint.

Habitus sacrificulorũ.

Adyta Aegyptiorum vniuersitatẽ rerum exprimebant.

Animam Mundi per sacrificia trahendi ratio.

Quo-

Quomodò in Adytis Hieromystæ supremæ mentis thronum adornarent Hieroglyphicæ doctrinæ specimen.

SEd vt Lector omnia luculentius perspiciat hic schema apponam, ex Isiaca depromptum mensa, quam Tabulam Bembinam appellamus, eo quòd eam primus Eminentissimus Cardinalis Bembus obtinuerit, inæstimabile antiquitatis Aegyptiacæ monumentum; quod deindè operà Aeneæ Vici Parmensis Gazophylacio Ducis Mantuani cessit; deinde in eis Vrbis expugnatione abreptum; denique ad Ducem Sabaudiæ, nescio qua bona sua sorte delatum, inter rariora cimelia ibidem conseruari audio. Ex huius tabulæ schematismis, medium, ad dictorum veritatem comprobandam excerpere visum fuit; ex qua modus & ratio supremæ diuinitatis repræsentandæ ratio luculenter patebit, & est vti sequitur.

Vides hìc Thronum *a b c d l m.* quam Hieromyſtæ magnam Deorum portam appellabant ſumma ſymbolorum architectura fabricatum. Cuius ſuprema coronis ſeu frons *a b* flammas in aſpidum ſurrectarum formam exprimit. Secunda coronis *c d* globo aligero; tertia *e f*, & baſis L M throni eodem inſigniuntur. Coronis tota binis columnis *e l*, & *f m* albo-nigris gradibus eſt diſtincta, quarum *E L* Iſidis caput impoſitum ſuſtinet. Huic Throno inſeritur figura S ſub habitu fœmineo, ab ſembilico ad pedes pennigero, fœmoralium formà, ab vmbilico ſurſum verſus pectus vbere exititio tumet; Caput eius vitta ſacra Aegyptia tegitur; velo ſuperexpanditur Meleagris, quæ volatum affectat; in huius dorſo calathus eminet, ex quo duæ Perſeæ folia emergunt, & bina cornua, quæ circulum Scarabæi figura notatum intercludunt; vna manu ſceptrum Loti flore inſignitum tenet, altera eum geſtum exprimit, quò imperiosè aliquid executioni dandum præcipitur. Sedi inſidet raſæ, & canis ſedentis figura inſignitæ; ſub throno Abacus ſpectatur, cuius limbus, vti & totius throni circulis ſtellatis notatur. Intra abacum figura ponitur accubans ex Leone & accipitre compoſita, ἱερακο-λεοντό-μορφος, quæ in capite Lunæ ſextilis phaſi, vna cum ſtella ſignatur; pedibus anterioribus Canopum continens; à tergore verò globus alatus ſerpentifer cum ſceptro viſitur; Throno adſtant vtrinque duæ columnæ floridæ V. Vv, quibus duæ aſpides ſurrecto pectore tumentes tutuliſque inſignes, veluti throni excubitores adſiſtunt; vidimus ingentem latentium ſub hoc ſchematiſmo ſymbolorum apparatum, nunc quid omnia & ſingula ſignificent exponamus. Thronus paulò ante deſcriptus, nil aliud indicat, quam ſupremæ mentis triformis, vt ipſi vocabant, in vniuerſas trium Mundorum ſemitas diffuſionem, ex cuius euolutione naſcitur Mundus, ſiue vniuerſum hoc ſenſibile, quam Plutarchus domum Hori, magnam verò Deorum portam Aegyptij Hieromyſtæ vocant; quamque ex Trigono archetypo profluxiſſe ex Platone alibi docuimus. Coronis *a b* ſuprema Throni ſeu Portæ in modum flammarum ὀφιομόρφων diffuſarum, indicat mentem ſupremam luce & vita plenam, æternam, incorruptibilem, ab omni materiæ contagione ſegregatam; Ἡνίκα μὲν βλέψῃς μορφῆς ἄτερ εὐ ἱερὸν πῦρ λαμπόμενον σκιρτηδὸν ὅλον κατὰ βύθεα κόσμου, κλῦθι πυρὸς τὴν φωνήν. *Cum videris abſque forma ſacrum ignem micantem ſaltando profunda totius Mundi, tunc aduertas ignis vocem*; atque hic eſt ignis ille abſtractiſſimus, & in ſublimitate diuinæ eſſentiæ abſconditus; iuxta illud eiuſdem Zoroaſtri ἑαυτὸν ὁ πατὴρ ἥρπασεν, οὐδ᾽ ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ. *Seipſum enim ſummus Pater Deus rapuit, neque in ſua potentia intelligibili ignem ſuum concluſit*: Sed ipſum reliquis Mundis communicauit, πάντα γὰρ εἰσὶν ἑνὸς ἐκγεγαῶτα. *Omnia ſiquidem ex vno igne producta ſunt*, quæ pulchre ſanè & ſcitè in hoc ſchematiſmo expreſſa ſunt, ſiquidem ex centro in Mundos euoluta ſuprema mens, ignem communicauit Mundo intellectuali ſiue Geniorum per ſpiritum; Secundò Mundo ſenſibili, ſeu

Expoſitio ſchematiſmi

Plato.

Zoroaſter in oraculis

ſidereo, tertio elementari; quæ omnia per coronidem a b quæ Mundum refert empyreum. ſeu Archetypum luce vitaque infinita refertum; queis extra ſe euoluta mens Angelicum Mundum, ſiderium & elementarem imbuit; quæ per globos alatos in medio coronidum c d. e f. l m. apte ſignificantur. Deindè mens iam iterum extra ſe euoluta in operibus ſuis ſe ſenſibilem quoque exhibuit; atque hæc eſt imago medio throni impoſita; quàm Myſtæ paternæ mentis Fundum, vel etiam Iyngem pantamorpham, Plato quoque ex eorum mente iam verbum, modo animam Mundi, alij colcodeam vocant; quam Hieromantæ congrua ſymbolorum congerie in medio throni tanquam in centro vniuerſæ Naturæ, quam moderatur, poſuerunt. Sedet primò, vt innuatur poteſtas & dominium in omnia: ſedes cane ſedente fulget, quia Iynx hæc ſeu paternum fundum in Anubico Sothios aſtro refulget: quia per canem Anubis intelligitur, miniſter Iyngis ad cuſtodiam rerum deputatus. Fæmoralibus varia alarum textura expreſſis, velocitatem ſublimitatemque operationum, quibus in vniuerſi Mundi ſemitas ſe diffundit, indicat; ab vmbelico ad pectus vſque innumeris denſatur vberibus, quibus Mundi machinam neceſſariarum rerum vbertate continuò alit enutritque: Zonæ collo circumdatæ orbes denotant cæleſtes, quos continuo motu agitat, velo tegitur caput, ad abdita & inacceſſa Naturæ, quæ mente operatur, myſteria connotanda. Vides in capite ſupernæ mentis, Meleagridis figuram, ſub actu volantis expreſſam, quæ quid ſignificet aperio. Dicuntur Meleagrides ex mente Mythologorum, ex eo quod Meleagrum interfectum ſorores eius ad ſepulchrum plangentes à Diana in Meleagrides conuerſæ dicantur. Aegyptij verò multò alia ratione de Meleagride, quam & Gallinam Pharaonis vocant, philoſophantur. Cum enim viderent totum huius volucris corpus ineffabili quadam ſymmetria conſtitutum, in eam venerunt opinionem, Animam Mundi, quam Pantamorphum Naturæ Genium dicebant, in huius ſibi volucris corpore ſedem conſtituiſſe; eandemque ob cauſam volucrem hominibus ſagacibus ſe aperire circa eas res, quas tanta maieſtate, ordine & diſpoſitione, plumarumque varietate fulgere cernerent, arbitrabantur. Vndè non ſine cauſa hanc Auem Pentamorphæ naturæ capiti, vti ex ſchemate patet, imponebant. Triquetrum caput habet, ad indicandam triadem, qua fundum paternum conſtituebatur; corpus cæruleum habet gibboſumque ſeu in formam arcus effectum, quo firmamenti arcuatam cæruleamque ſuperficiem denotabant, non ſecus ac volucris corpus cæruleum innumeris veluti ſtellulis exornatum. Vnde non immeritò Abenephius illud firmamentis ſymbolum fuiſſe aſſerit.

الدخاجة فرعزون هي علامة الفلك الفلو——————ك

Gallina, inquit Pharaonis, *fuit ſymbolum ſphæræ ſtellarum*. Quemadmodum enim firmamentum vnrijs ſtellis ornatum eſt, ſic gallina pharaonis,

raonis, maculis veluti ſtellulis per totum corpus mira naturæ arte depictis variegata eſt; vnde Hierophantæ eam non immerito in firmamenti eiuſque præſidis ſymbolum aſſumpſerunt. Caniſtrum capiti dorſo Meleagridis inſiſtens, abundantiam fructuum, quam profert; Perſeæ folia ſapientiam, quà omnia mirificæ diſpoſitionis lege coordinat; ob impenetrabilem operationum quo vtitur modum, non tam ſermone, quam deuoti cordis ſilentio colendam & adornandam ſignat. Nam, Horo teſte, habet Perſea arbor folia ſimilia linguæ, & fructum cordi ſimilem, quæ abditæ ſapientiæ in Deo ſymbolum ſunt. Cornua Bouina Lunam, ſeu Iſidem, vnde & à poëtis Bumorpha quoque dicitur; & Scarabæus circulo incluſus, Solem ſiue Oſirim exprimit, quibus Solis & Lunæ miniſterio, omnium dictarum rerum varietatem effici docetur; dextra manu ſceptrum tenet Lotiferum, quo ad paternæ mentis exemplar omnia ſe moderari demonſtrat. Loti enim flos, vti ſupra diximus indefeſſo motu Solem noctu diuque teſte Theophraſto, ſequitur: imperioſo verò ſiniſtræ manus geſtu, omnia eius mandatis iuſſiſque ſubſtare, vti & adminiſtros circumſtantes ad obediendum promptos innuit. Nam vt rectè Zoroaſter, πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ. *Nam omnia Pater perfecit, & menti tradidit ſecundæ, quam primum vocant nationes virorum.* Atque hoc eſt vniuerſæ Naturæ mater Iſis; *Omnia continens, omni-mammea, bumorpha Sothis & refulgens in aſtro canis.* Iuxta illud, quod Diodorus, adducit, epiphonema.

Ἐγώ εἰμι πάντα γεγονός, καὶ ὄν, καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸ πέπλον ἐμὸν οὐδεὶς τῶν θνητῶν ἀπεκάλυψε. Effatum de Iſide.

Ego Iſis omne ſum id quod eſt, & fuit & erit, & meum peplum nemo mortalium vnquam detexit. Quæ quidem nulli alteri, niſi fundo paterno hoc eſt Iyngi intelligibili, ſeu verbo paterno competere poſſunt: quæ ita ſeſe habere vberrime omnigena auctoritate ſtabilita citato loco reperies. Porro hoc eſt idearum Mundialium in mente ſuprema exiſtentium penuarium; Portæ magnæ ſtylobatæ V L. VVM. in quibus quadrata, quibus circuli nunc 6 aut 8, vel etiam affectis in florum morem radijs inſcribuntur continuato ordine circumcirca depictæ videntur, per quadrata quidem, tetradem, per 8. radios ogdoadem, myſticum numerum, vti in Arithmologia noſtra myſtica docuimus, notant; quæ addita 4. ſcilicet ad 8. conſtituunt numerum duodenarium, mundanæ perfectionis ſymbolum, exprimuntque particularium rerum ideas, de quibus ampliſſimè in noſtra Geometria hieroglyphica 2. 2. Oedipi parte. Quoniam verò in Mundo elementari omnia, dierum noctiumque tenebrarum luciſque conſenſuum diſſenſuumque viciſſitudine in æthereo, motuum contrarietate, in intellectuali geniorum diſſidijs in elementis conſono-diſſonis qualitatibus ad vniuerſi conſeruationem conſtituuntur; aptè ſanè hanc mundanæ fabricæ conſtitutionem ex bonis maliſque conflatam, per binas columnas candido-nigris gradibus diſtinctam throni ſuſtentatrices

hæc qua varietate contrarietatem Mundus consistere non posset, expresserunt. Adstant & throno vtrinque duo Aspides V & VV floridis suis fulcitæ columnis, & sunt Agathodæmones ophionij: queis cura calidi & humidi, in quibus vita rerum omnium elementarium consistit: potissimum vegetabilis Naturæ custodia committitur (vti floridæ columnæ docent, in quarum priori, 12. distinctiones cernuntur, quibus motus Osiris hieracomorphi ophionij per 12 signa Zodiaci occulte denotatur) committitur.

Tandem mundanæ huius domus throno Abacus subijcitur, Mundi elementaris symbolum, & is vti superiorum Mundorum influxibus per alatum globum expressis substare indicat; ita quoque elegantibus symbolis in inferiori throni parte eum expresserunt. Intra hunc siquidem abacum vides Leonem T accipitrina facie, necnon nigro velo sacro spectabilem, qui anterioribus pedibus Canopum continet, binis flammis, pennisque & circulo in capite insignem. Per Leonem terrestre animal incumbentem Tellus rectè radicatur, per accipitris spiritu igneo pollentis caput, ignis elementum; per figuram Lunæ in capite vna cum stella, omnia Lunæ stellarumque subsidio inferiora gubernari indicant; Per Canopum Aqueum elementum pulchrè exprimitur, in cuius capite flamma bipartita vna cum duabus pennis conspicitur, queis aëreum elementum notatur, per alatum verò globum Leoni suprapositum, primæ mentis in omnia, vti in sæpe dictum fuit, diffusionem notat. Hunc adstant duæ figuræ, prior R, virili, altera X sub fœmineo habitu; tutulis, sceptris florigeris, vberibusque turgentibus conspicui, qui conuersis vultibus ad Iyngem primam mentem ab ea iussa petere videntur; Mundi sensibilis vti Psellus loquitur ductores; & Iyngis horum administri, rerumque indicant actiuum passiuumque principium, per habitum virilem fœmineumque vberibus quoque tumentibus quam largiuntur fæcunditatem testantur; manibus contractis efficaciam in operandò ostendunt; tutulis verò sceptrisque potestatem sibi in omnia ab Iynge concessam docent; in tutulo trigono globo affixo, ostendunt omnia ab archetypo trigono profluxisse: per aspides hinc inde exurgentes in tutulo figura X, vitalis in omnibus motus notatur; verbo, tutulis monstrant, iuxta ideas in suprema mente conceptas rerum ordinem se administrare ostendunt; Quæ omnia tot ac tantis mysterijs conferta sunt, vt non dicam vna pagina, sed nec vel integro libro pro dignitate explicari possint; Quare sufficit tantum hic mysticæ, qua sua simulacra veteres sapientes, adornabant, Solertiæ specimen dedisse; qui plura desiderat, is adeat opera nostra hieroglyphica, vbi in Theologia Aegyptiaca, & Bembinæ Tabulæ expositione omnia plenè descripta & variè probata reperiet.

Expositio schematismi

Hæc itaque & similia Theosophicæ doctrinæ documenta in adytis & delubris exponebant, vt sacerdotibus iuxta ea in sacris secundum quandam similitudinis expressionem, operaturi Dij eiusmodi ritibus & cerimonijs

monijs

monijs myſterijs confertiſſimis, attracti allectique neceſſariò id quod peterent, concederent; verum cum hæc in præcedentibus ſignificauerimus, non ampliùs ijs immorabimur. Quare iam relictum inſtituti noſtri filum reſumamus.

Certè vel hinc oraculorum ſcientiam, originem ſuam ſumpſiſſe, luculenter patet, vt alibi dictum fuit; non ſecùs ac chorda tacta conſimiles ac æquiſonas concitat, ita fieri putabant, dum contemplarentur, ſiquidem vt ipſi philoſophabantur mens eorum Ideæ principi connectebatur, & per vnionem intellectualem Deiformis reddita, omnia in prima Idearum idea cognoſcebant, vndè in animis eorum naſcebatur, vti putabant, prophetia & Diuinatio, quà de futurarum euentibus rerum, diſſitorumque locorum ſucceſſibus, maliſque impendentibus determinatum iudicium ſe dare poſſe credebant; Cum enim in Mente ſuprema teſte Plotino, omnia ſint ſimul & indiſtincta, futuraque tanquam præſentia ſint, neceſſarium fore iudicabant, vt mox ac mens, ſeu humanus intellectus in ſupremæ mentis intellectuſque contemplatione abſorberetur, conſequenter per hanc Deificam vnionem omnium futurorum ſcientiam adipiſci ſe poſſe ſibi perſuadebant. Prætereà omnia in Obeliſcis expreſſa ſimulacra nil aliud erant, quàm amuleta, ſeu prophylactica quædam periapta, quæ dicto analogico rerum apparatu, mox vt eſſent conſecrata, ſuperiorum poteſtatum, quas referebant, virtutem in eadem, ineuitabili quadam neceſſitate deriuari, ijſque omnes malorum occurſus, Geniorum, quos notabant, ſubſidio, auerti credebant; De quibus cum curioſè in Magia & Theologia Hieroglyphica ex omnigena auctoritate actum ſit, eò Lectorem remittimus. In occultorum morborum cura, magnæ huiuſmodi magica ſchemata efficaciæ & virtutis eſſe putabant; Genij enim, quibus ſacra dictis ritibus & cæremonijs perſoluebant, putabantur ijs præuia diſpoſitione expiatis in ſomno apparere, & de medela morborum edocere eos; quemadmodum de Epie, ſacro ſcriba narrat Aſtrampſychus. Hic Iſin de morbo incurabili conſulens, noctu eandem adſtantem vidit, cornibus bouinis, tutulo florigero, veſte variegata, eo prorſus modo, quo eam hieroglyphicè adornatam in adytis ponebant ſpectabilem; manibus ipſi Motmutin herbam, morbi, quem patiebatur, vnicum medicamentum, offerebat, quam à ſomno vigil cum inueniſſet, & ſe, & quotquot eo morbo infeſtabantur, eius applicatione à manifeſto mortis periculo liberauit, in quibus tamen ſemper Satan ſeſe immiſcebat. Hoc eodem pacto de omnibus difficultatibus & dubijs Deos conſulebant, per ſimulacra myſtico ritu adornata, quorum Ideas intenta mente dum contemplarentur, per varia ſigna, nutus, geſtus, de varitate, vel falſitate, vel in ſomno, vel mentis raptu ſe commonefieri credebant. Vide de his plura in Medicina & Magia hieroglyphica. Hinc nullus ferè, qui non huiuſmodi icunculas ſecum geſtaret, reperiebatur, de quibus in Magia hieroglyphica fuſiùs; In quibus tamen ſemper ferè

Oraculorum origo.

Diuinandi ſcientiam quomodò Ægyptij inquirebant?

Magiæ origo.

Epies Iſidis apparitionē imbuit.

Dæmon

Dæmon occulta fraude ad animas huiusmodi cultu superstitioso illaqueandas, se immiscebat; Vndè meritò talia ab Ecclesia tanquam diabolicæ artis ilusiones prohibentur & damnantur.

Certè totum studium eorum in hoc potissimum positum fuisse videtur; vt quodcumque in triplici terrestris Mundi æconomia lapidum, plantarum, animaliumque ad Numinum operationes similitudinem quandam habere viderent; illud quoque sub talis, & talis Numinis siue Genij tutela esse, aptumque proindè ad eos per mysticos sacrificiorum ritus attrahendos opportunum efficacissimumque medium indubitanter sibi persuaderent. Vnde nihil illis adeò vile erat, & tenue siue lapidum, cæterorumque mineralium, siue plantarum, radicum, seminum, siue denique animalium, volatilium, aquatilium, necnon insectorum figuras proprietatesque species, quod non ad huiusmodi mysticas illiciorum rationes adhiberent: vtpotè qui superstitione patria excæcati, necnon diuini Numinis allapsu destituti, omnia plena dispartitæ diuinitatis esse crederent, atque adeo veri & vnius Dei cultum religionemque in detestandam πολύθεαν, distraherent. Conabantur quidem ipsi sub velamento mysteriorum insaniam obtegere, dicentes (vt ridiculè Porphyrius philosophatur) diuinitatem non per hominem tantum, sed & per omnia pertransisse.

Virg. Georg 4.

——— Deum namque ire per omnes
Terræque tractusque maris, Cœlumque profundum.

Cuiusmodi superstitiones cum stomacho & risu non semel recensuit Cicero, Aegyptiorum in hoc genere dementiam admiratus. Iuuenalis verò non magis acriter, quàm verè cecinit:

L. 1. de nat. Deor. Sat. 15.

Quis nescit Volusi Bithinice qualia demens
Aegyptus portenta colat?
Porrum, & cæpe violare nefas, & frangere morsu
O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
Numina.

Vt proindè mirum non sit, humani generis hostem eorum se operationibus vt plurimum immiscuisse; viget & in hunc vsque diem in animis superstitiosorum hominum pestifera illa persuasio, vt quandocunque quidpiam insolenti aliquo naturæ characterismo insignitum intuentur, statim sub eadem quoque aliquid diuinum latere sibi persuadeant, veluti quoddam ad illud, quod ipsi prætendunt ambiuntque obtinendum, periamma peropportunum. Dum hæc scribo, nonnulla huius farinæ schemata Ouidius Montalbanus Philosophus & I. C. celeberrimus, eximij operis Dentrologici Author Bononia ad me misit, quæ ad attestandam dictorum veritatem subiungenda duxi.

Prima

Prima figura auis lignea eſt, quam & ea de cauſa xylogonam haud incongruè appellat, quæ in Acere arbore geniculata inter ſaxa ſuborta, Anſeris formam ſortita fuit, vti ſchema præcedens docet, & etiamnum apud Dom. Blancum de Nigris Bononiæ ſpectandum curioſis exponitur.

Lector hanc figurã erecto ſitu cõſiderari debere.

Altera

Altera radix eſt Iuniperi, quam Natura in Bubonem ſerpentē ipſum quaſi confecturo circumdatum efformauit; reſpondetque infra poſito ſymboliſmo hieroglyphico tum in hoc, tum in alijs Obeliſcis poſitā obuia. Pugnam enim Typhonis & Ophtæ indicaturi Hierogrammatiſtæ, Noctuam & aſpidem ſurrecto pectore colloque tumidam exprimebant. Eſt enim Noctua, quà inauſpicatum malum innuebant, Typhonis ſymbolum; Aſpide verò viuaciſſimo ſerpente, Ophtam ſignificabant mundanæ vitæ præſidem; quos continuas inter ſe luctas exercere, Authorē Plut. referebant. Fuit itaque hoc veterum ſacerdotum ingenium, ex ſingulis rerum naturalium claſſibus apta ad myſticos, allegoricoſque Theoſophiæ ſenſus exprimendos, ſymbola reperire. Tertia figura fuit caput muliebre velo inuolutum, in̄ ligno oliuæ dolato repertum. Quæ tria ſi veteres Hieromyſtæ reperiſſent, proculdubio per Anſerē Chenoſyrin; per noctuam verò ſerpente circumdatum Ophtæo-Typhonium diſſidium; Velato verò mulieris capite, Iſidem oliuæ inuentricem ſignificaſſent, cū hoc velo caput Iſidis in pleriſque ſtatuis ſub hoc habitu cernatur. Quæ hic interſerenda duxi, vt ex ijs Aegyptiorum veterum ad hieroglyphicos Schematiſmos formandos ingenium compareret.

Aegyptiorum ingenium.

CAPVT VI.

Quid Aegyptij per tot ac tantos Religionis actus, ardentiſſimumque Deorum cultum vltimatè intenderint?

DIXIMVS ſat affluenter in prædictis de Arcana Aegyptiorum philoſophia, quàm potiſſimùm Obeliſcis incidere ſolebant ea de cauſa, quod hi, vel ſola figura ſua, neſcio quid myſticum, & arcanorum notitiā confertum, præſeferebant; Vti verò intentus ille Religionis cultus in certum aliquem finem dirigebatur, ita quoque, cum nihil in humanarum rerum ſtatu, Regni felicitate deſiderabilibus eſſe noſſent, hoc verò ſine Numinū aſſiſtentia obtinere non poſſent; hinc ſummo ſtudio apud eos huius quantumuis falſæ & ſuperſtitioſæ Religionis Dæmonumque illuſionibus infeſtæ cultus floruit, vt proindè Obeliſcorum huiuſmodi erectio nihil aliud fuerit, quàm malorum omnium Aegyptiæ Telluri imminentiū veluti obſtaculum quoddam auerruncatiuum, quo durante, ab omnibus Typhonijs aduerſæ fortunæ machinis politicum Regni ſtatum immunem futurum, certò ſibi perſuadebant, vtpotè Obeliſcis ad ſuper-

Felicitas politica, qui durabilis foret.

narum

narum mentium exemplaria, ideamque constitutis; quemadmodum ex Obelisco Ramasseo, siue Lateranensi, à nobis facta interpretatione patet; Vbi quomodò Imperium politicum ad æternas ideas hieroglyphicas instruxerint, Lector curiosus inueniet: Idem in hoc paruo Obelisco, qui illius Ramessei non nisi epitome quædam dici potest, interpretatione luculenter patet.

Hieroglyphica notabant quomodo imperiū politicū ad diuinas ideas constituendam sit.

Existimabant enim Aegyptij, nullum Regnum consistere posse, nisi in Religione (qui est supremi Numinis cultus) fundatum; Quæ omnia adeò clarè lib. 10. de legibus Plato exponit, vt ad Aegyptiorum normam respexisse videatur. Compertum enim habemus, rerum in Natura elucescentium ordinem vbique à ratione pendere, & ordinem quidem nusquam, & nunquam interruptum à præpotente ratione, ordinem denique congruum, commodum, & mirifica vnione omnia connectentem ab optima ratione emanare. Cum itaque Vniuersi tùm dispositio, tùm progressio ordinatissima sit, ac semper, & vbique talis, neque id sine summa commoditate; necesse est, Mundum ab optima potentissimaque ratione disponi atque moueri. Cum verò vnum sit Vniuersum, vnum verò à diuersis non fiat, nisi ab vno, consequens est, summam esse eiusmodi rationem. Esse præterea rationes plures Diuinas sub summa ratione Diuina, vt in vno Mundano opere ratione summa ordinato, complures sunt globi specie inter se, & virtute multiplici distincti, omnesque mira ratione ordinati, adeò vt Mundi quodammodò multi in amplissima videantur Mundi vnius circumferentia contineri, pariter multi Mundorum quasi augustorum Rectores deinceps dispositi sub vno amplissimi Mundi Rectore comprehendantur. Qui sanè cùm non duntaxat ordinatior sit, sed ipse, vt ita dixerim, immensus ordo, ordinatore quam ordinato multò magis gaudeat. Quocirca si multis in Vniuerso ordinatis, proculdubio delectatur, multis quoque eum ordinationibus delectari necesse est; quippè cum amplissimi Regis excellentissima in hoc amplitudo consistat, vt non augustos tantùm seruos, sed amplos quoque multosque infra se Reges habeat. Cum præterea supremum Numen, quæ facit, intelligendo faciat, ac si totum facit, totum quoque intelligat; si cognoscat totum, cognoscet & partes, ex quibus totum constat; Si partes, ergò necessarias particulas, ex quibus partes coalescunt; potest ergò & scit Vniuersum gubernare, qui scit & potest eidem prouidere, totum verò gubernare, nisi gubernatis partibus non potest: non negligit itaque minima gubernare, qui facere minima non negligit, neque difficilis est gubernatio, cui facilis est procreatio. Nam quantò plus à Deo dependent opera Dei, quàm artis vel Naturæ opera ab Arte vel Natura, tantò omnibus & singulis diligentiùs prouidet, vtpotè per cuius prouidentiam, cætera quoque id habent, vt similiter suis quæque prouideant. Cum itaque hæc prouidentia circa politicum quoque corpus sit, cuius gratia reliqua omnia constituta sunt, certum est, Regnum

Quomodo Aegyptij ex ordine rerū vnam supremam mentē esse debere, repererint.

Deus intelligendo omnia facit.

Prouidentia Dei.

quoddam ad Diuini intellectus, & prouidentiæ exemplar conditum, non alio firmiore fundamento niti posse, quam analogo quodam, ad supremæ mentis reliquarumque mentium subordinatarum normam ordine constitutum. Qui finis fuit & scopus rerum in hoc Obelisco, sub occulto symbolorum contextu demonstratarum.

CAPVT VII.

In quo quæcunque in præcedentibus dicta fuerunt, varijs Hieroglyphicorum Schematismis comprobantur.

VT operationes Hieromystarum in Adytis sacrificantium luculentiùs videantur; hic nonnulla adducam hierogrammata, quibus dictorum veritas patefiet. Habetur in Musæo Eruditissimi Viri Leonardi Augustini, Antiquarij Pontificij, Schema Hieroglyphicum, quod & æri incisum, hic ad dictorum confirmationem adiungendem duxi.

Figura Sacerdotem refert Calatho pennaceo, quem capite gestat, conspicuum, cæterum nudum corpore, excepto quod verenda tegat mysterioso fæmoralium amictu; manibus gestat mensulam ijs figuris, queis vides instructam, ex qua mira quadam & exotica repræsentatione florum, qui deorsum vergunt, concatenatæ series dependent, & inter cætera Meleagridum fasciculi ex vna; ex altera piscium formæ, quos sacrificulus filis brachio alligatis gestat. Habes Lector ectypi tibi propositi descriptionem; nil restat porrò, quàm vt omnia eius mysteria quàm exactissimè exponamus.

Quidquid itaque cap. IV. de ritibus Sacerdotum in adytis sacrificantium diximus, hic expressum vides. Nam ad aliquid à Supremo Numine obtinendum, id non credebant se consequi posse, nisi sacra sua, mystico quodam apparatu Deorum actionibus analogo, instituerent. Vides hic Sacerdotem mystam, Osiri & Isi sacrificantem, qui, vt id, quod intendebat, ab hisce Dijs obtineret, Tutulum gestare debebat pennaceum, ex accipitrinis pennis constitutum; Osirin enim per accipitrem exhibitum, suprà ostendimus; Tutulus in apice, Lunæ-Solarem globum continet, quo Diuinus Osiris & Isidis influxus ostendebatur, pennæ duobus Lothi floribus in modum Calathi diffusis insistunt; quibus signatur vis influxiua, primò in Mundum sidereum per Loti flores deorsum vergentes; Secundò hinc in inferiorem Mundum, qui per Loti flores repandos sursum tendentes, veluti influxus supernos excepturos, significatur, quo veluti mysticis signis plurimùm Osirin & Isin oblectari credebant; Nostro verò philosophandi more, nihil aliud, nisi principium actiuum per Osirin, & pas-

Habitus Mystæ in Adytis sacrificantis.

Expositio symbolorũ.

Gio B. Galestruzzi fece.

Habitus Hierophantæ Ægyptij
in Adytis sacrificantis
ex musæo Leonardi Augustini Antiquarij.

paſſiuum per Iſin notabant; à Solis enim cum Luna congreſſu omnium rerum generabilium vita dependet. Cæterùm Sacerdos nudus corpore debebat comparere, ad indicandum, à terrenarum rerum, voluptatumque carnalium concupiſcentia animum liberum, vndè & fœmoralibus ſolummodò ad verenda tegenda, indutum eſſe oportebat; Orbitæ inſiſtit, quo indicatur, eum cœleſtibus tantùm & Diuinis rebus, tempore, quo ſacra operabatur, inſiſtere debere; prætereà opus eſſe, vt graui vultu & reuerentia pleno, ante diuinum Numen ſe ſiſtat. Sed iam quid per eam, quam manibus portat, menſulam oppidò myſterioſam, intendatur, videamus. Menſula, in ſeparata figura, ſignata litera A. continet in ſe primò duas phialas Cruce ſignatas, canaliculis ſuis ophiomorphis, ſiue in formam ſerpentum contortis, inſtructas; Sequuntur duo faſciculi ſpicarum, inter quos medio loco catinus ſex panibus in formam pyramidis diſpoſitis repletus continetur, cui tandem ſupponitur Vas Niloticum; Menſulam verò neſcio quæ imago, facie abſcondita, extenſiſque brachijs quaſi tenere videtur. Quæ quid indicent, aperiamus. Figura facie abſcondita tenens menſulam, ſignificat occultam inſenſibilemque inter ſacrificandum ſupremi Numinis aſſiſtentiam, cuius influxu Cœleſtis Nili liquor per phyalas Epariſterij in præcedentibus declarati (cum quo hæ phylæ eædem ſunt: & fons, vti paulò ante diuinus, qui Hecateus dicitur ſiue vitigineus) in quadrifido Hylæi Mundi fines diffuſus, per ✠; vitam per canaliculos ophiomorphos, indicatam, largitur potiſſimum alimentum vitæ, quod eſt frumentum, per duos ſpicarum faſciculos notatum; Catinus verò ſex panibus in pyramidem diſpoſitis, notat ſex panes, propter ſenarium principalium Geniorum Aegyptij præſidum numerum, offerendos; in pyramidem diſponuntur, vt catena geniorum exprimatur, quà vnius ſupremi in reliquos ſubordinatos & colligatos, imperium exprimitur. Supponitur Vas Niloticum, quo cultus notatur fluminis, cuius beneficio omnium iam dictarum Aegypto neceſſariarum rerum copia & vbertas concedi credebatur. Porrò ex limbo partim menſulæ, partim brachio manibuſque Myſtæ alligato, florum Nymphææ, Perſeæ, Loti, concatenatæ ſeries dependent; quibus Oſiris & Iſidis, ſiue Solis & Lunæ, in omnem vegetabilis Naturæ œconomiam, ille per florigerum apparatum, hæc per Meleagrides ſignatur, quas Gallinas Pharaonis vocant, vis influxiua prænotatur; Luna enim, vti humori præeſt, ita occulta & abdita ſignificatione indicant, vim Lunarem aſtringi debere, ne nimia Nili inundatione & humoris copia omnibus deſtructis, ſterilitatem inducat, quæ ex altera parte aptiſſime per faſciculum piſcium indicantur, qui ſunt Typhoniæ violentiæ & malignitatis ſymbolum. Supplicat itaque Sacerdos ſupremo Naturæ Genio, pro auertendo ab Aegypto ſterilitatis detrimento. Atque hæc eſt vera & genuina huius hieroglyphici ſyſtematis interpretatio.

Expoſitio ſymbolorũ & Menſæ ſacræ.

Ornamentorum Menſæ expoſitio.

CAPVT VIII.

De falsis & superstitiosis Aegyptiorum Sacerdotum ritibus & Cœremonijs, quibus ad Genios Mundi vnicuique rei proprios alliciendos in sacrificijs vtebantur.

DE adytis Aegyptiorum locis obscuris & subterraneis copiosè egimus in I. Tomo Oedipi Aegyptiaci Syntag. V. Quare hoc loco tantùm, quid in ijs operati sint Magi, & quas cœremonias peregerint, explicandum restat. Erant autem complura in Aegypto huius generis latibula, & vt Clemens ait, pro numero oraculorum, aut Nomorum, Diabolicarum artium sacraria; in quibus primò in muris depictæ spectabantur hieroglyphicæ doctrinæ documenta, ad spiritus attrahendos aptissima. Primarium Numen cum asseclis Genijs pro loci ratione diuersis, aræ impositum cernebatur, mira transformatione deturpatum; erat & vicina piscina sacra, in vsum rituum & expiationum destinata; totus locus obscurus, & non nisi luminibus illustrari poterat; intra hunc Sacerdotes statutis diebus conueniebant, eo vestium & ornamentorum habitu, quo tùm Numen primarium, tum asseclæ adornari conspiciebantur; in silentio summo tenebras illas supremi atque immensi Numinis, quæ per loci caliginem indicabatur, attestabantur; deindè singularum figurarum mysteria parietibus depicta vim & efficaciam docebant sacris initiandos; In hisce itaque adytis seu remotis ab omnium hominum consortio recessibus, docebatur Theologia illa mystica, verius Magia Aegyptiorum arcanior hieroglyphicis descripta symbolis, quæ non nisi Sacerdotalis ordinis hominibus tradebatur. Quæ omnia testatur Arnobius cum de Mago quodam Aegyptio loquitur: *Magus, inquit, suis clandestinis artibus omnia illa perfecit, Aegyptiorum ex Adytis potentium Angelorum nomina, & remotas furatus est disciplinas.* Neque adyta solùm Aegyptiorum summè celebrabantur ab omnibus; sed & libri magici, quibus coniurabant Dæmones, & sui eos iuris facere nitebantur Sacerdotes, proferebantur: de quibus Lucianus in philopseude: *Domus infestabatur à Dæmone, ego autem accepi libros, quos plures huiusmodi apud se habebant, veni domum, & quam maximo horreudo carmine Dæmonem exegi, vocem imitatus Aegyptiam.* De altera quodam Aegyptio Mago, qui occultas Aegyptiorum artes magicas nosse desiderabat Clemens Alex. *Ibo, inquit, in Aegyptum &* Adyto-

Adytorum descriptio.

Sacerdotis habitus.

Arnobius.

Lucianus.

Clem. Alex.

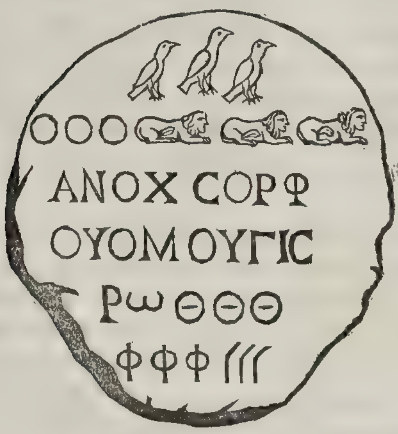
Adytorum Mystis, Sacerdotibus, & prophetis amicitia sociabor. Quinam sunt alij hi libri, nisi quos diximus muris, mensis, fabulisque alijs, hieroglyphicis auium, serpentum, quadrupedum, horumque in vnum varia metamorphosi compositorum imaginibus inarati? neque enim aliud Adyta tenebant. Quæ adeò vera sunt, vt vel ipsa sacra Scriptura Hebræis huiusmodi abominationes, quas in adytis more Aegyptiorum in subterraneis locis extructis peragere solebant exprobrare videatur. Tale adytum fuit, quod Deus Ezechieli monstrabat cap. 8. vers. 7. *Et introduxit me ad ostium atrij, & ecce foramen vnum in pariete, & dixit ad me; Fili hominis, scinde parietem, & cum scidissem parietem apparuit ostium vnum, & dixit ad me, ingredere, & vide abominationes pessimas, quas isti faciunt, & ingressus vidi.* והנה כל תבנית רמש ובהמה שקץ וכל גלולי בית ישראל מחקה בקיר *Et ecce omnis similitudo reptilium & animalium & idola vniuersa domus Israël depicta in parietibus circumcirca*. Vides hic non ad aliud, quam ad ritus & cærimonias in adytis Aegyptiorum, quibus Hebræi adeo dediti erant, peragi solitas alludi? Quorum quidem ratio tanti apud Græcorum Philosophos, tametsi non nisi fama tantùm relata habebatur, vt Clemente teste: Ὁ Πυθαγόρας περιτέμνεται, ἵνα δὲ καὶ εἰς τὰ ἄδυτα κατελθὼν τὴν μυστικὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθῃ φιλοσοφίαν: *Pythagoras circumcisus est, vt in adyta ingressus mysticam ab Aegyptijs disceret philosophiam*. Et Iustinus quæst. ad Orthodoxos cap. 25. Τίμια δὲ ἦν ποτε παρ' Αἰγυπτίοις μαθήματα τὰ ἱερογλυφικὰ, ἀλλὰ τοῖς ἐγκρίτοις παραδεδόμενα, ἀστρονομία δὲ καὶ ἀστρολογία παρ' αὐτοῖς ποτε χυδαῖά τε καὶ πέζα, καὶ ἀγοραῖα μαθήματα λελόγιστο. *Id temporis hieroglyphicæ disciplinæ in pretio erant apud Aegyptios, quæ in adytis dabantur lectissimis quibusuis, non hominibus de triuio, Astrologia verò abiecta, circumforanea, & vulgaris apud eos erat*. Imò Platonem ipsum, Eudoxum, cæterosque Græciæ philosophos ad huiusmodi sacras disciplinas in Adytis traditas, percipiendas data opera in Aegyptum profectos fuisse Laërtius tradit; ab ijs tamen, qui sacris præerant, Sacerdotibus, tenacissimo Silentio adstrictis, vix quicquam, nisi multorum annorum spacio, & precibus extorquere potuerunt. Quod si de publico aliquo Regni aut Vrbis negotio Numina consulenda forent, aut peculiare quidpiam à Dæmonibus petendum, aut simulacra in Oraculorum vsum consecranda; tum dictis præmissis paulò ante cæremonijs, Sacerdos, qui teste Apuleio, in Apolog. ritè callere cæremoniarum leges, fas sacrorum dicere ius religionum nosse debebat; & vt Libanius declamatione 43. Ἐπίστασθαι τοὺς Θεοὺς, καὶ ἐκείνων ἀπόῤῥητα καὶ τίσι χαίρουσι, καὶ τίσιν ἕλκονται, καὶ τί λαβόντες ἀντιδοῖεν ἄν. *Scire Deos, eorumque arcana, & quibus gaudeant, quibus trahantur, & quid capientes reddant*. Primo enim horrido murmure, imperiosisque verbis, teste Luciano Sacerdos, Deos superos, manesque torquet, mox ære circumdatur carmen, tum horrentibus verbis vrna opertanea

præ-

Hebræi Aegyptiaci ritibus afficiebantur.

Pythagoras vt Adyta adire possit circumcisionem admitti

præcluditur, ter nouies Carmen magico demurmurat ore. Imò non solùm magico murmure Numina sollicitabant, sed certas patellas præparatas habebant, à quibus figuræ eorum quæ coniurabant Numinum incisa spectabantur nomina; cuiusmodi nuper mihi eximius Statuarius Iosephus Orpheus ex suo Museo curiosis antiquitatibus conferto, depromptum communicauit; quod quia mirificè ad veritatem dictorum confirmandam facit, hìc apponendum duxi.

Vides in Lapide Ophite primò incisos 3 Accipitres; deindè 3. circulos, & postea 3. sphynges Leoninæ formæ, sequitur postea coniuratio Numinum paucis in Aegyptiaca lingua verbis prolata; Quorum intellectum pari breuitate expono. Per 3. Accipitres, triplex 3. Mundorum intelligibilis, seu Archetypi, Siderei, & Hylæi triplex Osiris; per 3. circulos suæ dispositionis ordine, diuinitatis nota conspicuos; per 3. Sphynges, triplex triplicis Mundi Momphta significatur; & vt Osiris accipitrinus mundani caloris Author est; ita humidæ Momphta. Ex quorum iusta attemperatione, vti omnia quæ in triplici Naturæ gradu spectantur, nasci; ita quoque ex eorundem discrasia seu intemperie, sterilitatem causari necesse est, ad quam aduertendam, huiusmodi patellam veluti amuletum in statuæ Momphtæ capite ponebant, addito etiam ad id, quod prætenderent obtinendum magico murmure, seu adiuratione. Verba ex Aegyptiaca lingua seu Coptà à me translata ita sonant. Expositio schematis.

ⲱ̀ⲃⲁϩⲏⲉⲁⲱ . ⲱ ⲃⲁϩⲏⲉⲑ . ⲱⲃⲁϩⲏⲉⲑ . ⲱ̀ⲙⲱⲙⲫϯ . ⲱ ⲙⲱⲙⲫϯ . ⲱ̀ ⲙⲱⲙⲫϯ.

ⲀⲚⲞⲬⲤⲞⲢⲪ ⲞⲨⲦⲞ ⲰⲞⲨⲨⲒⲤⲢⲰ

Θ, Θ, Θ, Φ, Φ, Φ, ⲑⲱ̀ⲟⲩⲧ

ⲫⲩⲗⲁ̀ⲝⲱⲛ ⲫⲁⲗⲁⲝⲱⲛ ⲫⲩⲗⲁⲝⲱⲛ ⲡⲓⲥⲕⲏⲡⲧⲣⲟⲛ ⲛ̀ⲧⲉⲇⲩⲛⲁⲥ ⲋ ⲑⲱⲟⲩⲧ ⲑⲱⲟⲩⲧ

Id est *O ter potens diuine Osiris, Osiris, Osiris. Mophta Mophta Mophta, adiuro te per hoc signum, Thoth, Thoth, Thoth, id est Mercurij, qui est trium fauissarum siue cisternarum sacrarum custos, custos, custos, triplici sceptro dominationis tuæ potens.* Verum & hoc cum magna adiurationis differentia, neque enim semper minis, aut verborum portentosorum prolatione vtebantur. Cum enim supremo Numini, choroque supremarum potentiarum supplicabant, id non nisi ⲫⲩⲗⲁⲝ ⲫⲩⲗⲁⲝ ⲫⲩⲗⲁⲝ

Hym-

Hymnis, Canticis, Sacrificijs, & præuia animi corporiſque ab omni terrenæ contagionis fœculentia ſoluti, diſpoſitione & expiatione efficiebant; quo quidem nihil aliud niſi Theomorphoſin, id eſt, in Deum transformationem intendebant, quam vbi adepti fuerant, iam Deorum conſortio digni, nullam adeò magnam potentiam eſſe arbitrabantur, cui non imperare, eamque ſui iuris facere poſſent. Minis tamen vtebantur in genus quoddam Dæmonum inferioris ordinis, quod imperioſis minacibuſque verbis ad id, quod volebant, cogebant: ita Iamblichus. Verba eius ſunt: *Narrat Porphyrius, Sacerdotes conſueuiſſe, violentis quibuſdam minis aduerſum ſuperos vti.* Minæ hæ ferè erant: *Niſi vos ita feceritis; vel contrà, ſi feceritis aliquid, Cœlos confringam, vel occulta Iſidis patefaciam, vel arcanum in abyſſo reconditum diuulgabo, aut ſiſtam Barin, id eſt, nauim quandam apud Aegyptios ſacram, aut membra Oſiridis Typhoni diſpergam, cæteraque ſimilia.*

Dæmones quæ tolerare nequeant

Sciendum itaque eſt, in Mundo iuxta hieroglyphicam Sacerdotum doctrinam genus quoddam poteſtatum inferiorum eſſe, quod homines, per continuum ſacrorum exercitium in Diuinam quandam naturam transformatos reuereatur, timeat, eorumque verbis imperioſis obſtupefactum obtemperet; non humana quidem virtute, ſed, vti ipſi putant, diuina Sacramentorum ineffabilium poteſtate. Nam, vt Iamblichus dicit [cum Sacerdos huiuſmodi in ſuperiorum Deorum ordine conſtituatur, ideò grandioribus propria natura mandatis vtitur atque minis: neque tamen tanquam facturus, quæ tunc aſſeuerat, ſed declarans quantam nactus fuerit poteſtatem propter ipſam ad Deos vnionem, ex notitia & ineffabilium ſymbolorum ſignaculorumque poſſeſſione.] Aliam rationem quoque Iamblichus notat, obedientiæ Dæmonum ad minaces Sacerdotum voces: [Sunt enim nonnulli Dæmones in prouincias Mundique partes diuiſi, ſingulique ad continuam rerum ſuæ fidei commiſſarum cuſtodiam deſtinati, qui quidem tantam rerum ſibi commendatarum curam habent, vt nec verbum quidem illius Ordini diſpenſationique contrarium valeant tolerare; non aliam ob cauſam, niſi quòd Deorum ordo conſtanti & inconcuſſa neceſſitatis lege omnis mutationis experte in ijs perſeueret, quam illi pari Mundanorum perſeuerantia obnixè cuſtodiant. Itaque Dæmones huiuſmodi circumterranei, vti in fidei ſuæ commiſſis rebus viuerent, & ex ijs eſſe ſuum traherent, ita eas ipſas res tantoperè ſibi cognatas & amicas ſimilibus minarum tormentis, vt inuadantur, non permittunt, imò nec eas audire poſſunt, eò quod ordinem, atque adeò totius Vniuerſi diſpoſitionem potiſſimum ijs ſub myſterijs contineri intelligant, quæ ſunt ipſa Numina allegoricè per verba indicata.] Quandò igitur dicunt, Cœlos confringam, vel occulta Iſidis patefaciam, vel arcanum in abyſſo reconditum diuulgabo, aut ſiſtam Barim, aut Oſiridis membra Typhoni diſpergam, cum id ordini totius repugnet, conſequenter Ordini cuſtodum contrarium ſit; hinc perturbantur, & nè ſimilia

Sacerdos Dei-formis quantum poſſit.

Dæmones cur obediãt.

ampliùs

amplius moueant, voluntati eorum condeſcendunt; nam non alia de causa Mundi partes in ordine permanent, niſi quia benefica Oſiridis poteſtas ſincera & intacta, nullo contrario tumultu & errore miſceri, & confundi poteſt; vita inſuper omnium pura ſemper & incorrupta perſiſtit, eò quod viuificis harmonicisque rationibus, quæ in Iſide reconditæ ſunt, totus Mundus ſempiterna lege perſiſtat; quis enim curſus Solis & Lunæ cohibeat? quis abyſſos aperiat? quis baſin, id eſt, vehiculum Mundanarum rationum retardet? Ne itaque Natura immutetur, ſortemque contrariam ſubeat, hinc verbis minacibus ea profanari nolunt, quæ ſempiternorum Deorum munere, perpetuæ inſtabilitatis omnis contrarietatis expertem ſortem nacta ſunt. Atque hæc ex mente Aegyptiorum dicta ſufficiant. Quid Myſtę per minaces voces ſignificarent.

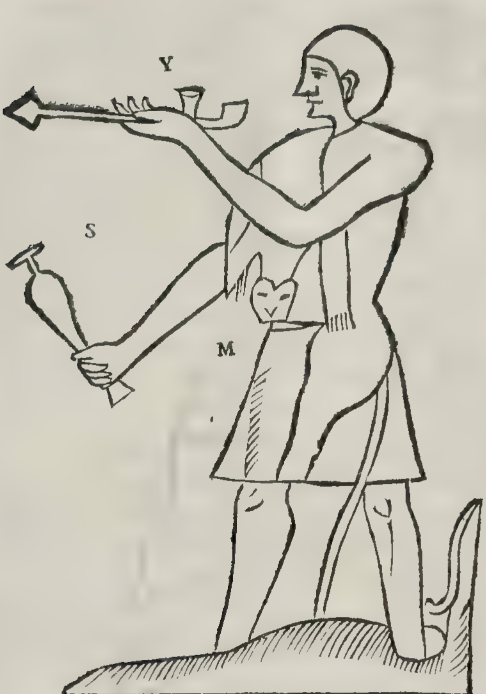
In adytis itaque pro diuerſa Numinum conditione, diuerſos ritus & cæremonias obibant, quæ omnia pulchrè ex fruſto quodam marmoris albi hieroglyphico, quod non ita pridem mihi transmiſit interpretandum Eruditiſſimus Vir Thomas Henſchau Anglus. Lapis albus eſt, marmore longè mollior, haud dubiè ex ſubterraneis Aegypti cryptis, vbi vt plurimùm in huiuſmodi lapidibus mollioribus hieroglyphica inſculpi ſolebant, veluti ab omni aëris iniuria ritè munitis. Altitudo lapidis eſt pedum trium minùs vno pollice; latitudo pedis vnius pollicum 2. & 3. quarta 3. craſſicies circa 4. pollicum, cum vna quarta. Figuræ ſuperiores altæ ſunt ped. 1. poll. 5. inferiores verò poll. 8. ſingulæ continentes ſpacia poll. 2. Spacium quod infrà figuris vacuum eſt, continet pedem vnum, iuxta menſuram Anglicam. Lapis in vertice curuatus eſt, & referre videtur cum reliquo continente adytum, in quo globum alatum in vertice vides ſignatum litera D. infra quem varij minuti characteres hieroglyphici (qui tamen temporis iniuria corroſi, quid referant cognoſci non poteſt) parietibus inſculpti, infra quos figura hominis nudi A, cidari Aegyptiaca redimiti, ſedentis habitu conſpicitur; & dextra manu flagellum, altera baculum continet, à cuius tergo B, ſimulacrum fœmineum ſe ſiſtit, veſte linea ad talos vſque inuolutum, cuius in capite velo & tænijs ornato globus ſerpentifer emergit; à figura A, aliquid veluti ſollicitè quærens; ex altera verò parte figura C ſpectatur, ex parte ſuperiori ab vmbilico vſque ad verticem nuda, virili habitu, brachijs extenſis, eorumque digitis in ſerpentes veluti degenerantibus; Inter figuram A & C, ara poſita eſt, vaſe turbinato & binis globulis inſtructa. Quæ quid indicent expono. Globus alatus ſupremi Numinis omnia peruadentis prouidentiam ſignat. Figura A, Oſirin notat, Numen Solare & ἀποτροπαῖον; quod flagellum, ſceptrum, habitus ſedentis & cydaris, quæ ſunt dominij & poteſtatis ſupremæ ſymbola, ſatis oſtendunt: Nudus fingitur; quia Numen ab omni terrenæ contagionis miſcella immune eſſe debet, cui Iſis B, coniungitur, indiuidua Oſiris comes Luna, vti globus ſerpentifer capiti inſiſtens cornua Lunæ facie adornatus, & velum tæniæque Myſtæ in Adyto ſacrificantes. Expoſitio ſymbolorum

O do-

docent: inuoluta est veste linea, ad naturam eius inuestigatu difficilem indicandam: brachio eleuato, mandata Osiridis deposcere videtur, prompta ad exequendum, quod iusserit. Figura C sacrificulum seu Hierophantam notat, qui Osiridem adiurat: nudus est, ad significandum, neminem Deorum consortio aptum esse, qui non animum suum priùs ab omni humanarum rerum contagione abstraxerit: brachia eleuata habet, ad deprecandum composita; digitis in nescio quid serpentibus simile abeuntibus, quo symbolo sanè apposité notant, operationes Sacerdotum vita & spiritu plenas esse debere, vt Deorum muneribus participes fiant: Caluus est, quia capilli corporearum fœcum excrementa sunt, & latibula animalium, à quibus expurgatus esse debet sacrorum mysta & Hierophanta Deorum consors. Mensa vasis instructa indicat, sine ritibus & cœremonijs omnem Deorum attractionem & demulsionem irritam & euanidam esse; hæc enim sunt Deorum irritamenta, quibus præuia vatum dispositione accedente, tandem votorum suorum compotes fiunt. Hieroglyphica verò schemata infra triplici ordine distincta significant eas res, quibus adhibitis, Numina amica quadam cognatione

attra-

attrahunt in rerum fidei ſuæ commiſſarum tutelam, cuiuſmodi ſunt vegetabilium conſeruatio, Vrbium protectio, contrariarumque poteſtatum ab Aegypto abactio. Huius farinæ quoque eſt præſens ſchema, quod Sacerdotem Momphtæ refert, ſacra Nilo facientem in adytis. Hic comparebat linea veſte indutus, veſtitus pelle Leonis, cuius figura ita adaptabatur corpori, vt figura capitis Leonis cum pedibus, M literam exprimeret, quod tum Momphtæ, tùm aquæ, cui præeſt ſymbolum eſt; dextra gerebat S phialam quod ſupra epariſterium vocauimus. ſuperiùs in formam Tautici characteris effigiatam, ſiniſtra canaliculum Y, cui vas Niloticum impoſitum erat, tenebat; quo de futura incrementi, aut decrementi Nilotici conſtitutione diuinabatur. Quorum quidem expoſitionem conſultò & iuſtis de cauſis hoc loco omittendam exiſtimaui. Quarè hæc de operationibus Sacerdotum in adytis indigitaſſe veriùs, quàm explicaſſe ſufficiat.

Inueniuntur in antiquiſſimis Romanæ Vrbis ruderibus nonnulla ſtatuarum fragmenta, miro hieroglyphicorum ornatu per totum corpus contexta, quas ea de cauſa πολυχαραχτηριστικὰς appellamus; cuiuſmodi duæ in Muſæo meo ab Antiquarijs amicis donatæ reperiuntur. Quæ quid indicauerint, paucis aperiamus. Statuæ poly chara ſteri. ſticæ.

Notandum itaque, Aegyptijs ſimulacra, quibus primæ Claſſis Numina, & quæ immediatè Triformi ſupremo Numini ſubderentur, cæterorum Numinum veluti quoſdam archichoragos exhibebant, extitiſſe. Quæ quidem Numina vti vniuerſalem non intellectualis tantùm, ſed & ſenſibilis Mundi curam ſortiebantur, ita peculiari quoque ſacrarum ſculpturarum cultu exornabantur, vt hoc pacto & Numinum, & rerum mundialium arcana ſymbola, vniuerſali dictorum Numinum intellectui aptius quadrarent. Hinc arcanorum, queis ſymbola tùm ex Obeliſcis, tum ex alijs monumentis deprompta dictorum Numinum ſimulachris eo ingenio incidebant, vt nullus ferè ijs in ſimulachris locus vacuus appareret; quemadmodum ex præſenti ſtatuæ fragmento videre eſt, vbi vides primò

Hæc ſtatua anteriorem partem exhibet.

truncum ſtatuæ, totum hieroglyphicis exornatum: Amuletum verò F ligaculo pectori appenſum, eſt omninò idem cum eo, quod in præcedentibus folijs deſcripſimus. Figura prætereà pectori inciſa, & C litera ſignata, ſtatua eſt auerrunca, tutulo polymorpho inſignis, ingeniculata, & forma fœminea, quam vtrinque duo ſtipant Accipitres, verſus humeros verò octo Genij Solares ἱερακόμορφοι ordine ponuntur, pantamorphæ Naturæ adminiſtri, cui & expanſis bracchijs ſupplicare videntur; quorum expoſitio hæc eſt. Simulachrum fuit pantomorphæ Naturæ, cuius principalis miniſtra figura eſt pectori inciſa & ingeniculata, immediatè inferioris Genialis ordinis choraga, vti tutulus globo ὀφιομόρφῳ & tribus cucur-

cucurbitis, id eſt, ſignaculo triformis Numinis, & fundi paterni, id eſt, pantamorphæ Naturæ ſignaculo conſpicuo ſignificat. Accipitres E. aſſidentes Intelligentias Solares eiuſdem adminiſtras notant. Circulo imponitur, quia in Vniuerſum dominium ſuum exerit; Cui & octo Genij Solares Accipitrino capite transformati, manibus extenſis veluti ſupplicare, eiuſque iuſſa, rerumque fidei ſuæ commiſſarum influxuum executionem operiri videntur. Reliqua hieroglyphica tùm quia nota ſunt (nihil enim aliud, quàm effectus & operationes dictorum monſtrant) tùm quia minutiora ſunt, quàm vt dignoſci poſſint, ob magnam corruptionem, quam, vti in huiuſmodi ferè omnibus minutioribus characteribus vſu venit, paſſa ſunt, omittenda duxi. Quarè ad ea tantum hieroglyphica maiora, quorum figuræ certò ſibi conſtant, exponenda nos accingamus.

Dorſum ſtatuæ pariter innumeris hieroglyphicis ornatum eſt, inter quæ medium ſpacium continet figuras in varias claſſes diuiſas: verùm cum ſtatua truncata ſit, in ea prima & vltima hieroglyphica ſchemata deſunt; medias autem ſchematum claſſes ſignauimus literis A.B. C. D. E. In ſpacio A. ponitur figura Bouis alati humana facie, cuius capiti flammas euibranti globus imminet, ſerpentique vndato inſiſtit. Bos humana facie flammas capite euibrans cum globo ſuperpoſito, indicat Mentem Apidis, vitalis motus per quatuor Mundi ſtationes propagati præſidem, cuius ſymbolum ſerpens eſt, cuius quatuor gyris, quatuor pedibus inſiſtit; Globus Diuinitatem, flammæ igneam vim, ala velocitatem, qua omnes peruadit Mundi ſemitas, ſignificant. Quem ſequitur paulò poſt in ſpacio B. principalis eius miniſter Cynocephalum Numen, Scarabæum in capite globis intermedium pro tutulo habens, manibus binos ſerpentes, infra pedes pariter vndulatum ſerpentem continens, quibus ſymbolis vita Lunæ-Solaris indicatur, quam in inferioris Mundi portiones diſtribuit; è regione crocodilus receptaculo incluſus cum phallo oculato, quem ſequitur globus ſerpente fœtus cum alio Crocodillo; quo indicatur Typhonia vis, vitalis & fœcundæ propagationis deſtructrix, quam Cynocephalus vi ſua antitechna diſſipat & eliminat. Porrò in plano C. ſequitur Scarabæus raniformis accipitrino capite conſpicuus, pedibus anterioribus tutulum è tribus phialis Niloticis compoſitum continens, poſterioribus pedibus aræ inſiſtens, quo ſignificatur Solaris vis materiali potentiæ, quæ in humida Nili ſubſtantia conſiſtit, dominans, quæ per Scarabæum raniformem & tres phialas indicatur; quem Ibis Mercurialis, ſiue Lunaris Agathodæmon ſtipite in hieralpham transformato, promouet. Figura verò humana pennam in capite geſtans, & manibus bina vaſe præferens, ei quaſi ſupplicare videtur, ad humidam ſubſtantiam virtute ſua imbuendam. In plano D. ſequuntur Momphtæa Numina Leoninis capitibus transformata, quorum prius Crucem portat, altera manu alteram ſtatuam ingeniculatam, manu capiti eius impoſita, veluti

Explicatio prædictæ ſtatuæ.

prote-

Hæc figura exhibet partem posteriorem.

protegere videtur, quæ omnia ſymbola ſunt Momphteæ potentiæ aquæ inferioris Præſidis, & notæ ſunt imperij & dominationis. Figura verò, quæ immediatè ſequitur ingeniculata, calathum in capite geſtans Serpente fœtum, indicat aueruncum Momphtæi Numinis adminiſtrum, quem ponere oportebat ad eas, quæ vitæ bonorumque indè reſultantium vbertati inſidiantur, poteſtates aduerſas reprimendas. Quæ denique in vltimo plano E. continentur, trium Numinum effigies ſunt, Agathodæmonis miniſtri polymorphi Numinis, Anubis & Oſiridis; quæ cùm aliàs ſæpèſæpiùs expoſitæ ſint, ijs non immoror.

Quæ

Quæ verò è latere ponuntur vtrimque quaterna Numina, omnia anſatis Crucibus inſtructa & miris modis transformata, hucuſque dictorum Numinum adminiſtri ſunt, qui omnia Mundi corpora peruagantes, quæ ad bonum Vniuerſi ſunt, exequuntur, omnibus aduerſis Poteſtatibus profligatis. Verùm cum huiuſmodi figuræ in Menſa Iſiaca fusè expoſitæ ſint, vti & in alijs Obeliſcis, tempus perdam, ſi ijs diutiùs inhæſero.

Ex his itaque patet, ſimulachrum hoc præſens totum hieroglyphiphicis, ex omnibus naturæ ordinibus compoſitis inſcriptum, nihil aliud expreſſiſſe, niſi ſupremum Genialis Mundi Choragum; reliqua verò recenſita Numina eius adminiſtratores, dicuntur Mundi Duces ſiue Rectores, quia dicto Archichorago ſubſtant, & ad imperium eius mouentur. Quæ omnia pulchrè ſanè deſcribuntur à Pſello in Zoroaſtræorum Oraculorum expoſitione his verbis: Δυνάμεις ἐν τῷ κόσμῳ οἱ Χαλδαῖοι, τίθενται, καὶ ὀνόμασεν αὐτὰς κοσμαγωγοὺς, εἰς τὸν κόσμον ἄγουσας προνοητικαῖς κινήσεσι. Ταύτας οὖν τὰς δυνάμεις αὐοχικὰς καλεῖ τὸ λόγιον καὶ τὸν πάντα κόσμον ἀνέχουσας, καὶ τῷ παντάρχῳ ὑποκεῖνται. *Chaldæi poſuerunt Potentias in Mundo, quas nominarunt Mundi Duces & Rectores, quod Mundum motibus cum prouidendi cura regant; quas Potentias Oraculorum ſuſtentatores vocant, eò quod Mundum vniuerſum ſuſtineant, & hæ ſubduntur imperio ſupremi Ducis, quem Pantarchum vocant.* Stant, quia vt Pſellus ait; *Immobili videlicet ſtatione illarum vis firma & ſtabilis declaratur.* Τῷ δὲ αὐοχικῷ τοῦ φρουρητικοῦς. *Suſtentatione verò cuſtodiæ atque conſeruationis cura.* Ταύτας δὲ τὰς δυνάμεις διὰ μόνης τῶν κόσμων αἰτίαν καὶ ἀκλινοῦς ὁρίζονται. *Iſtas autem Poteſtates per ſolas Mundorum cauſas & immobilitatem deſignant.* His enim vti ſubſunt omnes inferiores Dæmones, ita veluti ipſis ſupplicare videntur, ab ijs benignas imperiorum executiones depoſcentes, vti figuræ vltimæ poſt quatuor hinc indè Coſmogogos, genibus inclinatis luculenter demonſtrant. Nam vt rectè Pſellus in Libello de Dœmonibus, ſicut ſeſe habet Princeps in Regno ſuo ad officiales ſuos, ita Numina maiora ad ſibi ſubditos Dœmones. Hoc itaque ſimulacro ab Aegyptijs poſito & rectè culto, omnem ſibi fœlicitatem, ob infandorum ſymbolorum poteſtatem & efficaciam ſpondebant. Hieroglyphica minora, cùm, vt dixi, vix diſcernantur, non explico, cùm nihil aliud, quàm effectus & operationes dictorum Numinum contineant. Quarè hæc pauca de ſtatutis polymorphis ſufficiant, vt Lector curioſus ex huius vnius expoſitione, quid de ſimilibus ſtatuendum ſit, facilè iudicet. Miſit non ita pridem celeberrimus Philoſophus & Iureconſultus Ouidius Montalbanus, Bononia ad me Hieroglyphicum fragmentum ex ſimili Iſiaca ſtatua decerpta, cuius ſibi ſenſum exponi obnixè poſtulabat; & quoniam nefas eſſe rebar amico tanti apud me ponderis quicquam negare; ſtatim eius me interpretationi applicui, & quod præſtiti, id hoc loco opportunè candido Lectori vna cum literis & euoluta interpretatione, communicandum duxi.

Pſellus in oraculis.

Pſellus.

Frag-

Fragmenti hieroglyphici Interpretatio.

Ad Doctiſsimum Eruditiſsimum D. Ouidium Montalbanum Phil. & I. C. Ath. Kircherus.

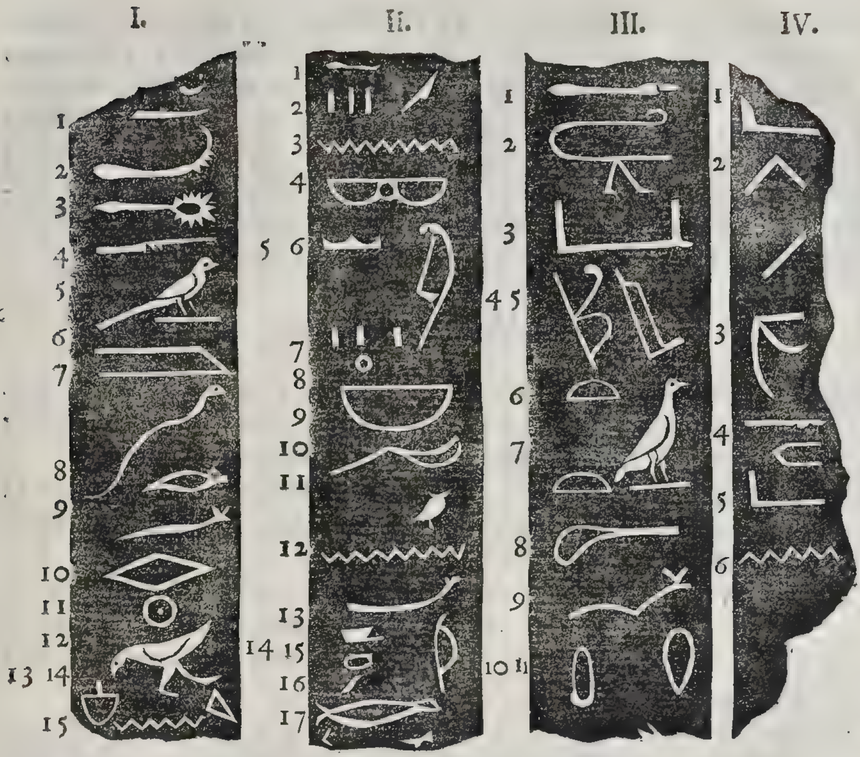
Quod ad me miſiſti hieroglyphicorum ſchema, eà qua potero breuitate tibi exponam. Fuit hoc Fragmentum deciſum ex ſtatuæ Iſiacæ poſtica parte, cuiuſmodi in noſtro Oedipo multa ſpectantur huic prorſus conformia ante, retro, & à lateribus ſacris ſculpturis referta, quæ quidem more noſtro legi non poſſunt; ſed ſunt magica quædam ſyntagmata ex Mercurij, vti Aegyptij loquuntur, columnis, id eſt, Obeliſcis, veluti primordialis ſapientiæ prototypis deprompta; neque hiſtoria, aut geſta Regum continent, vt nonnulli perperam cenſent; ſed ſunt notæ ſacræ iuxta analogiam quandam Deorum ad Mundi ſuperioris, inferiorique ordines, facultateſque conſtitutæ tantæ efficaciæ, vt nihil non ijs ſimulacris iuxtà intentam ab ijs analogiam inciſis, impetrare ſe poſſe ſibi ſuperſtitioſiùs perſuaderent; creduntur que exorciſmi quidam ad Numina characterum ſimilitudine attrahenda, & ad fauores, gratiaſque quaſcunque ab ijs obtinendas potentiſſimi, ſed iam præſentis fragmenti hierogrammatiſmos, quantum eius corruptio permittet, paucis exponamus.

De Obeliſcis quæ columna Mercurij dicebantur arcana ſcribentur.

Explicatio Terminorum.

Sceptrum apud Aegyptios ſignificat potentiam, & dominium. Brachium extenſum cum manu extenſa liberalitatem ſignificat Deorum. Brachium verò in cuius manu Capreolus vitis exiſtat, ſignificat beneficam vim Deorum in natura vegetabili. 3 ſignificat amuletum quod contra Typhonicam vim geſtabant, 6 ſignificat aduerſorum ſiue Numinum ἀντιτεχνῶν luctam oppoſitione ſceptrorum expreſſam. 5. Accipiter ſignificat Oſirin Solare Numen 6 ſignificat piſcinam ſacram, ſupra quam Sacerdotes in adytis ſacra faciebant. 8 per oculum omni, videntis Numinis exprimebant notitiam. 7 Serpens vitæ ſymbolum apud eos erat. Serpens cornutus, calorem per radios, quo omia in Mundo conſeruantur, fouenturque, 10 Cœleſtia; 11 Solem; 12 ſuperiora & inferiora notabant. Accipiter cui ☼ ſuperimpoſitus, Solare, vt dixi, Numen notat. 13 Vas ſignat Niloticum, cuius Magnus erat in ſacris vſus. 14 Triangulum rectangulum, vim ſignificat geneticam in Mundo inferiori, 15 eſt ſymbolum fluentis aquæ, vndè & hydroſchema id appellauimus. III. limites à Natura conſtituti; penna notat velocitatem Numinum in operando. 15 corona triplici radiodiſtincta, in triplicem Mundum ſupremum,

Numeri hi reſpondent numeris in columnis expreſſis.

In hiſce figuris incidēdis ſculptorem non nihil aberraſſe, quare Lectorem ad Obelisci Lateranenſis interpretationem remitto, vbi omnes perfectè reperiet inciſas

Correſponſus numerorum cum hieroglyphicis

I.

1 Sceptrum.
2 Brachio cum Capreolo vitis.
3 Amuletum.
4 Sceptra oppoſita
5 Accipiter.
6 Piſcina ſacra.
7 Serpens vitæ ſignum.
8 Oculus.
9 Serpēs cornutus.
10 Cœleſtia.
11 Mundus.
12 Ibis.
13 Vas Niloticum.
14 Triangulum rectangulum.
15 Hydroſchema.

II.

1 Tres termini
2 cum penna.
3 Hydroſchema.
4 Duo ſegmenta.
5 Corona.
6 Penna.
7 Tres termini.
8 Circulus.
9 Segmentum.
10 Laqueus.
11 Caput Canis.
12 Hydroſchema.
13 Serpens.
14 Quadrangulum.
15 Penna.
16 Oculus.
17 Laqueus.

III.

1 Sceptrū oculo inſignitum.
2 Symbolū Piſcinæ ſacræ cū duob. annexis pedibus.
3 Brachium Capreolo vitis inſtructum.
4 Calathus.
5 Figura altaris.
6 Segmentum ſuperius.
7 Accipiter.
8 Sceptrum oculo inſtructum.
9 Serpens.

IV.

1 Brachium cū Capreolo inſtructum
2 Scutica.
3 Canalis ſacræ piſcinæ.
4 Sceptrum.
5 Brachium cū manu extenſa.
6 Hydroſchema

mum, & infimum, Numinis regimen. Caput Canis 11 notat vim Mercurialem in humidum, 14 Horapollinis agros, ſiuè arouran. 10 laqueus Kyrologicon eſt, & malignorum Geniorum inſidias notat. Sceptrum oculo inſtructum notat dominium prouidum in Mundo. 2 notat ocultum motum Oſiridis in ſacra piſcina. 2 ſcutica in manibus ſimulacrorum paſſim conſpicua ſignat id, quo Typhonia vis propulſari dicebatur. Cætera iam expoſita ſunt. Quorum abditas ſignificationes authoritate approbatas videat Lector in Obeliſco Pamphilio, & Oedipo Aegyptiaco.

Lectio Idealis ita inſtituitur.

Col. I. Dominatiua, & beneficia vis Iſidis, aſſumpto ſacro periammate contra Typhoniam vim adſit. Adſit & ſacri Oſiridis in piſcinam ſacram influxus, cuius prouidentia, & vita, & calor cœleſtis concedatur; Eſt enim cœleſtis Oſiris vis magna ad generationes promouendas tùm per humidum Nili, tum per aquarum affluxum.

Col. II. Vitam aquarum inferiorum influat ſacra Iſis; triplicis regni dominator Hemphta in agris caloris intemperiem in inferioribus liget, & cohibeat; Mercurialis facultas humidum temperet; & vita agris prouidentià Oſiris, ligata Typhonia vi, concedetur.

Col. III. Dominatrix Numinis prouidentia, per occultum, & inſenſibilem motum piſcinam ſacram, benefica vi imbuat ad rerum deſideratam abundantiam, cultutamen præuio, hoc enim attracta Oſiridis prouidentia, vità vegetabilis naturæ vterus fœcundabitur.

Col. IV. Liberalis, & beneficia vis Numinis Typhoniam vim, id eſt Geniorum aduerſorum potentiam arcebit à canalibus ſacris, benefica ſua dominatrice virtute in humidum.

D Statuis, quas Apotropæas ſeu Meſitas vocant

1. Statua Farneſiana.

OCcurrunt complures Numinum Aegyptiorum ſtatuæ, quas Meſitas, id eſt mediatrices vocant; & hanc ob cauſam ita appellantur, quod ſupremo Numinum ordini ſubſtarent, atque eſſent veluti quidam Mediatores inter ſuperiora & inferiora Numina & Myſtas; quæ ritibus & cerimonijs à Sacerdotibus ſollicitata, à ſupremis Numinibus, quicquid deſiderarent, obtinere poſſe putabantur: Meminit horum Chryſippus in libro de Antro Mythræ. τὰ τεῖχεα τοῦ σπυλαίου παντα ποικίλοις εἴκοσι κοσμούμενα καὶ τὰ τῶν Θεῶν, οὓς καλοῦσι μεσίτας, ἀγάλματα περιεστάμενα: *Muri ſpeluncæ omnigenis imaginibus*

nibus ornati, & Deorum Mesitων, quos mediatores vocant, ſimulacra circumſtantia. Suntque iterum in varias claſſes diuiſæ, nonnulli ingeniculatæ, vt ſequentes ferè omnes, aliæ ſedentes, Deorum ſupremorum imagines ante ſe poſitas tenent ciuſmodi figuris omnes ſere Obeliſci referti ſpectantur; hæ enim ex Obeliſcis veluti ex prototypis depromptæ, & ſeorſim appropriatis lapidibus in indola effictis inciſæ; adytis, delubris, ædibus priuatis, paſſim auerruncationis malorum cauſa, partim ad ſollicitanda ſuperiora Numina, ad id quod peterent, obtinendum, ſolemni ritu ponebantur; atque hoc pacto ad fauores Numinum conſequendos, maxima virtute & efficacia pollere credebant. Talis ſpectatur hic Romæ

in palatio Farneſiorum; & eſt, ſimulacrum ingeniculatum formà fæmineà, quod ante ſe geſtat aliud ſimulacrum Numinis turbinatum habitum præſeferens manu ſceptrum tenet, Capite cidari in cucurbitæ formam adaptatà, cui globus inſidet; quem duo ſerpentes in modum cornuũ effcti, veluti ſuſtinere videntur. Inpoſtica parte duæ hieroglyphicorum ſeries reperiuntur, quorum ſignificationem ſi quis noſſe deſuderet in adeat III. Oedipi tomum, eamque folio 469. Lectori patefactam inueniet.

Statua Meſitica Romæ in Palatio Farneſiorũ.

Simulacrum Hieroglyphicum, quod in Oppidi Arignani foro exhibetur, & vnum ex ijs eſt, quas Apotropæas, ſiue Auerruncas, aut etiam Meſitas ſiue Genios mediatores vocant.

EST Orignanum ſiue Arignanum, quam nonnulli Aram Iani quoque interpretantur, oppidum vetuſtiſſimum ad radices montis Soracte ſitum 24. millibus paſſuum Roma diſſitum, in cuius foro ſtatua cernitur ex phario lapide, quam Baſalten quoque vocant, elaborata, ſitu ingeniculata, quoad ſitum Farneſianæ, ſi pauca excipias, haud abſimilis; ſi

IdolumMeſiticum Ariguani.

caput ei ademptum iunxeris, 5. aut 6. palmorum altitudinis; vitio temporis, in multis partibus mutilata; Statuam quadrangulo insertam manibus tenet; duabus à lateribus stipata icunculis capite mutilis, in antica, postica, à dextra & sinistra copiosam hieroglyphicorum congeriem, in complures columnas digestam exhibet. Vti ex infra quadripartito, schematismo patet. Nota Lector, caput huius Statuæ, quod deest, prorsus simile esse debere Farnesianæ statuæ capiti, vti ex alijs similibus patet.

Hoc simulacrum hieroglyphicum primus obseruauit & manifestauit Fabius Chisius Episcopus olim Neritonensis modò Pont. Max.

Hoc Aegyptiacum monumentum, Orbi Literario primus detexit olim magnus ille Fabius Chisius, dum hoc oppidum transiens, Nuntij Apostolici functurus munere in Germaniam abiret; quique modo ALEXANDER Diuina Prouidentia Papa VII. Christi in Terris vices agit; hic, vti ad recondita antiquitatum monumenta eruderanda, cæterarumque grandium rerum molimina prosequenda animum semper intentum habuit; ita quoque de dicto iam monumento certior factus, id extemplò adijt, atque accurata inspectione examinatum, ea, quà pollet ingenij sagacitate, & solertia adeò dextre descripsit, vt vel ex hoc capite, qualis quandoque futurus, quantum Vrbi & Orbi profuturus esset, limatissimi iudicij sui in rebus decidendis acrimonia, & vigore ostenderet. Verum vt Lector ita sese rem habere cognoscat, hic Epistolam, in qua de dicto simulacro breuibus quidem, at rerum dijudicandarum peritia confertis, meam indignam personam, tunc Hieroglyphicis enucleandis insudantem instruere non est dedignatus, vnà cum statua æri incisa hic ad posteritatis memoriam opportunè inserendam censui. Quamuis verò iam olim de statua monitus locum transiens, eam meliori quo licuit modo depinxerim, verum vt quam exactissime illa denuò delinearetur, data opera missus est Iosephus Petruccius promptus ingenio iuuenis Theologiæ Candidatus (cui se Comitem præbuit Illustrissimus Philippus Mutius Abbas cuius familiæ Arignanum paret) qui solita diligentia, eam vti in sequenti figura patet, vna cum omnibus hieroglyphicis quàm exactissime delineauit. Sequitur Epistola.

Admodum R. P. Athanasio Kirchero Soc. IESV.
Fabius Episcopus Neritonensis S. P. D.

Discessi Roma die XVI. *peruenique sub noctem ad Rignani oppidum, quod est sub ditione Excellentiss. Principis Burghesij (modo Ducis Muti)* XXIII. *ab Vrbe lapide. Inueni ibidem signum perantiquum, licet non integrum, hominis sedentis, è lapide nigro, ni fallor, substinentisque duas paruulas figuras, & circumquaque arcanis distinctum notis, quales tu, eruditissime vir, rimaris & conspicis in vnaquaque Pyramidum. Opus ego iudico Aegyptium, & multa eruditione refertum; ideò volui indicare tibi, vt accedas aliquando ad locum, & vberem inde copiam haurias doctissima volumina, quæ moliris, exornandi. Cluenti die* 19. *Iunij* 1639.

Expo-

Huiusmodi caput Statuæ fuiſſe impoſitum ex alijs ſimilibus statuis colligitur.
Statua Ægyptia in foro Oppidi Arignani uiſenda, sub quadruplici situ, antico, poſtico, dextro, siniſtro expreſſa.

Expoſitio Tabulæ.

HAnc ſtatuam vti vides quadruplici ſitu exhibemus; ita vt dextrum latus A, lateralem ſimulacri proſpectum; D. ſiniſtrum latus, ſiniſtrum proſpectum vnà cum hieroglyphicis; B. faciem anteriorem; poſteriorem C exhibeat. In dextro & ſiniſtro latere, ſimulacrum ingeniculatum cernitur vnà cum abaco, quem manibus tenet, Deorum imaginibus inſignito. Anterior pars Abacum continet 3. vti dixi, Deorum imaginibus ſub ſedentium habitu prænotatum. Quorum media, miro modo transformata eſt, caput ſub facie humana tutulo pennaceo, ſerpentifero, necnon arietinis cornibus inſtruitur; tæniæ vero vtrinque dependentes, ſacri veli limbi ſunt. Cætera totum ſimulacrum nudum eſt; habet & ſibi aſſiſtentes 2. Genios nudos, capite & pedibus edacitate temporis mutilatos. Latera claudunt duæ columnæ hieroglyphicis conſertæ, vti & abacus quibus inſiſtunt 3. dicta ſimulacra. Poſterior pars C, præter ſeptenas columnas, hieroglyphicis literis conſertas nil aliud continet. Expoſita ſimulacri totius forma, iam quid myſterioſus hic apparatus ſibi velit aperiamus.

Meſiticę ſeu Mediatoriæ ſtatuæ Quę?

Diximus in præcedentibus, Aegyptios Hierophantas ſtatuas quaſdam adornaſſe, quas Meſitas, id eſt mediatorum Numinum ſimulacra dicebant. Erant autem ſtatuæ Meſitæ, eorum Geniorum ſiue Numinum, quæ immediatè ſupremo Numini ſuberant; quibuſque inferiorum rerum ſiue Hylæi Mundi cura commiſſa erat. Quoniam igitur Myſtis, niſi ingenti & ſollicitudinis plena, tùm animi tùm corporis luſtratione, atque expiatione, necnon ſumma mentis præparatione ſupremo Numini per ſacrificia ſupplicare non licebat; hinc per ſtatuam Meſiticam, ſiue mediatricem, ſupremo Numini id, quod deſiderabant, ſe conſecuturos ſperabant. Nam vt rectè Damaſcius Platonicus cum de ſubordinatione Numinum loquitur: *Quia ergo à Dijs*, ait, *homines natura gubernantur vniuerſali, & ipſi vitam degunt, naturæ propriæ mancipatam, potentijſque naturæ feruntur, ideò cultum exercebant, naturæ conuenientem; corporibuſque naturæ motis congruum; eligentes ad hoc loca, qualitates, aëris materiam, materiæ vires, corpora, corporum qualitates, & habitus, motus conuenientes, mutationeſque eorum, quæ in generatione verſantur, atque ſimilia tùm in cæteris diuini cultus partibus, tum in ritu ſacrificandi. Sacrorum itaque lex ſimilia ſimilibus ritè diſtribuit, & à ſupremis ad ima per media tota progreditur; corporea quidem corporeis adhibens, incorporeis incorporea, propria videlicet, vnicuique Numini tribuens: non oportet itaque ritum religionis eſſe ſimplicem, & ex paucis compoſitum, ſed multiformem, & ex omni harmonia conſtantem, ex cunctis itaque mundanis conſtitutum.*

Damaſcius Platonicus.

Ars Sacerdotia quænam?

Hinc Sacerdotes ſtatuas Meſiticas ita adornabant, vt ſupremum nu-

numen, quibuſcunque modis poſſent, exprimerent; hoc enim pacto & ipſum Numen Geniale Meſiticum, cui ſupplicabant, & ſupremum Numen per hoc ſollicitatum iri certò ſibi perſuadebant. Sed iam hæc propoſito nobis ſimulacro applicemus.

Simulacrum eſt oppido myſterioſo apparatu fabrefactum: primò enim ingeniculatum ſpectatur, non quouis modo, ſed & vnà ſedendi actum exprimit, quo, quamuis ſuperiori ſe ordinis Numini debitam reuerentiam genuflexione præſtare videtur; propria tamen poteſtate & dominio in res fidei & tutelæ ſuæ commiſſas pollere ſedendo demonſtrat; nudo eſt corpore, fæmoralibus ſola verenda tegentibus; queis illud ab omni terrenæ contagionis labe remotum eſſe indigitatur; Ante ſe Abacum tenet quem ſupremo Numini complicatis manibus veluti ſupplicabundum offert.

Quale autem id Numen ſit, cui ſupplicatur; qualia quæ ipſi aſſident, quale illud quod ipſa offert aperiamus. Numen quod illa offert, ingeniculatum eſt, vti diximus, Meſiticum, proxeneticum, ſiue mediatorium ex eorum numero, quæ Hylæi Mundi naturis præſunt, eiuſque executores & Hemphtæi numinis adminiſtratores dicuntur; cuiuſmodi Nephten, Hecatem & Aruerin fuiſſe, varijs in locis aſſeruimus.

Numen cui ſupplicat, eſt illud, quod medium in Abaco locum obtinet ridicula metamorphoſi tranſmutatum, quod Amun Hieromiſtæ vocant, & epithetum eſt ſupremi Numinis, teſte Iamblicho, ſpiritu ſuo igneo omnia peruadentis. Hinc eum varijs ſymbolis expreſſerunt; vti videre eſt in III. Tomo Oedipi Aegypt. Syntag. de ſtatuis Meſiticis, & polycharacteriſticis; hic verò ſub nudi hominis ſedentis ſpecie, cuius caput tùm circulo tutuloque pennaceo omnibus Dijs communi, & inſurgentium in modum aſpidum efformato; tùm arietinis cornibus conſpicuum ſit; eorumq; ſignificatio hæc eſt; Aegyptij, ſupremum Numen, varijs ſymbolis pro varia effectuum, quos in Mundo præſtat, ſignificatione effingebant; nam nunc Scarabæo volante, modo accipitre miro ſymbolorum architectura tutulato, nunc globo alato ſerpentifero; hìc verò arietinis cornibus, conſpicuum exhibebant; quem & Aegyptia lingua Amun, appellabant eique primum in Zodiaco ſignum conſecrarunt; vt proindè ab hoc Iuppiter Hammon originem ſui etymi à Græcis Aegyptiorum ſimijs, traxiſſe videatur; quid verò præſtet hoc Numen Aegyptium, Iamblicus ſcitè exponit: *Secundum verò alium ordinem proponit Hermes Deum Emeph (Hemptha) dijs cæleſtibus tanquam ducem, quem ait intellectum eſſe ſeipſum intelligentem, atque in ſe intelligentias conuertentem; huic anteponit vnum impartibile, primum exemplar, quod Ichton appellat, præter hos autem rerum apparentium opificio alij duces præſunt. Nam opifex intellectus, qui & veritatis Dominus eſt, atque ſapientiæ, quatenus in generationem progrediens occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem Amun Aegyptiaca lingua vocatur, &c.* Ingemoſe itaque hòc indicare voluerunt, Amun fæcundum numen, totius generationis præſidem, huius

Amon.

ⲁⲙⲟⲩⲛ

huius enim cultu ; generationum omnium fæcundam propaginem ; omniumque ad vitam humanam necessariarum rerum vbertatem & redundantiam sperabant, contra omnes Smyticas & Bebonias, Typhoniasque technas & insidias tuti & securi. Habet & duos asseclas secum hinc inde sedentes; & Trias Ammonia dicitur, quam, vti in præcedentibus relatum fuit, oracula Zoroastræa luculenter sanè exponunt: *Vnum*, inquit, *principium rerum omnium constituunt, idque & vnum & bonum concelebrant; deindè paternum quoddam profundum venerantur ex tribus triadibus compositum; Vnaquaque verò trias Patrem habet, potentiam & mentem fidei, veritatis, & amoris.* Distincta quidem numero nomina, reuera tamen vnum & idem Numen est, reuocanturque ad Triadem Osiriacam, vti in interpretatione Tabulæ Bembinæ retulimus, ita vt medio loco sedens sit Osiris bonorum omnium Pater, duæ pueri assidentes, Horus & Helitominus, Plutarcho teste, Osiris filij, quem hic mentem, ille potentiam patris mysticè exprimit. Sed hæc omnia cum quam fusissime in Theologia Hieroglyphica prosecuti sumus, ijs hoc loco non immorabimur: Huic itaque Triadi Ammoniæ supplicat inferioris ordinis Numen, quod & primò varijs sacrificiorum ritibus in adytis ab Hierophantis sollicitabatur, hoc verò sollicitatum, Numen Ammonium cui suberat, pro ijs rebus, quæ desiderabantur, & ipsum sollicitabat; hoc pacto vtrumque mystica symbolorum allusione ad benefaciendum allectum in vota Mystarum tandam attrahi putabatur. Quomodò verò, id fieret; quibus ritibus, cerimonijs, quibus Genijs & Agatho-dæmonibus mediantibus sacra peragerentur, hieroglyphica, quæ tum in columnis lateralibus, tum in antica & postica parte continentur, significant. Vides in dextri lateris columna inscriptionem hieroglyphicam, in qua serpentibus nil frequentiùs occurrit, queis Vitam sibi dari Ammoniam ex superiori Mundo dimanantem; vitam à Solaris regni radijs diffusam; vitam in hylæi Mundi humido consistentem, quæ in sinistri lateris columna, tot repetitis hydroschematis significabantur, Mystæ supplicabant. Et ne quid contra vitale beneficium concessum, Typhonia Antitechnorum potestas & dominium posset; amuletis periaptisque, alijsque instrumentis auerruncatiuis, vti sistris, crepitaculis, cymbalis vtebantur, prout hieroglyphicæ inscriptiones, circumquaque statuæ incisæ, quibus dicta instrumenta inserta spectantur, sat ostendunt; his enim Typhoniæ potestates, ab aquæ elemento, à sacris canalibus, fauissis, seu piscinis, & crateribus Osiriacis, eparisterijsque auerti credebantur: vndè consequenter in hylæo Mundo rerum omnium vbertas, in sidereo astræorum Numinum benignus influxus; in supramundano, fauor & gratia, vnà intellectus Charismatis associata, sperabatur, & in dorso statuæ per hieroglyphicas inscriptiones septemplici columnarum ordine distinctas miro symbolorum contextu indicantur; Quas si ad longum singulas hoc loco exponere voluissem, nouo sane tomo opus fuisset; Quare temporis angustijs præuentus, ijs diutius immorari nolui.

Oraculum Zoroastris.

Expositio symbolorũ.

Serpens vitæ symbolũ.

Ritus & cærimoniæ.

SE-

SECTIO IV.

De Fragmentis Hieroglyphicis Obeliſcorum partim ſubterraneis, partim muris Romanorum Aedium inſertis, partim denique necdum erectis, in hunc vſque diem ſuperſtitibus, cæteriſque, quæ poſt vltimam Oedipi editionem ad Authorem miſſa ſunt.

CAPVT I.

De Obeliſcis adhuc proſtratis, & necdum erectis.

CVM Authore P. Victore ex minoribus Obeliſcis, 44. ex Aegypto, ab Imperaroribus præter minores mediocreſque Romam adductos fuiſſe legamus; hodie verò nonniſi 6. partim integri partim vitio temporum ex varijs Vrbis reuolutionibus contaminati adhuc reſtent. Maiores verò partim erecti, partim proſtrati erectionem expectent; nulli dubium eſſe debet, quin magna illorum pars in vaſtis Romanæ Vrbis ruinis adhuc deliteſcant, quemadmodum ſingulis fere annis nonnulla eorum fragmenta, quæ detegi ſolent, teſtantur. Ita forſan ſecuturis quoque temporibus plura luci publicæ patebunt. Vnde operæ precium me facturum exiſtimaui; ſi hoc loco, quinam Obeliſci, & vbinam locorum in Vrbe adhuc ſepulti neglectique reperiri queant, oſtenderem; & vnà Antiquarijs latentium antiquitatum quærendarum, eruendarumque nonnullam occaſionem præberem.

Duos reperio Obeliſcos in Vrbe ex maioribus, proſtratos & necdum erectos; quorum primus eſt, quem BARBERINVM vocamus, eo quod à Franciſco Card. Barberino, ex Verani agri ruderibus erutum in Palatij Montis Quirinalis ornamentum deſtinatus fuerit; vbi adhuc iacet in 3. partes confractus; cuius interpretationem vide in Oedipo. Alter in Horto Ludouiſiano, in Monte Pincio proſtratus & in duas partes confractus cernitur, cuius interpretationem Oedipus continet. Qui duo Obeliſci, magno ſane Vrbi ornamento forent, ſi eſſet, qui eos erigeret. Sed iam ad alios.

CAPVT II.

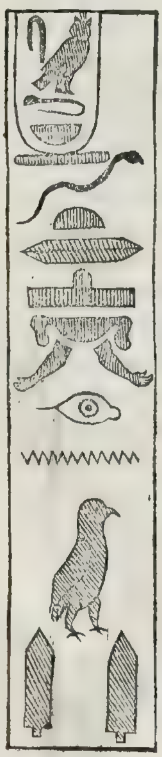
De Obeliſcis Romæ ſubterraneis; necdum erutis.

§. I.

Obeliſcus Campi Martij.

OBELISCVS hic ſanè ingens, magnitudine Flaminio non cedit, & in hunc vſque diem latet in Campo Martio ad radices Montis Citatorij, ex parte S. Laurentij in Lucina, vbi baſis eius incipit, & reliquam molem extendit vſque ad cellam palatij vulgò dicti *de' Conti*. Qui tametſi totus terra obrutus ſit, per cellas tamen vinarias vicinarum domuum nonnullæ eius adhuc partes cernuntur. Fuit autem hìc à Sothi Rege Heliopoli primùm erectus, quem poſteà Auguſtus indè auulſum Romam tranſuexit, atque vt tam nobilem molem debito honore condecoraret, eum in Campo Martio, ampliſſimo & celeberrimo loco erexit, vt ſicuti à priſcis erectoribus Soli dedicatus putabatur, ita Soli quoque ad horas, quas in dicto loco ſub ampliſſima horologij, æneis lineis conſpicui forma elaborauerat, commoſtrandas, loco gnomonis ſeruiret, cuius vertex à terra 115. palmorum altitudinem, teſte Plinio, erectus, aureoque globo inſignitus ſpectabatur. Verum de origine, erectione, poſtea de ſuo in monſtrandis horis munere, de horologij forma & ratione, de magnitudine & ſymmetria huius Obeliſci, aliјſque cum ampliſſimè in Obeliſco Pamphilio fol. 76. tractauerimus, eò Lectorem remittimus.

Obeliſcus olim à Sothi Rege Aegypti erectus.

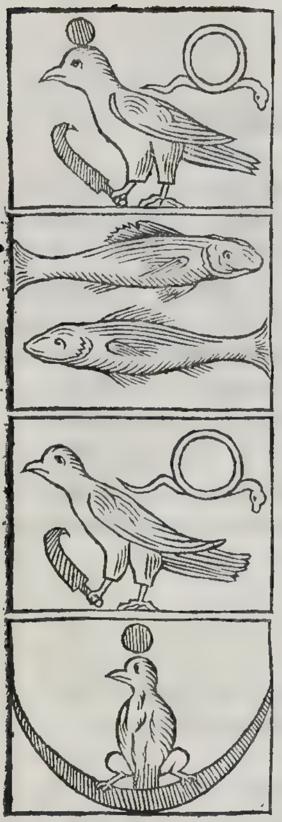

Obeliſci Cāpi martij portio.

§. II.

Obeliſcus in Inſula Tyberina.

POmponius Lætus in ſua Typographia alterius cuiuſdam Obeliſci in Inſula Tyberis erecti, qui loco mali nautici ſeruire videbatur, mentionem facit. Quod verum eſſe, experimentum me docuit; ſiquidem nouis ſemper & nouis Aegyptiaci monumentis detegendis ſummo mentis æſtu agitatus, cum dictæ Inſulæ angulos penè omnes diſcuſſiſſem, tandem exiguum Obeliſci fragmentum, ante Eccleſiam

ſiam S. Bartholomæi , detexi , quod inter alias columnas , quæ data opera ante dictam Baſilicam ad rhedarum Equorumque impetum cohibendum poſitæ ſunt , verſus partem , quæ aditum ad Monaſterium S. Franciſci de obſeruantia præbet , vltimum locum obtinet, & repaguli loco ſeruit. Fuit autem, vti Topographiæ Romanæ authores ſcribunt , in medio Inſulæ Tyberinæ ſeu Aeſculapij, quam natura in figuram nauis adaptauerat, conſtitueratque, vt arboris nauticæ formam exprimeret ; quemadmodum & in Circis, qui Mundum referre videbantur , eandem ob cauſam conſtituebantur. Obeliſcus fuit ex eorum Claſſe, qui Minores vocantur , cuiuſmodi ſunt, Mahutæus, Monticælius, Mediceus. Fuiſſe autem fragmentum ex ea parte, quæ proximè contingit pyramidion , auulſum , ipſa hieroglyphica inſcriptio, quam hìc apponendam duxi , ſat ſuperque demonſtrat. Vides in hac accipitrem cum cultro intra vngues , cum circulo ſerpentifero ſuprapoſito ; deinde piſces duo in contrarium poſiti 3. accipiter vti in primo loco globus ſerpente fœtus, quæ omnia fusè in præcedentibus expoſita ſunt; reſtat, vt piſcium hieroglyphicum hoc loco exponamus . Piſces inter hieroglyphica reperti, ſemper Typhonis malignitatem arguunt. Erat enim piſcis ſymbolum Typhonis Oſiridis Antitechni, ſeu antagoniſtæ ; cuius rei rationem hanc fabulæ Aegyptiæ aſſignant ; Quod piſcis Oxyrinchus, quem & phagrum & Lepidotum appellant, ab Aegyptis , Plut. teſte, in ſumma ſemper abominatione ſit habitus; eo quod vererrum ſiue Phallum Oſiridis à Typhone in Nilum proiectum deuorauerit; de quo vide Plutarchum lib. de Oſ. & Iſi. dant & aliam cauſam huius abominationis, quod videlicet piſcis cibi genus ſit non neceſſarium , ſed ſuprauacaneum; viuantque in mari ab elementorum finibus excluſo tanquam alienum excrementum correptum, & morboſum ; eandemque ob cauſam Nautas & maritimos homines abominentur, tanquam Typhonis aſſeclas; mare ſiquidem Typhonis ſpumam appellant. Vbicunque itaque piſces ponantur, ſemper ij Oſiridis cum Typhone antitechniam notant; hàc enim fæcunditatis Oſiriacæ virtus deſtruebatur ; verbo per accipitrem cultro inſtructum piſcibus ſuprapoſitum malorum omnium contra Typhonis inſultus vis apotropæa notabatur.

Piſcium hieroglyphicum exponitur.

§. III.

Obeliſci Fragmentum in Area Coll. Romani.

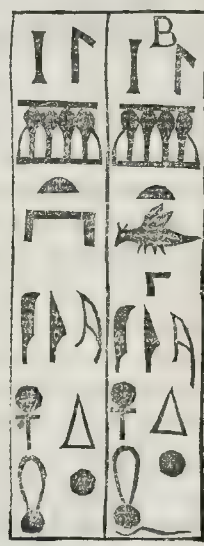
Fragmētum in Coll. Rom.

STabat multorum annorum tempore ante portam poſticam Collegij Romani paruum Obeliſci fragmentum, donec tandem, veluti publicæ plateæ non leue impedimentum, ab Aedilibus Vrbis ſublatum, in Collegium tranſlatum fuit, vbi ſpectandum proponitur. Fragmentum eſt ſex palmis altum, parallelepipedum, cuius duo tantùm latera inſcriptiones hieroglyphicas habent, cæteris duobus edacitate temporis corruptis. Inſcriptiones verò tibi exhibemus Lector, in figura A.

§. IV.

Fragmentum Obeliſci è regione Eccleſiæ S. Ignatij muro inſertum.

PRæſens fragmentum B. videtur è regione Eccleſiæ S. Ignatij, angulari lapidi domus cuiuſdam pharmacopæi inſertum. Eſt ſeptem palmis altum, quadrangulum, cuius duo tantùm latera ſpectantur, hiſce hieroglyphicorum ſchematiſmis inſignitum, reliquis duobus lateribus muri inſertis.

§. V.

Obeliſci fragmentum inter Coll. Rom. & Palatium Principis Pamphilij muro inſertum.

TErtium fragmentum è regione Collegij Romani & Palatij Pamphiliani, in via, quà ad plateam, quæ Curſus dicitur, tenditur, angulari

gulari domus lapidi insertum spectatur, ex quo duo tantùm, vt in priori, latera cernuntur, reliquis duobus lateribus intra murum absconditis. Hieroglyphicæ apparentium laterum inscriptiones, cum paucis & ferè ijsdem symbolis constent ea, hìc apponendas non censui.

Quæritur itaque hoc loco, vtrùm hæc tria fragmenta vnius Obelisci sint, an diuersorum? Respondeo, diuersorum Obeliscorum esse, quia idipsum luculenter demonstrat, & mensura fragmentorum, & hieroglyphicorum contextus: mensura siquidem nulli ex hisce tribus fragmentis competit, neque aptè committi possunt, fragmentis nunc ex superiori parte angustioribus, nunc in inferiori latioribus; quæ quidem difformitas partium, & in commissione improportio apertè docet, vnius Obelisci fragmenta minimè esse posse. Accedit dispar fragmentornm color, qui pariter indicat vnius Obelisci partes esse non posse. Secundò id ex hieroglyphicorum contextu apparet, qui in singulis dictis fragmentis disparatam rationem habet. Vndè concludo trium diuersorum Obeliscorum hæc fragmenta fuisse. Obeliscos autem ex eorum numero esse, quos minores vocant, Mahutæo, ac Mediceo, quoad magnitudinem æquales, quorum 44. differentis magnitudinis vti paulò ante diximus Romam ex Aegypto delatos Publius Victor testatur. Vbinam verò locorum huiusmodi Obelisci erecti fuerint, paucis accipe.

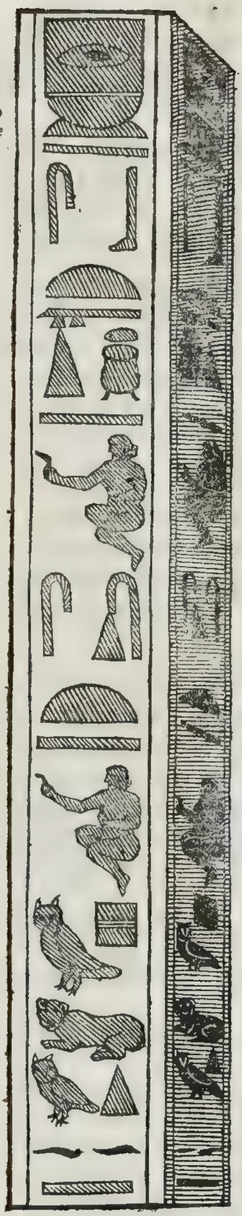
Fragmenta non sunt eiusdem Obelisci.

Constat ex Topographiæ Romanæ Authoribus, vti & in principio libri monuimus eo in loco, vbi modò Templum Beatæ Virginis, quod à Minerua nomen habet, & Celeberrimum Ordinis S. Dominici Cœnobium est, olim Isidis templum constitisse, in quo vti omnis Religionis Aegyptiacæ (veriùs superstitionum) cultus summo feruore exercebatur, ita omnigeno quoque monstrosarum imaginum apparatu id Aegyptiorum more adornabatur; adeò vt posteris temporibus ex nulla Romanæ Vrbis partet anta Aegyptiorum simulacrorum copia eruta fuerit, quàm ex hoc loco; quod apertum & luculentum πολυμορφίας Aegyptiacæ, quæ in dicto Templo vigebat, testimonium est. In hoc itaque districtu Isiaco haud dubiè inter cætera Niloticæ Religionis argumenta, & Obelisci quoque erecti fuerint, quorum hæc fragmenta tantummodò supersunt, reliquis vel terra subrutis, vel nouarum fabricarum fundamento iniectis. Lege quæ de hoc Isidis & Serapidis Templo fusè tractant Pomponius Lætus, Boissardus, & P. Alexander Donatus in Topographia Vrbis Romæ, & nos fusè in præcedentibus, qui totum illud spacium, Quod Collegium Romanum & Cœnobium Ordinis S. Dominici vsque ad Pantheon occupat, ad Isidis & Serapidis regionem pertinuisse aiunt, & ingens antiquitatum Aegyptiacarum copia, quæ paucis abhinc annis, ex ruderibus loci effossa est, quarumque non exiguam partem in meo Musæo spectandam exhibeo, luculenter demonstrat.

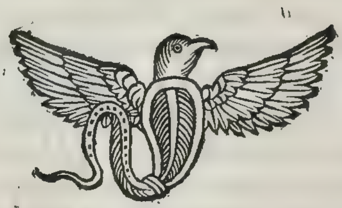
Districtus Isiaci.

Hæc dum scriberem; Ecce eruditus D. Iosephus Vincentius Maraccia Panormitanus, mihi refert, insigne se Obelisci veteris fragmentum

Obelisci Frangmentū in Regione, quam *de la Regola* vocant.

tum detexisse, in Regione Romanæ Vrbis, quam *il Rione della Regola* vocant, in platea Branchiorum, vulgo *nella piazza de' Branchi*; quæ in palatio olim iurisdictioni Cardinalis Caualerij, modo Familiæ Maffeiorum paret, ad quem cum me duxisset, inueni tandem verum esse, quod dixerat, videlicet Obelisci partem haud spernendam, ex lapide omnibus Obeliscis communi, muro angulari insertam; cuius altitudo 10. palmorum, latitudo vna quarta circiter tenebat, quem statim à meo socio designatum, hic Lectori exhibendum duxi. Latera quaterna singula, ijsdem prorsus hieroglyphicis constare deprehendi, prout in præsenti schematismo apparet. Latet & alius inter rudera Mausolæi Augusti, consimilis illi, qui ad S. Mariam Maiorem erectus fuit. Sed rasus vterque sine literatura hieroglyphica. Non dubito, quin successu temporis complures alij hinc inde in celebrioribus Vrbis subterraneis locis detegentur; sed hanc eorum eruendorum curam posteris relinquamus. Sufficiat, nos, ijs, hucusque desideratam hieroglyphicorum notitiam ad eos interpretandos, subministrasse.

Idolum

Ex Ægypto
Authori allatum
H G F E D C B A

Idolum Aegyptiacum cultum Nephtæ, ſeu Iſidis Hylææ exprimens.

FOeminæ Iſidis cultrices eodem modo, quo Iſidem veſtitam fuiſſe credebant, ſe induebant, vt hoc pacto ſimiles illi factæ facilius ab ea, quod petebant, obtinerent, videlicet prolis fæcunditatem, in multos annos prouectam ætatem corporis integritati ſociatam, medicinam morbis profligandis aptam, & reliqua humanæ conſeruandæ vitæ neceſſaria ſuſtentamenta, quæ in Operibus noſtris, potiſſimùm in Medicina hieroglyphica vbertim proſecuti ſumus. Atque huius farinæ ſtatua fuit, cùius ectypon non ita pridem mihi attulit Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus S. R. I. Comes de Vvaldſtein, indefeſſus bonarum artium promotor, quod ipſe ab Eruditiſſimo Viro Ioanne Vanslebio Germano, Orientalium linguarum notitia illuſtri, ex Aegypto reduce acceperat, hìc opportunè inſerendam duxi.

Fuit inuenta hæc ſtatua in Cairo in morat Kehia Ohale, & delineata à ſuprà laudato Ioanne Michaële Vanslebio, cuius interpretationem apponimus. Eſt hoc Idolum Iſidis Hylææ, ſeu quam Nephta vocant myſtico amictu Iſidi proprio indutæ; Caput velo, more ſolito, coopertum habet, ad excrementitias capillorum ſordes, quas Dij oderant, contegendas; pectori amuletum appenſum geſtat, quo contra aduerſarum poteſtatum machinas armari credebatur; in ipſo amuleto ſub varia fluminum forma Mundanorum Numinum influxum exprimunt, eratque magnum contra Bebonias aduerſitates præſidium, vti in Oedipo varijs in locis oſtendimus; Cingulo in formam Crucis adaptato, necnon varijs hieroglyphicis, quæ efficaciam Deæ notabant, inſignito cingitur; deindè nouemplici catenarum mundialium ſerie in Hylæum Regnum protensà, quibus ipſa ſubſtat, conſpicua adornatur. Huius anſatæ Crucis formam in præcedentibus quoque exhibuimus. Sequitur tandem extremus veſtis limbus hieroglyphicis prænotatus, quæ ſunt A Ibis. B Segmentum cum ara. C Statua Numinis auerrunci. D accipiter. E bos procumbens. F Ibis cum ſerpente. G duo hydroſchemata cum retinaculo myſtico, H cum Mercuriali ſtatua in ibidis roſtrum transformata. Ibis Mercurium refert rerum inuentorem, vti in præcedentibus oſtendimus. Ara cum ſuprapoſito ſegmento Tauri characterem ♉ exprimit. Figura B. Genium auerruncum notat, & flagellum ſeu ſcuticam in manu geſtat, quà aduerſis poteſtatibus ſe opponere videtur: & in alijs Obeliſcis hoc pacto plerunque depingitur. D accipitrem notat, & occidentis Solis ſymbolum eſt. E figuram refert Bouis procumbentis, qua Oſiris exprimitur hylæus. F Ibis cum ſerpente, refert Mercurium, cùius præſidio liquor tùm ſuperior tùm inferior per G ſignatus viuificatur, per ſacrificia H Ibifor-

Expoſitio figuræ.

Expoſitio ſtatuæ.

Ibiformis ſtatuæ præſtanda; Limbus lapidis quibus ſimulacrum includebatur, plenus eſt hieroglyphicis; quæ tamen ferè paucis exceptis, vti eadem, quæ in limbo veſtis iam expoſuimus, continet, ita quoque ſuperuacaneum eſſe duxi, ijs exponendis immorari. Quid enim piſcis ſymbolum expreſſerit, quid baculi incuruati, quid papilio dracontomorphos, quid Ibis, & accipiter, quid hydroſchema, iam in præcedentibus docuimus. Fuit itaque hoc ſimulacrum Iſiacum, quod per ſacrificia ſolita veneratione cultum, necnon characterum ſymbolicorum virtute & efficacia Numina Genioſque auerruncos contra aduerſas poteſtates mirificè allici attrahique ſuperſtitioſus credebant. Sed hæc de Idoli huius hieroglyphici ſignificatione ſufficiant. Qui ſingulorum interpretationem fuſiorem deſiderat, ei vt Oedipum Aegyptiacum; & Artem noſtram hieroglyphicam, quam ſecundæ Oedipi editioni, Deo dante reſeruauimus, adeat conſulam, vbi omnia nouo artificio combinata reperiet.

ANTERIOR PARS
Simulacrum ἀποτρόπαιον Hecates Ægyptiæ
Barcinone ubi inuentum fuit ad Auctorem transmissum
Hic deleti sunt characteres
Reliqua deleta sunt

POSTERIOR PARS
Deletum.
In basi ad latus dextrum figuræ
Deletum.
Basis figuræ
In basi ad tergum
Deletum.
In basi ad latus sinistrum figuræ
Deletum.

Explicatio Idoli Aegyptiaci Barcinone inuenti.

IAm lustrum ferè agitur, cum in manus meas incidit Ectypon Idoli cuiusdam Aegyptiaci, quod Barcinone inter rudera inuentum ad me misit P. Ioseph Zaragoza Soc. Iesu SS. Theologiæ professor; cuius mysteriosam structuram hoc loco opportunè inserendam duxi. Idolum tàm antica quàm postica parte hieroglyphicis notis conferta spectatur 8. circiter palmos alta; caput velo, præcedentibus omnibus idolis communi coopertum habet. mirum sedentis in basi quadrata situm exprimit, oculis clausis, manibusque in decussim dispositis, dormire videtur; Intra sinum caput tenet alatum, seu aliforme sacro velo tectum, necnon turrito vertice conspicuum; Limbi, quibus circumdatur hieroglyphicis notis conferti sunt. Posterior pars, præter hieroglyphicas inscriptiones à dextris & sinistris, vti vides nil aliud demonstrat.

Quodnam verò huiusmodi simulacrum fuerit, quid signauerit exponam. Simulacrum itaque hoc nil aliud innuit, nisi Hecatem Aegyptiam, quam alij cum Proserpina Græcorum; alij cum Isi subterranea, quicquid sit; omnia huiusmodi nomina in vnum coincidunt; vnamque subterraneæ oëconomiæ præsidem notant. Sedet, Momphtæ characterem M. sessione exprimens; velatum caput, oculique dormientis ad instar clausi, inuisibilem eius naturam signant; quæ tametsi extra omnes corporei sensus limites, longè semota sit, omnibus tam semper & vbique inuigilat immensa virtute sua, omnia in fines suos dirigit, omnia animando conseruandoque suæ fidei commissa; & quod virtute, & potentia sua cuncta inferiora comprehendat, per brachiorum in decussim compositorum ectypon pulchrè exprimit. Intra sinum caput pueri velati & Pteromorphon, turritoque vertice superbum continet; & pueri quidem caput Horum, quem nos in præcedentibus cum Plutarcho, Mundum sensibilem exposuimus. In sinu Idoli residet, quia ex supramundanæ mentis sinu prodijt, verus Osiridis & Isidis supramundanæ filius. Caput vittatum habet, quo renascentis quotidie Solis iuuentus exprimitur; aliforme caput, operationum velocitatem, queis in generabilium rerum gubernatione procedit; turrito vertice cernitur, quo eum omnium bonorum felicitatem politico Mundo præstare, scitè indigitatur. Quod vt fieret, Hieromantæ varijs hieroglyphicorum schematismis, modum & rationem docebant; quà Horus primæ mentis filius, symbolis analogica quadam ratione dispositis, varijsque ritibus & cærimonijs, ad id quod petebant per Hecaten Ampotropæum Numen, omnibus profligatis Typhonijs insidijs, obtinendnm, attrahi allicique posset. Hieroglyphica verò symbola, limbis idoli incisa, cum in Oedipo, atque

Expositio simulacri secundum partes.

Obe-

Obelisco Pamphilio passim exposita sint, eo Lectorem remittimus. Quæ Hieroglyphicis vndique & vndique statuæ inscriptis signantur.

Anacephalæosis eorum quæ in hoc Libro exposita fuerunt.

LOngissimam esse viam ad sapientiam, iterque omni difficultatum genere plenissimum satis superque demonstrant labores in ea acquirenda antiquorum assumpti, testantur itinera terra, marique plena periculis suscepta; testantur demum omnium eorum, quæ quouis modo ab eius inquisitione retardare possent, studiosa declinatio. Huius quidem sapientiæ inquisitioni Aegyptios præ cæteris mortalibus impensius incubuisse, Plato tradit in lib. de Rep. Nam cum summi Numinis felicitatem in rerum omnium optimarum, & pulcherrimarum cognitione consistere in primis existimarent, atque ex eo, quod non præsentia tantùm, sed & futura, & præterita intelligit, immortalitatem iure illi tribuerent, ab omnibus, quæ aliquo modo eam impedire possent abstinebant. Nam quicumque mortalium ad diuinitatem anhelant, illos maximè sapientiæ, & veritatis amore raptos, castitatem, rerumque sacrarum cultum ad eam faciliùs adipiscendam amplexari videmus. Id quod Græci omnium comodissimè significarunt, dum Aegyptiorum Deam Isim, quasi scientiam, eiusque hostem Typhonem, id est, ignorantiam mysticè appellarunt. Cuius Deæ sacra, ideò parcitate victus, & ciborum quorumdam abstinentia, cæterarumque voluptatum potissimum Venerearum cohibitione celebrant; quibus omnibus puritas mentis, & acumen ingenij scientiæ causa exquirebatur. Vndè & illius sacrarium Isæum, id est, scientiæ diuersorium appellarunt: & ipsam adeò alij à Mercurio, alij à Prometheo natam dixerunt, quorum alterum sapientia, & prouidentia; alterum Grammaticæ, & Musicæ inuentio illustrauit; laneis quoque vestimentis non amiciebantur, sed lineis induti vestimentis, rasisque capitibus sacra peragebant ab omni impuro, vt sunt pelles, vellera, capilli, vngues, ciborum retrimenta abstinendum: solo lino florem æthereo splendori simillimum proferenti, ex immortali tellure nato, nullisque bestiolis creandis obnoxio, gaudendum. Quin ab omnibus ijs, quæ vel intento sapientiæ studio obesse possent, ita abstinebant, vt ne salem quidem, eo quod ad manducandum, bibendumque appetentiores redderet, adhiberent; ob eamdem causam Nili lympham, eo quod obesiora faciat corpora, non bibebant; satius enim putabant leui, & expedito corpore animum includi, quominus eius diuinitas opprimatur: nam vt rectè sensit Galenus, animus adipe, & sanguine suffocatus cæleste aliquid præuidere non potest. Alludit etiam ad hoc egregium dictum Iarchæ Indorum Regis, & philosophi, quo Apollonium Thyanæum alloquebatur his verbis.

Sapientiæ studio quantum Aegyptij incumberent.

Mysticè quid notent. Nomina Isis & Typhonis

Abstinentia Aegyptiorũ à quibus.

Non

Non equidem miror Apolloni, te omnem diuinandi ſcientiam adeptum eſſe, cum tantum in corde tuo aëris geras. Præterea Aegyptij cæremonias multas obſeruabant, quibus philoſophari laudi ſibi ducebant. Quin & Reges ex inſtituto ſacrarum literarum mediocriter admodum bibebant, Auctore Hecatæo, eò quod Sacerdotij dignitate initiati eſſent; præſertim vinum quod nec Dijs quidem (eo quod vinum eorum, qui olim cum Dijs dimicarunt, ſanguinem putarent) tanquam gratum offerebant. A piſcibus quoque plerique veluti triſtitiæ, & malorum ſymbolis, & Nili, mariſque nigri, ac triſtis, elementi miſcellanei, ac omnis impuritatis & ſentinæ notis abſtinebant, cœpas quoque auerſabantur, eo quod appetitum Venereum excitarent, & lacrymas prouocarent, vt Zenophon teſtatur: adde eas illiberali ſuo odore à ſacris cohibitas, atque eadem de cauſa allium guſtantibus introitus in magnæ Matris templum interdictus videtur, vt Athenæus tradit. Sues quoque cùm ob ſalaciam, tùm immunditiem carnis, lepram, pſoramque progenerantis, tùm quia porcis animam pro ſale datam rebantur. Denique ob ſympathiam quamdam, quam cum crocodilo Typhonis ſymbolo habent, deteſtabantur; quibus omnibus innuebant, voracitati, delitijſque, & gulæ irritamentis ſapientiæ ſtudioſum nuntium mittere debere. Tradidit Diodorus columnam à Technate Vvechorei patre Thebis in templo poſitam execrationes habentem contra Menidem Regem, qui primus omnium Aegyptios ab inopi, & frugali victu ad pecuniarum vſum deduxit. Vndè rectè Heſiodus ſtultos homines, quos ſcilicet tranſuerſos agit nimius voluptatis appetitus, ignorare, quanta foret in malua, & aſphodelo vtilitas; teſtati ſunt & hoc Perſarum Magi, qui ad melius philoſophandum omnibus ciborum condimentis ſpretis, ſolo victitabant naſturcio. Horum itaque admirandum ſapientiæ ſtudium, cum in Græcia percrebuiſſet, Græcorum ſapientiſſimi eius guſtandi allecti deſiderio, Solon videlicet, Thales, Plato, Eudoxus, Pythagoras, & Lycurgus in Aegyptum ad conſuetudinem cum Sacerdotibus contrahendam ſeſe contulerunt. Eudoxus quidem Conophæum Memphiten audiſſe dicitur: Solon Sonchiten Saitem. Pythagoras Oenuphæum Heliopolitem, qui & omnium maximè approbaſſe fertur hominum iſtorum philoſophandi rationem; teſte abdita illa, quam de rebus tradidit, non multum ab hieroglyphicis diſciplinis diſcrepante philoſophia. Quidquid igitur portentorum coluit Aegyptus: quidquid fabularum de Dijs ſuis Oſiride, Iſide, Typhone, Horo, alijſque tradidit, ijs Sacerdotes ſapientiſſimos nequaquam exiſtimandum eſt, vel fidem habuiſſe; aut ſtolida quadam, ac inſipiente perſuaſione (vti plebs faciebat) inductos, ſimulacra veluti Numina quædam adoraſſe; hoc enim quam maximè ab animo ſapiente alienum eſſe, nemo non nouit, ſed magna ijs myſteria, vt in præcedentibus dictum fuit, ſignificaſſe, neque hæc ratione carere, ſed certas cauſas habere, vel hiſtoria, vel natura introductas, ſymbolis iſtis tam multiformibus luculenter confeſſi

A quibus Animalibus & Herbis Aegyptij abſtinebant.

Græci philoſophi Aegyptiorum diſcipuli.

feſſi ſunt. Non enim Mercurium verè canem exiſtimabant, ſed cuſtodem, & peruigilem animalis naturam, quæ hoſpitem ab hoſte dijudicat, vt ait Plato per Ficinum relatus, Deorum perſpicaciſſimo tribuunt. Neque Solem putant ex Loto editum nuper infantem, verum ita Solis ortum, & ex humidis eleuationem interpretantur. Quando & ſæuiſſimum Perſarum Regem Ochum non ſolum Parricidam, ſed & ipſius Apis, quem ſibi, ac ſocijs in menſam propoſuit occiſorem, Machæram, vel ad hoc vſque tempus vocant, non hominis proprietatem, ſed mores expreſſerunt inſtrumento, quod parricidio accommodatum æquiparabant. Cum itaque varij variè de Aegyptijs Dijs loquerentur, eorumque geſta diuerſimodè alij quidem ad literam, alij ad mores, alij & ad naturam, nonnulli etiam ad ineffabilia Dei myſteria trahentes interpretarentur; mirum ſanè non eſt, Aegyptiorum hiſtoriam adeò variam eſſe, & diuerſam, quam apud Authores deprehendimus; fieri enim nequit, vt opinionum varietas rebus geſtis, earumque circumſtantijs non vehementer officiat. Ne tamen varietas dicta hieroglyphicorum expoſitioni noſtræ obicem aliquem quouis modo poneret; ideo in hoc vnicum, tùm in hoc præſenti, tùm in reliquis operibus meis hieroglyphicis incubui; vt, ſi nonnulla, circa ſapientiam Aegyptiorum occurreret differentia, illam & intelligi nec poſſe, nec debere, niſi ſub quadruplici ſenſu, aut literali, aut tropico, allegoricoue, aut analogico, ſub quibus vnam & eamdem rem exprimebant.

CONCLVSIO OPERIS.

HAbes hic Lector beneuole Obeliſci Aegyptiaci in Iſæi ruderibus, iuxta vetus Mineruæ delubrum, anno præterlapſo inuenti expoſitionem, quam ea qua licuit, diligentia tibi exhibeo; quod quidem, in tantis temporis anguſtijs præſtare non licuiſſet; Si Oedipus Aegyptiacus obſtetricantes mihi in partu tam difficili manus non adhibuiſſet. Quemadmodum enim iam à 30. annis in euoluendorum Aegypti myſteriorum exercitio diſtentus, non exiguam, tum ex combinatione rerum, præxin; tum arcanorum hieroglyphicorum notitiam, ex veterum Authorum Græcorum, Latinorum, Arabum, cæterorumque orientalium lectione, Deo aſpirante conſecutus ſum; ita quoque minimè difficile fuit, vel ad primum huius Obeliſci intuitum latentium myſteriorum ſenſus penetrare. Quicquid ſit, feci, quod ſuprema in terra poteſtas mihi impoſuit. Quod ſi quidpiam in eo laude dignum occurrerit, id diuini Numinis gratiæ & fauori, Patri, inquam, luminum Lector adſcribat velim. Sin; ingenij mei imbecillitatem excuſet velim, cenſeatque in rebus huiuſmodi arduis, & ab alijs non tactis aliquid vel tentare tantum voluiſſe, ſat eſſe.

sIt LaVs ChrIſto Deo & VIrgInI MatrI.

INDEX

Rerum notabilium, quæ in hoc Opere continentur.

A

S *Con-*

D

E

F

G

Græ-

R

S

T

Va-

V

Z

FINIS.

SOPRA LA PRESENTE OPERA

SONETTO

DI

GIOSEFFO PETRVCCI ROMANO.

ROMA fatta Gigante, erſe alle ſtelle,
Per emular col tempo, il tempo edace,
Obeliſci immortali: e al Sol fugace
Tributò ſopra il ſuol raggi, e facelle.

Hora vaſta, e pompoſa, erge più belle
Merauiglie, Teatri: e tutta audace
Suiſcera dalla terra Guglie; e sface
Bronzi, per gareggiar queſti con quelle.

Ma ſtupore non fia: poiche di Piero
Soura l'immenſità de i Monti d'oſtro,
Sà formare, l'Atlante, vn Cielo intero.

O' Potenza, ò Virtù del ſecol noſtro!
Perche, ſe quella eterna vn marmo altero:
Queſta vita gli dà, col ſolo inchioſtro.

Coll. cand
[illegible], 8 [illegible] etc.